

MÄRKUSTE TABEL - KREDIIDIINKASSODE JA -OSTJATE SEADUSE EELNÕU

I. KOOSKÕLASTUSRINGI TAGASISIDE

Nr	Märkused	Arvestatud/ mitte- arvestatud/ selgitatud	RaM märkused
PLUS PLUS CAPITAL AS			
1	Eelnõu on tihedas seoses kehtiva Krediidiandjate- ja vahendajate seadusega (edaspidi KAVS), mistõttu on nii arusaadav kui vajalik, et Eelnõu ning KAVS oleksid suures osas harmoniseeritud. Küll aga peab PlusPlus siinkohal oluliseks märkida, et Eelnõuga ei peaks krediidiinkassodele ja krediidiostjatele ette nägema karmimaid nõudeid kui seda on tehtud krediidiandjatele- ja vahendajatele läbi KAVS-i.		
2	Eelnõu § 47 lg 5: <i>Kui Krediidisaja teeb krediidiinkassole makse krediidilepingu osaliseks või täielikuks tasumiseks, esitab krediidiinkasso krediidisajale püsival andmekandjal kinnituse makse tegemise kohta.</i> PlusPlus-ile jääb selgusetuks, mis eesmärki täidab igakordsete kinnituste saatmine. Kuivõrd krediidilepingu osaline tasumine võib tähendada ka võlgneva summa tasumist sisuliselt ühe euro kaupa, tekitab selline kohustus tarbetult suure administratiivkohustuse. Alternatiivina võiks krediidiinkasso kinnituse püsival andmekandjal väljastada krediidisaja nõudmisel.	Selgitatud/ osaliselt arvestatud	Antud säte tugineb direktiivi 2021/2167 artiklil 6(2) punktil d. Säte eesmärk on tagada, et võlgnik/krediidisaja saaks selge kinnituse/tõendi, et seoses makse tasumisega tema võlasumma väheneb (ja vastavalt VÕS § 415 lõikes 2 sätestatud järjekorrale). Krediidiasutuse maksekinnitus ei taga iseenesest veel võlgnikule kindlust, et konkreetselt tema võlasummat on inkassofirma vähendanud ja mitme võla korral tekib ka küsimus, millise võla katteks tuleks makstud summa arvestada. Selline võlgniku põhine arvestus peaks olema selgelt võimalik ka inkassofirma sisemise korralduse alusel. Ehk võlgnikule/krediidisajale peaks olema suhteliselt lihtne seda tõendada, et ta on vastava summa maksnud. Püsiva andmekandjana võib antud juhul käsitada ka krediidiinkasso poolt loodud nõ veebiportaali, kuhu krediidisaja saab sisse logida ja näha täpselt oma võlgnevuse kujunemise ajalugu, sh ka seda, kuid tehtud maksed tema võlgnevust on vähendanud.

3	<p>Eelnõu § 50 lg 3: <i>Krediidiinkasso audiitorettevõtja võib nimetada kuni viieks aastaks. Viieks aastaks nimetatud audiitorettevõtja nimetamine vahetult järgnevas perioodiks ei ole lubatud.</i> Võrreldes KAVS-is sätestatuga on antud säte krediidiinkassode osas rangem, kuivõrd krediidiandjatele- ja vahendajatele selline piirang ei kohaldu. Äriseadustiku (edaspidi ÄS) § 329 kohaselt võib audiitori nimetada ühekordseks kontrolli tegemiseks või teatud tähtjaks ning seda ilma konkreetse ajalimiidita. PlusPlus-ile on arusaamatu, milleks on krediidiinkassodele seatud piirang ning mis eesmärki see täidab.</p>	Arvestatud	
4	<p>Eelnõu § 57 lg 3: <i>Tegutsev krediidiinkasso kui võlgnik võib pankrotiavalduse esitada ainult Finantsinspeksiooni kirjalikul nõusolekul.</i> Pankrotiseaduse § 4 lg 1 kohaselt kuulub pankrotiasja menetlemine maakohtu pädevusse. Antud sättes kontekstis ei ole üheselt arusaadav, miks on Finantsinspeksiooni nõusolek pankrotiavalduse esitamisel ülemuslik ning kuidas see maakohtu pädevusega seostub. Aktsiaseltsi üldkoosolek, kelle netovara on vähem kui pool aktsiakapitalist, võib otsustada pankrotiavalduse esitamise kasuks (ÄS § 301 lg 3). ÄS § 373 kohaselt on likvideerijatel kohustus esitada pankrotiavaldus, kui likvideeritava aktsiaseltsi varast ei jätku võlausaldajate kõigi nõuete rahuldamiseks. Praktikas toob see Eelnõu ning kõnealuse ÄS-i sätte kohaldamise korral olukorra, kus üldkoosoleku otsus ja selle seaduslikkus olenevad Finantsinspeksiooni nõusolekust. Täiendavalt on ÄS § 306 lg 3-1 kohaselt juhatusel kohustus esitada kohtule pankrotiavaldus viivitama, kuid mitte hiljem kui 20 päeva möödumisel juhul kui aktsiaselts on maksejõuetu ning see ei ole tema majanduslikult olukorrast tulenevalt ajutine. Aktsiaseltsi võime antud olukorras 20 päeva tähtjast kinni pidada sõltub seega suures osas Finantsinspeksioonist ning viimaselt saadud nõusolekust. Eelnõu § 57 lg 3 ei näe ette ajalist määratlust Finantsinspeksioonile avalduse nõusoleku andmiseks ning ei selgita ka, millistel alustel on Finantsinspeksioonil pankrotiavaldusele nõusolekut mitte anda ja/või nõuda selle parandamist.</p>	Osaliselt arvestatud	Sätet on täpsustatud nii, et FI nõusoleku saamine on vajalik üksnes juhul kui krediidiinkasso tegeleb krediidisaaajate rahaliste vahendite hoidmisega.
5	<p>Eelnõu § 64 reguleerib krediidiostja kohustust teavitada Finantsinspeksiooni viivises oleva krediidilepingu loovutamist. Antud paragrahvi sätetest ei ole üheselt mõistetav, kas see kohaldub ka tagasiloojutamistele, mis on antud valdkonna praktikas võrdlemisi tavalised. PlusPlus leiab, et kõnealust sätet oleks vajalik täpsustada.</p>	Selgitatud/arvestatud	Juhul kui leping või nõue loovutatakse nõ tagasi, siis tuleb ka sellest FI-d teavitada. Vastav täiendus on uue lõike näol §-i lisatud.
6	<p>Krediidiinkassode direktiivi eesti õigusesse ülevõtmise raames on planeeritud muudatused ka teistes seadustes. Üheks näiteks sellest on võlaõigusseaduse (edaspidi VÕS) § 415 lg 1, Eelnõu seletuskirja lk 64-65, mis käsitleb madalama viivismäära seadmist. PlusPlus on seisukohal, et vähendatud viivis ei motiveeri krediidisaaajat kohustust täitma, mille läbi võib viivituse trend vastupidiselt eeldatavale sätte eesmärgile veelgi tõusta. Lisaks hakkaks sellises olukorras tarbimislauade hinda otseselt mõjutama seadusega sätestatud määr, pannes krediidiandjad olukorda, kus tuleb hinnata antud turu jätkamise üldist võimalikkust.</p>	Selgitatud/osaliselt arvestatud	Viivisemäära alandamist ja sellele lae seadmist toetavad üheselt kohtud. Kompromissi huvides on VÕS §-i 415 lg 1 muudetud nii, et viivisemäär ei saa tarbijakrediidilepingute puhul olla üle kahe korra suurem kui esialgne laenuintress ja maksimaalselt saab see olla kui KKM-i ülempiir.
7	<p>KAVS § 39 lg 2 p-d 5 ja 6 (sarnaselt Eelnõu §-le 27), mis puudutab juhi ärialast laimatut mainet. Kavandatud on muudatus, mille kohaselt ei ole ärialane maine laimatu kui juht ei ole varasemas suhtluses järelevalveasutusega tegutsenud läbipaistvalt, avatult ja koostöövalmilt,</p>	Selgitatud	Säte põhineb direktiivi artikli 5(1) punkti (b) alapunktil iii (<i>they have always been transparent, open and cooperative in their past business</i>)

	<p>muudab hindamise senise sõnastusega võrreldes oluliselt subjektiivsemaks, andmata seletuskirjas põhjendatud selgitusi antud muudatusele ning selle vajadusele.</p>		<p><i>dealings with supervisory and regulatory authorities).</i></p> <p>Selle tausta avab veel eraldi direktiivi põhjenduspunkt nr 27. Selle kohaselt teeb järelevalveasutus vastava otsuse teadaoleva informatsiooni põhjal (nt kui vastavad isikud on varem taotlenud tegevusluba). Juhul kui järelevalveasutusel puudub aga varasem suhtlus või kontakt vastavate isikutega, siis see asjaolu kaalumisele ei tule (ehk ei saa võtta aluseks varasemat suhtlust järelevalveasutusega).</p> <p>Seletuskirja on vastavalt täiendatud.</p>
8	<p>Vastuolu KAVS § 49 uus lõige 5-1 vastutustundliku laenamise täpsemate nõuete (Eelnõu seletuskiri lk 61-62) ja VÕS uus säte § 416-1 lg 2 (Eelnõu seletuskiri lk 65-66) viivisesse sattunud tarbijakrediidilepingute ümberkujundamise osas ning suhestumine EBA viivisnõuete makseraskuste tõttu rekonstrueeritud nõuete haldamise kohta käivate suuniste punktiga 140. KAVS § 49 lg 5-1 toob kohustuse viivisnõuete ümberkujundamise reeglite tegemiseks eesmärgiga vähendada sundtäitmisele minevate nõuete hulka. Eraldi on välja toodud tarbija maksevõimelisuse hindamise vajalikkus. VÕS § 416-1 lg 2 osas aga on selgelt öeldud, et ümberkujundamise meetme pakkumine ei tekita krediidiandjale täiendavat kohustust hinnata tarbija krediidivõimelisust. Eelnimetatud EBA suuniste punkt 140 kohaselt peaksid krediidiasutused enne makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmete rakendamist hindama laenuvõtja tagasimaksevõimet. Krediidivõimelisuse hindamise kohustus ja selle ulatus VÕS § 416-1 lg 2 puhul ei ole seega selge ning vajaks täiendavat hinnangut selle rakendamise võimalikkusele koos KAVS-i ja EBA suunistega.</p>	<p>Osaliselt arvestatud/ selgitatud</p>	<p>Antud säte põhineb direktiivil ja seda avab rohkem direktiivi põhjenduspunkt nr 56 – konkreetselt tarbija krediidivõimelisuse kohta öeldakse järgmist: „<i>When deciding which forbearance measures to take, creditors should take into account the individual circumstances of the consumer, the consumer’s interests and rights <u>and the consumer’s ability to repay the credit</u>, including in particular if the credit agreement is secured by residential immovable property that is the consumer’s primary residence.</i>“</p> <p>Ehk sisuliselt ei ole peetud silmas nõuete täieulatuslikku tarbija krediidivõimelisuse hindamist, mis on sätestatud VÕS § 403⁴.</p> <p>Ka vastav EBA suunis, millele eeltoodud direktiivi põhjenduspunktis viidatakse, räägib „laenuvõtja finantsseisundi asjakohasest hinnangust“ (selle punkt 140). EBA suunise kohaselt on pigem oluline, et lahendus oleks jätkusuutlik</p>

9	Täiendus KAVS § 50-1 näol (Eelnõu seletuskiri lk 62), mis suunab krediidihaldusega tegeleva krediidiandja kohaldama Eelnõu § 58-60. Seletuskirjas märgitakse, et krediidiandja- või vahendaja, kes tegeleb ise krediidihaldustegevusega, peab täitma samuti (ja osaliselt) krediidiinkassode suhtes sätestatud. Eelnõust ega seletuskirjast ei ole arusaadav, millises olukorras ning mis ulatuses antud paragrahve kohaldama peab. Lisaks on arusaamatu, millist lisandväärtust loob nõude aluseks olevate dokumentide koopia saatmine krediidisajale (Eelnõu § 59 lg 1 p 8) olukorras, kus krediidiandja tegeleb enda väljastatud krediidi sissenõudmisega.	Selgitatud	Kui krediidiandja asub ise nõ viivisvõlga sisse nõudma, siis on oluline, et suhtlus võlgnikuga oleks täpsemalt samasugustel alustel. Ehk lihtsustatult tuleb vältida võlgniku survestamist ja võlgnik peab täpselt aru saama, mida tema käest sisse nõutakse. Ehk teiste sõnadega: viivislaenu sissenõudmise käigus peaks võlgniku õigused olema kaitstud samal määral nagu enne viivisvõlgnevusse sattumist. Samuti peab sel juhul olema tal ka kaebamise õigus.
10	PlusPlus leiab, et krediidiinkassode ja -ostjate seaduseelnõu väljatöötamisega minnakse reguleerima oluliselt laiemat valdkonda ning muudatuse majanduslikku mõju ei ole piisavalt analüüsitud. Eelnõu seletuskirjas tõdetakse, et väljatöötamiskavatsuse puudumise korvab osaliselt ulatuslik Tartu Ülikooli rakendusuringute keskuse poolt läbi viidud krediidituru uuring, mis valmis 2021. a lõpus. Uuringu eesmärk oli selgitada, milline on Eesti krediidituru hetkeolukord, analüüsida, kuidas on 2015. a vastu võetud krediidiandjate ja -vahendajate seadus turgu mõjutanud ning teha ettepanekud vastutustundliku laenamise põhimõtete järgimise parendamiseks ja muude probleemkohtade lahendamiseks. Uuringu eesmärk ei olnud uurida inkassoteenuste toimimist ning uuring oli koostatud eelkõige tarbija vaatest lähtuvalt ning turuosaliste huvide tasakaalustamiseks tuleb enne uuringus tehtud ettepanekute rakendamist nende mõju ka krediidituru osalistele täiendavalt hinnata.	Selgitatud	Seletuskirjas sisalduv mõjuanalüüs majanduslikku mõju hindab, sh ka otseselt inkassofirmadele. Seletuskirja on teatud ulatuses ka vastavalt täiendatud.
SVEA INKASSO OÜ			
1	Kuigi Svea Inkasso OÜ nõustub, et Eestis esineb vajadus inkassoturu reguleerimise järele ja Finantsinspektsiooni poolne järelevalve inkassoturu üle on põhjendatud, siis kooskõlastusringile saadetud eelnõus on märkimisväärsed puudused ning seetõttu tuleks see Svea Inkasso OÜ hinnangul jätta esitatud kujul vastu võtmata. Seda põhjusel, et eelnõus esineb mitmeid puudujääke ja asjatut ülereguleerimist – kavandatava regulatsiooni saavutada loodetavate eesmärkide põhjendused on ebapiisavad, regulatsioon rikub ebaproportsionaalselt ettevõtlusvabadust, kavandatud ajakava on ebamõistlikult rutakas jne. Eelnõu koostamisel on jäetud seejuures täielikult tähelepanuta, et mitmed inkassoteenust pakkuvad ettevõtted arvestavad oma tegevuses juba täna tarbijast võlgnike huvidega, lähtuvad oma äritegevuses headest tavadest, käituvad õiglaselt ja professionaalselt, mistõttu “karistatakse“ eelnõuga neid ettevõtteid põhjendamatult ja ebaproportsionaalselt. Lisaks ei arvesta kõnealune eelnõu piisavalt erisustega, mille eesmärk, mõju ja ulatus on kardinaalselt erinev nn. “3-nda osapoole” võlgade sissenõudmise ja võlaportfelliinvesteeringute võrdluses.	Selgitatud	Eelnõud on üksjagu muudetud nii, mis vähendavad selgelt inkassofirmade suhtes halduskoormust, sh on arvestatud mitmeid inkassofirmade ettepanekuid. Kui nn 3-nda osapoole võlgade sissenõudmine ja võlaportfelliinvesteeringute haldamine paigutub KIKS § 3 lõikes 2 sätestatud krediidihaldustegevuse alla, siis ka käesolev eelnõu kohaldub sellisele tegevusele.
2	Eelnõuga on planeeritud kehtestatakse krediiditurul tegutsevatele inkassodele arvukalt täiendavaid tegevusnõudeid – muuhulgas on ettevõttel kohustuslik tegevuse jätkamiseks taotleda Finantsinspektsioonilt krediidiinkasso tegevusluba. Seejuures peab tegevusluba olemas olema juba hiljemalt 29.06.2024. Juhime tähelepanu, et seadus on kavandatud	Arvestatud	Mis puudutab krediidiandjate (mitte-pankade) poolt antud tarbijakrediidiga seotud krediidihaldustegevust, siis selles osas on rakendustähtaega

	<p>jõustumata 2023. aasta lõpuks, Finantsinspeksioonil on aega tegevusloa taotlus menetleda kuni 6 kuud, mis tähendab, et tegevuse jätkamiseks tuleb tegevusloa taotlus Finantsinspeksioonile esitada kohaselt seaduse jõustumise järgselt. Eelnõu § 7 lg 1 sätestab seejuures nimekirja dokumentidest ja andmetest, mis tuleb tegevusloa taotluse juurde lisada ning hinnates vajaliku dokumentatsiooni mahtu, siis vajavad ettevõtted taotluse jaoks vajaliku dokumentatsiooni ettevalmistamiseks kindlasti teatud ajavaru. Seaduse planeeritud jõustumisaeg on eeltoodust tulenevalt ilmselgelt põhjendamatult ja ebamõistlikult lühike ning sellisel kiirustamisel puudub mõistlik põhjendus, kuna seni pole seadusandja näidanud üles erilist huvi käesoleva eelnõuga lahendatavate probleemide lahendamiseks. Meie hinnangul oleks kavandatavate regulatsioonide mõistlik jõustumisaeg minimaalselt 12 kuud seaduse vastu võtmisest.</p>		<p>pikendatud. Selle kohaselt tuleb tegevusloa saada hiljemalt 2024. a. lõpuks.</p>
3	<p>Eelnõu § 3 lg 7 sätestab piirid, millistel tingimustel võib krediidiinkasso sõlmida tarbijast võlgnikuga kokkuleppeid võlgnevuse tasumiseks. Svea Inkasso OÜ hinnangul on sättes toodud tingimused vastuolus õiguse üldiste põhimõtetega, sealhulgas põhimõttega, et lepingud on täitmiseks kohustuslikud. Kavandatud meetmed on äärmiselt võlgniku huvide poole kaldu, võlausaldajate huvid ei ole nimetatud piirangute puhul kuidagi kaitstud. Regulatsioon soodustab tarbijate poolt oma kohustustest kõrvale hoidmist, sh ka pahatahtlikku käitumist nii krediidi võtmisel kui selle tahtlikul õigeaegselt tagastamata jätmisel. Sellise regulatsiooniga antakse tarbijale suunis, justkui riigi poolt soositakse lepingute mitte täitmist ning tekitakse olukord, kus tarbijal ongi mõistlikum ja soodsam jätta lepingust tulenevad kohustused täitmata ning sõlmida pärast võlausaldaja poolt lepingu ülesütlemist võlgniku jaoks soodsamatel tingimustel kokkulepe krediidiinkassoga. Kusjuures tulenevalt asjaolust, et krediidiandjatele ja krediidiandjatele nimetatud nõuded võla ümberkujundamise osas ei rakendu, siis hakkab võlgniku jaoks see, millised kokkuleppeid võlausaldaja temaga võlgnevuse tasumise osas kokku leppida saab, sõltuma sellest, kas võlgnevust nõuab sisse krediidiandja/andja või inkassoettevõtte. On arusaamatu, miks nähakse eelnõuga ette erinevad õigused võlgade ümberkujundamiseks krediidiandjatele/andjatele ning krediidiinkasso ettevõtetele, kuigi sisuliselt käib jutt samadest nõuetest ning nende ümberkujundamise võimalused ei tohiks sõltuda nõude omanikust.</p>	<p>Selgitatud/ mitte- arvestatud</p>	<p>Antud piirangud lähtuvad eeldusest, et krediidiinkasso ei saa ise tegeleda tarbijakrediidi väljastamisega. Seda saavad teha pangad või krediidiandjad.</p> <p>Nõuded krediidiandjate ja krediidiandjate suhtes on erinevad võrreldes krediidiinkassodega (s.t. krediidiinkassodele ei ole need nii ranged, näit. krediidiriski hindamise ja juhtimise nõuded), mistõttu on erinev kohtlemine antud juhul põhjendatud. Näiteks ei saa pidada mõistlikuks, et krediidiinkasso hakkab tõstma viivises oleva tarbijakrediidilepingu intressimäära.</p>
4	<p>Eelnõuga nähakse krediidiinkassodele ette täiendavad ulatuslikud organisatoorsed nõuded, mis eelkõige just väiksemate inkassoettevõtete puhul ei ole põhjendatud ning kvaliteetse teenuse pakkumiseks ilmtingimata vajalikud. Näiteks jääb arusaamatuks § 36 lg 1 sätestatud nõue, et krediidiinkasso nõukogus peab olema vähemalt kolm liiget; samuti jääb ebaselgeks, mis eesmärki täidab § 46 lg-s sätestatud kohustus, mille kohaselt krediidiinkasso aktsia- või osakapital peab olema vähemalt 50 000 eurot. Ka § 41 lõike 4 alapunktides esitatud kõigi nõuete vajadus, mis tuleb siseeeskirjades kindlaks määrata, ei ole ettevõtte tegevust ning seaduse eesmärki silmas pidades üheselt arusaadav, samuti ei leidu põhjendusi seletuskirjas.</p>	<p>Osaliselt arvestatud</p>	<p>Nõukogu on eelnõus nüüd ette nähtud OÜ-dest krediidiinkassodele nõuababatahtlikuna.</p> <p>Kapitalinõuet on vähendatud 50 000 euro pealt 25 000 euro peale. See on sisuliselt kõige väiksem kapitalinõue finantsjärelevalvesubjektide lõikes (ühisrahaasutajatel ja teatud makseasutustel on see sama suur, ülejäänud subjektidel kõigil kõrgem).</p>
5	<p>Svea Inkasso OÜ hinnangul on põhjendamatult suured ja ebamõistlikud 13. peatükis sätestatud rahatrahvid. Rahatrahvid on kavandatud vahemikus 100 000 – 1 000 000 eurot, millised summad ei ole proportsionaalsed arvestades rikkumise ulatust ja mõju. Samuti on need</p>	<p>Selgitatud</p>	<p>Esiteks on FI-l kaalutusõigus ehk iga eksimuse/rikkumise korral ei pea koheselt algatama väärteomenetlust. Teiseks, võrreldes teiste finantsjärelevalve subjektidega on</p>

	ebaproportsionaalselt suured võrreldes Eestis üldiselt analoogsetele rikkumistele kehtivate rahatrahvidega.		vastavad ülemmäärad tunduvad väiksemad (nt paljude subjektide puhul tõusevad vastavad ülemmäärad alates 2023. a. 1. novembrist kuni 5 mln euroni). Kokkuvõttes peavad aga väärtegade eest ettenähtud trahvimäärad olema piisavalt mõjusad, et nad omaksid üldpreventiivset mõju.
6	Lisaks eelnevale leiab Svea Inkasso OÜ, et nn kolmanda osapoole inkasso puhul peaks eelnõuga kavandatud tegevuse eest vastutama juba krediidiastutus- või krediidiandja ise, kes valib enda nõudeid sisse nõudma inkassoettevõtja, kes vastab vajalikele nõuetele, kelle tegevus vastab käesolevas eelnõus kirjeldatud nõudmistele (va organisatoorsed nõuded). Antud vastutus peaks lasuma täielikult krediidiastutusel -andjal, kes on/oli nõude algne omanik, sest võlg on tagajärg, mitte põhjus. Sellisel viisil puuduks vajadus antud eelnõu osas puudustena välja toodud ülereguleerimiseks.	Selgitatud	Käesolevaga ei ole üheselt arusaadav, millist konkreetset vastutamist on silmas peetud. Juhul kui peetakse silmas, kas krediidiastutus/krediidiandja on kinni pidanud vastutustundliku laenamise põhimõtetest krediidi väljastamisel, siis käesoleva eelnõuga nõ ei võeta seda vastutust neilt ära ja seda ei panda ka otseselt krediidiinkasso nõ õlgadele. Siiski – juhul kui krediidiinkasso/ostja hakkab omandama viivises olevat nõuet, peab ta siiski tegema omalt poolt piisava hindamise, kas tema hinnangul on algne krediidiandja andnud laenu vastutustundlikult. Sest tuleb arvestada, et kui kohus hiljem leiab, et laenu ei antud vastutustundetult, siis võib see ka inkasso jaoks tähendada intresside ja kõrvalnõuete vähendamist. Lisaks tuleb silmas pidada, et eelnõu § 3 lg 9 kohase käitumise eest vastutab ikkagi krediidiinkasso ise (s.t. juhul kui krediidiinkasso kujundab tarbijakrediiti vastavalt ümber).
OMEGA INVEST			
1	Suures pildis toetame valdkonna reguleerimist üheste reeglitega kõigile osapooltele ja seotud isikute tegevusele. Üldine ettepanek on oluliselt leevendada seatavaid nõuded Krediidiinkasso ja Krediidiostjatele, paljuski on üks ühele rakendamist Krediidiandjate ja vahendajate seadusega (KAVS) alates tegevusloa taotlemisest § 6 (KAVS § 12), äriplaan § 8 (KAVS § 13), tegevusloa taotluse läbivaatamine § 9 (KAVS § 14), § 10 (KAVS § 15) § 11 (KAVS § 16) jne, mitmetes punktides on nõuded rangemad kui (KAVS) olemasolev kehtiv sõnastus. Näiteks § 13 lg. 2 punkt 1 viitab 12 kuule, KAVS – 6 kuud.	Osaliselt arvestatud	Eelnõu uues versioon on tehtud mitmeid olulisi leevendusi, sh ka tagamaks seda, et nõuded ei oleks rangemad kui KAVS-s (nt nõuded nõukogu liikmete arvule, audiitorkontrollile, kapitalile, olulisele osalusele jms). Eelnõu § 13 lg 2 punkt 1 on tegelikult nõ soodsam režiim võrreldes KAVS § 18 lg 2 punktis 1 sätestatuga kuna ettevõtja saab eelnõu kohaselt nõ kauem viivitada oma tegevuse alustamisega või ta saab peatada oma tegevuse pikemaks ajaks enne kui tegevusloa

			kehtetuks tunnistamise otsus võib FI poolt tulla.
2	§ 11 lg 1 p 8? – tegevusloa taotleja organisatsiooniline tase ning infotehnoloogilised süsteemid ja muud tehnoloogilised vahendid ei ole teenuse osutamiseks piisavad - direktiivis seda nõuet ei ole, milleks on see vajalik? Kas Eestis on täna üldse piisavalt IT audiitoreid? Täna sel päeval on keeruline olla iga aastaselt auditeeritud TOP 4 audiitöörühma poolt kuna olemasolev audiitöörühmade inimressurs on ebapiisav;	Selgitatud	Analoogiline nõue on kõikidel isikutel, kes soovivad taotleda finantsteenuste alast tegevusloa FI-lt. Antud juhul mõeldakse eelkõige seda, et kuidas tulevane finantsjärelevalve subjekt on võimeline esitama FI-le aruandeid arvestades tema IT süsteeme (s.t. tema elektrooniliselt aruannete esitamise võimekust). Ehk see ei eelda tingimata eraldi IT audiitori poolset nõu kontrolli või testimist.
3	§ 23 Teenuse osutamine piiriülevalt kolmandas riigis – ei peaks olema eraldi reguleeritud (KAVS ei ole reguleeritud), piiriülele peaks kohaldama üldiseid sätteid (piiriüle tegevus teises lepinguriigis).	Selgitatud	Finantsjärelevalve subjektide tegevus kolmandates riikides võib kätkeada endas täiendavaid riske (vt ka FI märkusi sel teemal – nr 29). Tõsi see võib sõltuda paljuski ka sellest, et millise kolmanda riigiga tegemist on. Meie soov ei ole hakata seaduse tasemel kolmandaid riike vastavalt kategoriseerima. Ka KAVS §-d 66 – 72 näeb ette analoogilised tegutsemise alused välisriikides, sh kolmandates riikides. Käesolevaga on KIKSi vastavaid sätteid tulenevalt FI märkustest täiendatud/muudetud.
4	§ 26 Oluline osalus – (KAVS) sätestab 20%, eelnõus välja toodud 10%. Näitena punkt millises osas on eelnõu võrrelduna (AVS) rangemalt reguleeritud ja ebaselge on selle põhjendus;	Arvestatud	
5	§ 36 Nõukogu ja juhatuse liikmete arv (1) Krediidiinstitutsiooni nõukogus peab olema vähemalt kolm liiget, kui põhikiri ei näe ette suuremat liikmete arvu – nõukokku sobivate inimeste leidmine kes sobivad finantsvaldkonda on väga keeruline. Taotleme nõukogu kohustuse ära jätmist;	Osaliselt arvestatud	Eelnõud on muudetud nii, et nõukogu olemasolu ei ole enam OÜ-de puhul kohustuslik – siiski Finantsinspeksioon võib seda teatud kaalutlustel nõuda.
6	§ 44. Krediititoimiku pidamine lg. 2 – Krediidiandja ei väljasta viitega pangasaladusele oma krediititoimikut maksevõime osas. Punkt vajab selgelt täiendavat analüüsi kaasates pankasid ja teisi krediidiandjaid. Krediititoimik saab alata peale kliendi nõude loovutamist krediidiandjalt krediitioimikust.	Arvestatud	
7	§ 45. Krediidihalduslepingu sõlmimine lg. 4 – kes vastutab kui krediidiandja on sõlminud mittekehtiva sättega lepingud näitena andnud pikemas perioodis laenu vastutustundliku laenuandmise rikkumist teostades (VTL) milline ilmneb peale nõude loovutamist krediitioimikust ja/või inkasso menetlusprotsessi raames? Krediitioimik ei saa vastutada krediidiandja poolse rikkumise eest.	Selgitatud	Vt Svea Inkasso märkusele nr 6 esitatud vastust eespool. Lisaks märgime, et tarbijal on nõude loovutamise korral õigus esitada samu vastuväited, mis olid tarbijal esialgse krediidiandja suhtes, s.h. õigus tasaarvestusele; seega võib kohtuliku vaidluse korral VTL-i

			rikkumisest tulenevaid vastuväiteid esitada ka krediidiostja või krediidiinkasso vastu.
8	§ 47 Krediidisaaaja vahendite hoidmine lg. 5 – põhjendamatu administratiivne koormus; lg. 6 - Krediidisaaaja poolt krediidiinkassole tehtud maksed loetakse krediidiostjale tasutuks olenemata sellest, kas krediidiinkasso on need summad krediidiostjale edastanud või mitte – summad peavad olema laekunud Krediidiostjale, analoogne nagu toimub rahade liikumine täitemenetluses või muude teenuse vahendajate osas. Kui Krediidiostja ei ole saanud rahalisi vahendeid siis ei saa lugeda nõuet rahuldatuks.	Mitte-arvestatud/ selgitatud	See § põhineb direktiivi artiklil 6. Konkreetsemalt selle artikli lõike 2 punktid a ja b näevad selgelt ette, et vastavaid vahendeid tuleb eraldi kontol hoida eesmärgiga vältida inkassofirma maksejõuetuse korral seda, et krediidisaaajate/võlgnike poolt tehtud tagasimaksed läheksid inkassofirma pankrotivara hulka. Leiame, et see on krediidisaaajate/võlgnike õiguste kaitseks oluline ja seetõttu oleme laiendanud seda nõuet kõikidele krediidiinkassodele. Teiseks – antud artikli lõike 2 punkt c näeb ette, et kui krediidisaaaja/võlgnik teeb täies ulatuses või osalise tagasimakse, siis tuleb käsitleda seda nõuet rahuldatuks. Ehk nt kui krediidisaaaja/võlgnik teeb makse krediidiinkassole, kuid viimane ei kannu (mis iganes põhjustel) vastavat summat krediidiostajale edasi, siis on see juba krediidiinkasso enda vastutus.
9	§ 49 lg. 3 – regulaarsete aruannete kohustus tihemini kui iga 6 kuu tagant ei ole põhjendatud. Tegemist täiendava administratiivse koormusega. Väheusutav et inspeksioon suudab ja tahab hakata neid aruandeid analüüsima kvartaalselt;	Arvestatud	Aruannete esitamise sagedus on nüüd viidud kuue kuu peale. Siiski võib vajadusel FI küsida aruandlust ka tihedamini.
10	§ 51 Audiitorkontroll lg. 3 – Eestis ei ole piisavalt finantsaudiitoreid, hea kui õnnestub sõlmida uus leping pädeva finantsaudiitoriga, piirang et audiitor ei või olla sama järgmised 5 aastat võib osutada ebareaalseks täita. KAVS osas ei oma audiitor ajalast piirangut, milline on põhjendus et ajalast perioodi peab piirama ?	Arvestatud	
11	§ 54, 55 Ühinemine ja jagunemine – peaks olema lubatud. Nõudeid saab loovutada grupi siseselt. Kogu väljatoodud reguleerimine on karmim kui KAVS sõnastuses;	Selgitatud/ osaliselt arvestatud	Krediidiinkassode ühinemine ja jagunemine on eelnõu kohaselt lubatud. Lisaks on nüüd eelnõuga välja jäetud piiriülese ümberkujundamise, ühinemise ja jagunemise keelamine. Kokkuvõttes on vastavad nõuded sisuliselt samad kui krediidiandjate puhul. Võrreldes teiste finantsjärelevalve subjektidega on nõuded mh oluliselt ühinemise ja jagunemise korral leebemad – puudub FI-lt loa saamise kord erinevalt teistest subjektidest.

12	<p>§ 57 lg. 3 – Krediidiostja ja/või Krediidiinkasso juhatusel peab olema õigus iseseisvalt pankrotiavaldus ilma nõusolekuta vms, vastuolu hetkel äriseadustiku ja pankrotiseadusega;</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Eelnõud on muudetud nii, et FI nõusolek ei ole vajalik nende inkassofirmade puhul, kes krediidisaaajate rahalisi vahendeid ei hoia.</p>
13	<p>§ 59 Teabe andmine krediidisaaajale lg. 1. Esitatav infokogus püsival andmekandjal ei ole mõistlik, kasutatakse elektroonilisi kanaleid nagu on ka kokkulepitud Krediidiandja ja kliendi vahelises lepingus.</p> <p>Näitena: dokumentide koopiate esitamine ei ole reaalne ega ka vajalik. Tänapäevase loovutuse praktikaga dokumendid esitatakse Krediidiandja poolt Krediidiostjale vahetult enne kohtumenetluse alustamist, varasemalt kinnitab Krediidiandja oma allkirjaga edastatud nõudesumma tabelite õigsust loovutuse kuupäevani;</p>	Selgitatud/ osaliselt arvestatud	<p>Antud § põhineb direktiivi artiklil 10(2), mille kohaselt tuleb vastav teave esitada paberandmekandjal või muul püsival andmekandjal. Püsiv andmekandja ongi iseenesest elektrooniline kanal, kuid peab võimaldama andmed säilitada (VÕS § 11.1 kohaselt). § 59 lg 1 punktide 7 ja 8 sõnastust on mõnevõrra muudetud.</p> <p>Lisaks tasub silmas pidada, et nii direktiivi kui ka eelnõu eesmärgiks on vähendada seda, et viivisnõude tekkimisel alustatakse kohe nõ kohtumenetlusega või muu sundtäitmiseega.</p>
14	<p>§ 60 lg. 5 – kaebuse lahendamine 15 päeva jooksul. KAVS reguleerimata miks see vajalik sellisel juhul antud kontekstis? Tavapärane vastamise tähtaeg on 30 päeva. Meie hinnangul täiendava administratiivse koormuse tekitamine. Suvepuhkuste ajal kus puhkab kogu finantssektor sh. krediidiostjad ei ole 15 päeva reaalse vastamise tähtaeg.</p>	Selgitatud	<p>See, et KAVS-s on see reguleerimata ei tähenda, et vastav regulatsioon ei kohalduks. Tarbijakaitse seaduse § 24 lg 5 kohaselt on kaupleva kohustatud tarbija kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis esitatud kaebusele samas vormis vastama ja teavitama tarbija nõude rahuldamisest või kaebuse võimalikust lahendusest 15 päeva jooksul arvates kaebuse saamisest, kui seaduses või EL määruses ei ole sätestatud teist tähtaega. Vastus tarbijale saadetakse tarbija märgitud postiaadressil või e-posti aadressil, kui tarbijaga ei ole kokku lepitud teisiti.</p> <p>Ehk antud juhul ei ole põhjendatud, et miks KIKS-s peaks see lähenemine eeltoodust erinema.</p>
15	<p>§ 64 – loovutamise lepinguid on erinevaid, igakuiselt toimuvad krediidiandjatele mh. tagasiloovutamised võivad toimuda üksikud nõuete loovutamised pankrotimenetlustes ja/või kolmandatele isikutele. Analoogselt pangalepingutele oleks mõistlik teavitada kui loovutatakse korraga näiteks põhisummas alates 150 000 eurot ehk välistada teavituse aruandlusest väiksem ebaoluline maht;</p>	Selgitatud	<p>Krediidiasutuste poolt väljastatud krediidilepingute loovutamise kohta ei ole tegelikult ette nähtud summalist piirmäära.</p> <p>Leiame, et viivises olevatest krediidilepingutest tulenevate nõuete või krediidilepingute koondjäägi, samuti nende nõuete või krediidilepingute arvu ja iga krediidi suuruse kohta info edastamine FI-le kord poolaastas ei ole ülemäärane koormav.</p> <p>Mõnevõrra on §-i sõnastust siiski muudetud, samuti on antud pikem</p>

			aeg vastava info esitamiseks FI-le (ehk vastav info tuleb esitada ühe kuu jooksul).
	§ 74 lg. 12 – ärisaladus peab olema kaitstud ja ei tohi avaldada;	Selgitatud	Finantsinspeksioon tegutseb lisaks seadusele kooskõlas finantsjärelevalve rahvusvaheliselt tunnustatud heade tavadega, mis mh näevad ette ka erinevate järelevalve meetmete, sh kohapealse kontrolli rakendamise. Kontrolli lõppakt avalikustatakse aga üksnes teatud tingimustel – kui see on vajalik finantssektori usaldusväärsuse, läbipaistvuse või krediitisaajate huvidest lähtuvalt. Finantsinspeksioon kui haldusorgan kaalub seejuures põhjalikult, kas vastava teabe avalikustamisega on põhjendatud ka (kasvõi osaliselt) ärisaladuse avalikustamine. Ärisaladuse avaldamine on sellistel juhtudel lubatav kui see teenib nõ suuremat avalikku hüve ehk eesmärgiks on avalikustada avalike huvide kaitsmise eesmärgil ebaseaduslik tegu.
17	§ 79 Juhtorganite kokkukutsumine ja juhtorgani otsuse kehtetuks tunnistamine Finantsinspeksiooni taotlusel Lg. 1 – nõukogu peaks olema välja jäetud. Koosolekust etteavvitamine ei ole mõistlik, mida selle infoga inspeksioonis peale hakatakse? Juhul kui juhatuse koosolek 1x kuus, teavitamine iga aastaselt inspeksioonile ette 12 kuus osas? Täiendav põhjendatu administratiivne koormus.	Selgitatud	Lõikega 1 on ettenähtud üksnes üldkoosolekust ja nõukogu koosolekutest, mitte juhatuse enda koosolekutest FI teavitamine. Analoogiline regulatsioon kehtib kõigi finantsjärelevalve subjektide puhul ja antud juhul ei ole põhjendatud siin erisuse tegemine.
17	§ 80 Sunniraha – sunniraha määrad on kõrgemad kui (KAVS) hetkel kehtivad. Selgelt peaks krediidiostja – krediidiinkasso sunniraha olema oluliselt väiksem kui Krediidiandjal. Meie hinnangul ebamõistlik lähenemine sunniraha määradele või on soov antud valdkonna toimimine Eesti Vabariigis ära lõpetada.	Selgitatud	Käesoleva eelnõuga ühtlustatakse sunniraha määrad nii krediidiinkassode kui ka krediidiandjate puhul (mh on seda soovinud ka FI). Sunniraha määrade eesmärk on nõ sundida vastavaid subjekte eelkõige õiguskaualekale käitumisele, nende eesmärk ei ole kuidagi lõpetada teatud teenuseosutajate tegevust konkreetses sektoris. Teiseks, tegemist on sunniraha ülemmääradega, mis tähendab, et FI võib alati määrata sunniraha väiksemas ulatuses.
18	§ 81 Krediidihalduslepingu andmete säilitamise kohustuse rikkumine – kas on vastavuses teiste seadustega sh. GDPR sätetega?	Selgitatud	Vastav andmete säilitamise kohustus sätestatud avalikes huvides, eesmärgiga tagada teabe kättesaadavus järelevalveasutustele. Säte on kooskõlas GDPR artikliga 23(1) punktiga h.

19	<p>§ 85. Krediidisajate kaebuste menetlemise korra nõuete rikkumine – KAVS ei reguleeri, milline on põhjendus Krediidiostja sellisele määrale vt. ka § 80 juures antud kommentaari.</p>	Selgitatud	<p>Juhul kui krediidiandja või krediidasutus tegeleb ise krediidihaldustegevusega (sh nõuab võlgnevusi sisse), siis kohaldub vastava kaebuste lahendamise kord (§ 60) neile samamoodi. Ning neid on võimalik samamoodi sanktsioneerida vastavate rikkumiste korral.</p> <p>Lisaks märgime, et enamuste finantsjärelevalve subjektide puhul tõusevad väärtekaristuste ülemmäärad alates käesoleva aasta 1. novembrist 5 mln euroni. Antud juhul on aga maksimaalne trahv väärtekorras kuni 1 mln eurot.</p> <p>Kokkuvõttes väärtegade eest ettenähtud trahvimäärad peavad olema piisavalt mõjusad, et nad omaksid mh üldpreventatiivset mõju.</p>
20	<p>paragrahvi 415 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(1) Tarbijalt ei või võlgnetavate maksete tasumisega viivitamise korral nõuda kõrgemat viivist kui on käesoleva seaduse § 94 lõikes 1 sätestatud intressimäär, millele lisandub viis protsenti aastas. Kui lepinguga on ette nähtud kõrgem kui seadusjärgne viivisemäär, loetakse viivise määraks lepinguga ette nähtud intressimäär. Kokkulepe, millega võimaldatakse tarbijalt nõuda maksetega viivitamisel eelkõige käsiraha või leppetrahvi, on tühine.“; Peaks olema säilitatud olemasolev viivisemäära lahendus, madalam viivisemäär ei motiveeri klienti oma kohustust täitma, see ei saa olla soodsam kui lepingu täitmine ! Väljapakutav lahendus vajab pankade ja Krediidasutuste sisendit sh. viivist ületava kahju sissenõudmise lubamatus!</p>	Selgitatud	Eelnõus on välja pakutud uus kompromissvariant.
21	<p>Krediidiostja ja krediidiinkasso tegeleb krediidiandja poolt väljastatud tarbijanõuete omandamisega ja/või sissenõudmisega. Eelnõu eesmärk ei saaks olla muuta krediidiinkasso ja krediidiostja krediidiandja kehtivatele nõuetele vastavaks. Eelnõu eesmärk peaks olema olemasolevat ostuturgu korrastada, kaitsta tarbijaid ülemääraste nõudesummade osas ja panna paika selged reeglid tulemina kontrollitud ettevõtetele litsentsi väljastamisega mille olemasolu oleks positiivne väliskapitali kaasamises oma tegevuse laiendamisel.</p> <p>Kahjuks olemasolev eelnõu on meie hinnangul valdkonna üle reguleerimine pannes tegutsevatele äriühingutele olulise kulude kasvu koos administratiivse ja halduskoormusega millisele lisanduvad trahvimäärad millised ületavaks KAVS ettenähtutud määrasid ehk on ebamõistlikult suured.</p>	Selgitatud	<p>Eelnõu eesmärk ja eelnõuga ettenähtud nõuete eesmärk ongi olemasolevat krediidilepingutest tulenevate viivisnõuete haldamise turu nõ korrastamine ning eelkõige tarbijatest võlgnike kaitsmine ülemääraste nõudesummade osas. Kokkuvõttes on ka krediidiinkassod ja krediidiostjad laiemalt krediidituru – täpsemalt selle järelturu osalised. Eelnõud on käesolevaga ka oluliselt muudetud – vastavad nõuded on viidud KAVS-ga samaväärseks või isegi neid vähendatud võrreldes KAVS-ga (nt kapitalinõue).</p>

AKTIVA

1	<p>Me oleme seisukohal, et eelnõu on tänasel hetkel veel toores ning see vajab põhjalikumalt läbitöötamist tööruhmas, millesse oleks kaasatud ka isikud, kes selle valdkonna igapäevast toimimist tunnevad nii teenuse osutajate kui teenuse tellijate poolt.</p> <p>Ületähtaegse krediidiportfelli efektiivne lahendamine on äärmiselt oluline komponent kogu krediidituru toimimises ning seetõttu ei tohi seda reguleerida arvestamata kogu mõju krediiditurule.</p> <p>Me ei vastusta antud eelnõu vajalikkust tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2021/2167, kuid eelnõu koostamisel tuleks lähtuda maksimaalselt kohaliku turu toimimist arvestatavalt.</p>	Teadmiseks võetud	
2	<p>Tänapäeval käsitletakse ületähtaegseid krediidisuhteid isikupõhiselt. See tähendab, et kui isikul on võlg panga ees, mobiilside eest, elektri eest jne, siis tema erinevatel aegadel tekkinud nõuded võimaluse korral ühendatakse ning menetletakse kõike koos. See on osutunud võimalikuks tänu suurtele investeringutele menetlustarkvarasse ning teeb kogu menetluse nii võlausaldaja (või siis neid esindava inkasso) ja võlgniku jaoks odavamaks. Kui nüüd osa võlasuhete menetlemisele kehtib krediidiinkasso seadus ja osadele mitte, siis tähendab see tulevikus isiku suhtes kahe täiesti erineva menetluse pidamist samade isikute vahel, mis õiguslikult alluvad erinevale regulatsioonile. Tänapäevase sõnastuse järgi tuleb otsustada, kas kõik inkassoettevõtted peavad jagunema kaheks, mis tekitaks tohutuid kulusid või siis peaksid kõik inkassoettevõtted jääma seniseks, aga pool nende vestlust võlgnikuga oleks litsentseeritav tegevus.</p> <p>Et mitte tekitada segadust tarbijates ning mitte tekitada lisakulutusi kõikide osalistele, siis tuleks otsustada, kas seadus reguleerib kõikide võlasuhete menetlemist või siis vastupidiselt lähtuda direktiivi miinimumist ning reguleerida vaid pankade võlanõuete menetlemist. Mis tekitab omakorda küsimuse, et kas keegi tahab üksnes pankade nõuete menetlemiseks litsentsi omada.</p>	Selgitatud	<p>Eelnõu väljatöötamise lähtekohaks on olnud sellise inkassotegevuse reguleerimine, mis seondub viivises olevate pangalaenude ja mitte-pankade poolt väljastatud tarbijakrediidiga (seletuskiri käsitleb põhjalikult nn probleeme just mitte-pankade poolt väljastatud laenude sissenõudmisega).</p> <p>Ja seda põhjusel, et nimetatud nn võlgnevused seonduvad otseselt finantsteenuste osutamisega, sh tarbijakrediidilepingutest tulenevate viivisnõuetega.</p> <p>Tarbijakrediidilepingu regulatsioon erineb tunduvalt tavalise laenulepingu regulatsioonist.</p> <p>Eelnõu kohaldamisala laiendamine ka muude võlgnevustele (nt kommunaalarved jms) ei ole asjakohane arvestades Finantsinspektsiooni mandaati – FI ülesandeks on teha järelevalvet finantsteenuste osutajate üle. Kohaldumisala sellisel kujul laiendamine tähendaks ka olulisel määral FI mandaadi muutmist, mis aga ka riikliku järelevalve ressursi kasutamise mõttes ei oleks asjakohane.</p> <p>Küll ei keela eelnõu kuidagi kohaldada ka samasuguseid praktikaid inkassofirmadel ka muude võlgnevuste (nt kommunaalarvete) sissenõudmisel ehk inkassofirmad saavad ise otsustada, kas ja kuidas viia kogu oma äritegevus nõuete standardite peale.</p>
3	<p>Seaduse eesmärgina on toodud välja, et reguleeritakse krediidiinstituti tegevust, krediidiinstituti tegevust ja krediidiinstituti tegevust, kuid samas kogu eelnõu sisu on praktiliselt krediidiinstituti tegevuse reguleerimine. Seetõttu on eelnõu sõnastuse jälgimine valdkonna inimeste jaoks äärmiselt raske ning paljuski segadust tekitav, sest kogu see sõnastus ei järgi valdkonna jaoks harjumuspärast sõnavara ega loogikat.</p>	Selgitatud/ mitte-arvestatud	<p>Eelnõu ei ole ainult krediidiinstituti keskne. Ka krediidiinstituti tegevusele kaasnevad eelnõuga teatud kohustused (nt nõuded suhtlemisel</p>

	<p>Me teeme ettepaneku, et kogu krediidiostjate tegevuse ja krediidihaldustegevuse regulatsiooni võib tervikuna välja jätta, sest see ei anna lisaväärtust vaid tekitab üksnes segadust. See, millised on krediidiandjate tänavused tegevused oma lepingupartneritega, kes pole tähtaegselt oma maksekohustust täitnud, on piisavalt olemasolevas seadusandluses reguleeritud ning ei vaja lisa.</p> <p>Kui krediidiinkassode tegevus on selgelt reguleeritud, siis ei vaja ka krediidiostja tegevus reguleerimist, sest kui ta sooviks teha midagi, mis oleks krediidiinkasso tegevus, siis oleks selleks vaja krediidiinkassoks hakkamist.</p>		<p>krediidisaaajatega, neile vajaliku teabe andmine, FI informeerimine). Lisaks nõuded krediidiostjatele ja krediidihaldustegevusele põhinevad otseselt direktiivil. Ja nagu eespool oleme juba selgitanud, siis on ühetaolisuse ja võrdse kohtlemise huvides mõistlik laiendada neid ka mitte-pankadest krediidiandjate poolt väljastatud tarbijakrediidilepingutest tekkinud viivisnõuete nõ sissenõudmisele ja muud sorti krediidihaldustegevusele.</p>
4	<p>Eelnõus (§ 45 lg 2) tundub üsna arusaamatu, miks reguleeritakse kahe äriettevõtte vaheliste lepingute hoidmise maksimaalset tähtaega ja kehtestatakse selle piiri rikkumise eest rahaline karistus.</p>	Selgitatud	<p>Vastav säte põhineb direktiivi artiklil 11(4): andmete säilitamise kohustus sätestatud avalikes huvides, eesmärgiga tagada teabe kättesaadavus järelevalveasutustele. Ja on asjakohane, et vastavad säilitamise nõuded kohalduvad samamoodi nii krediidiandjate poolt väljastatud laenudele kui ka mitte-pankade poolt väljastatud tarbimiskrediidile.</p>
5	<p>Tundub arusaamatu eraldi konto haldamise süsteem krediidisaaajate rahaliste vahendite hoidmiseks. Majanduslikult ei ole need krediidisaaajate rahalised vahendid, vaid krediidiandjate rahalised vahendid. Mis perioodi jooksul krediidiinkasso peaks krediidiandjale või portfelli omanikule raha edasi kandma, on nende omavahelise suhtlemise küsimus ning ei puuduta kuidagi krediidisaaajat. Täielikult kaotab selline konto aga mõtte, kui krediidiinkasso on ise võlaportfelli omanik.</p>	Selgitatud	<p>Vastavad normid lähtuvad võlgniku/krediidisaaajate kaitsest (hoolimata selle, et vastava krediidi on algselt väljastanud krediidiandja või mitte-pank krediidiandja, kellel on õigus vastava laenude tasumisele). Antud regulatsiooni keskne lähtekoht on see, et kui võlgnik/krediidisaaaja on vastava makse teinud, siis langeb juba vastutus krediidiinkassole/ostjale. Seega on oluline krediidiinkasso ja ostja omavahelise suhte reguleerimine (mis omakorda põhineb nii direktiivi artiklil 11(2) kui ka artiklil 6(2)). Täiendavalt on direktiivi artikli 6(2) punkti a alusel täiendatud ka eelnõu § 45 lg 1 punkti 1.</p>
6	<p>Eelnõu sõnastusest ei ole võimalik üheselt aru saada reeglite kehtivusest rahvusvaheliste võlasuhete korral – kui võlasuhe on Eesti residendi ja välismaise panga vahel (§ 2 lg 3 p 1), aga seda menetletakse Eestis. Samuti ei ole väga selge regulatsioon sellises olukorras, kus Eesti resident viibib võla tekkimisel teises riigis ning temaga kogu suhtlemine toimub läbi elektrooniliste kanalite, kas siis selline tegevus lugeda eestimaiseks sissenõudmiseks või teenuse osutamiseks välisriigis? Eesti inkassoettevõtted on menetlenud kümneid tuhandeid võlanõudeid välismaal (eelkõige Soomes) ning hetkel on pooleliolevaid piiriüleseid kohtumenetlusi tuhandeid.</p>	Selgitatud	<p>Kui inkassofirma tegeleb kolmanda riigi krediidiandjate/krediidiandja poolt väljastatud krediidi alusel nõu võlgnevuse sissenõudmisega, siis käesolev eelnõu ei kohaldu. Küll aga kohalduv eelnõu siis, kui vastav laen/nõue on üle antud EL-i krediidiandjale/krediidiandjale. Kõiki spetsiifilisi olukordi ei ole võimalik antud eelnõuga lahendada/ära reguleerida. Märgime aga, et vastavad üldreeglid tulenevad rahvusvahelise eraõiguse</p>

			<p>seadusest: kui on nn tarbijalaen, siis kohaldub üldreeglina tarbija elukohariigi õigus; kui on nn ärialaen, siis lepitakse kokku, mis riigi õigust kohaldatakse.</p> <p>Direktiiv iseenesest ei muuda kuidagi piiriüleste võlasuhete kohtualluvust, kuna nõude loovutamisel võlasuhe ei muutu. Kui inkassofirma ostab võlgnevuse või haldab seda krediidasutuse nimel, siis sisuliselt ei muutu midagi, samad õigussuhted ja sama kohtualluvus jääb kehtima kui soovitakse hageda võlgnikku, seega ei tekita direktiiv otseselt uut olukorda kohtualluvusega.</p> <p>Mõningasi küsimusi võib tekitada küll olukord, kui võlgnik soovib hageda inkassofirmat (kui laenuandja ja uus võla omanik asuvad eri riikides, või soovitakse hoopis kolmandas EL riigist pärit inkassofirmat hageda).</p>
7	<p>Arusaamatuks jääb püsival andmekandjatel makseviitungite saatmise nõue tasumise korral. Krediidisaajad ei maksa 99,5% juhtudel sularahas ning lisaks toimub ca 50% maksetest läbi täitemenetluse. Miks peaks sundtäitmise korral või isiku poolt teadlikult maksetealise alusel makse teostamisel internetipangas saatma isikule eraldi kinnitusi, et tema makse on laekunud, kui pank juba annab kinnituse, et tema soovitud makse on teostatud.</p>	Selgitatud	<p>Antud säte tugineb direktiivi 2021/2167 artiklil 6(2) punktil d. Sätte eesmärk on tagada, et võlgnik/krediidisaaaja saaks selge kinnituse/tõendi, et seoses makse tasumisega tema võlasumma väheneb (ja vastavalt VÕS § 415 lõikes 2 sätestatud järjekorrale).</p> <p>Krediidasutuse maksekinnitus ei taga iseenesest veel võlgnikule kindlust, et konkreetselt tema võlasummat on inkassofirma vähendanud ja mitme võla korral tekib ka küsimus, millise võla katteks tuleks makstud summa arvestada.</p> <p>Selline võlgniku põhine arvestus peaks olema selgelt võimalik ka inkassofirma sisemise korralduse alusel. Ehk võlgnikule/krediidisaaajale peaks olema suhteliselt lihtne seda tõendada, et ta on vastava summa maksnud.</p>
FinanceEstonia			
1	<p><u>Mõiste „krediidileping“ sisustamine</u> KIKS eelnõu § 4 p 4 sätestab, et krediidileping on KIKS tähenduses krediidasutusega, krediidiandjaga või krediidiandja vahendusel sõlmitud võlaõigusseaduse § 401 kohane leping. Krediidihaldustegevusena eelnõu § 3 lg 1 p 1 kohaselt käsitletakse krediidilepingu või sellest tuleneva nõudega seotud rahaliste kohustuste sissenõudmist või tasumisele</p>	Selgitatud	<p>Antud juhul ei ole päris lõpuni selge, et mida mõeldakse võlgnevuse tõttu ennetähtaegselt ülesõeldud lepingute all. Juhul kui silmas peetakse seda, et tarbija on seoses</p>

	<p>kuuluvate maksete kogumist krediisaaajalt. Paljud eelnõus sätestatud kohustused on seotud viivituses olevate nõuetega, samas krediidiandjad loovutavad muuhulgas võlgnevuse tõttu ennetähtaegselt ülesõeldud krediidilepingutest tulenevaid nõudeid. Jääb selgusetuks, kuidas käsitletakse ülesõeldud krediidilepingust tulenevat nõuet, mis on krediidiostjale loovutatud.</p> <p>Palume selgitada vähemalt seletuskirjas, kuidas käsitletakse eelkirjeldatud nõuet.</p>		<p>tarbijakrediidilepinguga nõo võlgu jäänud (lähtuvalt VÕS §-st 416), siis käsitatakse ka sellist krediidilepingut viivises oleva lepinguga ja käesolev eelnõu kohaldub ka selle suhtes.</p>
2	<p><u>Krediidibüroode käsitlemine</u> KIKS eelnõu § 3 lg 1 osas seletuskirjast ei nähtu, et KIKSi eesmärk oleks reguleerida ka nõo krediidibüroode tegevust. See ei ole ka vajalik, kuna krediidibürood (nt AS CREDITINFO EESTI) tegelevad peamiselt info vahendusega, mis ei puutu otseselt võlgnevuste sissenõudmisega ega krediidilepingu läbirääkimistesse, krediidilepinguga seotud kaebuste haldamisse või selle muutmisesse. Sellisel tegevusel puuduvad KIKS § 3 lg-s 1 nimetatud krediidihaldustegevuse kriteeriumid. Sellest hoolimata tegeleb krediidibüroo muu hulgas ka „krediidijärelevalve teenusega“, mis on sisuliselt võlasolevate arvete tasumiseks meeldetuletuste tegemine (post, e-post, sms, kõne) ja maksehäireinfo avaldamine kolmandatele isikutele. Välistamiseks igasugust kahtlust, et selline tegevus ei kuulu KIKS § 3 lg-s 1 nimetatud koosseisu (nt p 1 „rahaliste kohustuste sissenõudmine“), teeme ettepaneku KIKSis välja tuua välistused näiteks järgnevas vormis: „krediidihaldustegevuseks käesoleva seaduse tähenduses ei loeta: - krediisaaajatele meeldetuletuste tegemist võlgnevuste tasumiseks, võlgnevuste maksehäireinfona vahendamist ning võlanõuete info edastamist krediidiinkassole; - viivises oleva krediidilepingu võlgnevuste maksehäireinfona avaldamine maksehäireinfo vahendajale ning maksehäireinfo vahendamine kolmandatele isikutele.“</p> <p>KIKS eelnõu § 3 lg 2 – eelnõu seletuskirjast ei nähtu, et KIKSi eesmärk oleks ka nõo krediidibürood KIKSi kohaldamisalasse tuua. Praegune krediidiinkasso definitsioon on lahtine definitsioon, eriti see osa KIKS § 3 lg-s 2 „haldab ise või krediidiostja nimel õigusi ja kohustusi, mis on seotud krediidiasutuse või krediidiandja viivises olevas krediidilepinguga või sellest lepingust tulenevate nõuetega, ja korraldab nende täitmist“. Teeme ettepaneku KIKSis välja tuua välistused näiteks järgnevas vormis: „Krediidiinkassoks käesoleva seaduse tähenduses ei loeta: 1) äriühingut, mis oma põhi- või kõrvaltegevusena vahendab maksehäireinfot ja edastab maksehäireinfot kolmandatele isikutele ning ei tegele ühegi muu krediidiinkasso tegevusega; 2) äriühingut, mis oma põhi- või kõrvaltegevusena saadab krediisaaajatele meeldetuletusi võlgnevuste tasumiseks või edastab võlanõuete infot krediidiinkassole ning ei tegele ühegi muu krediidiinkasso tegevusega.“</p>	Osaliselt arvestatud	Märgime aga kui vastavate meeldetuletuste edastamine kvalifitseerub krediidihaldustegevuseks eelnõu § 3 lõike 2 kohaselt, siis antud juhul vastavat välistust teha ei saa.
3	<p><u>Krediidihaldustegevusele kehtestatud nõuete laienemine krediidiandjatele</u> KIKS eelnõu § 97, millega soovitakse täiendada krediidiandjate ja -vahendajate seadust (edaspidi KAVS) §-ga 50¹ suunab krediidihaldusega tegeleva krediidiandja kohaldama KIKS § 58-60. Analoogilise kohustuse krediidiasutustele seab eelnõu § 98 lg 3. Normi sisust ei selgu, millised nõuded konkreetselt kohalduksid krediidiandjale või krediidiasutusele (edaspidi koos nimetatud</p>	Selgitatud/ osaliselt arvestatud	KAVS-s ettenähtud kohustust järgida KIKS §-sid 58–60 on mõnevõrra täiendatud. Siiski ei ole mõistlik dubleerida täpselt samasuguseid kohustusi KAVS-s (ega ka KAS-s).

<p>krediidiandja), kes tegeleb krediidihaldustegevusega, kuna enamus nõudeid on otsekohalduvad ainult krediidiostjale pärast seda, kui nad on nõuded omandanud. Ei ole ka üheselt selge, millisel juhul loetakse, et krediidiandja tegeleb krediidi haldustegevusega. Kõigi viidatud paragrahvides toodud nõuete täitmine ei ole mõistlik, kui krediidiandja haldab oma klientidega seotud krediite (sh võlgnevuse tõttu üles öeldud krediidilepingute puhul) ja suhtleb kliendiga sellega seoses. Sealhulgas ei ole mõistlik lepinguga seotud dokumentide uuesti edastamine kliendile.</p> <p>Näiteks, kui krediidiandja tegeleb viivises oleva krediidi sissenõudmisega siis kas ja millisel hetkel peab KIKS § 59 kohaldama? Lisaks, juhul kui krediidiandja tegeleb enda väljastatud krediidi sissenõudmisega, siis millist lisandväärtust loob nõude aluseks olevate dokumentide koopia saatmine igale krediidisaaajale? Puudub selgitus, millises menetluse etapis ja millises ulatuses on vajalik toodud sätete kohaldamine krediidiandjate poolt. KIKS eelnõu § 59 lg 1 p 8 kohaselt tuleb krediidisaaajale esitada nõude aluseks olevate dokumentide koopiad ning sama § lõige 4 sätestab, et käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teade tuleb esitada ka alati enne krediidiinkasso või krediidiostja poolt esimest rahalise kohustuse sissenõudmist. Krediidiandjad sõlmivad krediidisaaajaga lepingu, mis antakse krediidisaaajale üle lepingu sõlmimise hetkel. Osad krediidiandjad on taganud krediidisaaajale sõlmitud lepingu kättesaadavuse ka oma vastavates iseteeninduskeskkondades. VÕS § 404 lg 1 tuleneb nõue, et tarbijale tuleb viivitamata anda lepingudokument või selle koopia püsival andmekandjal.</p> <p>Reeglina krediidimüüjad ei edasta automaatselt loovutatud nõuetega koos alusdokumente, vaid need saadetakse vajaduspõhiselt. Ei ole ka optimaalne vastavat kohustust rakendada, kuivõrd viivisnõuete portfelli puhul on tegemist reeglina suure massiga ning kohene dokumentide edastamine ei ole mõistlik ei müüja ega ostja seisukohast. Ka krediidisaaaja valduses on vajalikud dokumendid kas juba püsival andmekandjal edastatuna või vastavas portaalis kättesaadavana.</p> <p>Leiame, et enne esimest rahalise kohustuse sissenõudmist ei peaks krediidiandja enam krediidisaaajale saatma kõiki nõude aluseks olevaid dokumentide koopaid (sh lepinguid), vaid üksnes võlanõuded jm võla arvestust sisaldava teabe. Koopiate esitamise kohustusega kaasneks suur halduskoormus ja oleks takistuseks võlamenetluse protsessi läbiviimisel. Muud dokumendid (sh lepingud) tuleks uuesti esitada üksnes krediidisaaaja nõudel.</p> <p>Kuna praktikas senini inkassodele kõiki krediidifaile ja nõude aluseks olevaid dokumente ei esitata, siis on vaja täpsustada, kas § 59 lg 2 võimaldab, et nõude aluseks olevate dokumentide esitajaks võib olla krediidiandja ise ning täpsustada, mida mõeldakse punktis 8 nõude aluseks olevate dokumentide all, kas üksnes krediidilepingut või ka info tehtud tagasimaksete ja arvutatud intresside ja viiviste kohta, mis iseenesest defineerivad nõude suuruse.</p> <p>KIKS eelnõu § 60 näeb ette kaebuste registreerimise ja lahendamise, samas kehtiv KAVS § 44 p 3 lg 12 juba kohustab sise-eeskirjaga krediidiandjat määrama tarbija kaebuste lahendamise korra.</p> <p>Palume kaaluda KAVS-i ja KAS-i täiendamist eraldiseisvate sätetega selles osas, millised nõuded kohalduvad krediidiandjatele ja millistes olukordades.</p>		<p>KIKS § 58 sätestab nõ üsna universaalsed printsiibid, mida peaks iga laenu sissenõudmisega tegelev isik järgima.</p> <p>KIKS § 59 puhul sõltub juba täpsemalt sellest, et mismoodi krediidiandja/krediidiasutus laenu sisse nõuab ja mis laenuga on tegemist (vastavalt sellele tuleb esitada ka teavet). Sätet on mõnevõrra korrigeeritud – nt ei tule enam automaatselt esitada nõude aluseks olevate dokumentide koopiaid. Lisaks kui krediidihaldajast krediidiandja või krediidiasutuse nn veebiportaal kvalifitseerub püsiva andmekandjana, siis ei pea nimetatud teavet eraldiseisvalt esitama.</p> <p>KIKS § 60 on samas üsna täpselt sõnastatud ja annab krediidiandjatele (ja krediidiasutustele) selge juhendi, mis/kuidas kaebuste lahendamine oma sise-eeskirjadega reguleerida. Vastav § 60 on seega täiend KAVS § 44 lg 3 punktile 12. KAVS on kaebuste lahendamise osas üsna üldsõnaline – vaidlused võivadki aga eelkõige tekkida juba võla sissenõudmisel, seepärast on ka asjakohane, et vastav kord kehtiks samamoodi nii krediidiandjatele kui ka pankadele.</p>
<p>4 <u>Krediiditoimik ja pangasaladuse/ KAVS saladuse hoidmise kohustus.</u> KIKS eelnõu § 44 näeb ette krediiditoimiku pidamise kohustuse krediidiinkassole ning on nimetatud andmete koosseis, mida krediiditoimik peab vähemalt sisaldama. Eelnõu seletuskirja (lk 30)</p>	<p>Osaliselt arvestatud</p>	<p>§ 44 lõiget 1 on vastavalt täiendatud.</p>

	<p>kohaselt krediititoimik on lepingute, õiendite, otsuste, analüüside ja muude krediidi andmise ja krediidi tasumisega seotud dokumentide kogum ehk hõlmab kõiki krediidisaja seotud dokumente. See võib sisaldada ka krediidivõimelisuse hindamise aluseks kogutud vajalike andmeid ja dokumente.</p> <p>Juhime tähelepanu, et krediititoimiku pidamise kohustus tuleneb krediidiandjatele KAVS-ist ning selle kohaselt sisaldab krediititoimik oluliselt laiemas mahus andmeid kui KIKS eelnõus viidatud andmed, mida nõude omandajal on vaja nõude omandamisel. Siinkohal toome välja, et KAVS-i kohaselt peab krediititoimikus säilitama mh krediidivõimelisuse hindamise alusdokumente, mis sisaldab endas isikuandmeid, pangasaladusega kaitstud andmeid kui ka krediidiandja ärisaladusena käsitletavat infot (näiteks krediidisaja osas skooride arvutus, kriteeriumid, millele krediidisaja peab vastama jms), mida krediidiinkasso omapoolses menetluses ei vaja ja mida krediidiandjad ei saagi nõude loovutamisel krediidiinkassole üle anda.</p> <p>Kuna võlanõuete müügi või loovutamise korral on krediititoimikus sisalduvad andmed võlausaldaja (krediidiandja) valduses, siis nende avaldamine krediidiostjale ei ole võimalik tulenevalt pangasaladuse kaitse regulatsioonist ja ka KAVS-is sätestatud tarbija andmete saladuse hoidmise kohustusest. Palume täiendavalt täpsustada (nt seletuskirjas) kas eelnõus on silmas peetud krediititoimiku pidamise all dokumentide kogumit, mida krediidiinkasso on kogunud krediidilepingu haldamise eesmärgil üksnes enda tegevuse käigus või krediititoimiku pidamise kohustus tähendab ühtlasi ka seda, et krediidilepingu või sellest tuleneva nõude omandamise puhul on krediidiinkassol õigus nõuda, et krediidiandjad esitaksid krediidisaja seotud dokumente, mida krediidiandjad on ise enda poolt peetavasse krediititoimikusse kogunud (sh krediidivõimelisuse hindamise aluseks kogutud vajalike andmeid ja dokumente). Kui jah, siis millises ulatuses sh palume täpsustada millised lisadokumendid (peale lepingute ning arvete) peaks krediidiandja krediidiinkassole esitama nõuete loovutamise hetkel.</p> <p>Ka krediidiinkassod on seisukohal, et arusaamatuks jääb krediititoimiku sisu. Inkassoettevõtetal on väljatöötatud oma andmebaasid, kus salvestatakse ja dokumenteeritakse asjas tähtsust omavad dokumendid, kirjavahetused jms. ja ei ole selge, kas eeltoodust piisab krediititoimiku pidamise nõude täitmiseks.</p> <p>FinanceEstonia hinnangul tuleks analüüsida põhjalikumalt, milliste andmete ja millal krediidiostjale esitamine on kohustuslik, lähtudes siinkohal ka andmete töötlemise minimaalsuse printsiibist. Samuti näeme vajadust hinnata, millised seadused, millises ulatuses vajavad täiendusi, et nii krediidiasutustel kui ka krediidiandjatel oleks seadusest tulenev alus isikuandmete edastamiseks ja pangasaladuse väljastamiseks.</p> <p>Leiame, et krediititoimiku pidamise kohustus tekib krediidiinkassol hetkest kui nõue talle loovutatakse ja nõ kõiki ajaloolisi andmeid (s.t. kogu algset krediititoimikut) loovutamisel üle ei anta ja krediidiinkasso krediititoimik nimetatud andmeid ka ei pea sisaldama.</p>		
5	<p><u>Võlgniku isikuandmete kaitse ja maksehäireinfo mõiste</u> KIKS eelnõu § 58 p 3 osas vajab täpsustamist, millisel määral on eraelu puutumatus riive KIKSiga põhjendatud ehk mitte-ülemäärane ning missuguseid isikuandmeid krediidiinkassod tohivad töödelda ilma võlgnikust andmesubjekti nõusolekuta. Toodud sõnastus on nii ebaselge, et sellest võib üsna lihtsalt järeldada, et kuna igasugune krediidiinkasso</p>	Selgitatud	Mõistame nende mõistete defineerimise vajalikkust, kuid kuna tegemist oleks üsna põhimõtteliste täiendustega, siis tuleks neid ettepanekuid koostöös JuMi/AKI-ga põhjalikumalt kaaluda. Seega pigem

	<p>tegevus toob kaasa eraelu puutumatus riive (mitte rikkumise), siis on krediidiinkasso tegevus ebaseaduslik. Ebaselgeks jääb ka, mida tähendab antud kontekstis isikuandmete ja eraelu puutumatus austamine. Peab arvestama, et eraelu puutumatus või muu sarnase põhiõiguse riivet või piiramist loetakse õiguspäraseks näiteks IKS § 10 lg 1 ning ka IKÜM art 6 lg 1 punkti f (õigustatud huvi) alusel maksehäireinfo avaldamiseks/vahendamiseks, kui ei ole ühtegi IKS § 10 lg-s 2 sätestatud alust. Siinkohal mööname, et IKS § 10 lg 2 p 3 puhul ei saa lugeda andmesubjekti õigusi või vabadusi ülemääraselt kahjustavaks sellist maksehäireinfo avaldamist, kus andmesubjekti võlgnevuse osas puudub sisuline vaidlus, st võlgnevus on faktiliselt olemas ning andmesubjekt ei ole seda tasunud.</p> <p>Seetõttu teeme ettepaneku KIKSis või isikuandmete kaitse seaduses välja tuua konkreetse sätte:</p> <p>„Maksehäireinfo avaldamine või vahendamine kooskõlas isikuandmete kaitse seaduse §-ga 10 ei ole eraelu puutumatus või muu sarnase põhiõiguse või -vabaduse rikkumine.“</p> <p>Samuti, kuna maksehäireinfo on laialt levinud termin, aga seda pole üheski õigusaktis üheselt defineeritud (osaliselt näiteks IKS § 10 lg 2 p-s 4), siis teeme ettepaneku maksehäireinfo defineerimiseks KIKSis või siis isikuandmete kaitse seaduses näiteks järgnevas vormis „maksehäireinfo on viivises oleva krediidilepingu või muu lepingu võlgnevusega seotud info, mille hulka kuulub ka võlgnevuses oleva isiku ees- ja perekonnanimi, isikukood või sünniaeg, maksehäire aluseks oleva võlgnevuse tekkimise ja lõppemise kuupäev, võlgnevuse suurus kas täissummana või summavahemikuna, ning info võlgnevuse päritolu kohta“</p>		<p>kaalume vastavate muudatuste tegemist mõne muu eelnõuga (või JuMi haldusalasse kuuluva mõne seaduse muutmise juures).</p>
6	<p><u>Krediidiasutuste seaduse muutmine</u></p> <p>KIKS eelnõu § 98 lg 2 osas soovime välja tuua, et ettepanek, millega nähakse ette, et täiendada KAS § 88 lõiget 5 lõikega 7¹ selliselt, et Statistikaametil on õigus saada infot, mis sisaldab pangasaladust, võib kaasa tuua suuremahulise ja kuluka IT-arenduse. Seletuskirjast ei nähtu, milline oleks eeldatav edastamisele kuuluvate andmete koosseis, kuid täiendavate andmeedastuste võimekuse loomine toob endaga reeglina kaasa suuremahulise IT-arenduse.</p> <p>Palume täpsustada edastatavate andmete koosseisu ning jõustada toodud sätte vähemalt 12 kuud hiljem, et oleks võimalik planeerida ning valmis saada vajalikud IT-arendused.</p> <p>KIKS eelnõu § 98 lg 3 planeeritud täienduseks on §-i 89⁴, mille lg 1 kohaselt krediidiasutus on kohustatud esitama krediidiostjale teavet vastavalt KIKS §-s 61 sätestatule. Seletuskirja kohaselt mõlema sätte puhul on vajalik lähtuda põhimõttest, et ei avaldataks liigseid isikuandmeid krediidisaja kohta.</p> <p>Kuna tegemist on pangasaladuse väljastamisega, siis näeme vajadust täiendada KAS § 88 vastava sättega, et krediidiasutusel on õigus väljastada pangasaladusena käsitletavat teavet krediidiostjale.</p> <p>Sama KAS planeeritava § lg 2 suunab krediidihaldusega tegeleva krediidiasutuse kohaldama KIKS § 58-60. Selles osas viitame kommentaaridele, mis on toodud eelnõu § 98 lg 3 kohta ülal.</p>	Arvestatud	<p>Sätte sõnastust on muudetud ja seletuskirja on olulises osas täiendatud. Lisaks on antud ka pikem rakenduslik tähtaeg.</p>
7	<p><u>Võlaõigusseaduse muutmine</u></p> <p>KIKS eelnõu § 100 lg 1 täiendab VÕS-i §-ga 40⁴, mis sätestab tarbijale esitatava kohustusliku teabe tarbijakrediidilepingu muude tingimuste muutmise kohta.</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Eelnõu sisaldab selles osas kompromissi, mille kohaselt viivismäär ei või olla üle 2x suurem algsest krediidilepingu</p>

<p>Teeme ettepaneku täpsustada, kas vastav kohustus kehtib ka juhul, kui lepingutingimuste muutmine toimub tarbija algatusel või kohtuvälise ümberkujundamise raames.</p> <p>KIKS eelnõu § 100 lg 2 ja lg 4 näevad ette muudatused seoses tarbijale kohalduva viivisemääraga. Kehtiv VÕS § 415 lõige 1 näeb ette tarbijakrediidilepingutele viivisemäära. Kehtiv lõige 1 viitab omakorda VÕS §-le 113 lõikele 1, mille kohaselt viivisintressi (viivise) määraks loetakse VÕS §-s 94 sätestatud intressimäär, millele lisandub kaheksa protsenti aastas. Ehk teisisõnu on hetkel seadusjärgne viivisemäär Euroopa Keskpanga (EKP) põhirefinantseerimisoperatsioonidele kohaldatav viimane intressimäär enne iga aasta 1. jaanuari ja 1. juulit ja millele lisandub 8%. Arvamuse esitamisega seisuga on see $4\% + 8\% = 12\%$. VÕS § 113 lg 1 kolmas lause lubab toodud määrast aga kõrvale kalduda ja kui lepinguga on ette nähtud kõrgem intressimäär kui seadusjärgne muudatused viivisemäär, siis loetakse viivise määraks lepinguga ettenähtud intressimäär. Planeeritava muudatusega VÕS §-s 415 lg 1 kaasneb tarbijakrediidilepingutele ettenähtud seadusejärgne viivise madalam määr kui teiste lepingutele (juhime tähelepanu, et ettepaneku sõnastuses on puudu viide kehtivale intressimäärale). Eelnõu näeb samas ette alternatiivi VÕS § 415 lg 1 osas, mille kohaselt oleks VÕS-s sätestatud viivisemäär on absoluutmäär ehk sellest kõrgemat viivisemäära ei või lepinguga ette näha.</p> <p>Viivisemäära selline piiramine rikub oluliselt krediidiandjate huve. Puudub adekvaatne ja selge põhjendus, miks tuleb tarbijakrediidilepingute puhul kohaldada madalamat viivisemäära kui mistahes muu tarbijalepingu puhul või kuidas selline muudatus motiveerib tarbijaid oma krediidilepingutest tulenevaid kohustusi õigeaegselt täitma. FinanceEstonia on ka varasemalt selgitanud, et vähendatud viivis ei motiveeri krediidisaaajat kohustust täitma ning viivisemäära alandamine võib viivitusse jäämise trendi veelgi tõsta. Viivituses olek ei tohi olla krediidisaaajale rahaliselt soodsam kui laenulepingu korrektne täitmine. Seletuskirjas sisalduv mõttekäik on selles osas vää.</p> <p>Seletuskirja lk 65 on selgitatud, et "Viivituses olemine ei ole tarbija jaoks kasulik, kuna tal tuleb tasuda ka lepingujärgne intress." Samas pärast laenu tagastamise kohustuse sissenõutavaks muutumist saab võlausaldaja nõuda vaid viivist, mitte intressi (vt Riigikohtu otsus tsiviilasjas 3-2-1-141-12, punkt 10). Seega eelnõuga plaanitud muudatuste korral oleks krediidisaaajatel otsene ja lihtne võimalus laenulepingut rikkudes saavutada olukord, kus ta peab maksma raha kasutamise eest krediidiandjale lepinguga kokkulepitud intressi asemel (mitte lisaks) väiksemat viivitusintressi. See tooks kaasa ettenägematud tagajärjed nii konkreetsele krediidiandjale kui ka finantsturile ja ühiskonnale laiemalt, kuna laenulepingute rikkumiseks motiveeritud krediidisaaajad hakkaksid rikkuma lepinguid senisest rohkem - seeläbi viivislaenu hulk ja krediidikahjud võivad ootamatult ja kontrollimatult kasvada (s.t. seda ei saaks mõjutada ka krediidiandjad vastutustundliku laenamise nõuete rakendamise kaudu). Seetõttu on väga oluline säilitada ka tarbijakrediidilepingute puhul praegune VÕS § 113 lg 1 viimases lauses sätestatud regulatsioon, mis sätestab viivisemäärana vähemalt lepingujärgse intressimääraga võrdse määra.</p> <p>FinanceEstonia hinnangul on planeeritud muudatusega mindud reguleerima oluliselt laiemat valdkonda kui krediidiinkassode direktiivi rakendamine. Toodud muudatuse majanduslik mõju on hindamata ning sellega võib kaasned a eaproporsionaalne krediidiandjate huvide kahjustamine, sest sellise muudatusega kaotab krediidiandja õiguse nõuda viivist ületava kahju hüvitamist. Madalama viivisemäära absoluutmääraks</p>	<p>intressimäärast ja maksimaalselt KKM-i ülempiiri suurune.</p>
---	--

	<p>seadmise tekitatakse aga olukord, kus tarbimislaenude hinda hakkaks otseselt mõjutama seadusega sätestatud viivise määr ja see omakorda paneb krediidiandjad olukorda, kus tuleb teha otsus, kas sellel turul selliselt üldse on võimalik jätkata. Muudatus mõjutaks oluliselt ka krediidiinmassosid, kuivõrd viivisemäära alandamisel ei pruugi krediidiinmasso tegevustulu korvata KIKS eelnõu nõudmiste rakendamise kaasnemat kulu.</p> <p>Teeme ettepaneku jätta VÕS § 415 lg 1 muutmata või muuta järgmiselt: Tarbijalt ei või võlgnetavate maksete tasumisega viivitamise korral nõuda kõrgemat viivist kui on käesoleva seaduse § 94 lõikes 1 sätestatud intressimäär, millele lisandub viis protsenti aastas. Kui lepinguga on ette nähtud kõrgem intressimäär kui seadusjärgne viivisemäär, loetakse viivise määraks lepinguga ettenähtud intressimäär. Kokkulepe, millega võimaldatakse tarbijalt nõuda maksetega viivitamisel eelkõige käsiraha või leppetrahvi, on tühine.</p>		
8	<p>KIKS eelnõu § 100 lg 5 sätestab VÕS § 416 muudatuse, millega nähakse ette piirangud tarbijakrediidilepingu ülesütlemisel. VÕS § 416 lg 2 täiendamine sõnadega „enne võla sundtäitmiseks toimingute alustamist“ mõte on ebaselge, sest lg 2 viitab lg-le 1, mis sätestab lepingu <u>ülesütlemise</u> reeglid. Kuna üldjuhul enne lepingu ülesütlemist ei saa alustada sundtäitmiseks vajalike toimingutega, siis ei ole arusaadav, mida täiendusega tahetakse saavutada. Hetkel kehtiv lg 2 sõnastus on piisav ja arusaadav ning selle täiendamiseks eelnõus toodud kujul puudub vajadus. Nii eelnõu kui ka seletuskirja kohaselt tehtava muudatuse puhul ei ole tegemist kohustusega, vaid võimalusega, mis selgub ka sätte sõnastusest („sealhulgas asjakohasel juhul“). Seetõttu on see ebavajalik, sest läbirääkimiste korral on pooltel nagunii kõik võimalused kokkuleppe saavutamiseks, s.h võla ümberkujundamiseks või refinantseerimiseks. Toodud muudatusega kaasneks vaidlused selle üle, kas ümberkujundamise või refinantseerimise ettepanek oleks tulnud teha või mitte, sest sätte sõnastuses on märgitud „sealhulgas asjakohasel juhul“ (millal see on asjakohane ja millal mitte, on lahtine).</p> <p>Hetkel kehtiv 14-päevane tähtaeg on tarbijale teatamiseks piisav, kuna selle aja jooksul on tarbijal võimalik reageerida ja soovi korral täiendada kokkulepped sõlmida. Tarbija saab kokkuleppe sõlmida ka inkassomenetluses, eeldusel, et KIKS ei rakenda meetmeid, mis välistavad krediidiinmasso huvi võlgnevusi ajatada, vaid pigem suureneb kohtusse esitatavate nõuete arv, kuivõrd kohtuväliselt ei ole majanduslikult otstarbekas mõistlikel tingimustel kohustust sisse nõuda.</p> <p>Teeme ettepaneku jätta VÕS 416 lg 2 muutmata.</p> <p>KIKS eelnõu § 100 lg 6 näeb ette VÕS täiendamise §-iga 416¹ - Tarbijakrediidilepingu kohtuväline ümberkujundamine. Toodud sätte lg 2 p 4 sätestab ühe võla ümberkujundamise abinõuna: võlast osaliselt loobumiseks JA erinevatest tarbijakrediidilepingutest tulenevate võlgade summeerimiseks. Kuna sisult on tegemist 2 erineva abinõuga, mida saab rakendada ka eraldi, siis peaks „ja“ asemel kasutama „või“, alternatiivselt võib lg 2 loetellu lisada nimetatud abinõud eraldi punktidenä.</p> <p>Sätte puhul on vaja täpsustada, millistele kriteeriumidele tuginedes saab pidada „tõenäoliseks“, et tarbija suudab oma kohustusi täita? Samuti peaksid vastavad suunised olema ühetaoliselt kohaldatavad kõikidele krediidiandjatele ning koos seaduse kehtima hakkamisega. Lisaks on seletuskirjas toodud, et tuleb silmas pidada, et ümberkujundamise meetme pakkumine ei tekita krediidiandjale täiendavat kohustust hinnata tarbija krediidivõimelisust. Käesolevaga jääb selgusetuks, kuidas see suhestub</p>	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	<p>VÕS § 416 lg 2 muudatus on eelnõust välja jäetud.</p> <p>VÕS § 416¹ sõnastust on muudetud.</p> <p>Mis puudutab § 416¹ lõikes 2 sätestatud sõnastust, mille kohaselt peab krediidiandja hindama kas tarbijast võlgnik suudab tõenäoliselt oma kohustused täita, siis see säte põhineb direktiivi põhjenduspunktil nr 56:</p> <p><i>„When deciding which forbearance measures to take, creditors should take into account the individual circumstances of the consumer, the consumer’s interests and rights and the consumer’s ability to repay the credit, including in particular if the credit agreement is secured by residential immovable property that is the consumer’s primary residence.“</i></p> <p>Ehk silmas ei peeta nõu täieulatuslikku krediidivõimelisuse hindamist vastavalt VÕS §-le 403⁴, vaid pigem võlgniku spetsiifilist olukorda arvestades, tuleb aru saada, kas on asjaolusid, mis tõestavad edaspidi tema võimekust laenu või laene tagasi maksta (nt kui võlgnik on kaotanud töö, siis arvestades asjaolusid – näit. inimese haridust, kvalifikatsiooni, kui tõenäoliselt ta leiab uue töökoha ja kas see võiks suurendada tema sissetulekuid vms).</p> <p>Märgime aga, et ettepanekut, mille kohaselt kokkuleppes peab</p>

	<p>EBA viivisnõuete makseraskuste tõttu rekonstrueeritud nõuete haldamise kohta käivate suuniste punktiga 140, mille kohaselt peaksid krediidasutused enne makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmete rakendamist hindama laenuvõtja tagasimaksevõimet. Nimetatud suunised on kinnitatud ka Finantsinspektsiooni vastavasisulise otsusega. Näeme vajadust hinnata planeeritava sätte VÕS § 416¹ rakendamise võimalust krediidiandjate poolt ning selle koosmõju EBA suunistega. Lg 3 kohustab võla ümberkujundamise kokkuleppes ära nimetama <u>esialgse</u> krediidisumma jm tasude arvestuse. Viidatud säte on meie hinnangul ebavajalik ja teatud juhtudel muudab kokkuleppe raskesti jälgitavaks ja võib tekitada krediidisajaas segadust. Praktikas võime tuua näite, kus kokkuleppes tuleks üles loetleda esialgsete laenusummadega 10 erinevat kohustust. Teeme ettepaneku, et kokkuleppes peab sisalduma info ümberkujundatavate kohustuste kohta üldistatud ja koondatud kujul.</p>		<p>sisalduma info ümberkujundatavate kohustuste kohta üldistatud ja koondatud kujul, ei ole võimalik arvestada. Säte eesmärk (sh ka direktiivi) on tagada, et tarbijast võlgnik ja vaidluse korral ka kohus saaks täpselt aru, et mille alusel erinevad nõuded (võlgnevused) tema vastu kujunenud on.</p>
9	<p><u>Muud nõuded krediidiinkassodele</u> Krediidiinkassoturu osalistele on selgusetu, kas kõik eelnõus krediidiinkassodele esitatud nõudmised peavad olema täidetud ka ettevõtetel, mis on olnud turul kümneid aastaid või pigem eesmärk on reguleerida turule tulevaid uusi krediidiinkassosid nagu võib välja lugeda äriplaani esitamise nõudest turul pikaajase tegutseva ettevõtte poolt. KIKS eelnõu sätestab krediidiinkassodele osakapitali suurendamise, äriplaani esitamise ja nõukogu loomise kohustust. Kuigi eelnõu seletuskiri on viidanud, et osakapitali suuruse määramisel on võetud aluseks teised samaväärsed siseriiklikud finantsvaldkonda reguleerivad seadused, siis antud tegevusvaldkonna puhul osakapitali rakendamine summas 50 000 eurot ei ole põhjendatud ning krediidiinkasso tegevuse võrdlemine KAVS kohaselt reguleeritud krediidiandjate ja -vahendajate või ka krediidasutustega ei ole asjakohane. KIKS eelnõu kohaselt esitatakse äriplaani kolme aasta kohta ning lisaks on Finantsinspektsioonil õigus nõuda äriplaani täiendamist juhul, kui tema hinnangul krediidisajate huvide kaitse ei ole piisav (KIKS eelnõu § 8 lg 3 p 3). Siinkohal jääb turuosalistele, kelle tegevust antud eelnõu reguleerib ebaseelgeks, millistele alustele tuginedes hakkab Finantsinspektsioon vastavaid hinnanguid andma ja millised need krediidisajate huvid on, mis võivad jääda kaitseta.</p>	Selgitatud	<p>Eelnõu seletuskiri toob tegelikult välja põhjused, miks on otsustatud direktiivist kaugemale minna. Seletuskirja on selles osas ka mõnevõrra täiendatud. Lisaks on tehtud uues eelnõu versioonis mitmeid leevendusi krediidiinkassodele võrreldes varasema versiooniga (nt on vähendatud kapitalinõuet, leevendatud olulise osaluse režiimi jm). Nõuded äriplaanile on samuti muudetud/lihtsustatud. Aga äriplaani ja seal sisalduv on põhimõtteliselt prognoos. Siiski juhul kui sealt nähtuvad selged puudujäägid (ärimudelid), mis näitavad krediidisajate huvide ühest kahjustamist (nt ebamõistlikult suured tasud vms), või ka juhul, kui organisatsioonistruktuuris ei ole ette nähtud tarbijakaitse valdkonnas kompetentseid töötajaid, siis võib FI nõuda selle korrigeerimist.</p>
10	<p>KIKS eelnõu § 36 kohaselt peab krediidiinkasso nõukogus olema vähemalt 3 liiget, kui põhikiri ei näe ette suuremat liikmete arvu. Kui täna turul osatühinguna tegutseva krediidiinkassoettevõtte põhikiri ei näe ette nõukogu, siis peab selles osas põhikirja muutma, samas ei ole selge, mis põhjusel on vastav nõue kehtestatud. Samuti võib väiksematele inkassoettevõtetele olla liialt koormav nõue omada kahte juhatuse liiget.</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Nõukogu vajalikkusest on põhjendanud FI oma märkuste kirjas. Eelnõuga on aga tehtud leevendus kus 3 nõukogu liikme asemel võib olla ka 2 liiget.</p>
11	<p>Tulenevalt KIKS eelnõu § 9 lg 1 Finantsinspektsioon hindab 45 päeva jooksul pärast tegevusloa taotluse kättesaamist, kas taotluses on esitatud kõik nõuetekohased andmed ja dokumendid. Eelnõu § 10 kohaselt otsuse tegevusloa andmise või sellest keeldumise kohta teeb Finantsinspektsioon 90 päeva jooksul, arvates kõigi vajalike dokumentide saamisest, kuid hiljemalt kuus kuud pärast tegevusloa taotluse saamist. Kuivõrd hetkel</p>	Arvestatud	<p>Inkassofirmadele, kes tegelevad mitte-pankade poolt väljastatud laenude haldamisega, on antud pikendust tegevusloa taotlemisel kuni 2024. a. lõpuni.</p>

	<p>turul tegutsevad äriühingud peavad saama tegevusloa hiljemalt 29.06.2024, siis eeltoodud sätte kohaldamisel ning selle loogikast lähtudes peaks taotluse esitama juba 2024 jaanuaris, tagamaks, et eeltoodud tähtajaks ka kindlasti tegevusloa oleks olemas. KIKS eelnõu kohaselt kui äriühing on esitanud vastavalt käesolevale seadusele tegevusloa taotluse enne 2024. aasta 29. juunit ja selleks tähtajaks ei ole Finantsinspeksioon otsustanud tegevusloa andmist või sellest keeldumist, ei loeta äriühingu tegevust tegevusloata tegevuseks karistusseadustiku tähenduses. Sellel juhul ei ole äriühingul lubatud alates 2024. aasta 29. juunist kuni tegevusloa saamiseni tegeleda krediidihaldustegevusega (§ 94 lg 3). Sellega põhjustatakse ettevõtetele aga ulatuslikku kahju, kui ei võimaldata ettevõtetal oma tegevusega jätkata otsustusmenetluse perioodil, veel enam – seda tingimust ei ole võimalik toimiva ettevõtte puhul täita.</p>		
12	<p>KIKS eelnõu § 12 sätestab tegevusloa lõppemise alused, sama paragrahvi lõige 2 kohaselt tegevusloa kehtivuse lõppemisel kaotab krediidiinkasso õiguse osutada teenust, milleks talle on tegevusloa antud. Tegevusloa kehtivuse lõppemisel ei või krediidiinkasso enam vastu võtta krediidiisaajate rahalisi vahendeid. Krediidiinkassol on aktiivsed võlaportfellid pideva rahavooga, juhul kui seadus sätestab, et rahalisi vahendeid vastu võtta ei saa, siis tekib küsimus, kuhu need vahendid tuleb suunata või kuidas olemasolevate võlaportfellidega üldse toimima peaks.</p>	Selgitatud	<p>Vastavalt direktiivile võib nn võlgnike makseid vastu võtta üksnes krediidiinkasso, kellel on selleks vastav FI luba. Vabatahtlikuks lõpetamiseks saab loa vaid juhul kui kõik kliendisuhetud ja kliendilepingud on lõpetatud või loovutatud teisele krediidiinkassole eelnõu § 56 lg 3 p 3). Kui tegevusloa tunnistatakse kehtetuks vastavate rikkumiste tõttu, siis järgneb sundlikvideerimine – likvideerija määrab kohus (§ 56) kui maksejõuetuse tõttu – pankroti korral määrab ajutise pankrotihalduri samuti kohus. Seega on see (nõ võlgade jätkuv sissenõudmine ja sh rahaliste vahendite vastuvõtmine/haldamine) likvideerijate või haldurite korraldada, kes eeldatavasti peaksid olema selles valdkonnas piisavalt pädevad.</p>
13	<p>KIKS eelnõu §-de 37 ja 38 osas jääb ebaselgeks, millise kvalifikatsiooniga peaksid olema krediidiinkasso juhid ja töötajad. Juba toimivates krediidiinkassodes on tööl suure staažiga töötajad, kel ehk puudub küll spetsiifiline haridus, kuid on olemas kõik eeldused ja oskused töö tegemiseks ning nõuete menetlemiseks ja haldamiseks. Lisaks tuleb silmas pidada, et krediidiinkasso ei ole krediidiandja ega krediivahendaja, seega krediidiinkasso töötaja ei pea osutama teenust vastavalt standardile, mis kohaldub laenude väljastamisel. Tuleb silmas pidada, et krediidiinkasso tegevusalaks on omaportfellide maksumuse katmine ning esindusena kliendi poolt töösse antud võlgnevuste sissenõudmise korraldamine. Krediidiinkasso töötaja ei saa ega peagi andma finantsalaseid konsultatsioone, vaid tegutseb ettevõtte huvides majanduslike eesmärkide täitmiseks. KIKS eelnõu § 37 lg 3 p 1 laiendab oluliselt ja ebamõistlikult direktiivis sätestatud nõudeid juhtidele. Direktiivi (EL) 2021/2167 kohaselt on ette nähtud, et krediidiinkasso juhiks sobiv on isik, keda ei ole kohtulikult ega</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Sätted, mis puudutavad kutsealase sobivuse hindamist on välja jäetud.</p> <p>Eelnõu § 38 ei näe tegelikult ette mingeid suuri erialaste teadmiste nõudeid krediidiinkasso töötajatele.</p> <p>Vt liigkasuvõtmise definitsiooni osas JuM-le esitatud vastust (leiame, et selle täpne sätestamine seadusega ei ole mõistlik/põhjendatud). Lisaks tuleb antud juhul direktiivi artikli 5 punktis b(i) sätestatud liigkasuvõtmist laiemalt – meie hinnangul ei peeta silmas üksnes kriminaalkorras karistatavat</p>

	<p>muul samaväärsel viisil liikmesriigis karistatud asjas tähtsust omavate kuritegude eest sh liigkasuvõtmise eest. Eelnõu võimaldab Finantsinspeksioonile õiguse tunnistada isik sobimatuks kui liigkasuvõtja ilma vastava menetluseta, mille käigus saaks isik end kaitsta olukorras, kus puudub liigkasuvõtmise definitsioon ja defineerimata õigusmõiste sisustamine jääb üksnes Finantsinspeksiooni otsustuspädevuseks. Sama kommentaar puudutab eelnõu § 97 lg 1, mille kohaselt lisatakse analoogiline regulatsioon ka krediidiandjate ja -vahendajate seadusesse.</p>		<p>liigkasuvõtmist, vaid ka selle ekvivalente („... or other national equivalent“), kuna ei saa eeldada, et kõikides EL liikmesriikides oleks liigkasuvõtmine kriminaalkorras karistatav.</p> <p>Lisaks märgime, et sobivusmenetluse läbiviimise suunised on kinnitatud EL finantsjärelvalve asutuste poolt ja FI-l on juba pikaajaline kogemus, kuidas vastavaid kaalumisosuseid teha ja ka kohtutel kogemus, kuidas neid otsuseid hinnata.</p>
14	<p>KIKS eelnõu § 42 osas on ebaselge sisekontrolli süsteemi reguleerimise vajadus ning mitmekordse auditeerimise nõue (sisemine ja väline audiitor), mis lisandub raporteerimiskohustusele Finantsinspeksioonile. Ettevõtete puhul, mis kuuluvad rahvusvahelisse gruppi teostatakse auditeerimist grupi tasandil, seega taoline mitmekordne auditeerimiskohustus ei ole asjakohane. Eelnõu § 51 lg 3 sätestab, et audiitorettevõtja võib määrata kuni viieks aastaks, kuid mis ajast hakkab vastav tähtaeg kulgema ei ole üheselt mõistetav. Juba toimivatel ettevõtetel on audiitorettevõtted nimetatud, mistõttu jääb ebaselgeks, millisest hetkest viieaastast tähtaega arvutatakse.</p>	<p>Vastatud/ osaliselt arvestatud</p>	<p>Taolised nõuded sisekontrollile, sh siseauditile on finantssektoris tavapärased ja ka äärmiselt olulised (vt muuhulgas ka FI kommentaare selle kohta).</p> <p>Siiski on eelnõus tehtud siin olulisi muudatusi (leevendusi): a) esiteks on välja võetud nõue, et ühe audiitori saab määrata üksnes 5 aastaks; b) audiitor ei pea läbi viima nn eritööd rahaliste vahendite hoidmise kohta.</p>
15	<p>KIKS eelnõu § 43 lg 5 sätestab keelu krediidisaaajate rahaliste vahendite vastuvõtmise krediidihaldusteenuse osutajal. Küsimus tekib antud juhul piiriülese teenuse kasutamise puhul. Kuivõrd paljud krediidisaajad põgenevad oma kohustuste eest välisriiki, lootes, et sellisel juhul ei ole tarvis võlgnevust tasuda, siis praktikas kasutavad ettevõtted piiriülesest kohustuste sissenõudmise korraldamisel välisriigis asuvaid partnereid, kes teostavad välisriigis krediidisaaajalt kohustuste sissenõudmise menetlust. Küll aga rahalised vahendid kannab krediidisaaaja algselt teenuse osutajale ning hiljem tehakse ülekande nõude omanikule. Samuti, kuidas hakatakse kindlaks tegema, kas välisriigi teenuse osutaja on krediidiinkasso või mitte.</p>	<p>Osaliselt arvestatud</p>	<p>Eelnõu § 43 lg 5 tugineb direktiivi artiklile 12(5), mis on imperatiivne.</p> <p>Küll on eelnõusse lisatud nüüd paindlikust, mis puudutab mitte-pankade poolt väljastatud viivislaenu haldamist ja sealt tulenevate maksete laekumist.</p>
16	<p>KIKS eelnõu § 47 lg 5 sätestab nõude, et kui krediidisaaaja teeb krediidiinkassole makse krediidilepingu osaliseks või täielikuks tasumiseks, esitab krediidiinkasso krediidisaaajale püsival andmekandjal kinnituse makse tasumise kohta. Praktikas ei ole mõistlik taolist kohustust rakendada, selle eesmärk ei ole ka arusaadav võttes arvesse kui kaootiliselt krediidisaajad oma makseid teevad, mistõttu igakordselt kinnitus saata ei ole otstarbekas ja on ebamõistlikult koormav. Kinnituse edastamine toimub täna ja võiks ka edaspidi toimuda üksnes vastavasisulisel krediidisaaaja taotluse korral.</p>	<p>Selgitatud</p>	<p>Antud säte tugineb direktiiv artiklil 6(2) punktil d.</p> <p>Lisaks leiame, et see on krediidisaaajate/võlgnike jaoks oluline, et neil oleks veendumus/kindlus, et makse tasumisega kaasneb ka võla vähenemine. Vastavat sõnastust on osaliselt täiendatud.</p>
17	<p>KIKS eelnõu § 49 lg 2 p 1 sätestab krediidisaaajatelt vastu võetud vahendite aruande esitamise kohustuse. Arusaamatuks jääb, mida antud punktiga silmas peetakse ning mida peaks täpsemalt siinjuures raporteerima.</p>	<p>Selgitatud</p>	<p>Silmas peetakse konkreetselt seda, et FI omaks infot, et millised kui suures ulatuses tegelevad krediidiinkassod ise krediidisaaajate/võlgnike vahendite haldamisega. Aga antud punkt on vastavast §-st välja võetud kuna see</p>

			pannakse paika täpsemalt RM määrusega, et mis infot tuleb FI-le esitada hakata (vt vastavat FI märkust).
18	KIKS eelnõu § 79 annab õiguse Finantsinspeksioonile osaleda inkassoettevõtte juhtimises. Oleme seisukohal, et finantsturgu reguleerivad õigusaktid ja regulatiivne raamistik annab juba täna piisavad hoovad Finantsinspeksioonile järelevalvet teostada, sh on oluliselt muudetud rahaliste mõjutusvahendite suurus, mis peaks motiveerima ettevõtteid täitma järelevalveorgani suuniseid ja ettekirjutusi. Eelnõuga sätestatud kujul täiendava võimaluse loomine kehtiva äriõiguse raamistikus tekitab küsimuse, kes vastutab ettevõtte juhtimise eest kui juhtimisse võib sekkuda piiramatult kolmas isik, isegi kui kolmas isik on järelevalveasutus	Selgitatud	Sellised õigused on FI-le antud kõigi finantsjärelevalve subjektide puhul (sh ka krediidiandjate puhul – vt KAVS §-d 92 ja 93). Leiame, et sellise õiguse andmine on efektiivse järelevalve läbiviimise seisukohalt vajalik. Teisalt, praktikas kasutab FI seda õigust harva, tal peaks olema selle volituse kasutamiseks selge põhjus. Selle volituse kasutamine peab olema antud olukorras proportsionaalne.
19	9. KIKS rakendussätete jõustumine Eelnõu rakendussätetega on tehtud hulgaliselt muudatusi kehtivates seadustes, mis eeldavad seda, et ka krediidiandjad- ja vahendajad ning krediidiandjate peavad muudatusi tegema oma sisemistes tegevusprotsessides sh teostama IT tehnilisi arendusi, mis võtab aega. Selgitame, et kõikidel krediidiandjatel ei ole krediidi väljastamine põhitegevuseks vaid kõrvaltegevuseks kauba müügi toetamisel, aga ka juhul, kui krediidi väljastamine on krediidiandja või krediidiandjate põhitegevuseks, siis sedavõrd mahukad muudatused eeldavad senise võlahaldamise protsessi olulist ümberkorraldust ja vastavate IT-arenduste tegemist. Arendused võtavad aega ja hetkel ei ole võimalik isegi hinnata lõplikku arenduste mahtu kuna eelnõu on alles arutamisel, kuid jõustada soovitakse juba 30. detsembril käesoleval aastal. Seetõttu palume kaaluda täiendava tähtsaja andmist KAVS-ist, KAS-ist ja VÕS-ist tulenevate nõuete rakendamiseks ja jõustada sätted, mis nõuavad krediidi väljastajalt töö ümberkorraldamist, sätestavad täiendavaid aruandluskohustusi või IT arendusi vähemalt 12 kuud hiljem, et jõutaks vajalikud IT arendused planeerida ning valmis saada.	Osaliselt arvestatud	Teatud uute kohustuste puhul on rakendamise tähtaega edasi lükatud (siiski ei saa rakendustähtaega edasi lükata nende kohustuste osas, mis tulenevad direktiivist).
20	Kokkuvõte Nagu ka eelnõu seletuskirjas on toodud, siis põhineb KIKS eelnõu suures ulatuses direktiivil (EL) 2021/2167, kuid on otsustatud minna direktiivist kaugemale ja eelnõu puudutab ka neid tarbijalaene, mida väljastavad peale pankade ka muud krediidiandjad. Seega mõjutab eelnõu väga suurt osa finantsturu osalisi. FinanceEstonia hinnangul KIKS eelnõuga EU direktiivi rakendamise nime all asutud reguleerima oluliselt laiemat valdkonda, kuid selle tegevuse aluseks olevad majanduslike mõjude uuringud on jäänud tegemata, mistõttu muudatuste majanduslik mõju on teadmata. Kuigi seletuskirjas tõdetakse, et väljatöötamiskavatsuse puudumise korvab osaliselt ulatuslik Tartu Ülikooli rakendusuuringu keskuse poolt läbiviidud krediidituru uuring, mis valmis 2021. a lõpus, siis FinanceEstonia krediidiandjate töörühm osales selle uuringu tutvustamisel ning pööras tähelepanu juba siis uuringu kitsaskohtadele, mistõttu ei ole uuring sobilik alus kaugeleulatuvate tagajärgedega muudatuste planeerimisel. Eeltoodust hoolimata on uuringu tulemused võetud aluseks turu reguleerimisel.	Selgitatud	Eelnõu seletuskiri toob tegelikult välja põhjused, miks on otsustatud direktiivist kaugemale minna. Seletuskirja on selles osas ka mõnevõrra täiendatud. Lisaks on tehtud uues eelnõu versioonis mitmeid leevendusi krediidiinkassodele võrreldes varasema versiooniga.

Eesti Pangaliit			
1	Üldiselt on tervitatav, et inkassoteenuste osutajatele kohaldatakse tulevikus samuti riiklikku järelevalvet, samas leidub eelnõus mitmeid krediidiasutusi puudutavaid teemasid, millele soovime tähelepanu juhtida.	Teadmiseks võetud	
2	KIKS § 3 Krediidihaldustegevus, krediidinkasso ja krediidiosaja - seaduse eelnõu seletuskirja kohaselt on seaduse eesmärk reguleerida inkassofirmade ja nendega seotud isikute (nn võlgade ülesostmise finantseerijate) tegevust. Antud paragrahvi järgi on krediidihaldustegevus krediidilepingu või sellest tuleneva nõudega seotud rahaliste kohustuste sissenõudmine või tasumisele kuuluvate maksete kogumine krediidisaajalt või krediidilepingust tulenevate krediidiasutuse või krediidiantja nõuete või krediidilepingu tingimuste üle krediidisaajaga läbirääkimiste pidamine vastavalt krediidiosaja antud juhistele. Kuivõrd krediidilepingute haldamine hõlmab igal juhul ka eelnevaid tegevusi siis sõnastus lubab tõlgendust, et seadus võib laieneda ka erinevalt eelnõu seletuskirjas toodust, igasugusele viivises oleva krediidimüügile, sealhulgas viivises olevate ärialaenu müügile. Viitame, et krediidimüügi ja ostuga tegelevad ka muud ühingud peale inkassoteenuste osutajate. Näiteks investeerimisühingud, fondid või krediidiasutustega samasse gruppi kuuluvad ühingud, eesmärgita osutada inkassoteenust. Tegemist on tavapärase äritegevusega, millele seadus seaks teatud piirangud. Sealhulgas piirab uus seaduse võlgade ümberkujundamist sama tehingu raames, kus on algselt erinevad võlausaldajad, seades sama lepingu raames krediidimüügi omandajale toimiku nõude ning teavituskohustused. Seega palume kaaluda ärikrediidimüügi eemaldamist kohaldamisalast või täpsustada, et ärialaenu võõrandamisel muule ühingule kui inkassoteenuse osutajale, seadus ei kohaldu. Krediidimüügi võõrandaja ei ole reeglina teadlik, mis võõrandatud ärikrediidist edasi saab.	Selgitatud/ osaliselt arvestatud	Vastavalt eelnõu § 2 lõikele 2 ei kohaldata seadust fondivalitsejatele. Teiseks seadust ei kohaldata juhul kui tegemist on krediidilepingutega, kuid mis ei ole veel viivises, kuid mida nõ müüakse edasi. Kui tegemist on panga poolt väljastatud ärialaenu, mis nõ satub viivisesse ja mis müüakse edasi, siis direktiivi kohaselt tuleb kõiki vastavaid nõudeid ka kohaldada. Lisaks märgime, et eelnõu § 3 ülesehitust on muudetud selgemaks ja arusaadavamaks.
3	KIKS § 44 Krediiditoimiku pidamine – krediiditoimiku pidamise koostatus on eelnõus küll pandud krediidinkassole (või -ostjale), kuid üldjuhul on laenu väljastamisega seotud krediiditoimiku osad (analüüs, krediidimemo, krediiditsused) koostatud krediidimüügi väljastanud krediidiasutuse poolt. Viidatud dokumendid sisaldavad reeglina nii isikuandmeid, panga- kui ka ärisaladust, mida krediidiasutused ei saagi nõude loovutamisel krediidinkassole üle anda. Pankade kogemuse kohaselt praktikas hetkel viidatud krediiditoimiku elemente nõude loovutamisel krediidinkassole üle ei anta. Leiame, et vajalik on seaduseelnõu koostajate selgitus ja vajadusel teha täpsustus seadusesse, teeme ettepaneku, et krediiditoimiku pidamise kohustus tekib krediidinkassol hetkest kui nõue talle loovutatakse ja nõ ajaloolisi andmeid (algset krediiditoimikut) loovutamisel üle ei anta ja krediidinkasso krediiditoimik nimetatud andmeid ka ei pea sisaldama.	Osaliselt arvestatud	Eelnõu § 44 lõiget 1 on vastavalt täpsustatud.
4	KIKS § 59 lg 1 p 8 ja KIKS § 59 lg 2 ja KIKS § 59 lg 9 – Kuna pankade praktika kohaselt nõuete loovutamisel inkassodele kõiki krediiditoimiku ja nõude aluseks esitatavaid dokumente üle ei anta, oleks vaja täpsustada, kas lg 2 võimaldab esindaja määramist osaliselt, kus kogu suhtlus võlgnikuga käib läbi krediidinkasso, kuid nõude aluseks olevate dokumentide saamisel on krediidinkasso esindaja krediidiasutus ise. Teiseks tuleks täpsustada, mida mõeldakse punktis 8 nõude aluseks olevate dokumentide all, kas üksnes krediidilepingut või ka info tehtud tagasimaksete ja arvutatud intresside ja viiviste kohta, mis iseenesest defineerivad ju nõude suuruse. Kolmandaks viitame, et kuna seaduse eelnõu kohaldamisalasse	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	KIKS § 59 lõike 1 punkte 8 ja 9 on muudetud, samuti lõiget 2. Antud sätete tausta avab eraldi direktiivi põhjenduspunkt nr 40, mis ütleb, et ka nn ostetud nõuete puhul tuleb tagada „krediidivõtjate õiguste jätkuv tulenev algselt krediidilepingust“ ja ka tarbija õigus esitada vastuväiteid nagu

	kuuluvad ka äri-laenu siis need ei pruugi alluda Eesti õigusele ja Eesti krediitiasutuste praktika on väljastada laene ka teiste õiguste alusel.		võimaldati neid esialgse krediidiandja suhtes (VÕS § 412). Praegu ongi üks olulisemaid probleeme see, et tarbijad ei suuda oma väiteid millegagi tõendada – eriti juhul, kui tarbijakrediiti on näiteks võetud uut tüüpi sidevahendite abil (nutitelefon jms).
5	KAVS § 48 lg 5 p 7¹ – arvestades tänapäevast muutunud infovahetuse liike, siis palume „kirjavahetus“ asendada „teabevahetus“.	Arvestatud	
6	KAVS § 49 lg 5¹ – kuivõrd muudatus puudutab sise-eeskirju, tundub loogilisem täiendada KAVS § 44 planeeritud täiendustega. Täiendavalt sooviksid krediitiasutused pikemat tähtaega muudatuse jõustumiseks.	Arvestatud	
7	KAVS § 57¹ – ettepanek tarbijakrediidist tulenevate võlanõuete krediitiosjatele loovutamise Finantsinspektsiooni teavitamise kohustus sätestada poolaasta aruannete esitamise teel.	Arvestatud	
8	KAS § 88 lõiget 5 täiendatakse lõikega 7 ¹ – Statistikaametil on õigus saada infot, mis sisaldab pangasaladust. Kõikide selliste muudatustega kaasneb üldjuhul krediitiasutustele suur ja kulukas IT-arendus, palume täpsustada, milliseid andmeid on täpsemalt mõeldud ja IT-tehniliste arenduste tarbeks vajame selle sätte jõustumiseks täiendavat aega +12 kuud	Arvestatud	Sätte sõnastust on muudetud ja seletuskirja on olulisel osal täiendatud. Lisaks on antud ka pikem rakenduslik tähtaeg.
9	VÕS § 404² – hetkel esitavad krediidiandjad tarbijalepingu muutmise juurde teabelehe, kus on osaliselt leitav eelnõu sättes viidatud info. Tarbija „üle külvamine“ erineva infoga erinevates vormides tekitab tarbijas pigem segadust ja arusaamatust. Samuti tuleks täpsustada, kas vastav kohustus kehtib ka juhul, kui lepingutingimuste muutmine toimub tarbija algatusel või kohtuvälise ümberkujundamise raames. Teeme ettepaneku, et krediidiandja kohustus on esitada tarbijale üldistatud kokkuvõtte muudatustest. Lisaks kaasneb selle muudatuse elluviimisel taas IT-tehnilised probleemid, sest automaatse protsessi jaoks on krediidiandjatel vaja pikemat ettevalmistusaega (seaduse jõustumisest +12 kuud). Selguse huvides oleks tungivalt soovituslik seaduses täpsustada, et antud sätte ei kohaldu olukorras, mil krediitiasutus muudab krediitilepingu üldtingimusi VÕS § 43 toodud tüüptingimuste muutmise erisuse alusel	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	Sätte sõnastust täpsustatud. Tarbijakrediidi standardinfo leht ei kajasta nii täpselt lepingu muutmise seotud teavet, seepärast ei ole võimalik jätta antud muudatust tegemata (antud sätte põhineb ka otseselt direktiivil). Teisalt tunnustatakse nüüd kehtetuks VÕS § 403 lg 2 ¹ (Käesolevas jaos sätestatud kohaldatakse ka varem sõlmitud tarbijakrediitilepingu muutmise kokkuleppele, millega kaasneb maksetähtaja tasuline edasilükkamine või täiendavate tasude maksmine.).
10	VÕS 408, 412, 415 – nimetatud muudatused eelnõus kahjustavad krediidiandjaid, meie hinnangul on eelnõuga ette nähtud muudatused ebaproportsionaalselt krediidiandjate huve kahjustavad. Vähendatud viivis ei motiveeri võlgnikku kohustust täitma, ja eelnõu §-s 415 lg 1 välja toodud alternatiivi ei tohiks kohaldada. Teeme ettepaneku säilitada krediidiandja õigus nõuda tarbijalt viivist ületava kahju hüvitamist ja senine intressimäär.	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	§ 408 muutmine on eelnõust välja jäetud ja §-i 415 on muudetud nii, et viivisemäär ei saa olla suurem kui algne tarbijakrediitilepingu intressimäär. § 412 täpsustus on siiski vajalik, et tarbija saaks üheselt aru, millised õigused on tal mh krediidi järelturul suheldes krediidiinstitutsiooniga või ka nt krediitiosjate esindajaga. Võlausaldaja, sh krediitiosjate ei pruugi ise tegeleda viivislaenu sissenõudmisega vaid võib selle tegevuse, s.o. krediitihaldamise lepingu alusel tellida

			<p>krediidiinkassolt. Kuna § 412 muudatused põhinevad direktiivid, ei ole ka sellest tulenevalt neid võimalik välja jätta.</p>
11	<p>VÕS § 416. Tarbijakrediidilepingu ülesütlemise piirangud</p> <p>1) VÕS § 416 lg 2 täiendamine sõnadega „enne võla sundtäitmiseks toimingute alustamist“ mõte on ebaselge, sest lg 2 viitab lg-le 1, mis sätestab lepingu <u>ülesütlemise</u> reeglid ja kuna üldjuhul enne lepingu ülesütlemist ei saa alustada sundtäitmiseks vajalike toimingutega, ei ole aru saada, mida täiendusega tahetakse öelda/muuta. Hetkel kehtiv lg 2 sõnastus on piisav ja arusaadav ning selle täiendamiseks eelnõus toodud kujul puudub vajadus. Selline muudatus tekitab vaid segadust.</p> <p>2) Teeme ettepaneku mitte lisada VÕS § 416 lg 2 lõppu ümberkujundamise/refinantseerimise osa, sest eelnõu ja seletuskirja kohaselt ei ole tegemist kohustusega, vaid võimalusega, mis selgub ka sätte sõnastusest („sealhulgas asjakohasel juhul“). Seetõttu on see ebavajalik, sest läbirääkimiste korral on pooltel nagunii kõik võimalused kokkuleppe saavutamiseks, s.h võla ümberkujundamiseks või refinantseerimiseks. Sellest tulenevalt on tegemist ebavajaliku täiendusega, mis võib tekitada vaid vaidlusi selle üle, kas ümberkujundamise või refinantseerimise ettepanek oleks tulnud teha või mitte, sest sätte sõnastuses on märgitud „sealhulgas asjakohasel juhul.“ (millal see on asjakohane ja millal mitte, on lahtine) ja see omakorda tekitab põhjendamatu vaidluseid lepingu ülesütlemise kehtivuse osas.</p> <p>3) Vajalik oleks veel ka kindlasti täpsustada, millistele kriteeriumitele tuginedes saab pidada „tõenäoliseks“, et tarbija suudab oma kohustusi täita. Vastavad suunised peaksid olema ühetaoliselt kohaldatavad kõikidele krediidiandjatele ning koos seaduse kehtima hakkamisega. Lisaks on seletuskirjas toodud, et tuleb silmas pidada, et ümberkujundamise meetme pakkumine ei tekita krediidiandjale täiendavat kohustust hinnata tarbija krediidivõimelisust. Jääb ebaselgeks, kuidas see suhestub EBA viivisnõuete makseraskuste tõttu rekonstrueeritud nõuete haldamise kohta käivate suuniste punktiga 140, mille kohaselt peaksid krediidasutused enne makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmete rakendamist hindama laenuvõtja tagasimaksevõimet.</p>	<p>Osaliselt arvestatud</p>	<p>VÕS § 416 lg 2 muudatus on eelnõust välja jäetud ja §-i 416¹ on vastavalt ettepanekule suures osas muudetud.</p> <p>Vt ka FinanceEstonia samalaadse märkuse osas eespoolt esitatud selgitusi § 416¹ muutmise kohta.</p>
12	<p>VÕS 416¹ - Tarbijakrediidilepingu kohtuväline ümberkujundamine</p> <p>Lg 2 p 4 sätestab ühe võla ümberkujundamise abinõuna: <i>võlast osaliselt loobumiseks JA erinevatest tarbijakrediidilepingutest tulenevate võlgade summeerimiseks</i>. Kuna sisult on tegemist 2 erineva abinõuga, mida saab rakendada ka eraldi, siis peaks „ja“ asemel kasutama „või“, alternatiivselt võib lg 2 loetellu lisada nimetatud abinõud eraldi punktidenä.</p> <p>Lg 3 kohustab võla ümberkujundamise kokkuleppes ära nimetama <u>esialgse</u> krediidisumma jm tasude arvestuse. Viidatud säte on meie hinnangul ebavajalik ja teatud juhtudel muudab kokkuleppe raskesti jälgitavaks ja võib tekitada laenusaaajas segadust. Praktikas võime tuua näite, kus kokkuleppes tuleks üles loetleda esialgsete laenusummadega 10 erinevat kohustust. Teeme ettepaneku, et kokkuleppes peab sisalduma info ümberkujundatavate kohustuste kohta üldistatult ja koondatud kujul. Tekib ka küsimus, kas peetakse silmas vaid ümberkujundatavast krediidist tulenevat kohustust või laenusaaaja kõiki (mh krediidiandja-väliseid) finantskohustusi tervikuna.</p>	<p>Osaliselt arvestatud/ selgitatud</p>	<p>Üldiselt – direktiivi mõtte kohaselt ei tohiks krediidsaajate õigused olla viivises olevate võlgade menetlemisel vähemkaitstud kui krediidi andmisel. Kuna kehtivas õiguses ei ole tegelikult tarbijate huvid kohtumenetluses selgelt reguleeritud, siis leiame, et sellise materiaalsoigusliku normi lisamine on hädavajalik. Vt lisaks ka kohtude arvamusi, kes antud sätte lisamist pooldavad.</p> <p>§ 416¹ lõike 3 sõnastust on osaliselt ka muudetud (varasem lg 2).</p>

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda			
1	<p>Eelnõu eesmärk on lahendada probleeme seoses krediidiinkassode tegevusega, mis praktikas ei ole alati olnud võlgnike suhtes õiguspärane. Ehkki kindlasti aitavad ka Eelnõus välja pakutud meetmed selle eesmärgi saavutamisele kaasa, ei ole meie jaoks arusaadav, miks arvavad Eelnõu koostajad, et seda eesmärki ei ole võimalik saavutada leebemate ning meie hinnangul proportsionaalsemate meetmete abil.</p> <p>Eelnõus on ette nähtud mitmeid meetmeid, näiteks minimaalse osakapitali nõue summas 50 000 eurot ja miljonitesse eurodesse ulatuvad trahvid Eelnõust tulenevate nõuete rikkumiste eest, kuid Eelnõu seletuskirjas ei ole põhjendatud, miks on valitud eesmärkide saavutamiseks nii ulatuslikud meetmed ning miks ei sobi eesmärgi saavutamiseks leebemad meetmed.</p> <p>Palume kaaluda Eelnõus erinevate meetmete puhul leebemate meetmete kohaldamise võimalikkust. Kui Eelnõu koostajate hinnangul ei ole leebemate meetmetega võimalik Eelnõu eesmärki saavutada, tuleks seda Eelnõu seletuskirjas põhjendada.</p>	Selgitatud	<p>2023. a. 11. septembril toimus Rahandusministeeriumis kohtumine inkassofirmade esindajatega, et arutada eelnõuga seotud küsimusi.</p> <p>Sellel kohtumisel inkassofirmade esindajad eelnõust tulenevaid kohustusi ja nõudeid nii dramaatiliselt ei serveerinud. Valdavalt oli meelsus, et enamik nõuded on mõistlikud ja ei ole nõ ülejõu käivad.</p> <p>Siiski leiti kohtumisel mitmeid kohti, kus nõuete intensiivust annab vähendada ja seda on ka uues eelnõu versioonis ka tehtud – nt kapitalinõude alandamine 50 000 euro pealt 25 000 euro peale, tegevusloa osas on nõudeid äriplaani puhul vähendatud, samuti nn suuromanike kontrolli nõudeid jm.</p> <p>Väärteomenetluses ettenähtud trahvimäärad – märgime, et võrreldes muu finantssektoriga on ülemmäärad siiski madalama – kui krediidiinkassode puhul on maksimaalne trahvimäär füüsiliste isikute puhul 3 mln eurot, siis muude subjektide (krediidiasutuste jt) puhul võib selle olla kuni 5 mln eurot (alates 2023. a. 1. novembrist).</p> <p>Lisaks nagu on ka seletuskirjas selgitatud on trahvimääradel preventatiivne ja heidutav mõju – praegused määrad (kuni 400 000 eurot) ei pruugi tagada subjektide õiguskäitumist (arvestades, et võrreldes tavaettevõtjatega on finantssektoris nähtud ette kõrgendatud nõuded).</p>
2	<p>Eelnõu § 3 lõike 7 kohaselt võib krediidiinkasso tarbijast krediidisajaajaga sõlmitud lepingu või sellest tuleneva nõude ümber kujundada üksnes juhul, kui see muudab krediidisajaaja olukorra soodsamaks ja selle tulemusel suudab krediidisajaaja tõenäoliselt oma kohustused täita.</p> <p>Kaubanduskoja hinnangul ei aita see punkt kaasa võlgniku motiveerimisele võlgnevust tasuda ning samuti kahjustab see punkt ebaproportsionaalselt krediidiinkassode huve. Sellest tulenevalt teeb Kaubanduskoda ettepaneku jätta Eelnõu § 3 punkt 7 Eelnõust välja.</p>	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	<p>Sätte sõnastust on inkassofirmadega kohtumise tulemusel osaliselt muudetud.</p> <p>Kokkuvõttes – krediidiinkasso ei saa tegeleda samal kujul tarbijakrediidi väljastamisega nagu pangad/krediidiandjad, vastasel juhul tekib selge õiguslik arbitraaž (krediidiinkassodele seatud nõuded on madalamad kui krediidiandjatele).</p>
3	<p>Eelnõu § 36 kohaselt peab krediidiinkasso nõukogusse kuuluma vähemalt kolm ja juhatusse vähemalt kaks liiget.</p>	Arvestatud	<p>Eelnõu uue versiooni kohaselt ei ole nõukogu enam tingimata vajalik.</p>

	<p>Kaubanduskoja liikmed on toonud välja, et Eestis tegutseb mitmeid väikeseid krediidiinkassosid, mille juhtimises ei osale nii palju inimesi ning seetõttu nad kas peavad inimesi juurde värbama või oma tegevuse krediidiinkassona lõpetama. Kaubanduskoja jaoks ei ole arusaadav, millist eesmärki krediidiinkasso nõukogu ja juhatuse liikmete arvule seatud miinimumnõuded endas kannavad. Ka Eelnõu seletuskiri ei anna selle kohta selgitusi.</p> <p>Seetõttu teeb Kaubanduskoda ettepaneku jätta Eelnõu § 36 Eelnõust välja.</p>		
4	<p>Eelnõu § 44 kohaselt peab krediidiinkasso krediidilepingu haldamise eesmärgil kogutud vajalike andmete ja dokumentide kohta krediiditoimikut. Kui krediidiostja ei määra enda esindajaks krediidiinkassot, peab krediiditoimikut krediidiostja. Krediiditoimikut tuleb pidada iga isiku kohta eraldi.</p> <p>Kaubanduskojale teadaolevalt võib siinkohal tekkida probleem seoses dokumentidega, mille koostab krediidiandja. Praktikas ei anna krediidiandjad selliseid dokumente üle ei krediidiinkassodele ega krediidiostjatele, mistõttu neil poleks võimalik krediidiandja poolt koostatud dokumentide osas krediiditoimikut pidada.</p>	Osaliselt arvestatud	Sätte sõnastust muudetud vähem kohustuslikumaks.
5	<p>Eelnõu § 45 lõige 2 reguleerib seda, kui kaua peavad krediidiinkassod säilitama krediidiostjatega sõlmitud krediidihalduslepinguid. Kaubanduskoja hinnangul on tegemist liigse sekkumisega ettevõtjate vahelistesse suhetesse. Meie jaoks ei ole arusaadav, miks on sellist küsimust vaja reguleerida seaduse tasandil.</p> <p>Sellest tulenevalt teeb Kaubanduskoda ettepaneku jätta Eelnõu § 45 lõige 2 Eelnõust välja.</p>	Mitte-arvestatud/ selgitatud	<p>Vastav säte põhineb direktiivi artiklil 11(4). Andmete säilitamise kohustus on sätestatud avalikes huvides, eesmärgiga tagada teabe kättesaadavus FI-le.</p> <p>Ja on asjakohane, et vastavad säilitamise nõuded kohalduvad samamoodi nii krediidasutuste poolt väljastatud laenudele kui ka mitte-pankade poolt väljastatud tarbimiskrediidile.</p>
6	<p>Eelnõu § 74 lõike 1 kohaselt on Finantsinspeksioonil järelevalve teostamiseks õigus teha krediidiinkasso ja krediidihaldusteenuse osutaja, kellele krediidiinkasso tegevus on edasi antud, asu- või tegevuskohas kohapealset kontrolli. Sama paragrahvi lõike 3 kohaselt annab Finantsinspeksioon kohapealse kontrolli tegemiseks korralduse ning teeb selle kontrollitavale asutusele teatavaks hiljemalt kolm tööpäeva enne kontrolli toimumist.</p> <p>Kaubanduskoja hinnangul on kolme tööpäeva pikkune etteteatamistähtaeg mõnedel juhtudel ebamõistlikult lühike. Näiteks väiksemate ettevõtete puhul võib juhtuda, et Finantsinspeksioon soovib tulla kontrolli teostama ajal, mil kontrolli läbiviimise mõttes olulised töötajad viibivad kõik puhkusel, on haiguslehel, viibivad välislahetuses või ei saa muul põhjusel Finantsinspeksiooni kontrolli teostamisel abistada. Seetõttu teeb Kaubanduskoda ettepaneku sätestada kohapealse kontrolli teostamisest etteteatamise tähtajana pikem tähtaeg, kui seda on kolm tööpäeva.</p>	Mitte-arvestatud/ Selgitatud	<p>3 tööpäeva on nõ minimaalne tähtaeg ja FI võib anda vastava korralduse ka varem, samas võib kohapealset kontrolli teha üldse ka ilma vastava eelneva teatamiseta, kui see on vajalik tulenevalt konkreetselt olukorrast.</p> <p>Muudes seadustes – näit. KAVS § 87 lg 3, MERAS § 97 lg 3 on samuti tähtaeg 3 päeva. Seega ei ole mõjuvat põhjust kohelda turuosalisi antud küsimuses erinevalt.</p>
7	<p>Eelnõu 13. peatükis nähakse ette trahvid erinevate Eelnõust tulenevate nõuete rikkumise eest. Nimetatud trahvid, mis määratakse juriidilistele isikutele, jäävad vahemikku 1-3 miljonit eurot.</p> <p>Kaubanduskoda juhib tähelepanu, et nimetatud trahvisummad on teiste sarnase raskusastmega rikkumiste toimepanemise eest määratavate</p>	Selgitatud	Krediidasutuste, kindlustusandjate jt finantsjärelevalve subjektide puhul tõusevad vastavad trahvimäärad alates 2023. a. 1. novembrist 5 miljoni euroni (https://www.riigiteataja.ee/akt/117

	<p>trahvidega võrreldes väga kõrged. Näiteks näeb Eelnõu § 86 ette Finantsinspektsioonile teabe esitamata jätmise eest juriidilisele isikule kuni 1 miljoni euro suuruse trahvi. Samas krediidasutuse seaduse § 134.8 kohaselt on krediidasutustele teabe esitamata jätmise eest ette nähtava trahvi summa kuni 32 000 eurot ehk enam kui 30 korda väiksem. Ka kõik muud krediidasutuse seaduses ette nähtud trahvid juriidilistele isikutele jäävad vahemikku 32 000 kuni 400 000 eurot.</p> <p>Kaubanduskoja jaoks ei ole sedavõrd kõrgete trahvimäärade sätestamine Eelnõus arusaadav. Seetõttu teeb Kaubanduskoda ettepaneku kaaluda Eelnõus toodud trahvisummade vähendamist.</p>		<p>032023002). Ehk krediidiinkassodele ettenähtud maksimaalne trahvimäär jääb sellest selgelt madalamale tasemel.</p>
8	<p>Eelnõu § 98 punkti 2 kohaselt muudetakse krediidasutuste seaduse § 88 lõiget 5 punktiga 7¹ selliselt, et Statistikaamet saab õiguse saada krediidasutustelt teavet, mis sisaldab pangasaladust. Säte kohaldub Eelnõu kohaselt Eelnõuga samal ajal ehk üleminekuperioodi ei ole ette nähtud.</p> <p>Sellise teabe edastamine Statistikaametile nõuab krediidasutuste sõnul infotehnoloogilisi arendusi, mille valmimiseks kulub palju aega. Sellest tulenevalt teeb Kaubanduskoda ettepaneku lisada Eelnõu lõppsätete hulka säte, mille kohaselt hakkab Eelnõu § 98 punkt 2 kohalduma mitte varem kui 12 kuud peale Eelnõu jõustumist.</p>	Arvestatud	Vt eespool esitatud selgitusi.
9	<p>Eelnõu § 100 kohaselt muudetakse võlaõigusseadust. Muuhulgas ei tohi krediidiandjad muudatuste kohaselt nõuda tarbijalt suuremat viivist kui on ette nähtud võlaõigusseaduse paragrahvis 94, millele lisandub viis protsenti aastas. Kui lepinguga on ette nähtud kõrgem kui seadusjärgne viivisemäär, loetakse viivise määraks lepinguga ette nähtud intressimäär. Kokkulepe, millega võimaldatakse tarbijalt nõuda maksetega viivitamisel eelkõige käsiraha või leppetrahvi, on tühine.</p> <p>Kaubanduskoda toetab seda sõnastust ning ei toeta Eelnõus välja toodud alternatiivi, mille kohaselt loetakse lepinguga sätestatud seaduses sätestatud kõrgema intressimäära korral seaduses sätestatud intressimäära. Eelnõus pakutud alternatiivvariant oleks krediidiandjate huve ebaproportsionaalselt kahjustav.</p>	Osaliselt muudetud	Vt eespool olevaid põhjendusi antud muudatuse kohta.
10	<p>Eelnõu § 100 punkti 5 kohaselt muudetakse võlaõigusseaduse § 416 lõiget 2 ning see sõnastatakse järgnevalt: „Krediidiandja peab tarbijale hiljemalt koos käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja andmisega enne võla sundtäitmiseks toimingute alustamist pakkuma võimalust läbirääkimisteks, sealhulgas asjakohasel juhul kokkulepet kohtuväliselt võla mõistliku ümberkujundamise või muul kujul refinantseerimise võimaluse osas.“</p> <p>Kaubanduskoda on seisukohal, et nimetatud lõikes on komale järgnev osa, mis algab sõnadega „sealhulgas asjakohasel juhul“ ebavajalik, sest Eelnõule ja selle seletuskirjale tuginedes on kokkuleppe sõlmimine kohtuväliselt võla mõistliku ümberkujundamise või muu refinantseerimise osas vabatahtlik, mitte kohustuslik, ning ka ilma seda välja toomata on pooltel see võimalus jätkuvalt olemas. Selle eraldi rõhutamine käesolevas lõikes võiks aga viia vaidlusteni selle osas, kas selline kokkulepe on pelgalt võimalus või teatud tingimustel ka kohustus. Selliste vaidluste vältimiseks teeb Kaubanduskoda ettepaneku sõnastada Eelnõu § 100 punkt 5 järgnevalt: „Krediidiandja peab tarbijale hiljemalt koos käesoleva</p>	Arvestatud	VÕS § 416 lg 2 sõnastuse muudatus on eelnõust välja jäetud.

	paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja andmisega enne võla sundtäitmiseks toimingute alustamist pakkuma võimalust läbiraakimisteks“.		
11	<p>Eelnõu § 102 kohaselt jõustub Eelnõu 30. detsembril 2023. Eelnõu § 94 lõike 1 kohaselt peavad krediidiinkassod saada tegevuse jätkamiseks hiljemalt 29. juuniks 2024 Finantsinspeksiioonilt vastava tegevusloa. Eelnõu § 10 lõike 1 kohaselt teeb Finantsinspeksiioon otsuse tegevusloa andmise kohta hiljemalt kuus kuud pärast taotluse saabumist.</p> <p>Kaubanduskoda märgib, et praegune Eelnõu sõnastus jätab krediidiinkassode jaoks väga lühikese ajavahemiku, mille jooksul nad peavad Finantsinspeksiioonilt tegevusluba taotlema. Kuivõrd 30. detsembrist 29. juunini ongi umbes kuus kuud, tähendab see, et krediidiinkassod peavad oma tegevuse katkestusteta jätkamiseks tegevusluba taotlema juba Eelnõu jõustumise päeval. Kaubanduskoja hinnangul ei ole see mõistlik ning sellest tulenevalt teeb Kaubanduskoda ettepaneku sõnastada Eelnõu § 94 lõige 1 selliselt, et krediidiinkassod peavad Finantsinspeksiioonilt tegevusloa saada hiljemalt 12 kuu jooksul alates Eelnõu jõustumisest.</p>	Arvestatud	Nendele inkassofirmadele, kes tegelevad mitte-pankade väljastatud viivises olevate krediidilepingute haldamisega, nähakse ette rohkem aega tegevusloa saamiseks ehk tegevusluba tuleb saada hiljemalt 2024. a. 31. detsembriks.
12	Et hoida ära Eelnõuga kaasnedu võivaid negatiivseid mõjusid, tuleks Kaubanduskoja hinnangul viia läbi ka järelhindamine Eelnõu mõjude osas. Praegu on küll Eelnõu seletuskirjas mainitud, et järelhindamine on kavas, kuid selleks, et järelhindamise läbiviimine oleks kindel, tuleks järelhindamise läbiviimine sätestada ka Eelnõus.	Selgitatud	Leiame, et kindla tähtaja sätestamine ei pruugi olla mõistlik kuna hetkel on keeruline hinnata, millal täpselt selline järelhindamine võiks toimuda, aga igal juhul on see Rahandusministeeriumil kavas.

Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda

1	Teeme ettepaneku täiendada eelnõu § 2 lg 3 p 3, et lisaks esitatud loetelule ei kohaldata seadust ka juhul, kui pankrotihaldur tegeleb seaduse § 3 lõikes 1 nimetatud tegevusega oma kutsetegevuse raames. Peame silmas, et pankrotistunud krediidiinkasso või -ostja pankrotihalduri ülesandeks on pankrotiseaduse § 124 kohaselt pankrotivara valitsemine (sh juriidilisest isikust võlgniku tegevuse juhtimine) ja pankrotiseaduse § 133 jj kohaselt pankrotivara müük.	Arvestatud	
2	Teeme ettepaneku täiendada eelnõu tegevusloa lõppemise ja tegevusloa kehtetuks tunnistamise tagajärgedega, mis reguleerivad sundtäitmisel olevate nõuete täitemenetlusi. Eelnõu § 12 lg 2 kohaselt ei või krediidiinkasso tegevusloa kehtivuse lõppemisel enam vastu võtta krediidisaaajate rahalisi vahendeid, kuid selgitamist vajab, kellele kohtutäitur peab nõude sellisel juhul täitma. Täitemenetluse seadustiku § 50 lg 11 keelab kohtutäituril teha rahalise nõude sissenõudmise õnnestumise korral täitemenetluse lõpetamise otsust enne, kui kohtutäitur on sissenõutud summa sissenõudjale üle kandnud. Lisaks sätestab täitemenetluse seadustiku § 43 lg 3, et ametialasel arvelduskontol hoitakse alates laekumisest raha, mida sissenõudja ei ole vastu võtnud, viis aastat, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti ning viie aasta möödumisel tagastatakse raha võlgnikule, tagastamise võimatuse korral kantakse raha riigieelarvesse.. Leiame, et ilmselt ei ole asjakohane kohustada kohtutäiturit hoidma viis aastat raha oma ametialasel pangakontol, kui krediidiinkasso tegevusloa kehtivus on lõppenud. Nõude täitmine on tegeliku sissenõudja ja täitemenetluse lõpetamise otsuse tegemisele järgnev kandemuudatus täitemenetluse registris eelkõige võlgniku huvides, mistõttu ei tohi seadusega tekitada täitemenetlusse täiendavat viivitust ega arusaamatust. Samuti palume eelnõus täiendavalt sätestada, mis saab krediidiinkasso tegevusloa kehtivuse lõppemisel muudest	Arvestatud	§ 12 lg 2 sõnastust muudetud (teine lause on välja jäetud) ja sädet on rohkem lahti selgitatud seletuskirjas.

	sundtäitmisel olevatest nõuetest, mille on krediidiinkasso täitmisel esitanud.		
Harju Maakohus			
1	<p>Krediidilepingutest tulenevate võlgade sissenõudmisega või nende ülesostmisega tegelevate inkassofirmade tegevuse reguleerimine ja järelevalve on oluline teema, mis seni on tarbijate kaitsmisel jäänud tähelepanuta. Seetõttu on tänuväärne, et eelnõuga minnakse direktiivist 2021/2167 kaugemale ja reguleeritakse tarbijalaene, mida väljastavad peale pankade ka muud krediidiandjad.</p> <p>Kõige tõhusamat tarbija kaitset pakub eelnõus märgitud VÕS § 415 lg 1 muutmine. Kohtu hinnangul tagaks tarbijate parema kaitse seaduses sätestatud selge viivisemäär (eelnõu § 415 lg 1 alternatiiv) s.t et tarbijatelt ei saaks ühelgi juhul nõuda kõrgemat viivist kui VÕS § 94 lg 1 + 5% aastas. Viivisemäära kohtu otsustada jätmise ei tagaks tarbijale kohest kaitset, sest seaduses sätestatud määrast kõrvalekaldumise võimaldamine jätkaks viivisemäära kohtupraktika kujundada ning selle ühtlustamine oleks aeganõudev. Seetõttu toetame eelnõu § 415 lg 1 alternatiivi, millega kehtestatakse kindel viivisemäära ülempiir tarbijate jaoks.</p>	Teadmiseks võetud/vastatud	Tulenevalt laekunud tagasisidest on VÕS § 415 lg 1 sõnastust muudetud.
2	<p>Tarbijate kaitseks võiks seadusesse alles jääda VÕS § 416 lõikest 2 tulenev krediidiandja lepingu ülesütlemise-eelne kohustus pakkuda läbirääkimiste ja kokkuleppe sõlmimise võimalust. Eelnõu sõnastus sundtäitmise toimingute alustamise eelse etapi kohta jätab mulje, justkui võiks seda teha ka pärast täitedokumendi saamist (üldreeglina pärast kohtumenetlust). Seega tekitab praegune eelnõu sõnastus ebaselgust, millal see võimalus tarbijale ikkagi anda tuleb ja seda ei saa pidada mõistlikuks. Tekib küsimus, kas lauseosa „enne võla sundtäitmiseks toimingute alustamist“ on vajalik, kui normis sisaldub viide § 416 lg 1 tähtajale (täiendav tähtaeg kohustuse täitmiseks enne lepingu ülesütlemit).</p> <p>Kehtiva VÕS § 416 lg 2 rikkumine ei too kaasa ülesütlemise tühisust (RKTKo 03.06.2020, nr 2-17-7502), mis tähendab, et krediidiandjal on kohustus pakkuda läbirääkimiste võimalust, kuid selle rikkumise korral ei kaasne krediidiandja jaoks mingeid negatiivseid tagajärgi. VÕS § 416 lg 2 on tarbijat kaitsev säte, mille kaitse-eesmärk võiks olla tarbijakrediidilepingu ülesütlemise tühisuse kaasatoomine (T. Tampuu eriarvamus 2-17-7502 lahendile). Teeme ettepaneku lisada eelnõusse § 416 lg 2 rikkumisega kaasnev selge tagajärg s.o tarbijakrediidilepingu ülesütlemise tühisustagajärjetus.</p>	Selgitatud/osaliselt arvestatud	Tulenevalt erinevate osapoolte poolt laekunud tagasisidest on otsustatud kehtiva VÕS § 416 lõiget 2 mitte muuta. Nn võla ümberkujundamise meetmete võimalik väljapakumise on nüüd eelnõus reguleeritud eraldiseisvalt VÕS §-s 416 ¹ .
3	KIKS-i § 3 lg 2 sätestab krediidiinkassona tegutsemise õiguse vaid osahüingu või aktsiaseltsina. Regulatsioonist võiks selgelt nähtuda, milline on viidatud normi rikkumise tagajärg. Kas selleks võiks olla tegevusloa mittersaamine.	Selgitatud	Sarnane regulatsioon on ka muudes finantssektori seadusest – paljudel juhtudel saabki finantsteenuste osutaja tegutseda üksnes AS-na (nt krediidiuasutus, kindlustusandja, investeerimisühing, fondivalitseja). Antud juhul on lisaks AS-le võimalik tegutseda ka OÜ-na. Ehk kui isik soovib tegutseda muu äriühingu vormis, siis keeldub FI talle tegevusluba andmast (ja vastaval tegevusalal ilma

			tegevusloata tegutsemine on KaRSi kohaselt karistatav).
4	KIKS-i § 4 lg 7 toob ja defineerib uue mõiste „viivises krediidileping“. Sellist mõistet võlaõigusseadusest ei tulene. Õigeks ei saa lugeda käsitlust, mille järgi loetakse leping sissenõutavaks muutunuks (viitega VÕS § 82 lg-le 7). Sissenõutav saab olla nõue, mitte leping.	Arvestatud	Muudetud § 4 lg 7 sõnastust Seletuskirja täiendatud.
5	Vastavalt KIKS-i § 12 lõikele 2 ei tohi tegevusloa lõppemisel krediidisajaajalt rahalisi vahendeid vastu võtta. Võiks olla selgelt välja toodud, kas tegemist on üksnes järelevalvet puudutava regulatsiooniga või kas ja milline on sätte mõju VÕSi lepingu täitmise üldregulatsioonile.	Arvestatud	§ 12 lg 2 sõnastust muudetud ja sätet täiendavalt selgitatud seletuskirjas.
6	Rakendussättest võiks selgelt tuleneda, kas uus regulatsioon kohaldub ka varasematele laenudele, mille tasumisega ollakse viivituses, aga mida ei ole enne uue regulatsiooni jõustumist loovutatud.	Arvestatud	Vastav lõige on lisatud §-i 94.

Tartu Maakohus

1	<p>Tartu Maakohtu seisukoha koostamiseks paluti kohtunikel, kohtujuristidel ja konsultantidel esitada oma kirjalik arvamus. Eelnõu kohta laekus arvamus ühelt kohtunikult. Kohtunik esitas enda tähelepanekud seoses krediidiandjate ja -vahendajate seaduse (KAVS), krediidiastutuste seaduse (KAS) ning võlaõigusseaduse (VÕS) muudatustega järgmiselt:</p> <p>Kohtunik tunnustas KAVS § 44 lg 3 p-i 4.1 lisamist ehk täiendamist sellega, mis peab sisalduma krediidiandja sise-eeskirjades selle kohta, mis neil tuleb teha enne sundtäitmise menetluse algatamist. Küll aga märkis kohtunik, et meil mõeldakse sundtäitmise menetluste all täitemenetlusi, aga selline regulatsioon peab kohtuniku arvates silmas vastavate abinõude rakendamist ka enne kohtu poole pöördumist (nt maksekäsu kiirmenetluse). Selline asjaolu, et võla ümberkujundamise võimalust tuleb pakkuda juba enne kohtusse pöördumist, peab selgesõnaliselt olema kirjas VÕS § 416 lg-s 2. VÕS § 416 lg 2 muudatus annab praegu sõnastuse „... enne võla sundtäitmiseks toimingute alustamist“ ning see kanduks edasi ka KAVS-i.</p>	Osaliselt arvestatud	VÕS § 416 ¹ sõnastust on vastavalt muudetud.
2	KAVS §-i 49 lisanduv uus lg 5.1 on hea täiendus, kuid kohtule peaksid iga krediidiandja sise-eeskirjad siis ka kättesaadavad olema. Lisanduv lõike on samuti väljend „sundtäitmise alustamise poliitika“, mis peaks kusagil olema lahti kirjutatud või on see ühildatud VÕS-s kasutatud mõistega? Kohtuniku arvates tuleks siin ikka silmas pidada kohtusse pöördumise eelset tegevust, mitte sundtäitmist täitemenetluse seadustiku mõttes.	Arvestatud	Sätte sõnastust muudetud (uus asukoht § 44 lg 4). Seletuskirja on täiendatud.
3	KAS § 89.4 lg 1 uus sõnastus, kohustusega anda teavet vastavalt krediidiinkassode ja ostjate seadusele, tekitab mõlemas seadusesõnastuses dubleerimise VÕS §-s 164 ja §-s 168 kirjapanduga ning tulemuseks on senise kindla reegli/nõude hägustumine. Senine VÕS § 164 jj, mis käivad nõude loovutamise ja selle tõendamise kohta, sh eriti § 168, on selged ja imperatiivsed. Tuleks vältida, et need sõnastused ei tooks kaasa õigust kokku leppida, milline teave ja dokumendid antakse üle ja millised mitte.	Selgitatud	<p>Kehtiva VÕS §-d 164 ja 168 adresseerivad olukorda, kus nõude loovutamises on juba kokku lepitud ja sellega koos tuleb üle anda ka vastavad dokumendid.</p> <p>Eelnõu § 61 ja KAS täiendamine § 89.4 puudutavad aga olukorda, kus inkasso/krediidiostja nõ uurivad panga käest mõne nõude või tervikportfelli ostmise kohta (s.t. peetakse läbirääkimisi) ja sellega seoses on pank kohustatud juba</p>

			teatud infot andma. Säte põhineb otseselt direktiivi artiklil 15(1). Ehk antud olukorrad ei ole kattuvad.
4	VÕS § 415 lg 1 kavandatav intressimäära muudatus on eriti oluline ning kohtunik toetab VÕS § 415 lg 1 alternatiivset sõnastust. Senine säte, mis on ka muudatuste hulgas esimene valik (mille kohaselt „...loetakse viivise määraks lepinguga ettenähtud intressimäär...“), loob olukorra, kus võlausaldajal tuleb igal juhul ja oma seisundi parandamiseks näha lepingus ette seadusjärgsest suurem viivisemäär.	Selgitatud	Tulenevalt laekunud tagasisidest on VÕS § 415 lg 1 muudetud nii, et viivisemäär ei saa olla üle kahe korra suurem algsest intressimäärast ja maksimaalselt saab olla KKM-i ülempiir.
5	VÕS § 416 lg 2 kavandatav sõnastus sisaldab jälle väljendit sundtäitmise toimingute alustamise kohta (vt ülal), mis ei tohiks olla täitemenetluse alustamine, vaid kohtusse pöördumise eelne toiming. Praegusel juhul tähendab sõnastus seda, et enne kohtusse pöördumist, mis ei ole sundtäitmine, ei pea võlausaldaja midagi tegema. Küsitavust tekitab seletuskirjas viimane lause selle sätte muutmise kohta, mis on sõnastatud nii: „Refinantseerimine võib antud juhul seisneda näiteks selles, et kui senine krediidiandja on väljastanud tarbijale mitu erinevat krediiti, juhul aga kui tarbija satub raskustesse ühe või mitme krediidi tasumisega, siis võib krediidiandja olemasolevad kohustused nõ summeerida ja väljastada selle alusel uue krediidi (ehk olemasolevad laenu refinantseerida uue terviklaenu näol)“. Selline sõnastus toob kaasa olukorra, mille vältimisest on räägitud seletuskirjas eespool, et vältida tuleb kõrvalkohustuste jm kulude liitmist uue terviklaenu alla. Sellega me kohtumenetlustes ju võitleme, et kogu võlgnevus, sh sissenõudmiskulud ja kõik muu pannakse uue refinantseeritava põhinõude hulka. Selline seletuskirja sõnastus on ebaõnnestunud ja tuleb ümber teha.	Selgitatud/ osaliselt arvestatud	Eelnõu uuest versioonist on nüüd § 416 lõike 2 muutmise välja jäetud ja korrigeeritud on uue § 416.1 sõnastust. Märgime aga juurde, et nn sundtäitmist on võimalik alustada ka ilma kohtumenetluseta kooskõlas TMS §-ga 2 lg 1 p 19 (sarnased ka p. 19.1, 19.2) mille kohaselt on täitedokumentiks notariaalselt tõestatud kokkulepe, mis näeb ette kinnisasja või laevakinnistusraamatusse kantud laeva omaniku või registerpandiga koormatud eseme omaja kohustuse alluda kohesele sundtäitmisele hüpoteegiga, laevahüpoteegiga või registerpandiga tagatud nõude rahuldamiseks. Seega see peaks olema kindlasti selles lõikes kaetud.
6	Lisanduv VÕS § 416.1 on hea lahendus ning ehk vähendab ka FiMS-i alusel esitatavaid avaldusi.	Selgitatud	Märgime juurde, et VÕS uue § 416.1 sõnastust on mõnevõrra tulenevalt osapoolte tagasisidest muudetud, kuid üldpõhimõtted on jäänud samaks võrreldes esialgse versiooniga.
Justiitsministeerium			
1	Üldise märkusena toome välja, et kuna tegemist on täiesti uue seadusega ning seaduse rakendajad ei ole osalenud eelnõu aluseks oleva direktiivi läbirääkimistes, siis tuleks seletuskirjas põhjalikumalt kirjeldada sätete eesmärke ning nende omavahelist seost. See võimaldaks eelnõus sätestatud norme paremini mõista.	Osaliselt arvestatud	
2	Eelnõu seletuskirja kohaselt (lk 1): „[---] eelnõu puudutab ka neid tarbijalaene, mida väljastavad peale pankade ka muud krediidiandjad.“ Eelnõu tekstis kasutatakse aga enamasti mõistet „krediidileping“ (vt võlaõigusseaduse (VÕS) § 401), mis on laiem mõistest „tarbijalaen“ („tarbijalaen“ ehk „tarbijakrediidileping“ vt VÕS § 402). Näiteks on põhimõisted eelnõu §-s 3 defineeritud krediidilepingule viidates. Palume eelnõu ja seletuskirja korrastada selliselt, et oleks üheselt arusaadav, milliste lepingutega seotud tegevustele seadus kohaldub.	Osaliselt arvestatud	Kuna direktiiv kohaldub ka pankade poolt väljastatud ja viivises olevate ärialaenude/ettevõtuluslaenude müügile/loovutamisele, siis peab üldjuhul kasutama eelnõus laiemat terminit krediidileping. Siiski kus võimalik, seal oleme mõistet kitsendanud (ehk kasutanud terminit tarbijakrediidileping, mille all

			peetakse silmas ka elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepinguid).
3	<p>Eelnõu seletuskirja kohaselt (lk 1): „Eelnõu põhinebki suures ulatuses direktiivil, kuid käesolevaga on otsustatud minna direktiivist kaugemale ja eelnõu puudutab ka neid tarbijalaene, mida väljastavad peale pankade ka muud krediidiandjad.“ Samuti on seletuskirjas öeldud: „Teadaolevalt tegelevad enamik Eestis asutatud ja tegutsevad inkassofirmad krediidilepingutest tulenevate võlgnevuste sissenõudmisega ja seega võiks eeldada, et seadus hakkab edaspidi kohalduma suuremale osale Eesti inkassoturust“. Palume võimalusel esitada täpsemad andmed krediidilepingust tulenevate nõuete ja muude nõuete osakaalu kohta ning viidata vastavate andmete allikatele. Samuti palume tuua seletuskirjas välja kaalutlused ja analüüs selle kohta, miks on otsustatud direktiivist kaugemale minna (kohaldada muudatusi lisaks pankadele ka muudele krediidiandjatele), kuid seejuures on otsustatud mitte hõlmata muid nõudeid kui krediidilepingust tulenevaid, arvestades seda, et probleemid võlgnevustega kerkivad ka muude kui vaid krediidilepingutest tulenevate kohustuste puhul (erinevad teenuse osutamise lepingud, müügilepingud jne).</p>	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	<p>Seletuskirja on mõnevõrra täiendatud.</p> <p>Märgime aga lühidalt, et põhjus miks ei ole otsustatud minna veel kaugemale kui mitte-krediidilepingutest tulenevate võlgnevuste (nt kommunaalarvestest) sissenõudmise reguleerimine, seisneb selles, et käesoleva eelnõus ettenähtud nõuete täitmise kohast järelevalvet teeb Finantsinspeksioon (FI) ja see läheks selgelt FI mandaadiga vastuollu kui ta peaks hakkama järelevalvet tegema ka mitte-finantsteenustega seotud tegevuste üle. Või siis tuleks Finantsinspeksiooni seadust täiendada, kuid see on meie hinnangul ebaproportsionaalne (s.t. finantsjärelevalve ressursi ebamõistlik kasutamine). FI põhiliseks eesmärgiks on finantsstabiilsuse tagamine, hoiustajate/investorite kaitse ning FI rakendamine nt inkassofirmade järelevalvajaks, kes tegelevad üksnes kommunaalarvete või trahvide sissenõudmiseks läheks põhieesmärgist väga kaugale.</p> <p>Teiseks märgime, et täna ei oma riigiasutused (ei RM ega teised) piisavalt andmeid inkassofirmadele loovutatud nõuete kohta, täpne info tekib alles siis kui vastavad isikud allutatakse edaspidi FI järelevalve alla ja neil tekib koos seoses sellega vastav järelevalvekohustus. RM omab loovutatud nõuete kohta üldistatud kujul infot või see põhineb ka teatud hinnangutel ning seda on kajastatud ka seletuskirjas.</p>
4	<p>Seletuskirjas ettevõtlusvabaduse piirangute põhiseaduspärasuse analüüsis palume analüüsida, kas väljatoodud probleemi (nii öelda inkassode seaduse nõuetele mittevastav võlgnike kohtlemine (eelnõu seletuskirja lk 69-70 ja viited meediaartiklitele)) lahendamiseks kitsama turuosa (tarbijakrediidilepingutega seotud nii öelda inkassotegevus) ettevõtlusvabaduse piiramine on eelnõu seletuskirjas viidatud laiemal probleemita (nii öelda inkassode agressiivne käitumine igasuguste lepingutega seotud võlgnikega) käsitlemisel proportsionaalne ning</p>	Arvestatud	<p>Seletuskirja on vastavalt täiendatud. Märgime aga üldiselt, ettevõtluse ulatuslikum reguleerimine ja piirangute kehtestamine on lubatav juhul, kui see kaitseb tarbijat või tagab konkurentsi, eelkõige valdkondades, kus tarbija on ettevõtjaga võrreldes oluliselt nõrgemal positsioonil.</p>

	laiemalt probleemi jaoks sobiv, vajalik ja kitsamalt proportsionaalne lahendus.		Tarbijakrediidilepingu regulatsioon erineb tunduvalt tavalise laenulepingu regulatsioonist, mida tuleks arvestada ka pärast nõuete loovutamist. Seda, aga miks ei ole mõistlik minna käesoleva eelnõuga reguleerima igasugust inkassotegevus on selgitatud eelmise märkuse juures.
5	Eelnõu §-s 58 on kavandatud eetilise nõuded suhtluseks krediidisajatega. Seletuskirja leheküljel 74 on märgitud, et sellisel kujul pole eetika alaseid nõudeid seni finantsjärelevalve regulatsioonis ette nähtud. Palume direktiivi ülevõtmisel arvestada, et direktiivis ja eelnõus olevad eetilise elemendid on osa üldisest õiguskuulekast käitumisest, mille alased printsiibid kehtivad ilma, et neid peaks eriseaduses üle kordama (põhiseaduse (PS) §-s 26 sätestatud eraelu puutumatus; tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) §-i 138 nõue lähtuda hea usu põhimõttest; isikuandmete kaitse regulatsiooni täitmise kohustus jne). Palume analüüsida, kas eetilise nõuded vajavad eelnõus sätestamist või on need kaetud õiguses juba sätestatud kontseptsioonidega.	Mitte-arvestatud/ selgitatud	Jah, nimetatud põhimõtted eksisteerivad juba kehtivas õiguses, kuid üldisemal kujul. Lisaks ei pruugi nad tagada, et vastavad isikud ka sedamoodi käituksid. Samuti PS § 26 sätestab eraellu mitte-sekkumise printsiibi eelkõige nõ riigiasutustele (krediidiinkasso ja -ostja näol on tegemist aga eraõiguslike isikutega). Antud normid/sõnastused tulenevad ka otseselt direktiivist ja liikmesriigina ei ole meil tegelikult valikut neist kõrvale kalduda (mh ei ole viidatud PS ja TsÜS-s selles osas piisavalt täpsed). Teiseks, kui me neid kohustusi otseselt sellisena ette ei näe, võib FI-1 olla raskendatud või välistatud vastavate meetmete (sh sanktsioonide rakendamine) kui nt mõni krediidiinkasso suhtleb krediidisajaga ahistaval viisil või kasutab lubamatut mõjutamist (oleme seletuskirjas juhtunud tähelepanu mitmele sellisele kaasusele). Veel laiemalt – finantsvahendus (s.h. krediidiäreltural tegutsemine) kui teiste isikute rahaliste vahendite haldamine/hoidmine nõuab kõrgendatud hoolsust, (nn kõrgendatud hoolsuse standard) s.t. lähtumine üldisest õiguskuulekusest ei ole paraku piisav ja seda ka praktika probleemid näitavad (eelkõige tarbijast krediidisaja kui nõrgem pool vajab sageli kaitset just krediidiärelturu situatsioonis).
6	Eelnõus kasutatav sõnastus, mõisted ja määratlused peaksid olema võimalikult palju kooskõlas teistes õigusaktides kasutatavatega. Näiteks võiks kaaluda „krediidiinkasso“ asemel „inkassoteenuse pakkuja“, „inkassoteenuse osutaja“ vms sarnase mõiste kasutamist. Palume	Mitte-arvestatud/ selgitatud	Termini „krediidiinkasso“ kasutamine on sihilik valik. Eelnõu eesmärk ei ole hõlmata kõiki inkassotevõtteid s.t. inkassosid,

	asjakohastel juhtudel asendada eelnõus kasutusele võetud mõisteid ja väljendeid õigusaktides juba kasutuses olevatega.		kes tegelevad nt kommunaalarvetest tulenevate nõuete sissenõudmisega.
7	Eelnõus on läbivalt kasutatud väljendit „omandab [...] viivises oleva krediidilepingu või sellest tuleneva nõude“ (eelnõu § 2 lg 5; § 3 lg 3, 4 ja 6 jne). Käibes ilmselt laialt kasutusel olev väljend ei sobi seaduse teksti. Võimalik on omandada krediidilepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi VÕS 9. peatüki tähenduses. Näiteks eelnõu § 4 lg 7 tuleks sõnastada korrektselt kooskõlas tsiviilõiguse üldiste põhimõtetega (sealhulgas VÕS § 82) – mitte „krediidileping“ ei muutu „sissenõutavaks“, vaid sellest tulenevad kohustused/nõuded muutuvad sissenõutavaks. Eelnõu seletuskirjas on nimetatud erisusi ka leheküljel 6 kirjeldatud, palume ka eelnõus kasutatud sõnastust läbivalt muuta. Samuti tuleks seletuskirjas täpsustada, mida tähendab „viivises olev“. Võib oletada, et ilmselt mõeldakse siin lepinguid, mille alusel tekkinud nõuded on muutunud sissenõutavaks ning neid pole (täielikult või osaliselt) tähtaegselt täidetud, kuid seda tuleb ka seletuskirjas selgitada.	Arvestatud	Muudetud § 4 sõnastust ja täiendatud seletuskirja. Juhime aga tähelepanu, et direktiiv kasutab läbivalt sõnastust – „creditor’s rights under a non-performing credit agreement, or of the non-performing credit agreement itself“, mistõttu ei ole võimalik KIKS-s endas loobuda „krediidilepingu omandamise“ konstruktsioonist. Vastasel juhul tekivad küsimused, et kas nn viivises olevate laenuportfellide või lepingute nõ müük ei olegi käsitatav krediidihaldus-tegevusena KIKS-i tähenduses. Küll aga oleme selle välja jätnud VÕS-st (kuna KIKS § 3 lg 10 täpsustab seda vastavalt).
8	Eelnõus kasutatakse läbivalt väljendit „juriidilise isiku tunnus“. Eelnõust ega seletuskirjast ei ole võimalik tuletada nimetatud väljendi tähendust. Kas kasutatud väljendi all tuleb mõista juriidilise isiku ärinime või registrikoodi (äriregistri seaduse (ÄRS) § 12)? Sõna „tunnus“ on Eesti õiguskorras antud kontekstis kasutatav ainult välismaa äriühingu Eesti filiaali korral (vt näiteks äriseadustiku (ÄS) § 251 lg 2 p 1, ÄRS § 47 lg 2). Palume kasutada eelnõus väljendi „juriidilise isiku tunnus“ asemel täpsemat terminit, mis on õiguses juba sätestatud, näiteks, „isiku ärinimi“ või „isiku registrikood“.	Selgitatud	Juriidilise isiku tunnuse all peetakse silmas LEI koodi (mitte äriregistri koodi). See tuleneb omakorda EL määruse nr 600/2014 (MIFIR) artiklist 26. See on ka ametlikus eestikeelses määruses kasutatav termin.
9	Eelnõus kasutatakse mõistet „liigkasuvõtmine“, mille sisu ei ole eelnõu põhjal võimalik määratleda. Eelnõu seletuskirjas (lk 26) on aga vastav mõiste väga konkreetselt avatud: „tasumisele kuuluva krediidi kulukuse määr aastas ületab krediidi andmise ajal Eesti Panga viimati avaldatud viimase kuue kuu keskmist krediidiasutuste poolt eraisikutele antud tarbimislauade kulukuse määra enam kui kolm korda (VÕS § 406.2 (krediidi kulukuse määra – KKM-i ülempiir) on üks võimalik lähenemine, kuid mitte ainus. Lisaks liigkasuvõtmise käsitlus võib olla ajas muutuv kontseptsioon. Lisaks teadaolevalt on Soomes ja Saksamaal liigkasuvõtmine määratletud oluliselt laiemalt, kui ainult KKM-i rikkumine. Kuigi Soomes on näiteks liigkasuvõtmine seotud kõrge intressiga, siis sealne regulatsioon näeb ette liigkasuvõtmisena ka sisuliselt heade kommetega vastuolus oleva tehingu, kus isik nõuab endale selgelt ebaproportsionaalset rahalist	Mitte-arvestatud/ Selgitatud	

			<p>hüve. Ka Saksamaal peaks liigkasuvõtmine olema seotud heade kommete vastase tegevusega. Seega lisaks KKM-i ületamisele on muuhulgas liigkasuvõtmisega tegemist ka vähemalt juhul kui (I) tarbijalt nõutakse krediidilepingust tulenevalt selliseid tasusid, mida ühiskonnas üldlevinud arvamuse kohaselt peetakse ebamõistlikult kõrgeks, nt kõrge intress, viivis või lepingutasu, tasu kui täiendav teenimise võimalus krediidiandjale; (II) muu taoline tegevus krediidi andmisel, mida ei ole võimalik pidada heade kommetega kooskõlas olevaks. Eelnevalt tulenevalt leiame, et liigkasuvõtmise defineerimine võiks jääda asjakohasel juhul järelevalve sisustada, eriti arvestades et liigkasuvõtmine ei ole Eestis kriminaliseeritud ja seda ka pole plaanis teha. Samuti kui liigkasuvõtmine defineerida läbi VÕS-i tarbijakrediidilepingute ja KKM-i kaudu, võib tekkida tõlgendus, et see laieneks üksnes krediidiandjatele, kes laenu annavad ja mitte krediidiinkassode tegevusele, kes tegelevad võlgade sissenõudmisega.</p> <p>Ehk kokkuvõttes liigkasuvõtmise defineerimine võiks jääda praktika kujundada ja kaasuse põhiseks.</p>
10	<p>Seletuskirjas viidatakse erinevates kohtades õiguskaitsevahendile (nt lk 5). Palume arvestada sellega, et õiguskaitsevahenditeks on eelkõige nõuded ja kujundusõigused (vt sh VÕS § 101). Nõude loovutamise korral ei ole tegemist õiguskaitsevahendi kasutamisega. Lisaks ei saa viidata õiguskaitsevahendile viisil, nagu seda on tehtud seletuskirja leheküljel 10: „Kulud, mis ei ole oma olemuselt õiguskaitsevahendid ja millega võlgnikule kaasnevad täiendavad tasud, nt tasu maksegraafiku sõlmimise eest.“. Palume seletuskirja läbivalt parandada.</p>	Arvestatud	Täpsustatud seletuskirja
11	<p>Eelnõu § 1 lõike 1 kohaselt reguleerib seadus krediidihaldustegevust ja krediidihaldusteenuse osutamist [---]. Palume selgitada, mis vahe on krediidihaldustegevusel ja krediidihaldusteenuse osutamisel. Kui tegevus on sama, kuid isik, kes seda teeb, on erinev, siis oleks selgem piiritleda tegevust tegija kaudu.</p>	Selgitatud/ osaliselt arvestatud	<p>Eelnõu § 1 lõiget 1 on vastavalt muudetud, mille kohaselt krediidihaldustegevus on laiem mõiste ja krediidihaldusteenus üks osa sellest. Ehk kui krediidiinkasso soovib osaliselt oma tegevuse edasi anda, siis kolmanda isiku poolt osutatavat teenust käsitatakse krediidihaldusteenusena.</p>

12	<p>Eelnõu §-s 3 on sätestatud krediitihaldustegevuse, krediidiinkasso ja krediidiostja mõisted ning lõikes 4 muud mõisted. Eelnõus kasutatud mõisted ei võimalda hoomata sätete sisu ega eristada sarnaseid ülesandeid ja isikuid. Palume täiendada eelnõu selliselt, et oleks üheselt selge, miks ja kuidas eristatakse krediidiostjat, krediidiinkassot ja krediitihaldusteenuse osutajat; krediitihaldustegevust ja krediitihaldusteenuse osutamist. Mõned eelnõus kasutatud mõisted ka osaliselt kattuvad, mis teeb eelnõus sätestatu mõistmise keerulisemaks. Mõistete kattuvust tuleks vältida ning mõistete vääriti tõlgendamise ennetamiseks eelnõus kasutatud mõisted seletuskirjas põhjalikumalt avada.</p>	Selgitatud/ osaliselt arvestatud	<p>Eelnõu § 3 põhineb suuresti direktiivi artiklil 3, mis omakorda sätestavad mõisted direktiivi tähenduses. Seepärast ei ole võimalik direktiivi lähenemisest ülemäära palju nõ kõrvale kalduda. Siiski on §-i 3 osaliselt muudetud selgemaks, kus põhimõistena on esitatud nüüd lõikes 1 krediidiinkasso. Lõikes 2 sätestatud krediitihaldustegevus täpsustab omakorda seda, mis on see mida krediidiinkasso konkreetselt teha võib/saab.</p> <p>Lisaks on toodud §-st 4 §-i nüüd üle krediitihaldusteenuse osutaja mõiste kuna krediitihaldusteenuse osutamine on selgelt üks osa laiemast krediitihaldustegevusest.</p> <p>Oluline on veel silmas pidada, et krediitihaldustegevusega saavad sellisel kujul tegeleda ka krediitiasutused ja krediidiandjad. Seepärast ongi krediitihaldajatena käsitatavad antud eelnõu tähenduses krediidiinkassod, krediitiasutused ja krediidiandjad.</p> <p>Ehk ka krediitiasutused ja krediidiandjad peavad lähtuma § 3 lõikes 2 sätestatud krediitihaldustegevuse käsitlest oma tegevuses.</p>
13	<p>Eelnõu § 3 lõige 2 kohaselt on krediidiinkasso käesoleva seaduse tähenduses äriühing, mis oma peamise ja püsiva tegevusena haldab ise või krediidiostja nimel õigusi ja kohustusi, mis on seotud krediitiasutuse või krediidiandja viivises olevas krediitilepinguga või sellest lepingust tulenevate nõuetega, ja korraldab nende täitmist. Seletuskirjast ei selgu, kuidas tuleb sisustada sättes kasutatud väljendit „haldab ise“. Kas selle all tuleb mõista olukorda, kui inkassoteenuse osutaja on samal ajal ise ka uueks võlausaldajaks? Kuidas suhestub eelnõu § 3 lõige 2 sama paragrahvi lõikega 4, mis sätestab, et kui krediidiinkasso omandab ise viivises oleva krediitilepingu või sellest tuleneva nõude, kohaldatakse talle käesolevast seaduses krediidiostja suhtes ette nähtud kohustusi. Palume täiendada eelnõu seletuskirja vastava selgitusega.</p>	Selgitatud	<p>Jah, selle all peetakse silmas olukorda, kus krediidiinkasso on ise uus võlausaldaja (s.t. ta on täielikult viivises oleva krediitilepingu nõ ära ostnud).</p> <p>Sel juhul kohaldatakse krediidiinkasso suhtes ka neid kohustusi, mis muidu kohalduksid üksnes krediidiostjale – eelkõige neid kohustusi, mis on sätestatud eelnõu 11. peatükis (nt §-s 64 sätestatud kohustust esitada teavet FI-le).</p>
14	<p>Eelnõu § 4 lõige 2 sätestab: „Krediidiandja käesoleva seaduse tähenduses on krediidiandjate ja -vahendajate seaduses sätestatud krediidi- ja hüpoteekkrediidiandja, krediidi- või hüpoteekkrediitvahendaja või asjakohasel juhul krediidiostja (edaspidi krediidiandja). Krediidiostjat käsitatakse krediidiandjana juhul, kui ta omandab viivises oleva krediitilepingu või sellest tuleneva nõude, mis ei ole sõlmitud tarbijaga.“. Palume täiendada seletuskirja selgitusega selle kohta, kuidas tuleb eelnõu</p>	Osaliselt arvestatud	

	kontekstis tõlgendada sättes kasutatud väljendit „asjakohasel juhul krediidiostja“. Samuti palume tuua seletuskirjas selgituse eelnõu § 4 lõike 2 teise lause kohta, mille kohaselt krediidiostjat käsitatakse krediidiandjana juhul, kui ta omandab viivises oleva krediidilepingu või sellest tuleneva nõude, mis ei ole sõlmitud tarbijaga.		
15	Eelnõu § 4 lõige 5 sätestab krediidihaldusteenuse osutaja mõiste. Eelnõu kohaselt on krediidihaldusteenuse osutaja käesoleva seaduse tähenduses kolmas isik, kellele krediidiinkasso on kirjaliku lepingu alusel edasi andnud ühe või mitu käesoleva seaduse § 3 lõikes 1 nimetatud tegevust. Seletuskirjast ei selgu, mis on tagajärjed juhul, kui pooled vastavat lepingut ei sõlmi. Palume seletuskirja selles küsimuses täiendada.	Arvestatud	Seletuskirja täiendatud. Tegevuse edasiandmine on avalik-õigusliku sisuga regulatsioon, mille täitmise üle teostab järelevalvet Finantsinspeksioon. Tegevuse edasi andmist reguleerib direktiivi art 12.
16	Eelnõu §-s 43 on reguleeritud olukord, kus võlausaldaja soovib oma õigusi ja kohustusi teostada lepingulise esindaja kaudu. Palume sõnastada kavandatud säte esinduse institutsiooni järgides.	Selgitatud/ mitte- arvestatud	Eelnõu §-s 43 sätestatud tegevuse edasiandmine on finantsvaldkonna eriseadustes tüüpiline norm (nt IFS §-d 297 ja 364) ja antud juhul tugineb see otseselt direktiivi artiklile 12 ja on oma olemuselt majandushaldusõiguse säte (tegevuse edasiandmine - i.k. <i>outsourcing</i>), mitte tsiviilseadustiku üldosaga (i.k. <i>representation</i>) seotud norm. Ehk antud juhul ei mõelda nõ tavaettevõtluses käsitatavad esinduse institutsiooni.
17	Eelnõu § 100 punkti 1 kohaselt täiendatakse VÕS-i uue §-ga 404² (teave tarbijakrediidilepingu muude tingimuste muutmise kohta). Seletuskirjas puuduvad selgitused selle kohta, millised muudatused sättes on tehtud direktiivist sõltumata ja miks need on sisse viidud. Samuti puudub seletuskirjast üldisemalt kirjeldus direktiivi harmoneerimistaseme kohta, st kas ja millises ulatuses saavad liikmesriigid ette näha teistsuguseid reegleid. Erinevalt direktiivi artiklites 27 lõikest 1 ja 28 lõikest 1 on eelnõus ette nähtud viis, kuidas peab tarbijat muudatustest teavitama – selleks on valitud kirjalikku taasesitamist võimaldav vorm. Arvesse tuleb võtta, et sarnane säte on lisatud ka uues tarbijakrediidi ettepanekus (direktiivi art 22), mis selle maksimaalselt harmoneeriva direktiivi iseloomust tulenevalt lubab vaid teatud kõrvalekaldeid direktiivis sätestatud (direktiivi art 42). Kuigi uus tarbijakrediidi direktiiv ei ole lõplikult heaks kiidetud, on teada, et sätet muudeti triloogide faasis selliselt, et muudatustest tuleb tarbijat teavitada paberil või krediidilepingus täpsustatud muul püsival andmekandjal. Palume kaaluda vastava täpsustuse sisse viimist ka esitatud eelnõusse. Lisaks on kavandatud VÕS § 404² lõikes 1 sätestatud, et tarbijale tuleb anda <i>vähemalt</i> sättes toodud teave. See tähendab, et eelnõus on tegemist avatud loeteluga. Direktiivis endas on sätestatud ammendav loetelu. Samuti ei ole sellist täpsustust uues maksimaalselt harmoneerivas tarbijakrediidi direktiivis. Palume VÕS muutmise kavandamisel võimalusel võtta arvesse ka peatselt jõustuva uue tarbijakrediidi ettepanekus sätestatu.	Arvestatud	Sätte sõnastust muudetud. Seletuskirja täiendatud

	<p>Kavandatud VÕS § 404² punkti 2 kohaselt tuleb tarbijale esitada muudatuste rakendamise ajakava. Teeme sõnastusliku ettepaneku viidata punktis 2 „muudatuste tegemise ajale“.</p> <p>Kavandatud VÕS 404² punkti 4 kohaselt tuleb anda teave muudatustega seoses tarbija jaoks ette nähtud kaebuse esitamise võimaluste ja kaebuse esitamise tähtaja kohta, muu hulgas selle pädeva asutuse nimi ja aadress, kellele tarbija saab kaebuse esitada. Palume seletuskirjas selgitada, milliseid kaebusi (krediidiandja sisemine kaebuste lahendamine, tarbijavaidluste kohtuväline lahendamine, kohtusse pöördumine) ja tähtaegasid on sättes mõeldud.</p>		
18	<p>Eelnõu § 100 punktiga 3 on kavandatud VÕS § 412 muutmine. Seletuskirjas ei ole esitatud veenvaid argumente, mis võimaldaksid kõhklusteta nõustuda vastava sätte muudatuse vajalikkusega.</p> <p>VÕS 9. peatükk reguleerib võlaõiguslike nõuete ja kohustuste üleminekut ühelt isikult teisele. Nõude üleminek ehk võlausaldaja vahetus võib põhimõtteliselt toimuda kahel viisil: teingu alusel (nõude loovutamine vastavalt VÕS §-le 164 j-j ehk VÕS 9. peatüki 1. jagu) ja seaduse alusel (VÕS § 173). Lisaks on VÕS 9. peatükis reguleeritud lepingu ülevõtmine, mille käigus kantakse kõik lepingust tulenevad õigused ja kohustused üle seniselt lepingupoolelt lepingu ülevõtjale (VÕS § 179, ehk VÕS 9. peatüki 3. jagu).</p> <p>Muudetud sättes ei viidata enam „nõuete“ (nagu toodud ka kehtiva sätte pealkirjas) loovutamisele, vaid „krediidilepingu“ ja „õiguste“ loovutamisele. Palume eelnõus üheselt mõistetavalt sätestada, milliseid võlausaldaja vahetumise juhtumeid on soovitud direktiivi ülevõtmisel hõlmata ning arvestada seejuures tsiviilõigusest tulenevat üldist raamistikku ja terminoloogiat.</p> <p>Täiendus „sellhulgas krediidiostjale krediidiinkassode ja-ostjate seaduse tähenduses“ ei ole vajalik, sest see on juba kehtiva sõnastusega kaetud.</p> <p>Samuti ei ole selgitatud vajadust kasutada eelnõuga kavandatud VÕS § 412 lõikes 2 viidet „krediidihaldajale“, kuna VÕS-is kasutatav mõiste „võlausaldaja“ peaks ka selle katma. Samuti tuleb arvestada sellega, et eelnõu §-s 3 ei ole defineeritud mõiste „krediidihaldaja“ tähendust.</p> <p>Palume kaaluda VÕS-is kasutatavate mõistete ning VÕS § 412 kehtiva ülesehituse säilitamist või põhjendada seletuskirjas selle muutmise vajadust.</p>	Arvestatud osaliselt	<p>§-i 412 sõnastust täpsustatud. Seletuskirja on täiendatud ja selgitatud samuti täiendavalt VÕS § 412 muutmise vajadust. Muudatuste eesmärk on, et krediidilepingust tulenevate õiguste või nõuete (sh ka krediidilepingute endi) loovutamisel krediidijärelturu tehingutes ei väheneks mingil viisil tarbijatele antud kaitse tase.</p> <p>Lisaks märgime, et krediidihaldaja ei pruugi olla võlausaldaja. Krediidihaldaja ei pea olema krediidiostja vaid võib tegutseda tema huvides vastava lepingu alusel.</p>
19	<p>Eelnõu § 100 punktis 4 on kavandatud VÕS § 415 lõike 1 muutmine. Viivist puudutavate välja pakutud muudatuste puhul tuleb arvesse võtta, et viivisenõue on olemuslikult vaid minimaalne kahju hüvitamise nõue. Kui tarbijate suuremat kaitsevajadust arvesse võttes kaaluda madalama viivisemäära kehtestamist tarbijakrediidilepingute puhul, tuleks siiski leida proportsionaalne lahendus. Seletuskirjas toodu ei veena selles, et lisaks eelnevale oleks tingimata põhjendatud lahendus, mille kohaselt oleks välistatud krediidiandja õigus nõuda viivist ületava kahju hüvitamist. Arvesse tuleb võtta, et selliselt juhul peab võlausaldaja lisaks ära tõendama ka kõik kahju hüvitamise eeldused. See võiks tagada siiski tasakaalukama lahenduse, piirates krediidiandjate võimalust viivisemäära kokku leppimisel, kuid andes võimaluse konkreetsel juhul nõuda seda ületanud</p>	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	<p>Muudatus, mille kohaselt oleks välistatud krediidiandja õigus nõuda viivist ületava kahju hüvitamist, on jäetud eelnõu uuest versioonist välja.</p> <p>Küll aga näeme, et jätkuvalt on vajalik piirata viisimäära suurust (seda toetavad ka selgelt kohtute arvamusel). Lähtuvalt erinevate osapoolte poolt pakutust on eelnõud muudetud nii, et viisimäär võib</p>

	<p>kahju hüvitamist. Palume arvestada sellega, et Euroopa Liidu (EL) õigusega seotud eelnõusse ei kavandata teisi küsimusi. See võib hakata takistama või pikendama EL õiguse ülevõtmist. Viivise arvestamist puudutav teema väljub eelnõuga ülevõetava direktiivi küsimuste raamest. Samuti nõuab viivise arvestamise võimalik õiguslik muudatus laiemat ühiskondliku diskussiooni ja kaasamist. Seetõttu tuleks eelnõust jätta välja viivise küsimust puudutavad muudatused, mis ei ole seotud EL õiguse ülevõtmisega.</p>		<p>olla maksimaalselt kaks korda suurem kui esialgne tarbijakrediidilepingu intressimäär ning mitte ühelgi juhul suurem kui KKM.</p> <p>See põhineb mõnes mõttes tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 481 lõikel 2.3: (2.3) Maksekäsu kiirmenetlust ei kohaldata tarbijalepingust tuleneva nõude suhtes, kui: 1) tarbija poolt tasumisele kuuluva krediidi kulukuse määr ületab võlaõigusseaduse § 406.2 lõikes 1 sätestatud krediidi kulukuse määra ülempiiri; 2) <u>tarbijaga kokkulepitud viivisemäär ületab kolmekordset võlaõigusseaduse § 113 lõike 1 teises lauses sätestatud viivisemäära.</u></p> <p>Lisaks näeme, et vastavat debatti sobiliku viivisemäära ülempiiri osas tulebki pidada Riigikogus.</p>
20	<p>Eelnõu § 100 punktis 5 on kavandatud VÕS § 416 lõike 2 muutmine. Palume vastava muudatusega seoses võtta arvesse, et uues tarbijakrediidi direktiivi ettepanekus on triloogide menetluses restruktureerimismeetmeid käsitlevat sätet muudetud. Palume mainitud muudatused võimalusel arvestada ka käesoleva eelnõu raames. Samuti palume seletuskirjas selgitada, millist mõju omab eelnõuga kavandatud kujul läbirääkimiste pidamise kohustus ülesõtmise kehtivusele.</p>	Arvestatud	VÕS § 416 lõike 2 muudatus on eelnõust välja jäetud.
21	<p>Eelnõu § 100 punktis 6 on kavandatud VÕS täiendamine §-ga 416¹. Palume seletuskirjas selgitada, milline on uue VÕS §-i 416¹ seos VÕS §-ga 403⁴, sealhulgas lõikega 4, mille kohaselt võib tarbijaga tarbijakrediidilepingu sõlmida üksnes juhul, kui ta on krediitdivõimelisuse hindamise aluseks olevate andmete kogumis analüüsimise tulemusena veendunud, et tarbija on krediitdivõimeline. Samuti palume sätte sõnastamisel kasutada VÕS-ile vastavat sõnastust. Näiteks tuleks maksevõime asemel rääkida krediitdivõimelisusest, võlast loobumise asemel nõudest loobumisest jne.</p> <p>Eelnõuga kavandatud VÕS § 416¹ lõike 3 lauses 2 on sätestatud, et kui kokkulepe krediitilepingu tingimuste muutmise kohta ei vasta esimeses lauses sätestatud tingimustele, on selline kokkuleppe tühine. Palume selle muudatuse juures selgitada, kas krediitilepingu tingimuste muutmise kokkuleppe nõuete rikkumine on mõeldud igal juhul kaasa tooma lepingu tühisuse, see tähendab ka siis, kui see asetab tarbija halvemasse olukorda.</p>	Arvestatud	§ 416.1 sõnastust täpsustatud ja seletuskirja täiendatud.
22	<p>Eelnõu § 29 lõike 1 punkti 3 kohaselt esitatakse osaluse omandamisest teavitamisel Finantsinspeksioonile füüsilisest isikust omandaja elulookirjeldus, mis sisaldab muu hulgas omandaja nime, elukohta, senist haridus-, töö- ja teenistuskäiku [---]. Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) § 5 ja 6 kohaselt peab isikuandmete töötlemiseks olema</p>	Osaliselt arvestatud	Eelnõu §-i 29 on lisatud viide selles osas, et miks taolisi andmeid on vaja esitada.

<p>seaduslik alus ning andmete töötlemisel peab järgima isikuandmete töötlemise põhimõtteid. Seega peab isikuandmete töötlemiseks seaduse tasandil olema sätestatud konkreetne eesmärk, milleks andmeid kogutakse, samuti kogutavate andmete koosseis ja töötlemise kestus. Tulenevalt isikuandmete töötlemise põhimõtetest ei saa seaduses jätta lahtiseks isikuandmete töötlemise kategooriaid. Seega ei saa eelnõus kavandatud säte jääda lahtiseks ehk selles ei saa kasutada väljendit „muu hulgas“. Samuti peab eelnõus sätestama eesmärgi, mille täitmiseks andmeid edastatakse. Näiteks võiks eelnõuga kavandatud seaduse §-s 29 sätestada, et Finantsinspeksiooni edastatakse andmed, et kontrollida, kas olulist osalust omandav isik vastab talle esitatud nõuetele. Palume loobuda § 29 lõike 1 punkti 3 sõnastuses väljendi „muu hulgas“ kasutamisest. Samuti palume täiendada kavandatud paragrahvi andmete töötlemise eesmärgiga ning avada seletuskirjas eesmärgiga seonduvat, mitte piirduda vaid eelnõus toodud andmete loetelu taasesitamisega.</p>	<p>Märgime aga, et selle sätte sõnastus on analoogne kogu finantssektoris. Seda nii põhjusel, et läbiviidavat sobivusmenetlust (seal kogutavat informatsiooni) reguleerivad reeglina lisaks nimetatule täpsemalt asjakohaste EL asutuste juhendid (mh FI juhendid) või muud asjakohased õigusaktid, kui ka pelgalt asjaolu, et konkreetse dokumendi väljund praktikas on elulookirjeldus (ehk CV), mille sisu oleks seadusega väga täpselt ette määrata ebamõistlik. Mis on oluline järelevalvele, seda ka seaduses on märgitud. Eeltoodust tulenevalt on vastavas sõnastuses märgitud „muuhulgas“ ja see täidab oma eesmärgi.</p> <p>Osundame täiendavalt, et järelevalvemenetluses isikuandmete töötlemine on reguleeritud Finantsinspeksiooni seaduse (edaspidi FIS) §-s 54.2. Reguleerimine kohaldub kõikide eriseaduste suhtes (tulevikus ka KIKS-i suhtes), mille alusel FI finantsjärelevalvet teostab, sellest tulenevalt pole vaja seda regulatsiooni eriseadustest eraldi sätestada.</p> <p>Täpsemalt, on FIS § 54.2 lõikes 1 sätestatud isikuandmete töötlemise eesmärk ning lõikes 2 on FI-le sätestatud erand IKÜM-i rakendamisel. Järelevalveliste andmete, sh isikuandmete töötlemine on eeskätt EL-i õigusest tulenev kohustus ning järelevalve põhineb andmete töötlemisel ja analüüsimisel. EL-i õiguses sätestatud vajaliku teabe kogumise volitused ja uurimisvolitused ei ole kuidagi tähtjalised, tegemist on pideva protsessiga. FIS § 54 lõike 2 kohaselt sedalaadi teavet (konfidentsiaalne järelevalveline info) säilitatakse tähtajatult. Inspeksioon võib otsustada teabe hävitada, kui see ei ole enam vajalik Inspeksiooni eesmärkide täitmiseks, kuid mitte varem kui kümne aasta möödumisel teabe saamisest.</p>
--	--

23	<p>Eelnõu § 29 lõike 1 punkti 6 kohaselt esitatakse osaluse omandamisest teavitamisel Finantsinspeksioonile andmed juriidilisest isikust omandaja juhtorganite liikmete kohta, mis sisaldavad neist igaühe ees- ja perekonnanime, isikukoodi või selle puudumise korral sünniaega ja -kohta [---]. Palume selgitada seletuskirjas, mis eesmärgil on isikul vaja esitada enda sünnikoha andmeid.</p>	Selgitatud	<p>Seletuskirja on täiendatud. Märgime aga, et vajalik on täpne isiku identifitseerimine – sama nimelisi isikuid, kes sündinud ka samal kuupäeval võib praktikas esineda. On üsna tavaline, et välisriigis väljaantud isikut tõendaval dokumendis on kirjas isiku sünnikoht. Lihtsustatult – sünniaja ja -koha kaudu on võimalik isik nõ maailmaavarusest tuvastada, sealt edasi koguda ja kontrollida kõiki muid isikuga seonduvaid andmeid (nt residentsust), et hinnata tema sobivust.</p>
24	<p>Eelnõust ega seletuskirjast ei selgu, kui kaua Finantsinspeksioon talle eelnõu § 29 alusel esitatud andmeid säilitaks. Palume lisada eelnõusse viide säilitamistähtaegadele või täiendada eelnõu vastavalt.</p>	Selgitatud	<p>Vt üle-eelmisele märkusele esitatud vastust.</p>
25	<p>Eelnõu § 44 lõige 3 kohaselt peab krediidiinkasso või asjakohasel juhul krediidiostja tagama kogu krediidiperioodi jooksul krediidisaaaja vajalike andmete ja dokumentide olemasolu krediiditoimikus. Eelnõu ei ava mõistet „krediidiperiood“, seega on andmetöötluse tähtaeg jäänud seaduse tasandil määramata. Samuti ei selgu eelnõust ega seletuskirjast, kas peale krediidiperioodi lõppu tuleb andmed kustutada. Palume sätestada kindlad andmetöötluse tähtajad eelnõu tasandil. Samuti palume seletuskirjas selgitada, kas krediiditoimiku säilitamise tähtaja üle saab otsustada iga krediidiinkasso ise.</p>	Arvestatud	<p>Sätte sõnastust on täpsustatud ja seletuskirja täiendatud. Säilitamise periood on lepingu kehtivus aeg + 5 aastat, s.o. sama, mis teistel finantsturuosalistel kooskõlas rahapesu tõkestamise reeglitega. Maksimaalne andmete säilitamise tähtaeg on 10 aastat.</p>
26	<p>Eelnõu 12. peatüki (järelevalve) väljatöötamisel on eeskujuks võetud kehtiv krediidiandjate ja -vahendajate seaduse (KAVS) 13. peatükk. Seega suures osas on sarnane järelevalvealane regulatsioon krediidiandja ja -vahendaja üle teostatava järelevalve kohta kehtivas õiguses juba olemas. Samuti kordab eelnõu 12. peatükk mitmes küsimuses haldusmenetluse seaduses (HMS) sätestatud. Näiteks eelnõu § 72 lõige 1 kordab HMS § 36 lõike 1 punktis 2 sätestatud, eelnõu § 76 kordab HMS § 39 sätestatud. Palume võimalusel üleliigset kordamist vältida, viidates juba kehtestatud sobivatele normidele.</p>	Selgitatud	<p>KIKS 12. peatüki sätted tuginevad otseselt direktiivil, KAVS-i vastavad sätted on suuresti riigisisene õigus. KAVS-is toodud FI volitused ei ole üheselt ülekantavad krediidiinkassode järelevalvele. KIKS § 72 lõikes 1 sätestatud järelevalvemenetluse all peetakse silmas menetlust, mis on oma olemuselt nõ sekkuv haldus. Finantsinspeksioonile ei kohaldu MSÜS-i ja seetõttu on järelevalvemenetluse korraldus lahti kirjutatud valdkonna eriseadustes. Eelnõu § 76 sätestab erinormid võrreldes HMS §-ga 39. Lisaks rõhutame, et Finantsinspeksiooni tegevust ei rahastata riigieelarvest.</p>
27	<p>Eelnõu § 78 lõige 2 sätestab, milliseid meetmeid võib Finantsinspeksioon ettekirjutuse täitmata jätmise korral rakendada, muu hulgas on nendeks meetmeteks krediidiinkasso tegevusloa kehtetuks tunnistamine (eelnõu § 78 lg 1 p 1) ja sunniraha rakendamine (eelnõu § 78 lg 1 p 1). Meetmete rakendamine peab toimuma leebemast rangema suunas. Leebem abinõu oleks eelnõu kontekstis sunniraha rakendamine ning rangem tegevusloa kehtetuks tunnistamine. Palume ka eelnõu § 78 lõikes 2 nimetatud meetmed järjestada toodud põhimõttel.</p>	Arvestatud	

28	<p>Eelnõu § 37 lõike 1 järgi võib krediidiinkasso juhiks valida või määrata isiku, kellel on muu hulgas laitmatu maine. Eelnõu § 37 lõike 3 punktis 1 on sätestatud:</p> <p>„(3) Isikul ei ole laitmatu maine, kui Finantsinspeksioon on tuvastanud asjaolud, mis seavad kahtluse alla selle olemasolu või kinnitavad selle puudumist. Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku maine ei ole laitmatu muu hulgas, kui:</p> <p>1) teda on karistatud varavastase, majanduslase, ametialase, avaliku usalduse, isikuvastase süüteo või tarbijakaitse väärteo eest ja karistusandmed ei ole karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud või isik on tegelenud liigkasuvõtmisega;“.</p> <p>Eelnõust ega seletuskirjast ei selgu, kuidas tuleks sisustada mõistet „tarbijakaitse väärtegu“. Seega võib isikutele jääda ebaselgeks, milliste tegude eest ei tohi neil karistusi olla. Palume seletuskirjas avada mõiste „tarbijakaitse väärtegu“. Samuti palume täiendada seletuskirja selgitusega selle kohta, millest lähtudes on välja valitud just sellised süüteod, mis on loetletud eelnõu § 37 lõike 3 punktis 1. Juhul kui loetelu kujundamisel on eeskujuks võetud teiste seaduste loetelu, siis palume selle seletuskirja lisada koos konkreetsete viidetega vastavate seaduste paragrahvidele. Selliselt saab vastavaid loetelusid leida ning omavahel võrrelda. Samuti soovitame lisada seletuskirja ka nende eriseaduste loetelu, kus veel võivad olla sätestatud kavandatud eelnõu kontekstis olulised väärteod. Samuti tuleks seletuskirjas selgitada, et kuna eelnõus kasutatakse mõistet „süütegu“, siis tähendab, et sellega on hõlmatud nii kuri- kui ka väärteod.</p>	Arvestatud/ selgitatud	§ 37 sõnastust on olulisel määral muudetud, mh on täpsustatud, et tarbijakaitse väärtegude all peetakse silmas väärteguisid, mis on seotud tarbijakrediidi väljastamisega (eelkõige tarbijakaitse seaduse §-des 71 ja 72 ning KAVS §-s 99 sätestatud koosseisud).
29	<p>Eelnõu §-s 97 on kavandatud krediidiandjate ja -vahendajate seaduse § 39 (juhtidele esitatavad nõuded) lõike 2 punkti 6 muutmine järgmises sõnastuses:</p> <p>„(6) teda on karistatud majanduslase, ametialase, varavastase, avaliku usalduse või isikuvastase süüteo või tarbijakaitse nõuete rikkumise eest või terrorikuriteo või selle toimepanemisele suunatud tegevuse rahastamise või toetamise eest ning tema vastavad karistusandmed ei ole karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud või tema suhtes on kohaldatud rahvusvahelist sanktsiooni või isik on tegelenud liigkasuvõtmisega.“.</p> <p>Seletuskirjas ei ole avatud, mida tuleks mõista tarbijakaitse nõuete all. Samuti ei selgu, miks on KAVS-i muudatustes kavandatud kasutada mõistet „tarbijakaitse nõuded“ erinevalt KIKS-i eelnõu §-s 37 kasutatud mõistest „tarbijakaitse väärtegu“ ning miks KAVS §-s 97 kavandatud süütegude loetelu erineb KIKS-i eelnõu §-s 37 kavandatud loetelust. Palume täiendada seletuskirja vastava selgitusega.</p>	Arvestatud/ selgitatud	Antud §-i on muudetud samamoodi nagu KIKS §-i 37, vt eespool olevaid selgitusi.
30	<p>Eelnõu §-ga 92 soovitakse sätestada väärteo aegumise erisus võrreldes üldise tähtajaga, mis karistusseadustiku (KarS) § 81 lõike 3 kohaselt on kaks aastat. Aegumise erand tuleb sätestada menetluse paragrahvis ehk §-s 93, mitte eraldi paragrahvis. Sellisel juhul on see kooskõlas teistes eriseadustes ettenähtud regulatsiooniga (vt nt riigihangete seaduse § 216 lõige 2, maksukorralduse seaduse § 162). Palume sätestada väärteo aegumise erisus eelnõu paragrahvis 93.</p>	Arvestatud	

31	Palume arvestada kooskõlastuskirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste märkustega ning märkustega eelnõu mõjude kohta.	Arvestatud	
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium			
1	<p>Meetme valik (ja mõõdukus) vajab läbimõtlemit ja põhjendamist</p> <p>Probleem, mida eelnõuga lahendatakse on see, et inkassofirmade tegevus ei ole alati õiguspärane ja ei arvesta piisavalt võlgnike huvidega. Samas jääb selgusetuks, miks valitud lahendus just kõige paremini eesmärgi täidab. Direktiiv on siseriiklikku õigusesse üle võetud karmimalt. Näiteks ei näe direktiiv ette nii kõrget kapitalinõuet, nii rangeid tegevusloa taotlemise ja lõpetamise nõudeid jm. Mõistame, et eelnõu koostaja on vastavad nõuded püüdnud ühtlustada teiste finantssektori ettevõtjatele (krediidiasutustele ja krediidiandjatele) kehtestatud nõuetega. Samas juhime tähelepanu asjaolule, et krediidiinkassode tegevust ei saa siiski võrdsustada krediidiasutuste ja krediidiandjate tegevusega. Inkassod ei loo uut krediiti, vaid haldavad olemasolevat. Eeltoodust tulenevalt tekib paratamatult küsimus, kas on õigustatud krediidiasutuste ja krediidiandjate võrdsete ning seejuures direktiivist rangemate reeglite sätestamine.</p> <p>Seletuskirjast ei selgu, kas meetmete valikul on arvestatud krediidiandjate tegevuse eripäraga võrreldes pankade ja mitte-pankadest krediidiandjatega. Seletuskirjast ei selgu ka, milliseid leebemaid meetmeid kaalutud on ning miks need ei sobi eesmärgi saavutamiseks. Seletuskirjas on küll mõnevõrra käsitletud meetmete mõõdukust ehk nn leebeima vahendi põhimõtet (proportsionaalsust kitsemas tähenduses) põhiseaduspärasuse analüüsi punktis 6.5.3, kuid väga põgusalt ning eelnimetatud asjaolusid seal käsitletud pole. Sestap tuleks seletuskirja täiendada. Täpsemalt tuleks põhistatult välja tuua, miks tekkis vajadus rangemate nõuete järele (mida direktiiv otseselt ette ei näe) ja miks leebem regulatsioon oma eesmärgi ei täidaks. Samuti tuleb välja tuua, milliseid mitteregulatiivseid lahendusi on eesmärgi saavutamiseks kaalutud ja miks need ei annaks soovitud tulemust.</p>	Selgitatud/ Osaliselt arvestatud	<p>Eelnõus on võrreldes varasema versiooniga tehtud mitmeid muudatusi, mille kohaselt nõudeid krediidiinkassode suhtes on muudetud vähem intensiivsemaks, mh kapitalinõuet.</p> <p>Üldiselt leiame, et eelnõus ettenähtud lähenemisele (tegevusloarežiim ja Finantsinspeksioon) ei ole alternatiivi s.t. olemasoleva regulatsiooni nõ tõhusam rakendamine ega eraõiguslike muudatuste tegemine ei taga soovitud eesmärgi.</p> <p>Seletuskirja on mõnevõrra selles osas täiendatud.</p>
2	<p>Leevendavate meetme kasutamine</p> <p>Tegemist on ettevõtjaid märkimisväärselt koormava eelnõuga, seda enam, et mõjuna on ette nähtud ka võimalus, et seaduse vastuvõtmisel võib mõni käesoleval hetkel tegutsev ettevõtja tegevuse lõpetada. Seetõttu tuleks kaaluda ka võimalikke leevendavaid meetmeid. Kui neid meetmeid ei saa kohaldada, tuleks seletuskirjas seda põhjendada.</p>	Selgitatud	Vt eelmisele märkuse kohta esitatud selgitust.
3	<p>Krediidiinkasso mõiste vajab täpsustamist</p> <p>Eelnõukohase § 3 lg 2 järgi loetakse krediidiinkassoks vastava seaduse tähenduses äriühing, mis oma peamise ja püsiva tegevusena haldab ise või krediidiostja nimel õigusi ja kohustusi, mis on seotud krediidiasutuse või krediidiandja viivises olevas krediidilepinguga või sellest lepingust tulenevate nõuetega, ja korraldab nende täitmist.</p> <p>Eelnõus tuleks täpsustada ja/või seletuskirjas selgitada, millal saab öelda, et tegemist on äriühingu peamise tegevusega. Võimalikult suur selgus antud küsimuses on oluline, kuivõrd sellest sõltub, kas äriühingule kohalduvad ranged nõuded, sh loakohustus, kõrgem kapitalinõue jm, või mitte. Näiteks on vaja mõista, kas olukorras, kus äriühing haldab mahuliselt rohkem muid (näiteks telekommunikatsiooni teenustega seotud) nõudeid, saab öelda, et krediidiinõuete haldamine ei ole peamiseks tegevuseks ning tegemist ei ole krediidiinkassoga.</p>	Arvestatud	Seletuskirja on täiendatud.

4	<p>Krediidi haldaja nimetamine ja krediidihalduslepingu sõlmimine Eelnõukohane § 3 lg 5 näeb ette, et krediidiostja peab tarbijaga seotud krediidilepingu või sellest tuleneva nõude haldamiseks nimetama krediidihaldaja, kelleks saab krediidiinkasso, krediidasutus või krediidiandja. Eelnõu § 45 lõikes 1 on aga sätestatud, et juhul, kui krediidiostja ise ei tegele krediidihaldustegevusega, sõlmib ta krediidilepingu haldamiseks lepingu krediidiinkassoga.</p> <p>Meie hinnangul vajab täpsustamist, kuidas eelnimetatud sätted omavahel suhestuvad. Sätete sõnastusest jääb hetkel selgusetuks, kas on mõeldud, et krediidiinkasso haldusleping on kõigi kolme (krediidiinkasso, krediidasutuse ja krediidiandja) puhul kohustuslik või ainult krediidiinkasso puhul, st et juhul, kui krediidihalduseks on nimetatud krediidasutus või krediidiandja, siis ei ole § 45 lg 1 kohane leping kohustuslik.</p>	Arvestatud/ Selgitatud	<p>Eelnõu § 45 on valikuline selles osas kui tegemist ei ole § 3 lõikes 5 ettenähtud isikutega. Ehk kui nt krediidiostja omandab panga poolt väljastatud viivises oleva ettevõtluslaenu (ja kui tegemist ei ole mikro-, väikese või keskmise suurusega ettevõttega), siis võib ta selle sissenõudmise tegeleda ise.</p> <p>§-i 45 on lisaks vastavalt täpsustatud, mille kohaselt võib lisaks krediidiinkassole krediidihaldusega tegeleda ka krediidasutus või krediidiandja ja kellelega tuleb omakorda siis vastav leping sõlmida.</p>
5	<p>Viivisemäär Eelnõuga muudetakse VÕS § 415 lõiget 1 nii, et edaspidi hakkab tarbijakrediidilepingutele ettenähtud seadusejärgne viivisemäär olema madalam kui teistele lepingutele, kuid seejuures jääb kehtima põhimõte, et lepinguga võib ette näha seadusjärgsest viivisemäärast kõrgemat määra. Alternatiivina pakub eelnõu koostaja välja sätestada madalam intressimäär absoluutmäärana ehk et sellest kõrgemat viivisemäära ei või lepinguga ette näha.</p> <p>MKM-i hinnangul tuleks lepinguvabaduse põhimõttest lähtudes siiski jätta võimalus pooltel lepingus kokku leppida kõrgemas määras. Seetõttu ei toeta MKM välja pakutud alternatiivi, s.o intressi absoluutmäära kehtestamist.</p>	Selgitatud	Muudetud eelnõu versioonis on välja pakutud uus variant, vt eeltoodu selgitusi JuMi vastava märkuse osas.
6	<p>Mõjude järelhindamine Arvestades sellega, et eelnõuga seatakse inkassoettevõtetele väga ranged nõuded, on väga oluline viia läbi perioodiline järelhindamine (nn <i>ex-post</i> hindamine), et kontrollida eesmärgi saavutamist. Järelhindamise vajalikkust suurendab ka see, et eelnõule ei eelnenud väljatöötamise kavatsust. MKM peab positiivseks, et eelnõu koostaja plaanib järelhindamist (seletuskiri lk 3), kuid rõhutab, et järelhindamise kohustus tuleks sätestada seaduse eelnõus.</p>	Selgitatud	Leiame, et kindla tähtaja sätestamine ei pruugi olla mõistlik kuna hetkel on keeruline hinnata, millal täpselt selline järelhindamine võiks toimuda, aga igal juhul on see Rahandusministeeriumil kavas.
7	<p>Mõju audiitorettevõtjatele Eelnõu § 51 näeb ette, et krediidiinkasso raamatupidamise aastaaruanne peab olema auditeeritud. Lisaks seab § 52 audiitorettevõtjale informeerimiskohustuse. Tuleks lisada ka hindamata jäänud audiitorfirmade majanduslik mõju, sh nende halduskoormus. Eelnõu § 52 seab infokohustuse ka audiitorettevõtjale, mida tuleks mõjuhinnangus analüüsida.</p>	Selgitatud	<p>Analoogilised sätted on kõigis finantssektori eriseadustes. Eelnõu mõju audiitorfirmadele on keeruline hinnata ja seega ei seda võimalik mõjuanalüüsis eraldi välja tuua. Eelduslikult auditeeritakse juba täna kõiki inkassofirmasid ja seega ei tohiks antud eelnõuga kaasnev täiendav auditeerimise koormuse kasv olla ülemäära suur. Eelkõige on erinõue §-s 51 lõikes 4 sätestatu – mis mingil määral koormust kasvatab.</p> <p>Eelnõu §-s 52 sätestatud informeerimiskohustuse rakendumine praktikas sõltub juba puhtalt sellest, et kas ja mis nn</p>

			puudujääke inkassofirmade tegevuses audiitorid tuvastavad.
Finantsinspeksioon			
1	<p>Finantsinspeksioon teeb järelevalvet krediidasutuste ja krediidiandjate üle vastavalt tööriistadele, mis on seadusega järelevalvele ette nähtud. FI on teinud aastate jooksul erinevaid ettepanekuid seaduste muutmiseks, et laenuvõtjad saaksid paremat kaitset ning laenude andmine ja võtmine oleks vastutustundlikum. Tarbijakrediiditur korrastamiseks on FI teinud järgmiseid ettepanekuid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Finantsombudsman</u>. Finantsinspeksioon on avaldanud soovi, et FI juurde loodaks finantsombudsmani (finantsvaidluste voliniku) funktsioon, kelle ülesandeks oleks lahendada finantssektori vaidluseid tarbijate ja finantssektoris tegutsevate ettevõtjate vahel. Finantsombudsman täidaks tänase lünga, kus tarbijad pigem pelgavad või puuduvad neil vajalikud vahendid, et astuda oma õiguste kaitseks vaidlustesse finantssektoris tegutsevate ettevõtjatega. Kuna vastav eelnõu on juba väljatöötatud, kuid menetlemine jäänud põhjendamatult venima, siis soovime, et nende muudatuseettepanekutega liigutakse edasi esimesel võimalusel. Finantsinspeksioon on valmis alustama finantsombudsmani teenusega kohe, kui vastav seadus FI-le õiguse annab. • <u>Krediidi põhiosa ja intressimakse ning tarbija sissetuleku suhe</u>. Finantsinspeksioon on teinud ettepaneku kõikidele Eestis tegutsevatele krediidasutustele, krediidiandjatele ja erandi alusel tegutsevatele krediidiandjatele kehtestada ühetaolised krediidi põhiosa ja intressimakse ning tarbija sissetuleku suurima suhte ja ühtsed alused piirmäära arvutamiseks (kõikidele ühesuguse nn pöranda kehtestamine). Meie hinnangul oleks sellisel juhul enam tagatud, et krediidivõimelisuse hindamist viidaks erinevate krediidiandjate juures läbi ühetaolisematel ja läbipaistvatel alustel. • <u>Positiivne krediidiregister</u>. Positiivse krediidiregistri olemasolul saaksid kõik krediidiandjad ligipääsu registrist saadavatele andmete tarbija olemasolevate finantskohustuste kohta ühtsetel alustel, mis toob endaga kaasa mh täpsemad hinnangud tarbijate krediidivõimelisusele. Taolisel registril võib olla oluline mõju konkurentsi elavdamisel tarbijakrediiditurul. Positiivse krediidiregistri vajalikkust ja toetust selle loomisele on avaldanud ka turuosalised ise, mistõttu ka selle teemaga kiire edasilükkumine on vajalik krediiditur korrastamisel eesmärgil. Ka siin on vastav eelnõu juba väljatöötatud, kuid kahjuks on eelnõu menetlemine jäänud teadmata põhjustel venima ning registri loomine on edasi lükkunud tulevikku. • <u>Finantsvaldkonna rahatrahvid</u>. FI tervitab 2023. aasta sügisel jõustuvaid väärteoraamistiku muudatusi ja valmistub nende rakendamiseks, kuid süsteemse terviku vaatest eelistab haldustrahvide kehtestamist finantssektoris tervikuna, nagu see on kasutusel enamike finantsjärelevalvete poolt EL-is. <p>FI poolt juba esitatud ettepanekutele on põhjendatud kaaluda ka tarbijakrediidi regulatsiooni täiendavat reguleerimist. Alljärgnevalt esitame täiendavad ettepanekud ja lahendused, mis meie hinnangul aitavad veelgi tõhusamalt ja paremini korrastada tarbijakrediiditur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Krediidi kulukuse määra ülempiiri regulatsiooni täiendamine</u>. FI hinnangul tuleb krediidi kulukuse määra tühisust kontrollida iga krediidi väljastamisel, kui tarbija peab tegema krediidi väljamaksmiseks eraldi tahteavalduse ja kui krediidiandja on kehtestanud krediidi väljastamisele eeltingimused (tähtajatud krediidilepingud, mis 	Teadmiseks võetud/ Selgitatud	<p>Märgime, et mitmed esitatud ettepanekud väljuvad käesoleva eelnõu reguleerimisalast ja seetõttu neid teemasid otseselt käesoleva eelnõuga ei adresseerita. Siiski on enamik ettepanekud sellised, millega tegeletakse juba eraldiseisvalt (ombudsman, positiivne krediidiregister vms) või mille sisseviimist kehtivasse regulatsiooni võib kaaluda edaspidi mõne muu eelnõu menetlemise raames (nt edaspidi uue tarbijakrediidi direktiivi ülevõtmise raames).</p> <p>Käesolevaga võetakse siiski arvesse ettepanek VÕS § 406.3 täiendamiseks, mis puudutab tarbijakrediidi kulukuse ülempiiri täpsustamist.</p>

	<p>võimaldavad krediiti korduvalt krediidi ülempiiri ulatuses kasutusse võtta). Krediidi andmise aega tuleks sellistel juhtudel tõlgendada laiendavalt, kuna väljamaksetaotluse rahuldamise toiming ja seejärel krediidi väljamaksmine on FI jaoks käsitletav krediidi kulukuse määra ülempiiri regulatsiooni kontekstis iseseiseva krediidi andmisena. Seda arvestades tuleb iga sellise krediidi andmisel hinnata selle konkreetse krediidi vastavust krediidi kulukuse määra ülempiirile.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Kehtestada krediidi kogumaksumusele rangemad nõuded.</u> Näiteks, kehtestada piirang, mille kohaselt tarbijakrediidilepingust tulenevad ja tarbija poolt tasumisele kuuluvad krediidiga seotud kulud ei tohi ületada krediidisummat. • <u>Täpsustada õigusaktides, mida tähendab regulaarne sissetulek.</u> Näiteks, regulaarseks peetakse sissetulekut, mis on vähemalt nelja viimase kuu keskmine sissetulek. • <u>Kehtestada ajaline piirang, millal on lubatud krediidilepingud sõlmida.</u> Näiteks, piirangud öisel ajal krediidi väljastamisele, kehtestades keelu sõlmida krediidilepinguid ajavahemikul kell 22:00 – 7:00. • <u>Viia sisse sarnaselt hasartmängukeelu nimekirjaga register/nimekiri isikutest, kellega krediidilepingut ei või sõlmida.</u> Näiteks, keeld sõlmida krediidileping isikutega, kes on esitanud avalduse enda vastavasse nimekirja kandmiseks. Register/nimekiri oleks mõeldud isikutele, kes ei suuda sõltuvussuhtest tulenevalt krediidilepingute sõlmimisest hoiduda (nt hasartmängurid) või on lisatud registrisse ohutuse huvides (nt pettuste ärahoidmiseks). 		
2	<p>FI analüüsis 2019. aastal inkassoturgu, et mõista paremini krediidi järelturuga seonduvaid riske, ning 2020. aastal otsustas oma soovitusliku märgukirjaga kujundada üldise suuna ja hea tava krediidi restruktureerimisel. Eesmärk oli luua laenude restruktureerimise protsessi piisavalt läbipaistvust ja kontrollitavust ning sätestada soovitusena põhimõtted, millest lähtuda laenu restruktureerimise vajaduse hindamisel ning restruktureerimise läbiviimisel.</p>	Teadmiseks võetud	Vastav info sisaldub juba ka seletuskirjas.
3	<p>Eelnõu mõjuanalüüsis on sätestatud, et võib juhtuda, et täies ulatuses kogu FI järelevalvekulu, mis läheb KIKS-i alusel subjektide üle järelevalve teostamisele, laekuvad summad siiski vähemalt algusaastatel ei kata (siis tuleb see kulu katta muude subjektide poolt laekuvate tasude arvelt). Finantsinspektsiooni esmaste arvutuste pinnalt on näiteks ühe tegevusloa järelevalveliseks hinnaks mitte vähem kui 20 000 eurot, samas on tegevusloa menetlustasu määr ette nähtud vaid 1000 eurot. Eelnõuga ei ole suurendatud ka menetlustasu määra tegevusloa taotlemisel, mis on aastaid püsinud samal tasemel.</p> <p>Pöörame tähelepanu, et FI poolt KIKS-i alusel järelevalve teostamine peab olema vastava sektori enda poolt tasustatud, ehk tuleb vältida olukorda, kus neid kuluid maksaksid teised finantsjärelevalve subjektid. Seega Eelnõu seletuskirjas pakutu, et järelevalvekulu peavad kinni maksma teised subjektid, ei ole aktsepteeritav ega mõistlik lahendus. Samuti tuleb luua raamistik, kus tegevusloa menetlus ja järelevalve on tasustatud vastava sektori poolt esimesest päevast alates. Kvaliteetse järelevalve teostamiseks tuleb tagada piisav rahastus. Eelnevalt tulenevalt palume muuta järelevalvetasude regulatsiooni selliselt, et KIKS-i subjektide endi poolt kaetakse kõik järelevalvekulud (vt ka käesoleva vastuse punkti 73) tegevusloa taotluse esitamisest arvates.</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Mis puudutab tegevusloa taotlemisel menetlustasu suurust, siis see tõuseb edaspidi kõigi subjektide, sh ka krediidiinkassode, puhul 1000 eurolt 3000 euro peale (krediidiasutustel 5000 euro peale). Doubleerimise vältimise huvides vastavat muudatust käesolevas eelnõus ei teha.</p> <p>Lisaks on käesolevaga muudetud nn jooksva järelevalvetasu kujunemise meetoodikat.</p>
4	<p>Eelnõus tuleb reguleerida menetlustasudega seonduv, sh olukord, kus isik omab mitut Finantsinspektsiooni poolt väljastatud tegevusluba (vt käesoleva vastuse punkti 74).</p>	Arvestatud	

5	Eelnõu rakendussätetesse on põhjendatud lisada kogu finantssektori seadusandlusesse samalaadne raamistik kohapealsete kontrollide osas (vt käesoleva vastuse punkti 61), nagu see on leidnud käsitlemist käesolevas Eelnõus. Selliselt oleks tagatud ühelaadne kohapealsete kontrollide raamistiku käsitlus finantssektori üleselt, sh ka nende subjektide üle, kes krediiti väljastavad. Vastavasisulise ettepaneku oleme teinud juba 08.05.2023 kirjaga.	Vastatud	Leiame, et käesoleva eelnõuga kõigi finantssektori seadustes kohapealse kontrolli režiimi muutmine oleks nõ ülemäära mahukas. Seetõttu viime need muudatused sisse edaspidi teiste eelnõude menetlemise raames.
6	Eelnõu § 2 lõige 1 täpsustab, et seadus kohaldub /.../ filiaalile välisriigis, vastavalt selle välisriigi õigusaktides sätestatule /.../. Filiaali ja talle kohalduvat õigust puudutav raamistik on eelkõige Eelnõu 3. peatükis, millest mh õigesti järeldub, et teenuse osutamisel välisriigis tuleb arvestada nii Eelnõud, selle alusel antud õigusakte kui välisriigi õigusakte. Eeltoodu tõttu on põhjust käesolevast lõikest välja jätta alljärgnev osis: /.../ vastavalt selle välisriigi õigusaktides sätestatule /.../.	Arvestatud	
7	Eelnõu § 2 lõike 3 punkt 1 sätestab seaduse kohaldamise erandi ehk KIKS-i ei kohaldata krediidihaldustegevusele, kui krediidileping on sõlmitud kolmandas riigis asutatud krediidiasutusega, välja arvatud juhul, kui krediidileping või sellest tulenev nõue loovutatakse lepinguriigis asutatud krediidiasutusele. Seletuskirja kohaselt on sätte aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2021/2167 krediidihaldajate ja krediidiostjate kohta (edaspidi NPL-de direktiiv) artikli 2 lõike 5 punkt b. Arvestades seda, et KIKS-iga on otsustatud minna direktiivist kaugemale ja Eelnõu puudutab ka neid tarbijalaene, mida väljastavad peale pankade ka muud krediidiandjad, palume selgitada miks lepinguriigi krediidiasutused on regulatsiooniga hõlmatud, kuid lepinguriigi krediidiandjad on väljas.	Selgitatud	Krediidiandjate (s.t. mitte-pankade) järelevalveline regulatsioon ei ole EL-s ühtlustatud (v.a. hüpoteekkrediidiandjad), seepärast oleks küsitav hakata käesoleva seadusega nende isikute tegevust välistama (kuna päritoluriigis ei pruugi nad üldse alluda finantsjärelevalvele erinevalt krediidiasutustest).
8	Eelnõu § 3 lõike 2 viimase lause kohaselt võib krediidiinkasso tegutseda üksnes aktsiaseltsi või osühinguna. See kaob teksti sisse ära, sellest tulenevalt teeme ettepaneku sarnaselt teistele eriseadustele selgemalt eristada see regulatsioon eraldi lõiguna.	Arvestatud	
9	Eelnõu § 3 lõike 7 punktis 4 teeme ettepaneku asendada sõna „muutmiseks“ sõnaga „vähendamiseks“. Selliselt oleks selge ka see, millises suunas seadusandja lubab krediidiinkassol lepingut muuta – vähendada intresse.	Arvestatud	
10	Eelnõu § 4 lõikes 2 on sätestatud krediidiandja mõiste ja § 4 lõikes 4 krediidilepingu mõiste KIKS-i tähenduses. KIKS-i eelnõu ja selle seletuskirja järgi tulevad FI järelevalve alla nii krediidiinkassod, kes tegelevad tarbijakrediidilepingutega kui ka krediidiinkassod, kes tegelevad ettevõtjatele antavate pangalaenudega (vt seletuskirja lk 1). Selguse huvides tuleks KIKS-is täpsustada, kas Eelnõu reguleerimisalasse lähevad ka selliste krediidiandjate poolt väljastatud laenudest tulenevad nõuded, kes ei oma vastavalt kas krediidiandjate ja –vahendajate seadusest (edaspidi KAVS) või krediidiasutuste seadusest (edaspidi KAS) tulenevat tegevusluba. Täpsustus on oluline, sest juriidilistele isikutele võivad krediiti väljastada ka sellised krediidiandjad, kelle tegevus ei ole reguleeritud KAS-i ega KAVS-iga.	Arvestatud	
11	Eelnõu § 4 lõike 2 viimase lause kohaselt käsitatakse krediidiostjat krediidiandjana juhul, kui ta omandab viivises oleva krediidilepingu või sellest tuleneva nõude, mis ei ole sõlmitud tarbijaga. Palume selgitada mida see tähendab.	Selgitatud	Algselt on silmas peetud seda, et kui krediidiostja omandab nn ettevõtjaluenu, siis ta on nõ vaba seda laenu ümber struktureerima

			kuna sellistele laenude väljastamisel ei ole krediidiandja tegevusluba vaja. Direktiivi artikkel 3(2) käsitleb krediidiandjana ka krediidiostjat. Samas antud juhul ei kaasne krediidiostjana täiendavaid kohustusi kui ta tegeleb ka krediidiandmisega. Ehk mitmeti mõistetavuse vältimiseks on selle lõike teine pool eelnõust välja jäetud.
13	Muuta Eelnõu § 5 sõnastus järgmiseks: „Sõna „krediidiinkasso“ või „inkasso“ või nende tuletisi ja võõrkeelseid vasteid võib oma ärinimes kasutada ainult krediidiinkasso.“ Selliselt on tagatud finantssektoris ühetaoline lähenemine ärinimede kasutusele ja nende piiramisele. Lisaks tagab see ka tarbijale selgema arusaamise, kellega ta suhtleb.	Mitte-arvestatud/ selgitatud	Kuna eelnõu ei reguleeri kogu inkassotegevust (nt firmad, kes tegelevad kommunaalarvetest tulenevate nõuete sissenõudmisega), siis ei ole mõistlik piirata seda, et üksnes krediidiinkassod saaksid oma nimes kasutada sõna „inkasso“. Sõna „krediidiinkasso“ saavad oma ärinimes kasutada krediidiinkassod.
14	Eelnõu § 6 lõikest 4 teeme ettepaneku võtta välja alljärgnev osa: „/.../ vastavalt käesoleva seaduse §-des 10 ja 13 sätestatule.“. Finantsinspektsiooni otsused peavad põhinema mh nt ka FIS-le ja HMS-le, ehk sedalaadi kitsenduse rõhutus ei ole täpne ja tekitab pigem ebaselgust.	Arvestatud	
15	Eelnõu § 7 lõike 1 kohaselt esitavad tegevusloa taotlemiseks tegutseva äriühingu (edaspidi taotleja) asutamislepingusse või äriregistri registrikaardile kantud juhatusel liikmed kirjaliku avalduse ning järgmised dokumendid ja andmed (edaspidi käesolevas peatükis avaldus, andmed ja dokumendid koos taotlus) /.../. Sättes on taotlejana viidatud vaid tegutsevale äriühingule. Samal ajal on samas sättes toodud välja asutamislepingusse kantud juhatusel liikmed. Samuti on Eelnõu § 7 lõike 1 punktis 1 sätestatud „äriühingu asutamise puhul asutamislepingu või -otsuse notariaalselt kinnitatud ärakiri“. Seega esineb nimetatud sätetes vastuolu selles osas, kas taotluse võib esitada üksnes tegutsev äriühing või ka asutamisel olev äriühing. Palume teha muudatused selliselt, et taotluse võib esitada üksnes tegutsev äriühing ning sellest tulenevalt muuta Eelnõud läbivalt.	Arvestatud	
16	Eelnõu § 7 lõike 1 punktid 5 ja 7 sätestavad andmed, mida tuleb esitada taotleja juhtide ja taotlejas olulist osalust omavate isikute kohta. Samas olulist osalust omavate isikute kohta esitatavate andmete puhul on tehtud viited erinevatele paragrahvidele (Eelnõu § 29 ja § 39 lõige 1). (I) Seaduse selguse huvides teeme ettepaneku muuta Eelnõu § 7 lõike 1 punkti 5 sõnastust järgmiselt: „andmed taotleja juhatusel ja nõukogu liikmete (juhatusel või nõukogu liige edaspidi juht) kohta vastavalt käesoleva seaduse § 39 lõigetele 1, 2 ja 5;“. Seega punkt 5 sätestab vaid taotleja juhtide andmete esitamise kohustuse ning olulise osaluse omandaja juhtide andmed tuleb esitada punkti 7 alusel. (II) Pakutud muudatusettepanekust tulenevalt ja asjaolust, et Eelnõu § 7 lõike 1 punkti 6 kohaselt tuleb tegevusloa taotlemisel esitada juhtide kohta väljavõtte karistusregistrist, teeme ettepaneku sätestada karistusregistriandmete esitamise kohustus ka Eelnõu §-s 39	Arvestatud	

	<p>krediidiinkasso juhtidest teavitamisel, muuta Eelnõu § 39 lõike 1 ja 5 sõnastust järgmiselt: „(1) Krediidinkasso juhiks valimiseks või määramiseks on vajalik isiku kirjalik nõusolek. Koos kirjaliku nõusolekuga esitab isik vähemalt järgmised andmed ja dokumendid:</p> <p>1) isiku ees- ja perekonnanimi, varasem nimi ja selle muutmise kuupäev ning põhjus, isikukood või selle puudumise korral sünniaeg, kodakondsus, elukoht, kontaktandmed, hariduse kirjeldus, töö- ja ametikohtade täielik loetelu, andmed ametiaja ja -koha kohta ning juhatuse liikme puhul tema vastutusvaldkonna kirjeldus, samuti isiku mainet ja usaldusväärust ning käesoleva seaduse nõuetele vastavust kinnitavad dokumendid;</p> <p>2) andmed äriühingute kohta, milles tema osalus on suurem kui 20 protsenti, kusjuures need andmed peavad sisaldama aktsia- või osakapitali suurust ja tegevusalade loetelu;</p> <p>3) andmed võimalike huvide konfliktide ja isiku poolt ametiülesannete täitmisele pühendatava aja kohta;</p> <p>4) kinnitus, et isikul puuduvad käesolevas seaduses sätestatud asjaolud, mis välistavad õiguse olla krediidinkasso juht;</p> <p>5) väljavõte karistusregistrist, välisriigi kodaniku puhul tema päritoluriigi karistusregistri väljavõte või pädeva kohtu- või haldusorgani väljastatud samaväärne dokument, sealjuures ei või väljavõte olla vanem kui kolm kuud.</p> <p>(5) Käesolevas paragrahvis nimetatud andmed tuleb esitada Finantsinspektsiooni juhatuse kinnitatud vormil. Finantsinspektsioon võib nõuda andmeid suuremas mahus, kui sätestatud käesoleva paragrahvi lõikes 1.“</p> <p>(III) Lähitades Eelnõu § 7 lõike 1 punkti 5 kohta pakutud muudatusettepanekust, teeme ettepaneku sõnastada Eelnõu § 29 lõike 1 punkt 3 järgmiselt:</p> <p>„3) füüsilisest isikust omandaja elulookirjeldus, mis sisaldab muu hulgas omandaja nime, elukohta, senist haridus-, töö- ja teenistuskäiku ning isikukoodi või selle puudumise korral sünniaega ja -kohta, samuti isiku usaldusväärust, kogemusi, kompetentsust ja laitmatut mainet kinnitavad dokumendid, ning väljavõte karistusregistrist, sealjuures ei või väljavõte olla vanem kui kolm kuud;“.</p> <p>(IV) Samuti palume lisada Eelnõu §-i 29 uus lõige järgmises sõnastuses:</p> <p>„Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 3 ja 6 nimetatud andmed ja dokumendid esitatakse Finantsinspektsioonile Finantsinspektsiooni juhatuse kinnitatud vormil. Finantsinspektsioon võib nõuda andmeid suuremas mahus, kui sätestatud käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 3 ja 6.“.</p>		
17	<p>Eelnõu § 7 kohaselt puudub tegevusloa taotlemisel esitatavate dokumentide nimekirjas rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse (edaspidi RahaPTS) § 14 lõikele 1 vastavad protseduurireeglid ja sisekontrollieeskiri. Seletuskirjas on lühidalt selgitatud, et inkassoettevõtjad ei ole RahaPTS-i mõistes kohustatud isikud. Seletuskiri ei sisalda sellega seotud põhjendusi või kaalutlusi, s.o miks ei laiendata RahaPTS-is sätestatud nõuete täitmise kohustust ka KIKS-i alusel tegutsevatele krediidinkassodele.</p> <p>FI hinnangul võivad krediidinkassode tegevusega kaasnedes rahapesu riskid, millest tulenevalt esineb vajadus kaaluda krediidinkassode</p>	Mitte-arvestatud/ selgitatud	<p>Märgime, et käesolevaga ei ole veel üheselt selge, et kas inkassofirmasid peaks käsitlema kohustatud isikutena RahaPTS-i tähenduses, sellele ei viita ka viimati läbi viidud siseriiklik riskihinnang (s.t. seal ei tuvastatud selles sektoris rahapesualaseid riske).</p> <p>Kaalume aga edaspidi, eelkõige nn uue EL rahapesupaketi ülevõtmisel,</p>

	<p>määramist RahaPTS-i mõttes kohustatud isikutena. Nt krediidiandjad võlausaldajana peavad krediidisaja poolt krediidi tagasi maksmisel kontrollima ka laekuva raha päritolu tulenevalt sellest, et nad on RahaPTS-i mõistes kohustatud isikud. Olukorras, kus krediidileping müüakse/loovutatakse krediidiinkassole, kes ei oleks RahaPTS-i vaatest kohustatud isik, ei peaks vastav krediidiinkasso kontrollima, kust pärinevad vahendid, millega krediidisummat tagasi makstakse. See aga võimaldaks kiiretegevusel teel saadud raha arvelt krediiti tagasi maksta.</p> <p>Teeme ettepaneku täiendada Eelnõu § 7 lõige 1 selliselt, et tegevusloa taotlemisel tuleb esitada rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 14 lõikes 1 sätestatud protseduurireeglid ning nende täitmise kontrollimise sisekontrollieeskiri. Juhul, kui krediidiinkassodega seonduvaid rahapesu ja terrorismi rahastamise riske on Eelnõu väljatöötamisel analüüsitud ning leitud, et krediidiinkassode määramine kohustatud isikuteks RahaPTS-i vaatest pole vajalik, siis tuleks seda ka seletuskirjas täiendavalt käsitleda ja põhjendada.</p>		kas seadust võiks niimoodi täiendada.
18	<p>Eelnõu § 9 vajab täiendavat alust, mis selgesõnaliselt annab Finantsinspeksioonile mandaadi kontrollida taotlejat, seda mh ka kohapealse kontrolli kaudu. Teeme ettepaneku lisada alljärgnev lõige:</p> <p>„Taotleja esitatud andmete kontrollimiseks võib Finantsinspeksioon muuhulgas teostada kohapealset kontrolli, määrata ekspertiisi ja erakorralist audiitorkontrolli, teostada päringuid riigi andmekogudest, saada taotleja juhtidelt ja audiitorilt, nende esindajatelt ning vajaduse korral kolmandatelt isikutelt suulisi selgitusi esitatud dokumentide sisu ja tegevusloa andmise otsustamisel tähtsust omavate asjaolude kohta.“</p>	Arvestatud	
19	<p>Eelnõu § 9 lõige 6 reguleerib tegevusloa taotluse läbi vaatamata jätmise aluseid. Juhime tähelepanu, et viide lõikele 1 on ebaõige ning peaks olema viide lõikele 2. Selguse huvides teeme ettepaneku jätta sättest välja fraasi „käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel“.</p>	Arvestatud	
20	<p>Eelnõu § 10 lõike 1 kohaselt teeb Finantsinspeksioon otsuse tegevusloa andmise või sellest keeldumise kohta 90 päeva jooksul, arvates kõigi vajalike nõuetekohaste andmete ja dokumentide saamisest ning nõuete täitmist, kuid hiljemalt kuus kuud pärast tegevusloa taotluse saamist.</p> <p>Teeme ettepaneku kasutada „90 päeva“ asemel sõnastust „kolme kuu“ sarnaselt makseasutuse ja eraha asutuste seaduses (edaspidi MERAS) ja KAVS-is kasutatud sõnastusele.</p>	Arvestatud	
21	<p>Eelnõu § 10 lõige 3 loetleb punktides 1-3 võimalikud kõrvaltingimused, mida Finantsinspeksioon justkui võiks rakendada. Arvestades, et kõrvaltingimust puudutav on reguleeritud eelkõige HMS §-s 53, teeme ettepaneku jätta kõrvaltingimuse rakendamise vabadus ja valitavad meetmed kitsendamata. Eeltoodu tõttu teeme ettepaneku sõnastada lõige 3 alljärgnevalt:</p> <p>„(3) Finantsinspeksioon võib tegevusloa väljastada koos kõrvaltingimusega. Kui seatud kõrvaltingimus ei ole nõuetekohaselt täidetud, kaotab tegevusloa oma kehtivuse.“</p>	Osaliselt arvestatud	
22	<p>Eelnõu § 11 lõike 1 punktid 7 ja 8 vajavad täiendavat täpsustamist.</p>	Arvestatud	

	<p>(I) Punktis 7 tuleb peale sõna „proportsionaalsed“ asendada sõna „ja“ komaga.</p> <p>(II) Punktis 8 tuleb peale sõna „süsteemid“ asendada sõna „ja“ sõnaga „või“.</p>		
23	<p>Eelnõu § 12 sätestab tegevusloa lõppemise alused. Lõike 2 kohaselt kaotab tegevusloa kehtivuse lõppemisel krediidiinkasso õiguse osutada teenust, milleks talle tegevusluba oli antud ning ei või enam vastu võtta krediidisajate rahalisi vahendeid. Eelnõus aga puudub regulatsioon selle kohta, et mis saab sellisel juhul krediidiinkasso portfelist, sest näiteks krediidilepingud/-portfell päeva pealt ära ei lõppe. Seega tuleb Eelnõuga reguleerida ehk luua alused, mida saab või tuleb teha tegevusloata isiku krediidiportfelliga ja vastava pangakontodel asuva rahavooga, sh FI õigus sunniraha määrata, kui portfelliga ettenähtud moel ei käituta.</p> <p>(I) Kuigi krediidiinkasso ühinemine ja jagunemine ei toimu FI loal, siis teeme muudatuseettepanekud ühinemise ja jagunemise sätetesse. Eelnõu §-de 54 ja 55 kohta teeme ettepaneku, et sellisel juhul tuleks rakendada Eelnõu § 13 lõikes 5 sätestatud analoogiat, st kliendilepingud tuleb lõpetada või loovutada teisele krediidiinkassole. Kui lepingud pole üleantud, siis ka ühineda ega jaguneda ei saa. Ehk kui portfelli on üleantud, siis võib alles ühineda või jaguneda.</p> <p>(II) Eelnõu § 12 lõike 1 punkti 2 kohaselt lõpeb tegevusloa kehtivus selle kehtetuks tunnistamisel, sama sätte punktide 3 ja 4 kohaselt lõpeb tegevusloa kehtivus teatud krediidiinkassodel ühinemisel ja uue krediidiinkasso asutamisel ühinemise teel. Eelnõu § 13 lõike 4 teisest ja kolmandast lausest tuleneb, et ka ühinemise korral tunnistab FI tegevusloa kehtetuks. Teeme ettepaneku muuta Eelnõud selliselt, et oleks selge, et ühinemise korral tunnistab FI tegevusloa kehtetuks.</p> <p>(III) Mis puudutab Eelnõu §-s 57 sätestatud pankrotimenetlust, siis ka siin tuleks ette näha regulatsioon krediidiinkasso portfelli üleandmise kohta.</p> <p>(IV) Kuivõrd Eelnõu § 55 lõike 3 kohaselt lõpeb krediidiinkasso tegevusluba krediidiinkasso jagunemisel jaotumise teel, siis selguse mõttes võiks ka selle aluse lisada § 12 lõikesse 1.</p>	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	<p>Näeme, et vastava üleandmise regulatsiooni sätestamine ei ole siiski vajalik.</p> <p>Eelkõige eelnõu § 13 lg 5 ja § 56 lg 3 p 3 näevad juba ette, et enne ei saagi tegevust lõpetada kui olemasolevad kliendisuhed ei ole lõpetatud või teisele krediidiinkassole üle antud.</p> <p>Eelnõu § 54 ja 55 täiendatud.</p> <p>Kui tegevusluba on kehtetuks tunnistatud rikkumiste tõttu FI algatusel, siis lõppeb selle isiku tegevus nõ tavapärasel korras – isik ei saa edasi tegutseda ja peab oma olemasoleva portfelli nõ müüma – ei leia, et selle jaoks peaks vastava erirežiimi ette nägema kuna antud juhul ei ole vaja kaitsta otseselt seda hüve, et kliendid (võlgnikud) võivad oma vahenditest ilma jääda. Sellist spetsiifilist nõ tegevuse üleandmise režiimi ei ole (üldjuhul) ette nähtud ka teiste FI järelevalvesubjektide puhul.</p> <p>Märgime lisaks, et nn vabatahtlik lõpetamine on § 13 lg 2 punktist välja võetud ja seda katab eraldi lg 4.</p>
24	<p>Eelnõu § 13 reguleerib tegevusloa kehtetuks tunnistamist.</p> <p>(I) Eelnõu paragrahv 13 lõike 1 juurde teeme ettepaneku lisada alljärgnev osa: „Tegevusloa kehtetuks tunnistamisega on kehtetu ka filiaali asutamise luba ja õigus osutada piiriülest teenust.“ Nimetatu tagab ühese mõistmise tegevusloa kehtetuks tunnistamise tagajärgedest.</p> <p>Eeltooduga nõustumisel on põhjendatud kustutada ka Eelnõu § 22 lõike 1 punkt 7, ehk see oleks automaatne tagajärg, mis ei vajaks täiendavat FI otsust.</p> <p>(II) Eelnõu § 13 lõike 2 punktis 9 teeme ettepaneku sõna „juhtorgani liige“ asendada sõnaga „juht“.</p> <p>(III) Eelnõu § 13 lõike 2 punktis 14 teeme ettepaneku sõna „audiitor“ asendada sõnadega „audiitorettevõtja ja siseaudiitor“.</p>	Arvestatud	

	<p>(IV) Eelnõu § 13 lõike 5 kohaselt tuleb krediidiinkasso taotluse alusel tegevusloa vabatahtlikult kehtetuks tunnistamiseks FI-le esitada kinnitus ning tõendid ja dokumendid selle kohta, et kõik kliendisuhted ja kliendilepingud on lõpetatud või loovutatud teisele krediidiinkassole. Selguse huvides tuleks rõhutada tegevusloa vajalikkust, see tähendab, et kui krediidiinkasso otsustab tegevuse lõpetada, peavad tal kas kliendisuhted ja kliendilepingud olema lõppenud või ta peab need loovutama teisele krediidiinkassole, kellel on vastav tegevusluba.</p> <p>(V) Eelnõu paragrahv 13 lõike 6 osas teeme ettepaneku täpsemalt sätestada see olukord, millal võib Finantsinspeksioon keelduda tegevusloa kehtetuks tunnistamisest, sest teatavat kahju toob iga sedalaadi olukord ette. Ettepanek on sõnastada vastav norm alljärgnevalt: „/.../, kui on alust arvata, et tegevusloa kehtetuks tunnistamine võib põhjendamatult kahjustada krediidisaaajate õigustatud huve.“</p>		
25	<p>Ebaselgeks jääb FI pädevuse ulatus Eelnõu § 13 lõike 1 punkti 9 ja § 23 lõike 6 punkti 2 rakendamisel. Viidatud sätete kohaselt (I) võib FI tegevusloa kehtetuks tunnistada, kui krediidiinkasso või tema juhtorgani liige on rikkunud rahvusvahelist sanktsiooni või rikub rahapesu ning terrorismi rahastamise tõkestamiseks õigusaktidega kehtestatud korda või rikub rahvusvahelise sanktsiooni õigusaktidega kehtestatud korda; (II) võib FI teha ettekirjutuse kolmandas riigis piiriülese teenuse osutamise keelamiseks, kui krediidiinkasso tegevus piiriülese teenuse osutamise kaudu võib tuua kaasa rahapesu või terrorismi rahastamisega seotud õigusaktide nõuete või rahvusvahelise sanktsiooni rikkumise või sellest kõrvale hiilimise või nende katse või suurendab selliseid riske. Pöörame tähelepanu, et nii Eelnõu kui seletuskirja pinnalt hetkel on ebaselged KIKS-i alusel tegutsema hakkavate krediidiinkassode staatus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmise vaates, samuti pole Eelnõuga RahaPTSi muutmist ette nähtud.</p> <p>Eeltoodust lähtuvalt on mitmeti mõistetavust tekitav ka asjaolu, et Eelnõu kohaselt loetakse krediidiinkassod justkui erikohustustega isikuteks rahvusvahelise sanktsiooni seaduse (edaspidi RSanS) §-i 20 kohaselt, millele viitab mh asjaolu, et Eelnõu § 41 lõike 4 punkti 10 kohaselt peavad krediidiinkassod määrama kindlaks sisemised protseduurireeglid, millega määratakse kindlaks rahvusvahelise sanktsiooni subjekti tuvastamise ja rahvusvahelise sanktsiooni rakendamise kord, ning sisekontrollieeskirjad eeltoodud nõuete täitmise kontrollimiseks. Sellest võib järeldada, et Eelnõuga soovitakse määrata krediidiinkassod erikohustustega isikuteks RSanS-i mõistes, aga mitte määrata neid kohustatud isikuteks RahaPTS-i mõistes. Pöörame tähelepanu, et RSanS § 20 viitab erikohustustega isiku kindlaks tegemiseks otsesõnu RahaPTS-ile ning kui isik on erikohustustega isik RSanS-i mõistes, siis peab ta ka olema kohustatud isik RahaPTS-i mõistes.</p>	Arvestatud	<p>Lähtuvalt eeltoodust, mille kohaselt oleme märkinud, et hetkeseisuga ei liigitaks krediidiinkassot kohustatud isikuks RahaPTSi tähenduses, siis käesolevaga jätame välja ka selle, et krediidiinkasso peaks olema erikohustusega isik RSanSi tähenduses.</p> <p>Vastavad muudatused on mh tehtud ka eelnõu §-des 13, 23 ja 41.</p>
26	<p>Eelnõu § 14 osas teeme ettepaneku lisada Finantsinspeksioonile õigus otsus avalikustada ka siis, kui see on krediidiinkasso klientide, ehk krediidisaaajate jaoks oluline. Ettepanek oleks sõnastada viimane lause alljärgnevalt: „/.../, kui see on oluline krediidiinkasso klientide, finantssektori stabiilsuse või läbipaistvuse jaoks.“</p>	Arvestatud	
27	<p>Eelnõu § 16 reguleerib tegevusloa andmise aluseks olnud andmete ja asjaolude muutmist.</p>	Selgitatud/ arvestatud	Muudame edaspidi vastavat RM määrust.

	<p>(I) Juhime tähelepanu, et Eelnõu §-s 16 sätestatud normi rakendamiseks on vajalik täiendada Rahandusministri 21.02.2011 määrust nr 10 „Finantsinspektsiooni veebilehel andmete avalikustamise ulatus ja kord“ ja lisada määrusesse krediidiinkassodega seonduv.</p> <p>(II) Palume Eelnõu § 16 lõike 1 punkti 5 sõnastust muuta järgmiselt: „5) siseaudiitori ja audiitorettevõtja vahetumise korral käesoleva seaduse § 39 lõigetes 3 ja 4 nimetatud andmed;“.</p>		
28	<p>Kuna Eelnõuga minnakse kaugemale direktiivist 2021/2167, tuleks eelnõu §-s 18 (krediidiinkasso tegevus teises lepinguriigis) või vähemalt sama sätte seletuskirjas selgemalt välja tuua, et piiriülelalt saab tegutseda ainult selline krediidihaldaja ehk krediidiinkasso, kes haldab <u>krediidiasutuste</u> viivises olevaid krediidilepinguid. Mõistame, et passportimise režiimi on võimalik kasutada ainult ulatuses, mis on NPL-de direktiiviga EL-is ühtlustatud ja seega ette nähtud.</p>	Selgitatud/ osaliselt arvestatud	<p>Antud §-i konstrueerimisel on lähtunud sellest, et sõltumata sellest kas teises liikmesriigis soovitakse hallata pankade kui ka mitte-pankade krediidilepingutest tulenevaid nõudeid, siis tuleb FI-d teavitada. Lõige 2 aga täpsustab, et vastav teavituse režiim teise liikmesriigi pädeva asutuse suhtes kehtib üksnes seoses pankade krediidilepingutest tulenevate nõuetega. Eesmärk on tagada, et FI oleks kursis ka mitte-pankadest krediidiandjate poolt väljastatud krediidihaldustegevusega teistes riikides.</p> <p>Siiski on tehtud sellest tulenevalt mõned täpsustused lõigetes 3 ja 4.</p>
29	<p>Eelnõu §-d 19–23 reguleerivad krediidiinkassode tegevust kolmandas riigis (filiaali kaudu ja piiriülene tegevus). Pöörame tähelepanu, et krediidiinkassode tegutsemine kolmandas riigis ei ole NPL-de direktiiviga reguleeritud. Kolmandas riigis tegutsemine kätkeb vaieldamatut suuremat riski nii klientide kaitsele, organisatsiooni ülesehitusele, kapitalile, rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisele, talitluspidevusele, andmekaitsele jmt. Sellest tulenevalt teeme ettepaneku vaadata üle Eelnõu 3. peatükk osas, mis puudutab krediidiinkasso tegevust kolmandas riigis ja kaaluda, kas üldse lubada tegutsemist kolmandas riigis piiriülelalt, filiaalina või muul viisil. Oleks asjakohane seda mitte lubada.</p> <p>Olukorras, kus krediidiinkassodele jäetakse õigus piiriülelalt kolmandas riigis teenuseid osutada, tuleb sätestada KIKS-is kohustus taotleda FI-lt vastav luba (koos selge menetlusraamistikuga), mitte lubada tegutsemist teavituse alusel, nagu seda hetkel Eelnõu § 23 sätestab. Eelnõu § 23 ei võimalda FI-l praktikas otsustada ega keelata piiriülelalt teenuse osutamist kolmandas riigis, seda saab teha alles siis kui krediidiinkasso juba teenuseid kolmandas riigis osutab (sekkuda ettekirjutusega), mis ei ole mõistlik lahendus. Kui siiski peetakse oluliselt vajalikuks, et krediidiinkasso peaks osutama kolmandas riigis piiriülelalt teenuseid, tuleb kogu regulatsiooni põhjalikult muuta, sest Eelnõus väljapakutud lahendust ei ole võimalik praktikas rakendada.</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Eelnõud on muudetud nii, et piiriülelalt teenuse osutamine kolmandas riigis on võimalik ainult loa alusel.</p>
30	<p>Eelnõu § 24 reguleerib teises lepinguriigis asutatud isiku tegevust Eestis. Eelnõu § 69 lõike 1 kohaselt võib FI nõuda teises lepinguriigis asutatud isikult, kelle filiaal on registreeritud Eestis või kes osutab Eestis piiriülelalt teenuseid, lisaandmeid ja -dokumente, mis on vajalikud tema üle järelevalve teostamiseks KIKS-is sätestatud ulatuses. Juhime tähelepanu,</p>	Arvestatud	

	et teises lepinguriigis asutatud krediidiinkasso kohustused, v.a FI teavitamine oma päritoluriigi pädeva järelevalveasutuse kaudu, ei ole Eelnõuga sätestatud. Teeme ettepaneku sätestada Eelnõus, et Eestis tegutsevad lepinguriikide krediidiinkassod kohustuvad järgima Eestis asutatud krediidiinkassode tegevusele kehtestatud reegleid.		
31	Eelnõust ega seletuskirjast ei selgu piiriülese teenuse pakkumise kohta Eestis, kas juhul, kui päritoluriigi õigus reguleerib ainult krediidiasutuste viivises laenulepingute sissenõudmist, siis kas piiriülesest tegutseja võib Eestis ükskõik millise krediidilepingu sissenõudmisega tegeleda või üksnes ulatuses, milleks tal on oma päritoluriigi õiguse alusel luba antud ehk ainult krediidiasutuse nõuete sissenõudmisega.	Arvestatud	
32	Seoses olulise osalusega teeme ettepaneku defineerida Eelnõus ka otsese ja kaudse osaluse ja isiku kontrollitava äriühingu terminid või viidata, kus need on defineeritud (nt viide VPTS-i vastavatele sätetele).	Arvestatud	
33	Eelnõu §-s 27 on sätestatud olulist osalust omavatele isikutele esitatavad nõuded. Juhime tähelepanu, et on küsitav, miks olulist osalust omavate isikute laitmatu maine hindamine on piiratud viitega § 37 lõike 3 punktis 1 või 3 nimetatud alustele. Praeguse sõnastuse järgi ei ole maine laitmatu vaid juhul kui isiku suhtes esineb § 37 lõike 3 punktis 1 või 3 nimetatud asjaolu. Muud juhtumid ja asjaolud justkui isiku mainet ei mõjutaks. Kui isik ei ole varasemas suhtluses järelevalveasutustega tegutsenud läbipaistvalt, avatult ja koostöövalmilt (Eelnõu § 37 lõike 3 punkt 2), siis seda asjaolu justkui ei tohi isiku laitmatu maine hindamisel arvesse võtta. Palume Eelnõu § 27 lõige 2 välja jätta või sõnastada järgmiselt: „(2) Olulise osalusega isikute maine ei ole laitmatu muu hulgas, kui esineb käesoleva seaduse § 37 lõike 3 punktis 1 või 3 nimetatud alus.“.	Arvestatud	
34	Eelnõu § 28 lõikes 1 teeme ettepaneku kehtestada olulise osaluse loakohustus kahel juhul, ehk kui osalus ületab 20% või 50% aktsia- või osakapitalist. Nimetatu vähendaks halduskoormust ilma, et oluliselt vähendaks kindlust isikute kontrolli üle, kes olulist osalust omandada soovivad. Lisaks teeme ettepaneku asendada sõna “osaga” “osadega”.	Arvestatud	
35	Eelnõu § 29 lõike 1 punkt 9 viitab punktile 7, mis sätestab nõuded füüsilisest isikust olulise osaluse omandajale, juriidilisest isikust olulise osaluse omandajale ja tema juhtorganite liikmete, kuid punkt 9 räägib krediidiinkasso juhust. Eelnõu § 27 lõike 1 punkti 2 kohaselt, kui valitakse olulise osaluse menetluse käigus krediidiinkassole uus juht, siis peaks nimetatud kinnituse esitama ikka uus krediidiinkasso juht, mitte olulise osaluse omandaja juht.	Arvestatud	
36	Eelnõu § 29 lõike 1 punkti 17 kohaselt tuleb FI-le esitada ülevaade krediidiinkassos seoses osaluse omandamisega rakendatavast strateegiast, kui krediidiinkasso ei muutu omandamise tulemusel kontrollitavaks äriühinguks. Olukorras, kus krediidiinkasso muutub kontrollitavaks äriühinguks, on FI-le oluline hinnata, mis muutub krediidiinkasso ärimudeli omandamise tulemusena. Selleks tuleks esitada äriplaan ning muud kontrolli teostamisega ja saamisega seotud asjaolud. Teeme ettepaneku lisada Eelnõu § 29 lõikesse 1 punkt 18: „Krediidiinkasso kontrollitavaks äriühinguks muutumise korral käesoleva seaduse §-s 8 sätestatud nõuetele vastav äriplaan ning muud kontrolli teostamisega ja saamisega seotud asjaolud“.	Arvestatud	

37	<p>Eelnõu § 36 lõige 1 sätestab, et krediidiinkasso nõukogus peab olema vähemalt kolm liiget, kui põhikiri ei näe ette suuremat liikmete arvu. Juhime tähelepanu, et Eelnõust ei selgu üheselt, kas krediidiinkassol on nõukogu loomise kohustus või mitte. Palume Eelnõuga selgelt sätestada, et krediidiinkassol peab olema nõukogu ja see ka seletuskirjas lahti kirjutada, st kui krediidiinkasso tegutseb osatühinguna, siis tuleb moodustada nõukogu.</p>	Arvestatud	
38	<p>Eelnõu § 37 sätestab nõuded juhtide valimisele ja määramisele.</p> <p>(I) Kuna 37 lõige 1 näeb ette krediidiinkasso juhtidele kutsealase sobivuse nõude, palume seletuskirjas selgitada selle mõiste sisu.</p> <p>(II) Eelnõu § 37 lõige 3 võiks olla sätestatud sarnaselt teistele eriseadustele, sest laitmatu maine hindamine ei peaks erinema finantsjärelevalve subjektide vahel. Teeme ettepaneku muuta Eelnõu § 37 lõiget 3 järgmiselt: „(3) Isiku maine ei ole laitmatu, kui Finantsinspeksioon on tuvastanud asjaolud, mis seavad kahtluse alla selle olemasolu või kinnitavad selle puudumist. Finantsinspeksioon arvestab isiku maine hindamisel muu hulgas seda kas isik on olnud süüteasjas süüdistatav või kahtlustav või muul moel seotud süüteasjaga või isik on toime pannud õigusvastase, pettusliku või usaldust kuritarvitava teo või olnud seotud sellise teoga või selle uurimis- või järelevalvemenetlusega. Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku ärialane maine ei ole laitmatu muu hulgas, kui:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tema tegevus või tegevusetus on kaasa toonud krediidiandja, krediidivahendaja, krediidiasutuse, investeerimisühingu või muu finantsjärelevalve alla kuuluva isiku pankroti või tegevusloa kehtetuks tunnistamise finantsjärelevalve asutuse algatusel; 2) ta on pannud toime esimese astme kuriteo; 3) tema suhtes on kohus vastavalt karistusseadustiku §-le 49 kohaldanud tegutsemiskeeldu või §-le 49¹ ettevõtluskeeldu, samuti kui tema suhtes on kohaldatud seaduses või kohtulahendis ettenähtud ärikeeldu või teataval erialal või ametikohal töötamise keeldu või teda on karistatud sellise keelu rikkumise eest; 4) ta ei ole suuteline korraldama krediidiinkasso tegevust selliselt, et tarbijate huvid oleksid piisavalt kaitstud; 5) ta on esitanud Finantsinspeksioonile valeinformatsiooni või jätnud olulise informatsiooni esitamata; 6) teda on karistatud majandusalase, ametialase, varavastase või avaliku usalduse vastase süüteo eest või terrorikuriteo või selle toimepanemisele suunatud tegevuse rahastamise või toetamise eest ning tema vastavad karistusandmed ei ole karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud või tema suhtes on kohaldatud rahvusvahelist sanktsiooni.“. <p>(III) Teeme ettepaneku võtta Eelnõust välja lõige 4. Kumulatiivse mõju hindamine on igakordse otsustuse küsimus, mis eeldab diskretsiooni kasutamist. Põhjendamatu on märkida seadusesse, et teatud liiki kumulatiivsus ei mõjuta isiku mainet. Sedalaadi diskretsioon allub oma sisus nagunii halduskohtulikule kontrollile.</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Direktiivi artikkel 5(b) näeb ette üsna selged alused laitmatu maine hindamiseks ja sellest ei saa paraku kõrvale kalduda. Siiski oleme võtnud FI ettepanekust suure osas soovitus arvesse.</p> <p>Lisaks eelnõu § 37 lõiget 4 (uus lõige 3) ei ole võimalik välja jätta kuna see põhineb otseselt direktiivi artikli 5(b) punktil ii.</p>

39	<p>Eelnõu § 39 sätestab FI teavitamist juhtidest, siseaudiitorist ja audiitorettevõtjast. Märgime, et Eelnõu § 39 muudatusettepanekud on esitatud ka käesoleva vastuse punktis 16.</p> <p>(I) Juhime tähelepanu, et Eelnõu § 39 lõiget 3 tuleks täiendada infoga, et lisaks audiitorettevõtja andmetele esitatakse FI-le ka vandeaudiitori nimi, st oleksid olemas ka andmed selle kohta, et kes konkreetselt audiitorettevõtja vandeaudiitoritest krediidiinkasso auditeerimise eest vastutab.</p> <p>(II) Palume täiendada § 39 siseaudiitorist teavitamise regulatsiooniga selliselt, et „Krediidiinkasso esitab siseaudiitori valimise või määramise korral Finantsinspeksioonile tema nime, isikukoodi ja siseaudiitori kinnituse, et tema suhtes puuduvad asjaolud, mis välistavad õiguse olla krediidiinkasso siseaudiitor.“</p>	Arvestatud	
40	<p>Eelnõu § 42 lõike 3 kohaselt määrab siseaudiitori krediidiinkasso juhatus või nõukogu. Kui nõukogu loomine on kohustuslik (FI eeldab seda), teeme ettepaneku muuta Eelnõu § 42 lõiget 3 selliselt, et siseaudiitori määramise kohustus oleks vaid nõukogul. Juhatusel allumisel ei saa siseaudiitor olla piisavalt sõltumatu juhatuse töö kontrollimisel.</p>	Arvestatud	
41	<p>Eelnõu § 42 lõike 4 punkti 3 kohaselt peab siseaudiitor tagama, et krediidiinkasso juhatusele esitatakse regulaarselt eespool nimetatud kohustususte täimisega seotud aruandeid. Juhul kui selles sättes on silmas peetud siseaudiitori poolt aruannete koostamist ja esitamist, siis võiks see kohustus hõlmata aruandluskohustust mitte ainult juhatuse, vaid ka nõukogu ees.</p>	Arvestatud	
42	<p>Eelnõu § 43 lõike 6 punkti 1 kohaselt on Finantsinspeksioonil õigus teha ettekirjutus, kui krediidiinstituti osutajal puudub KIKS-is sätestatud teenuste osutamiseks täitmiseks vajalik kvalifikatsioon.</p> <p>Kuna Eelnõuga ei ole vajalik kvalifikatsioon defineeritud ning KIKS ei sätesta tegevusloa kohustust krediidiinstituti osutajatele (v.a krediidiinkassole) on küsitav kes ja mille alusel peab kontrollima krediidiinstituti osutajaid. Lisaks on vastavas sättes üks üleliigne sõna (täitmiseks või osutamiseks).</p>	Arvestatud	Vastav punkt on eelnõust välja jäetud.
43	<p>Eelnõu § 45 lõike 2 punkti 1 kohaselt säilitab krediidiinkasso asjakohase kirjavahetuse krediidiostja ja krediidisaaajaga.</p> <p>Küsitavusi tekib, mida mõeldakse asjakohase kirjavahetuse all, s.t kas kogu kirjavahetust krediidiostja ja –saajaga või mingit konkreetset osa sellest. Sellest tulenevalt teeme ettepaneku Eelnõu § 45 lõike 2 punktist 1 sõna „asjakohast“ eemaldada või vajadusel seda täpsustada.</p> <p>Sõna „asjakohane“ eemaldamine või täpsustamine on vajalik ja põhjusel, et Eelnõu § 81, mis sätestab karistuse krediidiinstituti andmete säilitamise kohustuse rikkumise eest, viitab § 45 lõikele 2.</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Sätet on osaliselt korrigeeritud.</p> <p>Vastav säte põhineb direktiivi artikli 11(4) punktil a: „relevant correspondence with both the credit purchaser and the borrower, under the conditions provided for under applicable national law;“.</p> <p>Sisuliselt peetakse silmas kogu kirjavahetust, sh ka kirjavahetuse sisu. Sarnane säte on ka KAVS § 48 lg 5 punktis 7.</p>

44	<p>Kui asutamisel olev ühing ei või esitada tegevusloa taotlust, siis sellest tulenevalt vajab muutmist ka Eelnõu § 46 lõige 3, kuna see säte ei ole enam asjakohane (vt ka käesoleva vastuse punkt 12).</p>	Arvestatud	
45	<p>Eelnõu § 47 lõike 3 kohaselt esitab krediidiinkasso FI-le viivitamata teabe kõigi tema nimel avatud maksekontode kohta ning teavitab viivitamata FI-d, kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud teave muutub. Palume kaaluda, kas krediidisaaaja vahendite hoidmise korral on õigustatud teabe küsimine kõigi krediidiinkasso poolt oma nimel avatud maksekontode kohta või oleks piisav teabe küsimine ainult nende maksekontode kohta, mida krediidiinkasso on avanud krediidisaaajalt vastu võetud vahendite hoidmiseks. Sellist kitsamat teabe esitamise nõuet toetab ka NPL-de direktiivi artikli 7 punkti 2 alapunkt j, mille kohaselt tuleb krediidihaldaja tegevusloa taotlusel esitada tõendid krediidiiasutuses avatud eraldi konto olemasolu kohta, kuhu kantakse kõik krediidivõtjalt saadud rahalised vahendid, ja samuti Eelnõu § 7 lõige 2, mis sätestab loataotluse korral nõude ainult eraldiseisvate maksekontode andmete esitamise kohta.</p> <p>Teeme ettepaneku sõnastada Eelnõu § 47 lõige 3 järgmiselt: „(3) Krediidiinkasso esitab Finantsinspeksioonile viivitamata asjaomase teabe kõigi tema nimel avatud ja krediidisaaajalt vastu võetud vahendite hoidmiseks kasutatavate eraldiseisvate maksekontode kohta ning teavitab viivitamata Finantsinspeksiooni, kui nimetatud teave muutub.“.</p>	Osaliselt arvestatud	
46	<p>Eelnõu § 48 lõike 3 viimane lause sätestab krediidiinkassole kohustuse krediidisaaajalt vastu võetud rahaliste vahendite avalikustamise kohta. Teeme ettepaneku parema arusaadavuse tagamiseks sõnastada lõike 3 viimane lause järgmiselt: „Krediidiinkasso avalikustab teabe krediidisaaajalt vastu võetud, kuid krediidiostjale edasi kandmata rahaliste vahendite kohta oma raamatupidamise aastaaruandes.“.</p>	Arvestatud	
47	<p>Eelnõu § 49 lõike 1 kohaselt esitab krediidiinkasso FI-le majandusaasta aruande, kasumi jaotamise või kahjumi katmise ettepaneku ja otsuse ning üldkoosoleku või osanike koosoleku protokollil väljavõtte majandusaasta aruande kinnitamise või kinnitamata jätmise kohta.</p> <p>Juhime tähelepanu, et kasumi jaotamise või kahjumi katmise ettepaneku ja otsuse ning üldkoosoleku protokollil väljavõtte majandusaasta aruande kinnitamise või kinnitamata jätmise otsuse kohta esitamine ei ole vajalik, sest need dokumendid ei oma järelevalve teostamise seisukohast olulist kaalu, kuna krediidiinkassol puudub omavahendite miinimumnõude täitmise kohustus. Majandusaasta aruande üldkoosoleku kinnitamise või kinnitamata jätmise otsuse asemel võiks olla seaduses sätestatud nõue mille kohaselt tuleks Finantsinspeksioonile esitada ainult üldkoosoleku kinnitatud majandusaasta aruanne. Majandusaasta aruanne on oluliseks sisendiks järelevalve protsessi just pärast seda, kui selline aruanne on auditeeritud ja üldkoosoleku poolt kinnitatud. Eriti arvestades, et 01.02.2023 jõustunud ÄS § 334 muudatuste kohaselt võib äriregistrile esitada ka kinnitamata majandusaasta aruande.</p> <p>Tulenevalt eeltoodust teeme ettepaneku sõnastada Eelnõu § 49 lõige 1 järgmiselt: „Krediidiinkasso esitab Finantsinspeksioonile üldkoosoleku kinnitatud majandusaasta aruande koos vandeaudiitori aruande ära kirjutajaga kahe nädala jooksul pärast aktsionäride või osanike üldkoosoleku toimumist, kuid mitte hiljem kui kuus kuud pärast majandusaasta lõppu“.</p>	Arvestatud	

48	<p>Eelnõu § 49 lõige 2 sätestab krediidiinkassole ja lepinguriigi krediidiinkasso Eesti filiaalile FI-le järelevalve eesmärgil regulaarselt esitatavate aruannete miinimumloetelu. Leiame, et Eelnõuga järelevalvesubjektidele kehtestataivate aruannete nimekiri, mis ei ole täielik, ei ole hea praktika ja võib järelevalvesubjektidele tulevikus osutada eksitavaks teabeks. Kuivõrd Eelnõu väljatöötamise praeguses etapis ei ole täpselt teada, milliseid andmeid krediidiinkassolt ja lepinguriigi krediidiinkasso Eesti filiaalilt järelevalve teostamiseks, sh järelevalvetasude arvutamiseks, tarvis läheb teeme ettepaneku sõnastada Eelnõu § 49 lõige 2 järgmiselt: „(2) Krediidiinkasso ja lepinguriigi krediidiinkasso Eesti filiaal esitab Finantsinspeksioonile aruanded käesolevas seaduses ja selle alusel antud õigusaktides sätestatud korras.“. Tulenevalt Eelnõu § 49 lõike 2 sõnastuse muudatuse ettepanekust teeme ettepaneku sõnastada sama paragrahvi lõige 3 järgmiselt: „(3) Finantsinspeksioonile esitatavate regulaarsete järelevalveliste aruannete periood on kvartal ning aruanded tuleb esitada Finantsinspeksioonile ühe kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu, kui käesolevas seaduses ei ole ette nähtud teisiti. Kui aruande esitamise viimane kuupäev on puhkepäev, tuleb regulaarne aruanne esitada hiljemalt puhkepäevale järgneval esimesel tööpäeval.“.</p>	Arvestatud	
49	<p>Eelnõu §-s 50 on sätestatud FI-le esitatud aruannete kontrolli, puuduste kõrvaldamise ja algandmete säilitamise regulatsioon. Juhime tähelepanu, et Eelnõu § 50 lõikes 3 tuleb asendada sõna „põhjendatud“ sõnaga „põhjendamatu“.</p>	Arvestatud	
50	<p>Juhime tähelepanu, Eelnõu § 51 lõike 2 praegune sõnastus ei esita mingeid piiranguid audiitori spetsiifilistele teadmistele ja kogemustele ning töö kvaliteedile. Teeme ettepaneku sõnastada Eelnõu § 51 lõige 2 järgmiselt: „(2) Audiitorettevõtjaks võib nimetada audiitortegevuse seaduse § 7 lõikes 2 nimetatud, piisavate teadmiste ja kogemustega usaldusväärse isiku“.</p>	Arvestatud	
51	<p>Eelnõu § 51 lõike 4 kohaselt peab audiitorettevõtja kontrollima krediidiinkasso poolt krediidisajate vahendite hoidmise kohta kehtestatud nõuete täitmist bilansipäeva seisuga ning esitama sellekohase arvamuse krediidiinkassole. FI hinnangul on Eelnõu säte audiitorettevõtja kohustuse kohta liiga üldine ja teostatava kontrolli sisu ei ole üheselt mõistetav. Näiteks jääb lahtiseks:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) milliseid nõudeid audiitor täpselt kontrollima peab? Eelnõu sätestab nõuded krediidisajaja vahendite hoidmisele (Eelnõu § 47), s.t kas kontroll tuleb teostada ainult nende nõuete vastu? b) kontrollida tuleb nõuete täitmist bilansipäeva seisuga? Sellist sõnastust saab tõlgendada ka olukorrana, kus majandusaasta jooksul krediidisajate vahendite oma majandustegevuseks kasutamine oleks nagu lubatud. c) milline on aruande esitamise tähtaeg? d) millise arvamuse audiitor andma peaks, st mis liiki töövõtu teeb – kas nõ „vabas vormist“ või mõne standardi järgi, nt ISAE3000? <p>Leiame, et lõike eesmärk vajab selgitamist ja tulenevalt eesmärgist otsustamist, kas selle aruande nõudmine omab lisaväärtust. Eelnõuga kehtestataivate krediidisajaja vahendite hoidmise nõudeid ei ole palju ja kuna audiitori arvamusega kaasneb igal juhul kulu, siis tuleks hinnata, kas lõikega sätestataivate tegevustega kaasnev tulu ja kulu on omavahel tasakaalus. Teeme ettepaneku muuta Eelnõu § 51 lõike 4 sõnastust, kui audiitori kindlustandvat aruannet peetakse vajalikuks, järgmiselt: „(4)</p>	Arvestatud	Vastav kohustus on eelnõust välja jäetud.

	<p>Audiitorettevõtja peab kontrollima krediidiinkasso poolt krediidisaajate vahendite hoidmise kohta kehtestatud nõuete täitmist raamatupidamise aastaaruande perioodil ning esitama sellekohase kindlustandva aruande krediidiinkassole koos raamatupidamise aastaaruande kohta koostatud audiitori aruandega.</p> <p>Krediidiinkasso esitab kontrolli kohta koostatud vandeaudiitori arvamuse ära kirja Finantsinspeksioonile koos majandusaasta aruandega.“</p>		
52	<p>Eelnõu § 52 lõike 1 punkti 3 sõnastusest võib järeldada, et audiitor ei pea FI-d informeerima, kui tal tuleb välja anda arvamusest loobumisega aruanne. Audiitori aruanded jagunevad modifitseerimata (nõ „puhas“) ja modifitseeritud (märkusega, vastupidine ja arvamuse avaldamisest loobumine). Arvamuse avaldamisest tuleb audiitoril loobuda, kui ta ei suuda olulise osa kirjete kohta koguda tõendusmaterjali. Praktikas on sellised olukorrad tulnud ette nt Ukraina sõja tõttu – ettevõttel on tütarettevõtte, mille kohta ei ole võimalik tõendusmaterjali koguda. Aastaaruandes raporteeritud numbrid võivad olla õiged, aga võivad ka mitte olla ja audiitoril puudub tõendusmaterjal. Teeme ettepaneku muuta Eelnõu § 52 lõike 1 punkti 3 järgmiselt: „3) modifitseeritud vandeaudiitori aruanne raamatupidamise aastaaruande kohta;“.</p>	Arvestatud	
53	<p>Eelnõu § 55 lõikes 3 on täheviiga „jagunemisel korral“.</p>	Arvestatud	
54	<p>Eelnõu § 60 lõike 3 järgi tuleb krediidiinkassol avaldada kaebuste lahendamise kord ja standardiseeritud kaebuse esitamise dokumendipõhi enda veebilehel. Eesti ettevõtjatel on enamasti veebileht olemas, kuid see ei ole reegel. Näiteks, ei ole ka kõikidel tegevuslooga krediidiantjatel veebilehte. Eelnõust ja seletuskirjast jääb selgusetuks, kuidas kaebuste lahendamise kord ja kaebuse esitamise dokumendipõhja avaldamine või tarbijale teatavaks tegemine toimub olukorras, kus krediidiinkassol ei ole veebilehte ja kas seda üldse sellisel juhul tegema peab.</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Sõnastus on viidud täpsemini kooskõlla direktiivi artiklis 24(3) sätestatuga.</p> <p>Ehk selle kohaselt peab järelevalveasutus ise ette nägema kõikide inkassofirmade jaoks nä ühtse korra, kuid vastavaid kaebuseid lahendatakse (vt eelnõu § 67 uus lõige 4).</p>
55	<p>Eelnõu § 64 lõike 1 punktide 2 ja 3 kohaselt peab krediidiosija, kes loovutab omakorda viivises oleva krediidilepingu või sellest tuleneva nõude, esitama FI-le teabe loovutatud viivises olevatest krediidilepingutest tulenevate nõuete või krediidilepingute koondjäägi, arvu ja mahu kohta. Eelnõu seletuskirjast ei selgu, mida täpselt on mõeldud loovutatud viivises olevatest krediidilepingutest tulenevate nõuete või krediidilepingute koondjäägi ja mahu all, mis on nende erinevus. Palume seletuskirjas eelpool nimetatud koondjäägi ja mahu sisu täpsustada, et nii krediidiosija kui FI saaks korrektselt täita neile Eelnõuga seatud kohustusi.</p> <p>Samasugune ettepanek on Eelnõu § 97 punktis 7 ja § 98 punktis 4 toodud sama sisuga teabe esitamise täpsustamise kohta.</p>	Arvestatud/ selgitatud	<p>Mahu all on silmas peetud üksikute krediitide suurusi („<i>aggregated level, of at least the aggregate outstanding balance of the transferred credit portfolios, as well as the number and size of the credits included</i>“). Eelnõus on asjakohaseid sätteid vastavalt korrigeeritud.</p>
56	<p>Direktiivi artikli 15 punkti 2 alapunkti d kohaselt tuleb lisaks juba Eelnõu § 64 lõigetes 1-3 nimetatud teabele esitada ka teave selle kohta, kas üleandmine hõlmab tarbijatega sõlmitud viivises olevas krediidilepingus sätestatud krediidiantja õigusi või viivises olevat krediidilepingut, ning kui see on kohaldatav, viivises oleva krediidilepingu tagatiseks olevate varade liigid. Palume Eelnõu § 64 lõiget 1 vastavalt täiendada (samuti Eelnõu § 97 punkti 5 ja § 98 punkti 4), kui see on asjakohane.</p>	Selgitatud	<p>Vastav nõue on juba lisatud eelnõu § 64 lõikesse 2.</p>
57	<p>Eelnõu § 64 lõikega 3 sätestatakse, et krediidiosija teavitab FI-d viivises oleva krediidilepingu või sellest tuleneva nõude loovutamisest ja esitab teabe hiljemalt 15. tööpäeval pärast aruandeperioodi lõppu. Erinevatele aruandeperioodele järgnev 15. tööpäev on muutuv kuupäev. Selleks, et</p>	Arvestatud	

	<p>teabe esitamise tähtajast oleks lihtsam kinni pidada ja tähtajast kinnipidamist oleks lihtsam jälgida teeme ettepanekud sõnastada Eelnõu § 64 lõige 3 järgmiselt: „(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teabe aruandeperiood on poolaasta. Teave esitatakse 20 päeva jooksul pärast aruandeperioodi lõppu. Kui teabe esitamise viimane kuupäev on puhkepäev, võib teabe esitada hiljemalt puhkepäevale järgneval esimesel tööpäeval. Finantsinspeksioon võib vajaduse korral nõuda krediidiostjalt või asjakohasel juhul tema määratud esindajalt eelnimetatud teabe esitamist sagedamini, muu hulgas põhjuselt, et paremini jälgida suurt hulka krediidilepingute või sellest tulenevate nõuete loovutamisi, mis võivad aset leida kriisi ajal.“.</p>		
57	<p>Eelnõu § 67 lõike 2 punkti 1 osas teeme ettepaneku lisada juurde täiendav osis: „, nende juhte, audiitorit ja töötajaid;“ Selliselt on üheselt selge ka Eelnõus eespool käsitletud FI mandaat.</p>	Arvestatud	
58	<p>Palume Eelnõu § 73 lõike 1 punktides 1 ja 2 asendada sõna „juhtorgani“ sõnaga „juhi“.</p>	Arvestatud	
59	<p>Eelnõu § 74 osas teeme ettepaneku kohendada kohapealse kontrolli osa (vt ka käesoleva kirja punkti 5) alljärgnevalt:</p> <p>i) lõike 8 algus sõnastada järgnevalt: „Kontrollitaval on õigus ühe kuu jooksul /.../“</p> <p>ii) lõige 9 sõnastada järgnevalt: „Pärast kontrollitava kirjalike selgituste saamist või nende tähtajaks mitteesitamist, kuid hiljemalt neli kuud pärast kohapealse kontrolli lõppemist kinnitab Finantsinspeksioon oma otsusega lõppakti, mis toimetatakse kontrollitavale kätte.“</p> <p>iii) lõiget 11 täiendada järgnevalt: „/.../ muid kohustusi ning seada piiranguid ja rakendad nende /.../“</p>	Arvestatud	
60	<p>Eelnõu § 75 sätestab krediidiinkasso riskipõhise hindamise. Eelnõu §-st 75 ega seletuskirjast ei ole arusaadav, millised on Finantsinspeksiooni kohustused selle paragrahvi valguses. FI teostab riskipõhist järelevalvet, mis on järelevalve igapäevase töö osa. Jääb arusaamatuks, millised kohustused FIle lisanduvad või vähenevad seoses riskipõhise hindamise läbiviimise ja dokumenteerimisega. Sealjuures, milline on informatsioon, mida tuleb krediidiinkasso sihtriigi või lepinguriigiga jagada. Teeme ettepaneku kustutada eelnõu vastav § täies ulatuses.</p>	Mitte-arvestatud/ selgitatud	<p>Antud §-i ei saa kustutada kuna see tuleneb direktiivi artiklist 22(3). Küll on uue lõike 6 näol piiritletud seda selliste krediitidega, mis on väljastatud pankade poolt. Nn riskiindikaatorid tulenevad § 75 lg 1 läbi viidete ja selle põhjal peaks saama välja mõelda teatud nn punktisüsteemi. Lisaks on täiendatud siin §-s olevat volitusnormi.</p>
61	<p>Eelnõu § 76 lõige 2 ei ole asjakohane, st eksperti puudutavat ei pea sellise detailsuse astmega seaduses reguleerima. Liiatigi ei ole see ka subjekti jaoks oluline, mis põhjustel FI eksperdi kaasab – oluline on FI tehtav otsus ja selle seaduspärasus. Sestap teeme ettepaneku vastav lõige 2 kustutada.</p>	Arvestatud	
62	<p>Eelnõu § 78 lõike 1 osas on alljärgnevad ettepanekud:</p> <p>i) võtta punktist 1 välja sõna „teatud“. Vastav osis liialt kitsendab ettekirjutuse ulatust;</p> <p>ii) sõnastada punkt 5 järgmiselt: „5) nõuda krediidiinkasso juhi tagasikutsumist, mitte valimist või määramata jätmist või tema volituste ajutist peatamist;“.</p>	Arvestatud	

63	Eelnõu §-s 85 on trükkiviga: "lahendamise nõuete" peaks olema kaks eraldi sõna. Nimetatud paragrahvi pealkiri võiks olla ainsuses, st „Krediidisaaaja kaebuste menetlemise korra nõuete rikkumine“. Eelnõus kasutatud sõna krediidisaaaja/krediidisaaajad kord ainsuses, kord mitmuses, nt § 60 lõikes 1 ainsuses, lõikes 2 aga mitmuses, §-s 88 pealkirjas mitmuses, aga tekstis endas ja ka §-s 59, millele viidatakse, jällegi ainsuses. Ainsuses ja mitmuses sõnade kasutamine võiks olla Eelnõus läbivalt ühtemoodi.	Arvestatud	
64	Eelnõu § 87 lõigete 1 ja 2 vahel puudub tühi rida.	Arvestatud	
65	Eelnõu § 88 pealkiri on vigane, peaks olema „Krediidisaaajale teabe esitamise nõuete rikkumine“.	Arvestatud	
66	Kuna Eelnõu §-s 47 räägitakse krediidisaaaja vahendite hoidmisest, mitte vastuvõtmisest, siis peaks ka § 90 pealkiri olema „Krediidisaaaja vahendite hoidmise korra/nõuete rikkumine“ vms, ka tekstiosas peaks siis olema „vahendite hoidmisele kehtestatud nõuete rikkumise eest“.	Arvestatud	Märgime, et säte põhineb direktiivi artiklil 6(2) ja on ingl. k. järgmine: „In cases where credit servicers are allowed <i>to receive and hold</i> funds from borrowers“. Kuid leiame, et eraldi vahendite vastuvõtmist ei ole vaja käesolevas §-s nimetada.
67	Eelnõu § 91 viitab §-s 29 nimetatud ettekirjutusele, kuid ettekirjutusest räägib hoopis § 32, seega viide on vale.	Arvestatud	
68	Eelnõu § 94 lõikesse 3 lisada alljärgnev osis: „/.../ enne 2024. aasta 29. juunit <u>ning seda ei ole tagastatud</u> ja selleks tähtjaks /.../“. Nimetatu tagab selgema mõistmise seaduse rakendumisest.	Arvestatud	
69	Eelnõu § 95 muudetakse finantskriisi ennetamise ja lahendamise seadust (edaspidi FELS). Teeme ettepaneku praktikas tõusetunud küsimuse lahendamiseks. Täpsemalt teeme ettepaneku FELS § 15 lõikes 10 asendada sõna „tühistada“ sõnadega „kehtetuks tunnistada“, kuivõrd haldusmenetluse seadus, mida FELS-i raames rakendatakse, nimetab haldusakti kehtetuks tunnistamise.	Arvestatud	
70	Eelnõu § 96 punktiga 3 asendatakse Finantsinspektsiooni seaduse (edaspidi FIS) § 38 lõikes 3 tekstiosa „või fondivalitseja“ tekstiosaga „fondivalitseja või krediidiinkasso“. Teeme ettepaneku asendada see tekstiosaga „krediidiinkasso või fondivalitseja“, sest sellele järgneb välisriigi fondivalitseja ehk on loogilisem kui krediidiinkasso ei ole lause sees fondivalitsejate vahel.	Arvestatud	
71	Eelnõu § 96 punktiga 5 täiendatakse FIS 39 lõiget 2 punktiga 2 ² järgmises sõnastuses: „krediidiinkasso või välisriigi krediidiinkasso Eesti filiaali korral 0,001–0,1 protsendiga krediidiinkasso osutatava teenuse aastasest äritulust.“ Eelnõust ei selgu, et krediidiinkassol oleks keelatud muude teenuste osutamine, mistõttu ei ole üheselt arusaadav millise teenuse aastane äritulu krediidiinkasso järelevalvetasu mahuosa arvutamisel aluseks tuleb võtta. Krediidiinkassode äritulu pinnalt järelevalvetasustamine kätkeb ohtu, et kontsernides ja filiaalide puhul järelevalvetasu tasumine suunatakse muusse kehasse või optimeeritakse muul moel. Teeme ettepaneku kehtestada järelevalvetasu mahuosa summa arvutamine selliselt, et see sõltuks krediidiinkasso lepingute/nõuete arvust, mitte äritulu suurusel. Järelevalvetasu mahuosa summa arvutamise põhimõtete väljatöötamisel tuleb vältida valdkonna subsideerimist teiste valdkondade järelevalvesubjektide poolt.	Arvestatud	

72	Reguleerimata on olukord, kus isik omab samaaegselt mitut Finantsinspektsiooni poolt väljastatud tegevusluba. Selles tulenevalt tuleks sätestada, et kas isik peab tasuma järelevalvetasu kõigi väljastatud tegevuslubade eest või alternatiivselt täiendada FIS § 38 lõiget 7 teise lausega järgmises sõnastuses: „Kui käesolevas paragrahvis ei ole sätestatud teisiti, maksab järelevalvesubjekt järelevalvetasu selle järelevalvesubjektina või arvestusaluse alusel, millest tulenev järelevalvetasu on suurem.“.	Arvestatud	
73	Eelnõu § 97 punkti 7 lõikega 1 sätestatakse, et krediidiandja teavitab FI-d viivises oleva tarbijakrediidilepingu või sellest tuleneva nõude loovutamistest ja esitab teabe hiljemalt 15. tööpäeval pärast aruandeperioodi lõppu. Erinevatele aruandeperioodele järgnev 15. tööpäev on muutuv kuupäev. Selleks, et teabe esitamise tähtajast oleks lihtsam kinni pidada ja tähtajast kinnipidamist oleks lihtsam jälgida teeme ettepanekud sõnastada Eelnõu § 97 punkti 7 lõige 3 järgmiselt: „(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teabe aruandeperiood on poolaasta. Teave esitatakse 20 päeva jooksul pärast aruandeperioodi lõppu. Kui teabe esitamise viimane kuupäev on puhkepäev, võib teabe esitada hiljemalt puhkepäevale järgneval esimesel tööpäeval. Finantsinspektsioon võib vajaduse korral nõuda krediidiandjalt eelnimetatud teabe esitamist kord kvartalis, muu hulgas põhjuselt, et paremini jälgida suurt hulka tarbijakrediidilepingute või sellest tulenevate nõuete loovutamisi, mis võivad aset leida kriisi ajal.“.	Arvestatud	
74	FI praktikas tõusetunud probleemidest lähtuvalt vajab täiendamist KAVS § 41 lõige 4 ehk on vaja sõnaselgelt sätestada, et juhtidest ja audiitoritest teavitamise nõue kehtib ka olukorras, kus ametiaega pikendatakse. Seetõttu teeme ettepaneku KAVS § 41 lõike 4 täpsustamiseks selliselt, et ka juhtide ja audiitori ametiaja pikendamisel oleks subjektidel kohustus sellest FI-d teavitada. Teeme ettepaneku muuta KAVS § 41 lõige 4 järgmiselt: „(4) Krediidiandja või -vahendaja on kohustatud juhtide ja audiitori valimise või määramise või ametiaja pikendamise kavatsusest, samuti nende tagasikutsumisest või enne volituste tähtaja lõppemist tagasikutsumise algatamisest teavitama Finantsinspektsiooni vähemalt kümme päeva enne vastava otsuse tegemist või viivitamata pärast vastava avalduse saamist.“.	Arvestatud	
75	Krediidiandjatele ja -vahendajatele sätestatud sunniraha määrad on KAVS-is oluliselt ja kordades väiksemad võrreldes teistele finantsjärelevalve subjektidele kehtivates seadustes. Ühtlasi ei saa pidada KAVS-is kehtivaid sunniraha määrasid ajakohaseks ega piisavalt motiveerivaks haldusakti täitmisele sundimiseks. Seetõttu teeme ettepaneku KAVS § 95 lõike 2 muutmiseks ja sunniraha määrade ühtlustamiseks teiste finantsjärelevalveliste seadustega järgmiselt: „(2) Haldusakti täitmata jätmise või ebakohase täitmise korral on sunniraha ülemmäär: juriidilisele isikule ühel korral kuni 32 000 eurot ja järgnevatel kordadel kuni 100 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks; füüsilisele isikule ühel korral kuni 5 000 eurot ja järgnevatel kordadel kuni 50 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks.“.	Selgitatud	Käesoleva eelnõuga muudetakse juba KAVSi nii, mille kohaselt KAVS § 95 lg 2 muudatus näeb ette, et füüsilise isiku puhul esimesel korral kuni 5 000 eurot ja järgmistel kordadel kuni 10 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks, kokku kuni 1 000 000 eurot; juriidilise isiku puhul esimesel korral kuni 10 000 eurot ja järgmistel kordadel kuni 100 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks, kokku kuni 3 000 000 eurot või kuni kümme protsenti aastases netokäibest.
76	Eelnõu § 98 punktiga 2 täiendatakse KAS § 88 lõiget 5 lõikega 7 ¹ järgmises sõnastuses: „Statistikaametile riikliku statistika seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks.“ Antud §-i lõige 5 sätestab millistele ametiasutustele	Selgitatud	Muudetud on normi sõnastust, mille kohaselt võib neid andmeid edastada siis kui klient on andnud nõusoleku.

	<p>võib pangasaladust edastada. Seletuskirja kohaselt sellest nimistust puudub hetkel Statistikaamet, kes vajaks ka andmeid erineva statistika kogumiseks ja avaldamiseks, mis seonduvad pankade poolt osutatavate teenustega. Näiteks Statistikaameti üheks statistikatööks on leibkonna eelarve uuring. Leibkonna eelarve uuringute vahelisel perioodil (vahe 6 aastat, eelmine 2020, järgmine 2026) kasutatakse mudelit, et tuletada leibkondade sissetulekute ja kulutuste kohta statistikat. Muudatuse kohaselt saab ka Statistikaamet küsida krediidiastutuste käest pangasaladust kirjalikus või elektroonilises vormis esitatud järelepärimise vastusena.</p> <p>Jääb arusaamatuks, kuidas on see pangasaladusega seotud ja kas pangasaladusega seotud informatsioon ikka peaks olema Statistikaametile kättesaadav. On küsitav, kuidas tagatakse see, et sellest tulenevalt ei teki krediidiastutustel mingit täiendavat regulaarset või ka ühekordset raporteerimiskoorumust, mis on kulu ja tuleb hiljem klientide poolt taas kinni maksta. Kui kõikide teiste samas lõikes loetletud asutuste puhul on sees mingil kujul kliendi kaitsmise vajadus või on tegemist uurimisaustustega, siis Statistikaameti puhul see mõõde puudub. FI hinnangul luuakse Statistikaameti lisamisega isikute nimekirja, kellel on pangasaladusele juurdepääs pretsedent, kus hiljem on üha raskem põhjendada miks see ega teine riigiasutus ei saa lisanduda nimekirja. Samuti tuleb arvestada, et olulised krediidiastutused kuuluvad Euroopa Keskpanga otse järelevalve alla ning ka Euroopa Keskpangal võib Eelnõuga pakutud muudatus küsitavusi tekitada. FI palub Eelnõu § 98 punktiga 2 pakutud muudatus kustutada.</p>		Samuti on seletuskirja on olulises osas täiendatud.
77	Teeme ettepaneku Eelnõu § 98 punkti 4 lõikes 3 viimases lauses asendada sõna „laenude“ sõnadega „krediidilepingute või sellest tulenevate nõuete“, kuna see vastavuses Eelnõus kasutatava terminoloogiaga.	Arvestatud	
78	Eelnõu tekstis kasutatakse terminit „konsolideerimisgrupp“. Samas on konsolideerimisgrupp kui selline defineerimata. Siinkohal võiks võtta eeskjuju KAVS §-st 9.	Arvestatud	

II. KOOSKÖLASTUSRINGI TAGASISIDE

Nr	Märkused	Arvestatud/ mitte-arvestatud/ selgitatud	RaMi seisukohad
FINANTSINSPEKTSIOON			
1	Oleme varasemalt pööranud tähelepanu, et FI poolt KIKS-i alusel järelevalve teostamine peab olema vastava sektori enda poolt tasustatud, ehk tuleb vältida olukorda, kus neid kulusid maksaksid teised finantsjärelevalve subjektid. Seega Eelnõu seletuskirjas pakutu, et järelevalvekuulu peavad kinni maksma teised subjektid, ei ole mõistlik lahendus. Ehk meie hinnangul oleks kohasem sedalaadi raamistik, kus tegevusloa menetlus ja järelevalve esimesest päevast alates on tasustatud vastava sektori/isikute poolt.	Selgitatud/ osaliselt arvestatud	Eelnõu eesmärk on, et uute subjektide (antud juhul siis krediidiinkassode) poolt makstav tegevusloa taotlemise tasu ja jooksev järelevalvetasu oleksid sellisel tasemel, et selle arvelt saaks katta järelevalvekuulu piisavas ulatuses, samas tuleks tagada, tasud ei oleks nende subjektidele ülemäära koormavad. Sellest tulenevalt on järelevalvetasu mahuosa määra vahemikke muudetud ja need viidud samale tasemele nagu on need krediidiandjate ja kredidivahendajate puhul (ehk 0,01% kuni 1%).
2	Juhime tähelepanu, et Eelnõu ja seletuskiri ei ole omavahel kooskõlas (valed viited, puuduvad selgitused lisatud täienduste kohta, selgitused ei ole vastavuses Eelnõu sätetega).	Arvestatud	
3	Eelnõu § 2 lõike 1 kohaselt kohaldatakse KIKS-i krediidiinkassole ja krediidiostjale, kes on asutatud Eestis ja tegutsevad Eestis või kelle elukoht on Eestis, samuti krediidihaldustegevusele ning filiaalile välisriigis ja välisriigis asutatud krediidiinkasso ja krediidiostja tegevusele Eestis. Sättest ei tulene selgelt kelle filiaali välisriigis peetakse silmas.	Arvestatud	
4	Eelnõu § 2 lõige 2 sätestab, et kui seadusest ei tulene teisiti, kohaldatakse KIKS-i sellisele krediidihaldustegevusele kui sellega tegeleb krediidiastutus või krediidiandjate ja -vahendajate seaduses sätestatud krediidi- või hüpoteekkrediidiandja (edaspidi krediidiandja) ning krediidi- või hüpoteekkrediidi vahendaja (edaspidi kredidivahendaja). Palume üle vaadata, kas eeldus on õiges kohas, sest krediidihaldustegevust ei ole veel enne seda sätet defineeritud.	Selgitatud	See on siiski üsna tavapärane seaduste nõ ülesehitamise loogika, kus seaduse kohaldumisala §-s kasutatakse termineid, mida ei ole avatud eespool vaid pigem järgmistes §-des.
5	Eelnõu § 2 lõikega 5 täpsustatakse krediidihaldustegevuse mõistet, kuid mõiste ise on defineeritud Eelnõu § 3 lõikes 2. Palume kaaluda Eelnõu muutmist selliselt, et mõiste ja selle täpsustus oleks ühes kohas. Sama loogika puudutab Eelnõu § 2 lõiget 6 ja § 3 lõiget 5 (krediidiostja mõiste) ning Eelnõu § 2 lõiget 7 ja § 3 lõiget 1 (krediidiinkasso mõiste).	Arvestatud	
6	Teeme ettepaneku defineerida Eelnõu § 3 lõikes 1 sätestatud krediidiinkasso mõistet järgmiselt: „(1) Krediidiinkasso on käesoleva seaduse tähenduses äriühing, mis oma peamise ja püsiva majandustegevuse raames tegeleb krediidihaldustegevusega, mille raames haldab ise krediidiastutuse või krediidiandja krediidilepingut,	Arvestatud	

	<p><i>mille täitmisega oldakse viivituses , või teeb seda krediidiosaja nimel, muuhulgas korraldab vastavate lepingute täitmist. “.</i></p> <p>Juhime tähelepanu, et „krediidileping, mille täitmisega oldakse viivituses“ tuleb Eelnõus selgelt defineerida, kuna tegemist on ühe keskse osisega krediidinkasso definitsioonis. Täitmisega viivituses on võlaõigusseaduse (edaspidi <i>VÕS</i>) termin ja on kohustuse rikkumise üks komponent <i>VÕS</i> § 100 tähenduses.</p>		
7	<p>Eelnõu § 3 lõike 2 punkti 1 palume täiendada järgmiselt: „1) /.../, sealhulgas kaebuste haldamine;“</p>	Selgitatud	<p>Kuna eelnõu § 3 lg 2 struktuur on eelnõu keskne element ja põhineb otseselt direktiivi lootelul, siis meie arvates oleks selle muutmine (s.t. direktiivist erinevaks) problemaatiline.</p>
8	<p>Palume kaaluda, kas Eelnõu § 3 lõike 2 punktid 3 ja 4 võiks kustutada. Eelmises punktis pakutud täiendusega oleks kaebuste haldamine kaetud Eelnõu § 3 lõike 1 punktiga 1 (ehk tegemist ei ole iseseisva krediidihaldustegevuse tunnusega) ja krediidisaaja teavitamine oleks kaetud Eelnõu § 3 lõike 1 punktiga 2. Kui Eelnõu § 3 lõikest 2 kustutakse punktid 3 ja 4, siis oleks vaja kohendada Eelnõu § 3 lõike 3 sõnastust.</p>	Selgitatud	<p>Vt eelmise märkuse kohta esitatud selgitust.</p>
9	<p>Krediidiosaja tegevust viivises olevate krediidilepingu või sellest tuleneva nõude ostmisel ei loeta Eelnõu § 3 lõike 2 kohaselt krediidihaldustegevuseks. Palume selgitada, kas krediidiosajat on võimalik üldse pidada krediidihaldajaks. Seletuskirja kohaselt „krediidihaldaja ei pea olema krediidiosaja vaid võib tegutseda tema huvides vastava lepingu alusel“. Hetke arusaamise ja Eelnõu loogika kohaselt saaks krediidihaldaja (nt inkasso, krediidiaandja, krediidiasutus) olla krediidiosaja, kuid krediidiosaja ei ole krediidihaldaja.</p>	Selgitatud	<p>Krediidiosaja, kes omandab viivituses oleva lepingu või sellest tuleneva nõude ei ole (üldjuhul) nõ eraldiseisvalt krediidihaldaja (inkasso). Kui tegemist on tarbijakrediidiga (või muude § 3 lg 8 nimetatud juhtudel), siis vastava lepingu/nõude haldamiseks peab ta sõlmima krediidihalduslepingu tegevusluba omava krediidinkassoga. Kui krediidinkasso omandab ise lepinguid/nõudeid, siis on krediidiosamine lihtsalt üks osa tema tegevusest ehk ta tegutseb ka krediidiosajana paralleelselt.</p> <p>Erand on ette nähtud § 3 lg 9 nimetatud juhtudel – kui krediidiosaja omandab pankade poolt väljastatud ärialaene, mis on viivituses, siis selle tarvis ta ei pea eraldi krediidinkassot nõudeid haldama nõ võtma.</p>
10	<p>Eelnõu § 3 lõike 9 punkti 1 kohta teeme ettepaneku ajaliselt piiritleda krediidilepingu tähtaja pikendamist, kuna see mõjutab ka intressi maksmise kohustust ehk suurendab võlga. Näiteks, pikendamine kuni kuueks kuuks/üheks aastaks.</p>	Arvestatud	<p>Lõikesse 9 on lisatud pikendamise perioodi pikkuseks kuni 12 kuud. Varasemad punktid 1 ja 2 on uues versioonis nõ kokku konsolideeritud.</p>

	<p>Palume selgitada kuidas Eelnõu § 3 lõike 9 punktis 2 sätestatud teatud ajavahemikuks tagasimakse tasumine edasilükkamine erineb Eelnõu § 3 lõike 9 punktis 1 sätestatust.</p> <p>Lisaks palume selgitada kuidas toimub summeerimise arvestus, kui krediidiinkasso teeb Eelnõu § 3 lõike 9 punktis 3 sätestatud ettepaneku võlgade summeerimiseks ja tegemist on näiteks kolme erineva laenuga ning kõik on erineva intressiga. Kas oleks vaja sätestada, et summeerimisel intressi arvestus jääb samaks, mis krediidilepingutes oli?</p>		<p>a) Lepingu tähtaja pikendamine vs tagasimakse tasumise täielik/osaline edasilükkamine – sätte mõte oli see, et esimese variandi puhul saab kogu lepingu tähtaega pikendada (nt kui tegemist on bullet tüüpi laenuga) ja teise variandi puhul ei lükata lõpptähtaega edasi, vaid selle ettenähtud lõpptähtaja sees saab osamaksete tasumist edasi lükata. Ja samuti saab neid mõlemaid variante inkasso kombineerida.</p> <p>b) Summeerimise arvestus – nt kui üks laen on väljastatud 10%-lise intressiga, teine 25%-lise intressiga ja 40%-lise intressiga – siis selle võib re-finantseerida ühe terviklaenuna, mille uueks intressiks oleks siis nt 25%, aga kogumina peaks hindama, et uue laenu tagasimaksed kokku ei tohiks ei ületaks senise 3 laene tagasimakseid tervikuna.</p>
11	<p>Eelnõu § 4 lõikes 2 on sätestatud krediidiandja mõiste. Juhime tähelepanu, et krediidiostja on mõiste definitsioonist kustutatud, kuid Eelnõu seletuskirjast mitte.</p>	Arvestatud	<p>Seletuskirjast kustutatud: „või asjakohasel juhul krediidiostja. Viimasel juhul peetakse silmas seda, et kui krediidiostja omandab nt panga poolt väljastatud ettevõtulaenu, mis on viivises. Kuna selliste laenude puhul ei ole kohustust omada krediidiandja tegevusluba KAVS tähenduses, siis on krediidiostja vaba vastavates valikutes seda nõuet/lepingut ümber kujundama (s.t. ei rakendu § 3 lg 9).”</p>
12	<p>Juhime tähelepanu, et Eelnõu § 4 lõigetes 5 ja 6 kasutatakse terminit „viivises olev krediidileping“. Palume kaaluda, kas oleks korrektsem kasutada terminit „viivituses olev krediidileping“.</p>	Arvestatud	
13	<p>Palume kustutada Eelnõu § 6 lõikest 1 teine lause „Tegevusluba antakse krediidihaldustegevuseks“, sest see on eksitav, kuna krediidiinkasso definitsioon ja krediidihaldustegevus kokku on loostamist vajav.</p>	Arvestatud	<p>KIKS § 6 lõikest 1 teine lause kustutatud.</p>

14	Eelnõu ja selle seletuskirja järgi tulevad FI järelevalve alla nii krediidiinkassod, kes tegelevad tarbijakrediidilepingutega kui ka krediidiinkassod, kes tegelevad ettevõtjatele antavate pangalaenudega (vt seletuskirja lk 1). Selguse huvides tuleks KIKS-is täpsustada, kas Eelnõu reguleerimisalasse lähevad ka selliste krediidiandjate poolt väljastatud laenudest tulenevad nõuded, kes ei oma vastavalt kas krediidiandjate ja –vahendajate seadusest (edaspidi <i>KAVS</i>) või krediidiasutuste seadusest (edaspidi <i>KAS</i>) tulenevat tegevusluba. Täpsustus on oluline, sest juriidilistele isikutele võivad krediiti väljastada ka sellised krediidiandjad, kelle tegevus ei ole reguleeritud <i>KAS</i> -i ega <i>KAVS</i> -iga.	Selgitatud	Vastav täpsustus on juba eelnõu eelmisesse versiooni lisatud – vt § 2 lg 4 punkt 3.
15	Palume Eelnõu § 7 lõike 1 punkt 5 sõnastada ümber järgmiselt: „5) <i>andmed taotleja juhatuse ja olemasolu korral nõukogu liikmete (juhatuse või nõukogu liige edaspidi juht) kohta vastavalt käesoleva seaduse § 39 lõigetes 1 ja 6 sätestatule</i> ;“. Nii tegevusloa menetluses kui hilisemas juhtidest teavitamise menetluses on isiku poolt esitatavate andmete hulk samu ja need tuleks mõlemal juhul esitada FI vastaval vormil.	Arvestatud	
16	Eelnõu § 13 reguleerib tegevusloa kehtetuks tunnistamist. Teeme ettepaneku lisada § 13 lõikesse 4 tegevusloa kehtetuks tunnistamise ka jagunemise puhuks, kui jagunemine toimub jaotumise teel.	Arvestatud	
17	Eelnõu § 17 reguleerib krediidiinkasso tegevust välisriigis. Seletuskirja kohaselt „kui aga krediidiostja nimetab KIKS § 3 lõike 7 kohaselt esindajaks krediidiasutuse, siis võib see krediidiasutus tegeleda krediidihaldustegevusega ükskõik millises liikmesriigis sõltumata sellest, millises liikmesriigis krediidiasutus asub või millises liikmesriigis krediidisaaaja asub. Krediidihaldustegevust loetakse üheks krediidiasutuste põhitegevuseks ja tulenevalt direktiivist 2013/36/EL on nimetatud tegevus liikmesriikides vastastikuselt tunnustatud, seega ei vaja krediidiasutused krediidiostjale kuuluva krediidi haldamiseks piiriülelset eraldi luba.“ Juhime tähelepanu, et krediidiasutus, kes kavatseb osutada välisriigis piiriülelset teenuseid on kohustatud <i>KAS</i> § 20.4 alusel sellest FI-d teavitama. Nii-õelda teavitusmenetluse läbimine on krediidiasutuse jaoks kohustuslik piiriülese tegevuse puhuks, seda arvestades ei ole krediidiasutusel võimalik piiriülelset hakata ka krediidihaldustegevusega tegelema ilma vastavat teavitust esitamata. Krediidiasutus ei saa tegeleda krediidihaldustegevusega ükskõik millises liikmesriigis, sõltumata sellest, millises liikmesriigis krediidiasutus asub või millises liikmesriigis krediidisaaaja asub.	Arvestatud	SK sõnastust täpsustatud.
18	Palume Eelnõu § 18 lõike 1 punkti 4 täiendada teise lausega järgmiselt: „ <i>Filiaali juhtimise eest vastutav isik peab vastama krediidiinkasso juhile esitatavatele nõuetele</i> ;“. Täiendus on vajalik, et oleks üheselt arusaadav, et ka filiaali juhatajale kehtivad sobivusnõuded ja need on samad, mis krediidiinkasso juhi puhul. Samuti võiks kaaluda Eelnõus läbivald filiaali juhi mõiste kasutamist filiaali juhtimise eest vastutava isiku asemel.	Arvestatud	
19	Juhime tähelepanu, et Eelnõu § 19 lõikes 1 on kasutatud „kolmandas riigis“ topelt.	Arvestatud	
20	Teeme ettepaneku sõnastada Eelnõu § 27 punkt 2 järgmiselt: „2) <i>kes pärast osaluse omandamist või suurendamist valib, nimetab või määrab</i>	Arvestatud	

	<p><i>krediidiinkasso juhiks üksnes sellise isiku, kes vastab käesoleva seaduse §-s 37 sätestatud nõuetele</i>“. Muudatus on vajalik, sest lisaks maine nõudele on Eelnõu §-s 37 kehtestatud krediidiinkasso juhile ka teised nõuded, mis peavad olema samuti täidetud (teadmised, kogemused, pühendatava aeg jne). Vastasel juhul tekib olukord, kus olulise osaluse menetluse käigus määratud krediidiinkasso juhi puhul tuleb hinnata vaid maine kriteeriumit.</p>		
21	<p>Eelnõu § 34 lõige 4 kohustab krediidiinkassot esitama koos majandusaasta aruandega andmed isikute kohta, kellel on majandusaasta lõpu seisuga krediidiinkassos oluline osalus. Juhime tähelepanu, et KIKS § 49 lõike 1 kohaselt ei ole majandusaasta aruande FI-le esitamine kohustuslik juhul, kui krediidiinkasso avaldab selle oma veebilehel. Sellest tulenevalt tekitab Eelnõu § 34 lõikes 4 sätestatud kohustuse täitmine ja täitmise kontrollime segaduse. Eelnevast tulenevalt teeme ettepaneku muuta Eelnõu § 34 lõiget 4 järgmiselt: „<i>Krediidiinkasso esitab kahe nädala jooksul pärast üldkoosoleku toimumist kuid mitte hiljem kui kuus kuud pärast majandusaasta lõppu Finantsinspeksioonile andmed isikute kohta, kellel majandusaasta lõpu seisuga oli krediidiinkassos oluline osalus, näidates ära isikule kuuluva osaluse suuruse ja selle omamisega seotud asjaolud vastavalt käesoleva seaduse §-dele 26 ja 28.</i>“ Vajadusel võiks täpsustada Eelnõuga esitamisele kuuluvad andmed.</p>	Arvestatud	
22	<p>Eelnõu § 37 sätestab nõuded juhtide valimisele ja määramisele. Eelnõu § 37 lõikest 1 ja lõikes 2 esimesest lausest tuleb kustutada sõna „piisavalt“, sest maine on laitmatu või ei ole laitmatu, selle „piisavuse“ sisustamiseks puuduvad kriteeriumid. Seda enam, mitte ükski Finantsinspeksiooni seaduse (edaspidi <i>FIS</i>) § 2 lõikes 1 sätestatud eriseadus ei kehtesta „piisava laitmatu maine“ regulatsiooni. Kui seadusandjal on soov seada krediidiinkasso juhtidele mõneti kergendatud nõuded, tingituna sektori eripärast, siis õige koht seda teha on nt nii haridust, kogemust kui pühendatavat aega puudutavas. Küll aga peab laitmatu maine sisustamine, võimalus keelduda kui isikul see puudub, olema finantssektori üleselt samadel väärtustel põhinev. Ehk ei saa olla nii, et „väike vargus“ on nt ühes sektoris lubatud juhile ja teises mitte – kõikide finantssektori turuosaliste puhul peab maine laitmatuse olema n-ö sektorikõlblikkuse põrand. Seda öeldes on teatav sektoripõhine diskretsioon ka maine laitmatuse osas mõistlik. Finantsinspeksioon oma praktikas rakendab ka täna sellist diskretsiooni igapäevaselt ja see allub kohtulikule kontrollile, mistõttu pole põhjust normis seda eraldi välja tuua.</p>	Arvestatud	
23	<p>Eelnõu § 37 lõikes 1 on kustutatud krediidiinkasso juhtidele kehtestatud nõuded „krediidiinkasso juhtimiseks vajalikud teadmised, oskused, kogemused ja haridus“. Need nõuded tuleb kindlasti krediidiinkasso juhtidele Eelnõuga kehtestada, sest esiteks tegemist on reguleeritud finantsturu juhtidele ühtlaselt kehtivate kriteeriumitega, mida FI hindab sobivushindamise raames ning teiseks tegemist on kriteeriumidega, mida tuleb hinnata ka krediidiinkasso juhtide kollektiivse sobivuse kontekstis. Kui aga need kriteeriumid ei ole kehtestatud krediidiinkasso juhtidele individuaalselt, pole võimalik hinnata krediidiinkasso juhtide kollektiivset sobivust. Rõhutame, et krediidiinkasso juhtidele tuleb kehtestada tähelepaneku alguses sätestatud nõuded, seda toetab ka EBA koostamisel olev suunis Guidelines on the assessment of adequate</p>	Mitte-arvestatud/ selgitatud	<p>Meie hinnangul näevad eelnõu § 37 lõiked 4 ja 5 „teadmised“ ja „kogemused“ sellisel kujul ette (kollektiivsel kujul, aga mis on iseenesest direktiivi mõte).</p>

	knowledge and experience of the management or administrative organ of credit servicers.		
24	Palume täiendada Eelnõu § 37 lõike 2 punkti 1 järgmiselt: „1) /.../ või tema suhtes on kohaldatud rahvusvahelist sanktsiooni.“	Selgitatud	Nimetatud alus sisaldub juba antud lõike punktis 3.
25	Palume täiendada Eelnõu § 37 lõike 2 järgmise punktiga: „x) ta ei ole suuteline korraldama krediidiinkasso tegevust selliselt, et tarbijate huvid oleksid piisavalt kaitstud;“	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	Leiame, et seda täiendust ei ole võimalik lisada eraldi punktiks § 37 lõikesse 2 kuna see ei ole otseselt maine määratlemise alus. Oleme vastava täienduse lisanud aga eelnõu § 38 lõike 1 teiseks lauseks.
26	Palume Eelnõu § 37 lõike 2 punktis 4 ja § 97 punktis 1 asendada sõna „Finantsinspeksioon“ sõnaga „järelevalveasutusele“. Selline sõnastus on sisult laiem ega piirdu üksnes FI-ga, vaid hõlmab ka teisi järelevalveasutusi. Sama muudatuse palume teha ka Eelnõu § 97 punktis 1.	Arvestatud	
27	Palume täiendada Eelnõu § 39 lõike 1 järgmiselt: „(1) Krediidiinkasso juhiks valimiseks või määramiseks on vajalik isiku kirjalik nõusolek. Koos kirjaliku nõusolekuga esitab isik vähemalt järgmised andmed ja dokumendid: /.../“.	Arvestatud	
28	Palume täiendada Eelnõu § 39 lõike 2 järgmise lausega: „(2) /.../ Finantsinspeksioon võib küsida Finantsinspeksiooni poolt kinnitatud vormiga täiendavat informatsiooni.“ Täiendus on oluline, sest tegutseme väljatöötatud küsimustike baasil kogu sektoris ning oleks ebamõistlik siin teha erand.	Arvestatud	
29	Eelnõu § 41 lõige 4 sätestab sise-eeskirjade regulatsiooni. Juhime tähelepanu, et Eelnõu seletuskirja § 41 lõike 4 selgituse juures on viidatud, et sise-eeskirjades peab kindlaks määrama vähemalt lõike punktides 1-17 nimetatud protseduurid ja tegevused. Eelnõus on vastavas lõikes 16 punkti.	Arvestatud	SK muudetud ja viide parandatud.
30	Eelnõu § 42 lõige 3 sätestab, et krediidiinkasso juhatus või nõukogu määrab siseaudiitori funktsiooni teostamiseks isiku, kellel on siseaudiitori ülesannete täitmiseks vajalikud teadmised, oskused, kogemused, haridus, kutsealane sobivus ja laitmatu ärialane maine. Oleme varasemalt kommenteerinud, et FI eeldab, et nõukogu loomine on kohustuslik ning teinud ettepaneku muuta Eelnõu § 42 lõiget 3 selliselt, et siseaudiitori määramise kohustus oleks vaid nõukogul. Juhatusel allumisel ei saa siseaudiitor olla piisavalt sõltumatu juhatusel töö kontrollimisel. Eelnõu § 42 lõike 3 sõnastuse kohaselt on jätkuvalt juhatusel õigus määrata siseaudiitor ja see käteb endas huvide konflikti ning siseaudiitor ei saa olla sõltumatu. Juhul kui nõukogu loomine ikkagi kohustuslikuks ei muutu, tuleks selle paragrahvi sõnastus igal juhul üle vaadata ja see peaks olema täpsem, s.t et kui nõukogu on olemas, siis peab nõukogu määrama siseaudiitori, mitte ei saa valida, kas määrab juhatus või nõukogu. Kui nõukogu puudub, peab vastav kohustus olema üldkoosolekul. Juhatusel vastavat pädevust panna ei saa ja see tuleb kindlasti kustutada.	Osaliselt arvestatud	Eelnõud on muudetud on nii, et nõukogu puudumisel peab siseaudiitori määrama osanike koosolek, keda tuleb samamoodi ka nn leidudest informeerida. Kuna KAVS-i kohaselt ei ole nõukogu kohustuslik, siis leiame, et krediidiinkassode puhul ei peaks vastav regulatsioon rangem olema.

31	<p>Eelnõu § 43 reguleerib krediidiinkasso tegevuse edasiandmist krediidihaldusteenuse osutajale. Üheselt ei ole arusaadav, kas krediidiinkasso võib tegevusi edasi anda üksnes krediidihaldajale (st teisele inkassole, krediidiastutusele või krediidiandjale ja –vahendajale) või on lubatud tegevusi edasi anda ka sellistele kolmandatele isikutele, kes ei teosta Eelnõu § 3 lõikes 2 nimetatud tegevusi. Küsimus on tekkinud sellest, et Eelnõust ei selgu üheselt, keda loetakse krediidihaldusteenuse osutajaks. Kas selleks loetakse ükskõik millist kolmandat isikut, kellele krediidiinkasso on ükskõik millise tegevuse edasi andnud või on selleks isik, kes osutab krediidihaldustegevusi.</p> <p>Tegevuse edasiandmine on järelevalvesubjekti poolt lepingu alusel, arvestades õigusaktides sätestatud erinõudeid ja piiranguid, kolmanda isiku teenuste kasutamine, mille sisuks on tegevuste ja toimingute jätkuv teostamine, mis on vajalikud järelevalvesubjekti poolt klientidele teenuse(te) osutamiseks ning mida tavaolukorras teostaks järelevalvesubjekt ise. Edasiantavate tegevuste hulka võivad muuhulgas kuuluda: IT tarkvara arendamine ja hooldamine, IT infrastruktuuri hooldamine, turundus, füüsilise turbe tagamine, personaliarvestus, siseaudit jne.</p> <p>Juhul, kui KIKS § 43 reguleerib üksnes krediidihaldustegevuse edasiandmist, siis tuleks kaaluda ka üldise tegevuse edasiandmise regulatsiooni kehtestamist sarnaselt teiste finantsvaldkonda reguleerivate õigusaktidega.</p> <p>Sellest tulenevalt palume täpsustada, kes on krediidihaldusteenuse osutaja.</p> <p>Lisaks teeme ettepaneku § 43 lõike 1 sõnastus üle vaadata. Sätte võiks ümber sõnastada näiteks järgmiselt: „Krediidiinkasso võib krediidihaldustegevuse krediidihaldusteenuse osutajale edasi anda (edaspidi tegevuse edasiandmine) tingimusel, et ta sõlmib kirjaliku lepingu, krediidiinkasso jääb täielikult vastutavaks kõigi käesolevas seaduses ja selle alusel antud õigusaktides sätestatud kohustuste täitmise eest, ning kui: [...].“</p>	Arvestatud	§-i sõnastust on muudetud nii, et FI-d tuleb teavitada ka juhul kui antakse lisaks krediidihaldustegevusele muid tegevusi edasi, sh on ka FI-le antud vastav sekkumise õigus.
32	Palume muuta Eelnõu § 44 pealkiri järgmiselt: „§ 44. Krediiditoimik ja selle pidamine“.	Arvestatud	
33	<p>Teeme ettepaneku lisada §-i 44 järgmine lõige: „(5) Krediidiinkassol või krediidiostjal on õigus saada viivituses oleva krediidilepingu või sellest tuleneva nõude makspanekuks krediidiandjalt või –vahendajalt kogu varasem krediiditoimik, mh andmeid vastutustundliku laenamist ja selle hindamist puudutava kohta. Vastavaid andmeid võib krediidiinkasso või krediidiostja kasutada üksnes oma nõuete makspanekuks.“</p> <p>Krediiditoimikut puudutav probleem tuleb praktikast. Kui isik vaidlustab võla, saab ta esitada kõik nõuded võla osas, mh vastutustundliku laenamise osas (kohtud teevad mh ka iseseivalt sedalaadi kontrolli). Ehk õiguslikult peaks olema tagatud krediidiinkasso õigus saada nt krediiditoimik, sh vastutustundliku laenamise põhimõtte rakendamisega seotud materjalid. On selge, et probleemiks on siin pankade puhul pangasaladuse teema. Palume kaaluda kas oleks võimalik seda reguleerida vajadusepõhiselt.</p>	Arvestatud	Antud §-i on muudetud läbivalt – esiteks kuna krediidiinkassod/ostjad ei saa olla krediidiandjad, siis suurema õigusselguse huvides kasutatakse eelnõus nüüd mõistet krediidilepingu haldamisega seotud toimik. Teiseks on täpsemalt määratletud, et milliseid andmeid peab pank/krediidiandja inkassole andma.
34	Eelnõu § 49 lõikes 1 on nõutud vandeaudiitori aruande ärakirja esitamine. Teeme ettepaneku kustutada sõna „ärakiri“ kuna tänapäeval enam audiitori aruandeid paberil ei väljastata vaid esitatakse elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatuna. Sellise aruande võib FI-le edastada muutmata kujul.	Arvestatud	

	<p>Eelnõu § 49 lõike 1 teises lauses on esitamisele kuuluvaid aruandeid üldistatud kujul nimetatud andmeteks ja dokumentideks. Juhime tähelepanu, et kõnealuse sättega on nõutud majandusaasta aruande ja vandeaudiitori aruande esitamist või avalikustamist ehk mõlema dokumendi puhul on tegemist aruandega, seega oleks põhjendatud nende koondnimetusena kasutada sõna „aruanne“. Sellest tulenevalt teeme ettepaneku asendada Eelnõu § 49 lõike 1 teises lauses sõnad „andmed ja dokumendid“ sõnaga „<i>aruanded</i>“.</p> <p>Eelnõu § 49 lõike 1 teise lause kohaselt on krediidiinkassol võimalik saada vabastus FI-le majandusaasta aruande ja audiitori aruande esitamisest juhul, kui ta avalikustab nimetatud dokumendid oma veebilehel. Halduskoormuse vähendamiseks teeme ettepaneku täiendada majandusaasta aruande ja audiitori aruande esitamise kohustusest vabastamise tingimust äriregistrile nimetatud dokumentide esitamisega. Seega krediidiinkasso ei peaks FI-le lõikes 1 nimetatud aruandeid esitama ka juhul, kui aktsionäride või osanike kinnitatud aruanne ja audiitori aruanne on esitatud äriregistrile kuue kuu jooksul pärast majandusaasta lõppu.</p> <p>Kokkuvõtlikult teeme ettepaneku sõnastada Eelnõu § 49 lõige 1 järgmiselt: „<i>Krediidiinkasso esitab Finantsinspeksioonile üldkoosoleku kinnitatud majandusaasta aruande koos vandeaudiitori aruandega kahe nädala jooksul pärast aktsionäride või osanike üldkoosoleku toimumist, kuid mitte hiljem kui kuus kuud pärast majandusaasta lõppu. Kui krediidiinkasso on nimetatud aruanded samaks tähtajaks avalikustanud oma veebilehel või esitanud äriregistrile, ei pea ta neid Finantsinspeksioonile esitama.</i>“</p>		
35	<p>Eelnõu § 49 lõike 3 kohaselt oleme varasemalt teinud järgmise muudatusettepaneku: „(3) <i>Finantsinspeksioonile esitatavate regulaarsete järelevalveliste aruannete periood on kvartal ning aruanded tuleb esitada Finantsinspeksioonile ühe kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu, kui käesolevas seaduses ei ole ette nähtud teisiti. Kui aruande esitamise viimane kuupäev on puhkepäev, tuleb regulaarne aruanne esitada hiljemalt puhkepäevale järgneval esimesel tööpäeval.</i>”</p> <p>Juhime tähelepanu, et me ei ole nõus regulaarse järelevalvelise aruandluse perioodi muutmisega. Eelnõu eelmises versioonis oli aruannete esitamise perioodiks kvartal, mis on Eelnõu käesolevas versioonis asendatud poolaastaga. Krediidiinkassode tegevus on seotud ja peegeldub ka krediidiandjate ning krediidiasutuste aruannetes. Seega krediidituru tervikpildi saamiseks, arengute hindamiseks ja andmete ristvõrdluseks on oluline saada andmeid sama sagedusega. Krediidiasutused esitavad krediitide kohta andmeid kuise ja kvartaalse sagedusega ning krediidiandjad kvartaalse sagedusega, seega krediidiinkassode regulaarsete andmete esitamise sageduseks võiks minimaalselt olla kvartal.</p>	Arvestatud	
36	<p>Eelnõu § 60 reguleerib krediidisaaaja kaebuse registreerimist ja lahendamist. Juhime tähelepanu, et Eelnõu § 60 lõige 3 ja selle seletuskirja sisu on erinev. Seletuskirja sisu kirjeldab Eelnõu eelmises versioonis sätestatud.</p>	Arvestatud	
37	<p>Eelnõu § 67 lõikega 4 pannakse FI-le kohustus koostada ja avalikustada kaebuste lahendamise kord, mille alusel krediidisaaajate kaebusi vastavalt Eelnõu §-le 60 lahendatakse. Eelnõu § 67 ja selle seletuskirja sisu on erinevad. Seletuskirjas ei ole arvestatud, et Eelnõu tekstis on lõikeid muudetud, mistõttu § 67 lõike 4 seletus puudub seletuskirjast.</p>	Arvestatud	

38	Eelnõu § 74 lõikes 7 palume „kahe kuu jooksul“ asendada sõnadega „kolme kuu jooksul“.	Arvestatud	
39	Eelnõu § 74 lõikes 9 palume „neli kuud“ asendada sõnadega „viis kuud“.	Arvestatud	
40	Oleme varasemalt kommenteerinud, et Eelnõus on kasutatud sõna krediidsaaja/krediidsaajad kord ainsuses, kord mitmuses. Ainsuses ja mitmuses sõnade kasutamine võiks olla Eelnõus läbivalt ühtemoodi. Näiteks, Eelnõu § 85 pealkirjas on endiselt “krediidsaaja” ainsuses, aga sama paragrahvi lõikes 1 teksti sees on “krediidsaajate” mitmuses. Eelnõu §-s 60 on samuti “krediidsaaja” ainsuses.	Osaliselt arvestatud	Võimaluse korral on kasutatud ainsust. Aga märgime, et see oleneb kontekstist, et millal saab kasutada ainust, millal mitmust. Nt kui tegemist on normiga, kus peetakse silmas laiemalt mitmete krediidsaajate huve, siis on asjakohasem kasutada mitmust.
41	Eelnõu § 94 lõike 1 punktis 1 (ja mõnes kohas veel) kasutatakse väljendit „krediidsaajate poolt väljastatud krediidilepingud“. Juhime tähelepanu, et korrektne oleks sätestada „krediidsaajate poolt väljastatud krediidid.“	Osaliselt arvestatud	Termin „väljastamine“ on asendatud terminiga „sõlmitud“.
42	Eelnõu § 94 lõige 3 sätestab, et kui isik on esitanud vastavalt käesolevale seadusele tegevusloa taotluse enne 2024. aasta 29. juunit, mis puudutab krediidsaajate poolt väljastatud krediidilepingute haldamist või enne 2024. aasta 30. detsembrist, mis puudutab krediidiandja poolt väljastatud tarbijakrediidilepingute haldamist ja seda ei ole tagastatud ning selleks tähtjaks ei ole Finantsinspeksioon otsustanud tegevusloa andmist või sellest keeldumist, ei loeta äriühingu tegevust tegevusloata tegevuseks karistusseadustiku tähenduses. Sellel juhul ei ole isikul lubatud alates 2024. aasta 29. juunist või alates 2024. aasta 31. detsembrist kuni tegevusloa saamiseni tegeleda krediidihaldustegevusega. Palume selgitada, kas sätte loogikat ja seletuskirja arvestades, ei peaks 30. detsembril asemel olema 31. detsember.	Arvestatud	Sõnastust on vastavalt korrigeeritud. Märgime lisaks, et varasemat 29. juuni kuupäeva on nihutatud 30 septembri peale (puudutab krediidsaajate poolt väljastatud ja viivituses olevaid krediidilepingute haldamist).
43	Eelnõu § 96 punktidega 7 ja 8 täiendatakse FIS § 41 lõikega 5.4 ja § 42 lõikega 5.4. Eelnõu kohaselt on krediidiinkasso ja välisriigi krediidiinkasso Eesti filiaali järelevalvetasu mahuosa arvutamise aluseks FI-le raamatupidamise aastaaruandes kajastatud hallatavate krediidilepingute koondjäägi koondsumma. Seletuskirja kohaselt peaks FI asjakohased andmed saama raamatupidamise aastaaruande kasumiaruandest. Juhime tähelepanu, et üldreeglina kasutatakse järelevalvetasu arvutamiseks subjekti poolt FI-le järelevalve teostamiseks esitatud aruannete andmeid. Selline lähenemine tagab FI-le andmete sissenõudmise aluse ja kontrollimise võimaluse ning vajadusel ka parandamise nõudmise ehk muude andmetega võrreldes kvaliteetsemate andmete alusel järelevalvetasu arvutamise võimalused. Eelnõu § 49 kohaselt on majandusaasta aruande koosseisu kuuluva raamatupidamise aastaaruande esitamise kohustus vaid krediidiinkassol ning ta ei pea aruannet esitama, kui see on tema veebilehel avalikustatud. Välisriigi krediidiinkasso Eesti filiaalil puudub Eelnõu kohaselt majandusaasta aruande FI-le esitamise kohustus. Seega järelevalvetasu arvutamiseks vajalike andmete tähtaegne esitamine ja FI õigus nõuda andmete kvaliteedi parandamist ei ole Eelnõuga tagatud. Samuti juhime tähelepanu, et seletuskirja selgitus, et järelevalvetasu arvutamiseks	Arvestatud/ selgitatud	Vastavaid FIS-i sätteid on ettepanekutest tulenevalt muudetud. Konkreetses küsimuses märgime, et hallatavate krediidilepingute ja nendest tulenevate nõuete koondjäägi kogusumma all peetakse silmas krediidilepingutest tulenevaid nõudeid kokku (nii põhiosamaksed ja intressimaksed).

	<p>vajalikud andmed on kättesaadavad kasumiaruandest ei ole õige, kuna kasumiaruandes ei kajastata hallatavate lepingute jääke.</p> <p>Teeme ettepaneku sätestada järelevalvetasu arvutamise aluseks järelevalve teostamiseks esitatavate aruannete andmed. Oleme teinud ettepaneku sätestada järelevalveliste aruannete esitamise sageduseks kvartali (Eelnõus on sageduseks poolaasta). Kuna järelevalvetasu arvutamise aluseks on raamatupidamisaruannetes kajastatavate hallatavate lepingute jäägid, siis sellised andmed tavaliselt võivad ajas oluliselt muutuda ja oleks otstarbekas kasutada teatud perioodide kohta esitatud jääkide kas summat või keskmist koondsummat. Sarnast lähenemist on kasutatud ka teiste subjektide võrreldavate andmete puhul (vt nt FIS § 41 lõige 1 – vara või tarbimiskrediidi jäägi aritmeetiline keskmine määratud perioodide seisudega).</p> <p>Palume selgitada millist näitajat on mõeldud hallatavate krediitilepingute ja nendest tulenevate nõuete koondjäägi kogusumma all. Kas on mõeldud ainult krediitilepingutest tulenevaid nõudeid kokku (nt põhiosamakse ja intressimakse) või ainult mingit osa nõuetest? Teeme ettepaneku sõnastada FIS § 41 lõige 5.4 ja § 42 lõige 5.4 järgmiselt:</p> <p><i>„(5.4) Krediidiinkasso järelevalvetasu mahuosa ettemakse arvutamisel võetakse aluseks tema või vastava välisriigi krediidiinkasso Eesti filiaali hallatavate krediitilepingute ja nendest tulenevate nõuete koondjäägi kogusumma aritmeetiline keskmine, mis on arvutatud tema Inspeksioonile esitatud aruannete andmetel eelmise aasta 31. detsembri ning jooksva aasta 31. märtsi ja 30. juuni seisuga.“</i></p> <p><i>„(5.4) Krediidiinkasso järelevalvetasu mahuosa lõppmakse arvutamisel võetakse aluseks tema või vastava välisriigi krediidiinkasso Eesti filiaali hallatavate krediitilepingute ja nendest tulenevate nõuete koondjäägi kogusumma aritmeetiline keskmine, mis on arvutatud tema Inspeksioonile esitatud aruannete andmetel eelmise aasta 31. märtsi, 30. juuni, 30. septembri ja 31. detsembri seisuga.“</i></p>		
44	<p>Eelnõu § 97 punktiga 1 muudetakse KAVS § 39 lõike 2 punkte 5 ja 6 ning nende muudatustega on välja jäetud kriteerium, et isiku maine ei ole laitmatu kui tema suhtes on kohaldatud rahvusvahelist sanktsiooni. Palume vastav muudatus jätta tegemata ning lisada nimetatud alus.</p>	Arvestatud	
45	<p>Palume täpsustada KAVS § 56 lõike 3 sõnastust. Nimetatud lõike kohaselt esitab krediidiandja või äriühingust krediidivahendaja FI-le majandusaasta aruande ja muud kaasnevad dokumendid kahe nädala jooksul pärast aktsionäride või osanike üldkoosoleku toimumist. Kuna vastavalt KAVS §-le 59 peab krediidiandja raamatupidamisaruanne olema auditeeritud, siis majandusaasta aruandes kajastuv teave on oluliseks sisendiks järelevalveliste aruannete kontrollimise protsessi ja järelevalve teostamisel. Järelevalve tõhusaks teostamiseks, et järelevalve saaks opereerida andmetega, mis ei ole oluliselt vananenud, oleks vaja majandusaasta aruande esitamiseks määrata lõppkuupäev. Samamoodi on antud kohustuse tähtpäev sätestatud konkreetse tähtajana ka teistes finantsjärelevalve subjektide tegevust reguleerivates seaduses. Ettepaneku kohaselt majandusaasta aruande FI-le esitamise tähtpäeva sidumine kuue kuuga pärast majandusaasta lõppu ei tekita krediidiandjatele ja –vahendajatele olulist halduskoormust, kuna langeb kokku äriseadustikus majandusaasta aruande äriregistrile esitamise tähtajaga. Tulenevalt eeltoodust teeme ettepaneku lisada KAVS § 56 lõike 3 lõppu „<i>kuid mitte hiljem kui kuus kuud pärast majandusaasta lõppu</i>“.</p>	Arvestatud	

46	<p>Palume Eelnõu §-i 97 täiendada järgmiste punktidega:</p> <p>(I) Muuta KAVS § 28 lõike 1 sõnastust järgmiselt: „Oluline osalus käesoleva seaduse tähenduses on otsene või kaudne osalus krediidiandja või -vahendaja aktsia- või osakapitalis, mis on vähemalt 20 protsenti äriühingu aktsia- või osakapitalist, seda väljendavatest kõigist õigustest või kõigist häälest äriühingus, või osalus, mis võimaldab saavutada olulise mõju äriühingu juhtorganite üle. Olulise osaluse nõuded kehtivad ka kredidivahendajale, mistõttu peaks ka kredidivahendaja olema nimetatud KAVS § 28 lõikes 1, kuid see on ekslikult välja jäänud.</p> <p>(II) Täiendada KAVS § 44 lõiget 3 punktiga 10.1 järgmises sõnastuses: „10.1) juhi sobivushindamise kord;“.</p> <p>Üks oluline juhtide tegevusega seotud valdkond on sobivusmenetlus. Krediidiandjal ja -vahendajal lasub kohustus läbi viia juhtide esmane ja pidev hindamine läbi viia. Kuna krediidiandja ja -vahendaja juhtidele on seadusega määratud kõrgendatud nõuded, peab nimetatud nõuete täitmiseks krediidiandjas ja -vahendajas olema kehtestatud juhtide tegevust reguleerivad sise-eeskirjad ja protseduurireeglid, mille järgimisel on juhatusel võimalik välistada juhtivatele ametikohtadele sobimatuid isikuid. Sobivusmenetluse läbi viimiseks sise-eeskirjade kehtestamine ja nende kohane rakendamine tagab eeldused, et krediidiandja või -vahendaja valib juhtideks isikud, kes vastavad seaduses sätestatud nõuetele, ehk neil on olemas vajalikud teadmised, oskused, kogemused, maine jne. Eelnevast tulenevalt on oluline, et krediidiandjal ja -vahendajal oleks kehtestatud sobivushindamise kord, kus on kirjas nõuded, protseduurid ja dokumenteerimine juhtide hindamise kohta.</p>	Arvestatud	
47	<p>Eelnõu § 98 punktiga 2 täiendatakse KAS § 88 lõikega 4.5 järgmises sõnastuses: „Krediidiasutus on kohustatud avaldama pangasaladuse Statistikaametile riikliku statistika seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks, juhul kui klient on krediidiasutusele selleks nõusoleku andnud.“</p> <p>Oleme varasemalt teinud ettepaneku, et pakutud muudatus tuleb Eelnõust kustutada ja jääme endiselt selle juurde. Meie hinnangul ei nähtu sedalaadi vajadust ega põhjendusi, et jaatada pangasaladuse jagamist Statistikaametiga ning üldisemal kujul andmetest peaks piisama Statistikaametile tema funktsioonide jaoks. FI palub Eelnõu § 98 punktiga 2 pakutud muudatus kustutada. Seoses sellega tuleb kustutada ka Eelnõu § 98 punktis 5 sätestatud täiendus.</p>	Selgitatud	Vastavat normi on muudetud nii, et nõusoleku klient peab saama Statistikaamet ise kui ta soovib pangasaladust saada. Leiame, et sel juhul on kõik andmekaitse riskid piisavalt maandatud. Seletuskirja on lisaks lisatud täiendavaid selgitusi.
48	Teeme ettepaneku Eelnõu § 98 punktiga 4 muudetud KAS § 92.3 lõike 3 viimases lauses asendada sõna „laenude“ sõnadega „krediidilepingute või sellest tulenevate nõuete“, kuna see vastavuses Eelnõus kasutatava terminoloogiaga.	Arvestatud	
RIIGIKOHUS			
49	Eelnõu § 11 lõige 4 sätestab piiravad tähtajad uue tegevusloa taotluse esitamisele kui eelmine taotlus on jäetud rahuldamata või läbi vaatamata. Sarnast piirangut uue tegevusloa taotluse esitamisele pole sätestatud juhaks, kui tegevusloa taotlus tunnistatakse kehtetuks eelnõu § 13 lõike 2 alusel. Seega pole eelnõust täpsemalt võimalik aru saada, kas ka tegevusloa kehtetuks tunnistamisel kehtib mingi ajaline piirang	Selgitatud	Kui krediidiinkasso tegevusluba on kehtetuks tunnistatud KIKS § 13 lg 2 alusel, siis see on haldussunni (direktiivi artikli 23 tähenduses nn parandusmeede) ja tüüpiliselt

	<p>uue tegevusloa taotluse esitamisele. Eelnõu seletuskirjas pole erisust põhjendatud. Eelnõu § 13 tuleks selles osas täpsustada.</p>		<p>taotleks järelevalveasutus (ehk siis FI) krediidiinkasso sundlõpetamist KIKS § 56 lg 8 alusel. Sama juriidiline isik ei saaks nii ehk teisiti uut tegevusloa taotleda. Krediidiinkasso juhid või omanikud (s.t. olulist osalust omavad isikud) ei kvalifitseeruks enam juhiks kooskõlas KIKS § 37 lõikega 2 (eriti arvestades punkti 6) ega olulist osalust omavaks isikuks kooskõlas KIKS §-s sätestatud 27 nõuetega. Antud juhul me ei pea seetõttu vajalikuks eelnõu sõnastust selles osas muuta.</p>
50	<p>Eelnõu § 13 lõige 3 annab õigusliku aluse ettekirjutuse tegemiseks, kui esinevad tegevusloa kehtetuks tunnistamise alused, et anda taotlejale võimalus Finantsinspektsiooni poolt tuvastatud puudused parandada. Eelnõu § 77 lõige 1, mis reguleerib ettekirjutuse tegemise aluseid, ei loetle eelnõu § 13 lõikes 3 märgitud eraldiseisva ettekirjutuse tegemise alusena. Eelnõu § 77 lõiget 1 tuleks selles osas täpsustada.</p>	Arvestatud	<p>Eelnõu §-i 77 lõiget 1 on täiendatud uue punktiga 5.</p>
51	<p>Eelnõu § 77 lõike 3 eesmärki tuleks täpsustada. Eelnõu § 1 lõige 2 sätestab, et eelnõuga ette nähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesolevast seadusest ja Finantsinspektsiooni seadusest tulenevaid erisusi. Haldusmenetluse seaduse § 60 lõigete 1 ja 2 kohaselt on kehtiv haldusakt kohustuslik igapäevale. Seega puudub vajadus eelnõu § 77 lõikes 3 eraldi sätestada haldusakti täitmise kohustuslikkust. Sätte kehtima jäämisel tuleks lisada viide ka vaide esitamise võimalusele. Tähele tuleb panna ka seda, et sõltumata ettekirjutuses märgitust, on ettekirjutuse täitmist võimalik peatada nii kohtumenetluses esialgse õiguskaitse abinõu kohaldamisel (halduskohtumenetluse seadustiku § 249 lg 1) kui ka vaidemenetluses haldusmenetluse seaduse §-s 81 sätestatud eeldustel.</p>	Arvestatud/ selgitatud	<p>Eelnõust on § 77 lõige 3 välja jäetud kuna põhimõtteliselt on vastav üldnorm HMS-s olemas.</p> <p>Siiski märgime, et FI haldusaktidele ei kohaldata vaidemenetlust, sest FI-l ei ole nn „kõrgemal seisvat haldusorganit“ – vastavalt FIS § 55 lg 3 lähevad võimalikud vaidlused otse kohtusse.</p>
JULIANUS INKASSO OÜ			
52	<p>§ 2 lg 4 p 4 - Võlgade menetlemine on oma olemuselt sarnane õigusabi tööga- peetakse läbirääkimisi lepingut mittetäitnud osapoolega ning kui see ei õnnestu, siis pööratakse kohtusse. Antud välistuse korral on mõistlik kogu krediidiinkassot teha advokaadi kutsetegevuse raames ning sellisel juhul ei vaja selline tegevus litsentsi ega rakendu ükski käesolevast seadusest tulenev piirang. Teeme ettepaneku lisada täpsustus, et oleks lubatud „...advokaadil üksiknõude sissenõudmise raames“.</p>	Mitte-arvestatud/ selgitatud	<p>Säte põhineb direktiivi artiklil 2(6). Näeme, et antud juhul puudub siiski vajadus minna direktiivist kaugemale, kuna ei näe, et advokaadid hakkaksid nõ antud olukorda ära kasutama ehk hakkavad püsivalt tegelema krediidi haldustegevusega.</p>
53	<p>§ 3 lg 9 - Loetud lahendused on teostatavad siis kui krediidileping ei ole veel üles öeldud. Kui leping on üles öeldud, siis ei saa rääkida intressi muutmisest ega lepingu pikendamisest ning omamata krediidiandja litsentsi ei tohigi krediidiinkasso lepingut pikendada ega uut intressi arvestada.</p>	Selgitatud	<p>Antud juhul ei päris selge, et mida mõeldakse lepingu üles ütlemise all. Krediidiandja saab inkassole lepingu loovutada ka siis kui see ei ole veel üles öeldud.</p>

			<p>Nimetatud võimalusi saabki krediidiinkasso kasutada sobivuse korral nõ nõude ümberkujundamiseks ilma, et ta vajaks krediidiandja tegevusluba.</p>
54	<p>§ 4 lg 8 - Krediidiinkasso ega krediidiostja ei tea menetluse alguse hetkel, kus riigis krediidisaja hetkel viibib. Pole otstarbekas nõuda menetluse lõpetamist nende isikute suhtes põhjusel, et vastavas sihtriigis puudub menetlusõigus. Kogu suhtlus toimub elektrooniliselt. Pole võimalik ka nõuda, et iga üksiku juhtumi tõttu peaks igas maailma riigis võtma litsentsi. Seepärast oleks mõistlik sätestada kogu regulatsioon selliselt, et inkassol on õigus menetleda siis, kui krediidisaja elukoht oli Eestis krediidi võtmise hetkel.</p> <p>Selline olukord põhjustaks suuremaid kahjusid krediidiandjatele, sest võlgniku välisriiki kolides ei tohiks keegi temalt võlga sisse nõuda. Arvestades Eesti elanike arvu väiksust on selliseid võlglasti igas riigis kuni 100, siis ei ole ka ühelgi sihtriigi teenusosutajal huvi nii väikese mahu vastu. Põhimõte, et keelatakse oma võlglasti vastu pöördumist (kirjavahetuse või kohtu kaudu), kui ta asub teises riigis on väga ebaproportsionaalne piirang. Ka pankadel pole keelatud laenulepinguga seotud toimingud, kui isik elab paralleelselt teises riigis. Seetõttu tuleks lähtuda põhimõttest, et keelatakse teenuse pakkumine riigis, kus ei ole end litsentseeritud vastavalt sealse riigi seadustele. Eelmise kriisi ajal kasutasid võlglastid massiliselt enda väljaregistreerimist rahvastikuregistrist ja märkisid elukohaks suvalise riigi suvalise aadressi.</p>	Selgitatud	<p>Esiteks tuleb meeles pidada, et vastavalt direktiiv reguleerib piiriülest teenuste osutamist, sh vastavat menetlust, krediidiandjate viivituses krediidilepingutest tulenevate nõuete osas. Kui nõue tuleneb muust krediidilepingust (nt krediidiandjaga sõlmitud lepingust), siis kohaldub piiriülel menetlusel iga liikmesriigi siseriiklik õigus, ehk sel juhul tuleb küll teavitada FI-d, kuid FI omakorda seda teavet teise liikmesriigi järelevalveasutusele ei edasta.</p> <p>Teiseks tuleb toonitada, et KIKS-ist ei tulene kohustust lõpetada krediidilepingutes tulenevate nõuete osas menetlus isikute suhtes, kelle elukoht muutub nt kolitakse mõnda teise EL liikmesriiki. Tegevusloa saanud krediidiinkasso võib lepingust tulenevate nõuete sissenõudmisega tegeleda kõigis EL liikmesriikides, selleks tuleb teavitada FI-d ja pangalaenu puhul ka teise liikmesriigi finantsjärelevalve asutust (FI kaudu vastavalt KIKS § 18 sätestatud nõuetele).</p> <p>Näiteks kui varasemalt pidi Eesti inkasso Rootsis tegutsemiseks (sh Rootsi kolinud Eesti kodanikult võla sissenõudmiseks) taotlema Rootsi Andmekaitse Asutuselt (Integritetsskyddsmyndighet en) tegevusluba, siis alates 2024. aastast peab Eesti krediidiinkasso saatma Finantsinspektsiooni kaudu</p>

			vaid tegevuse alustamise teavituse.
55	<p>§ 17 lg 2 - Eesti inkassoettevõtete menetluses on hinnanguliselt üle 5000 menetluse, mille puhul võlgnik on asunud elama väljaspoole Eestit ning kellega käib suhtlus kas elektrooniliste sidevahendite kaudu või kelle suhtes teostatakse rahvusvahelise maksekäsu või rahvusvahelise täitekorralduse abil menetlust. Nende nõuete koguväärtus on miljonites eurodes. Antud eelnõu sõnastuse juures tuleks kõikide nende menetluste korral tõsta näpud klaviatuurilt ning need menetlused lõpetada. See kahjustaks kõiki Eesti krediidiandjaid täna ja tulevikus, sest iga riigi osas vastava kooskõlastamise läbimine ei ole majanduslikult mõistlik. Seepärast teeme ettepaneku sõnastada seaduses piiriülekena teenus siis kui seda pakutakse välisriigis. Eesti ei peaks oma ettevõtetele keelama oma võlglastega välismaal suhtlemist. Lisaks näitab eelmine kriis, et sellise augu tekitamisel hakatakse kriisiolukorras massiliselt enda aadressiks nimetama välismaa aadresse.</p>	Selgitatud	<p>Nn piiriülevalt teenuse osutamine (või ka filiaali kaudu) ei tähenda vastavate menetluste lõpetamist. §-de 17 jt eesmärk on määratleda see, et FI oleks nõ eelkõige kursis, kus krediidiinkasso tegutseb ja kui tegemist on pankade poolt väljastatud krediidilepingutega ja nendest tulenevate nõuete sissenõudmisega, siis rakendub ühte EL passirežiimi (teised liikmesriigid ei saa sel juhul teha mingeid takistusi erinevalt mitte-pankade poolt väljastatud krediidilepingutest tulenevate nõuete sissenõudmisega).</p>
56	<p>§ 38 lg 1 - Antud säte on majanduslik nonsens. Kui töötaja või juhatuse liige on krediidiinkasso omanik või kui tema palk sõltub sissenõutavast summast, siis kuidas saab seadusega nõuda, et ta seab oma võlglaste huvid kõrgemale enda majanduslikest huvidest?</p>	Selgitatud	<p>Nimetatud säte kehtestab nõuded juhtidele ja töötajatele. Säte eesmärgiks on tagada, et krediidiinkasso juhid ja töötajad oleksid piisavate teadmistega ja piisavalt hoolikad, et mitte põhjustada krediidisaajatele põhjendamatuid kulusid, sh oskaksid piisavalt täpselt ja kiiresti krediidisaajate küsimustele vastata ning selgitusi anda. See aitab kaasa krediidisaaja võimekusele võlgnevused kõrvaldada. Krediidisaaja majanduslike huvid enda majanduslikest huvidest kõrgemale seadmise all ei välista juhtidel/töötajatel olla konkreetse ettevõtte omanikud ja teenida selle tegevuse käigus ka kasumit.</p>
57	<p>§ 44 lg 2 - Inkassofirma krediiditoimik ei saa sisaldada andmeid krediidiandmise kohta, sest seda on hakatud koostama pärast võla tekkimist.</p>	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	<p>§-i 44 on olulises osas muudetud ja täiendatud tagamaks, et krediidiinkassol või asjakohasel juhul krediidiosastjal on õigus saada viivituses oleva krediidilepingu või sellest tuleneva nõude nõ maksmapanekuks</p>

			<p>krediidiasutuselt või krediidiandjalt varasema krediiditoimiku see osa, mis sisaldab andmeid vastutustundliku laenamist ja selle hindamist puudutava kohta seoses konkreetse tarbijaga, kuid mitte krediidiasutuse või krediidiandja ärisaladust puudutavaid andmeid.</p>
58	<p>§ 44 lg 4 - Inkassofirma toimik ei saa sisaldada informatsiooni krediidi andmise kohta ega ka muutmise ja jälgimise kohta, sest see on toimunud enne inkassole üleandmist. Teeme ettepaneku lisada seadusesse sätte, et Krediidiandja/asutus on kohustatud edastama krediidilepingu müümisel oma krediiditoimiku koopia krediidiostjale. Ilma selleta ei saa krediidiostja esitada argumente krediidilepingu asjaolude üle peetavas vaidluses.</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Antud sätte muutmise vajadusele on tähelepanu juhtinud ka Finantsinspeksioon (vt märkus nr 33). Sisuliselt viitab ka Riigikohus oma hiljutises otsuses (2-21-13098), et vastutustundliku laenamise põhimõtte kontrollimiseks on selliste andmete edastamine/esitamine vajalik.</p>
59	<p>§ 45 lg 2 - Äriühingule oma äridokumentide säilitamise lõpptähtaja maksimumi kehtestamine ei saa olla ühelgi põhjendusel seadusliku reguleerimise objektiks. Äriühing võib pidada oma arhiivi kasvõi aegade lõpuni kui ta seda ajaloo jäädvustamiseks tähtsaks peab.</p>	Selgitatud	<p>Andmete säilitamise piirang tuleneb direktiivi artikli 11 lõikest 4. Tegemist on põhimõtteliselt GDPRi erinormiga, kus võlgnike andmetega seotud kaitse seatakse esikohale (mistõttu ei saa äriühing siin ise otsustada kui kaua ta nt võlgnikega peetud kirjavahetust saab säilitada).</p>
60	<p>§ 47 lg 5 - Kuigi eelnõu kooskõlastuslehel on märkus, et püsiva andmekandjaga võrdustatakse ka e-keskkond, siis pole seda muudatust antud teksti veel sisse viidud. Sellist kohustust ei ole Eestis mitte ühelgi teenuseosutajal ega kaubamüüjal ega ka pangal, kellele inimesed teevad igakuised makseid. Kirja saatmise kulu inkassotegevuses on 3,5% keskmisest maksest (paljudel juhtudel ka üle 50% makse suuruselt). See on absoluutselt teostamatu kohustus majanduslikult. Lisaks sellele tuleb arvestada, et 1/3 maksetest toimub täiturite vahendusel, kes teavitavad võlausaldajaid maksetest 10 päeva pärast laekumist.</p> <p>Täitemenetluse puhul peab võlgnikuga võla arvestust täitur ning inkasso ega krediidiostja ei tea võlajääki (sest lisanduvad täituritasud) ega ka viivisejääki, sest maksekuupäeva teab täitur. Samuti puuduvad inkassol ka kontaktandmed, mille kaudu toimub täituri ja võlgnikuvaheline suhtlus.</p>	Selgitatud	<p>KIKS-i eelnõu seletuskirja on § 47 lg 5 osas esimese kooskõlastusringi järgselt täiendatud, sh selgitatud täpsemalt „püsiva andmekandja“ mõistet. „Püsiv andmekandja“ on autonoomne EL õigusmõiste, mida sisustavad EL õigusaktid, VÕS § 11.1 ja kohtupraktika, seega ei ole vajalik eraldi KIKS-i lisada täpsustust e-keskkonna kohta. Nagu seletuskirjas ka mainitud, siis e-keskkonda võib lugeda püsivaks andmekandjaks, kui ta vastab püsivale andmekandjale sätestatud nõuetele.</p>

			<p>Käesoleva eelnõuga ei soovi me minna reguleerima sissenõudjate (inkassofirmade) ja kohtutäiturite suhteid. Leiame, et vajalik infovahetus tuleb tagada läbi olemasoleva praktika. 2024. a. 1. jaanuaril jõustub ka uus TMS § 63 redaktsioon, mille lg 12 kohaselt on täitmisregistrist avalikult kättesaadav teave, kas isikul on täitmisele antud võlgnevus, ning selle olemasolu korral täitedokumendist tuleneva võla suurus ja selle jääk. Teavet antakse nende täitemenetluste kohta, milles on möödunud vabatahtliku tasumise tähtaeg.</p>
61	<p>§ 47 lg 6 – Kuna see punkt tagab täielikult krediisaaaja kaitse, siis kaotab mõtte maksekonto pidamise regulatsioon. See kaitseks küll krediidiandjaid, kuid kuna kõik krediidiandjaid on tunduvalt tugevamal positsioonil kui inkasso, siis vast nad ei vaja kaitset oma teenuse osutaja eest. Kui kehtestada selline põhimõte nagu eelnõus, siis võiks ju analoogia kohaselt nõuda ka vastupidist, et pangakontol olev raha ei kuulu panga pankroti korral pankrotivara hulka ning pank ei või seda raha kasutada oma tegevuses.</p>	Selgitatud	<p>KIKS § 47 lg 6 aluseks on direktiivi artikkel 6(2) punkt b ja selle eesmärk on tagada, et olenemata sellest, mis kujul on krediidiinkasso ja krediidiostja omavaheline suhe kokku lepitud (sh ka vastavate vahendite ülekandmine), siis ei saa see mõjutada võlgnikust krediisaaaja olukorda (s.t. võlgnik ei pea teadma, kas ja millal inkasso vastavad summad ostjale üle kannab). Tema konkreetne kohustus loetakse makse sooritamisel täidetuks.</p> <p>KIKS § 47 lg 1 eesmärk (mis põhineb direktiivi artikkel 6(2) punktil a) on eelkõige tagada, et krediidiinkasso maksejõuetuse korral ei saaks krediisaaajatest võlgnike tasutud maksate arvel rahuldada krediidiinkasso muude võlausaldajate nõudeid.</p> <p>Nt sarnane regulatsioon on ette nähtud ka investeerimisühingute puhul (vt väärtpaberituruseaduse § 88).</p> <p>Krediidiasutustele pankadele on finantssektoris ette nähtud</p>

			kõige rangemad nõuded, sh ka hoiustajate vahendite kaitsele (läbi Tagatisfondi), seega siin antud subjekte niimoodi võrrelda ei saa.
62	<p>§ 59 lg 1 - Seda võib teha ka võlausaldaja. VÕS kohaselt peaks võlausaldaja muutusest teavitama esialgne võlausaldaja. Pole mingit põhjendust, et selliseid kirju peaks saatma paber kandjal. See on kulude osas absurdsest koormav ning samm minevikku rohepöörde ajastul. Inimesed ei taha paberkirju, nad ei kasuta postkasti ja eelistavad elektroonilisi teavitusi.</p>	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	<p>KIKS § 59 lõike 1 aluseks on direktiivi artikkel 10(2), mille kohaselt tuleneb teavitamise kohustus krediidiostjale. Eelnõu § 101 lg 4, millega muudetakse VÕS § 412, kohaselt peab krediidiandja teavitama tarbijat lepingu loovutamisesest. Lisaks peab krediidiostja edastama tarbijale teabe uue võlausaldaja kohta.</p> <p>Vastuses märkusele nr 60 on täpsustatud püsiva andmekandja mõistet. KIKS § 59 lg 1 kohane teade ei pea olema esitatud paber kandjal, vaid võib olla esitatud ka muul püsival andmekandjal.</p> <p>Nagu oleme tegelikult ka varasemalt selgitanud, siis püsivaks andmekandjaks võivad lisaks paber kandjale olla ka e-kirjad, disketid, CD-ROMid, DVDd, erinevad mälu kaardid, mälu pulgad ja kõvakettad ning muud meediumid, mis vastavad VÕS § 11.1 nimetatud kriteeriumitele. Seega on krediidiostjal tegelikult piisavalt paindlikkust teabe esitamiseks.</p> <p>Lisaks oleme muutnud ka VÕS § 412 lõiget 2 vastavalt, mille kohaselt võibki vastava nõude loovutamise teate esitada üksnes inkasso (kokkuleppe korral algse võlausaldajaga).</p>
63	§ 59 lg 1 p 6 - Kas võiks olla lihtsalt sõnastatud „kontaktandmed“?	Arvestatud	<p>Direktiivi artikli 10(2) punkt f kasutab küll konkreetselt konstruktsiooni „contact reference point at the credit purchaser“, kuid nõ</p>

			lihtsustamise huvides oleme lisandu ka „kontaktandmed“.
64	§ 59 lg 1 p 8 - Võlgniku teavitamisel ei ole asjakohane märkida, et võla puhul kehtib endiselt asjakohane kriminaalõigus. See võib inimesed ära ehmatada ning ei ole ka tegelikult vajalik.	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	Sätte aluseks on direktiivi artikkel 10(2) punkt h, mis nõuab, et krediidisaajale esitataks kinnitus, et jätkuvalt kohaldatakse asjakohast EL ja liikmesriigi õigust, mis käsitleb eeskätt lepingute täitmist, tarbijakaitset ja krediitivõtja õigusi, ning kriminaalõigust. Lisaks sisustab seda mõnevõrra ka direktiivi põhjenduspunkt nr 46 ja silmas peetakse just krediidistjate enda vastutust ja nende suhtes rakenduvat võimalikku kriminaalõigust. Sätte sõnastust on seetõttu ka osaliselt muudetud.
65	§ 59 lg 1 p 9 - Krediidinkassod võivad lisada nimekirja nendest asutustest, aga neid on üsna palju ning sellise loetelu lisamine igale kirjale ei ole vast vajalik.	Selgitatud	Sätte aluseks on direktiivi artikkel 10(2) punkt i. Eelkõige tuleks teavituses ära märkida kohtute, TTJA ja FI kontaktandmed. Lisaks lg 5 täpsustab ka seda, et edasises kirjavahetuses ei tule seda teavet enam esitada.
66	§ 59 lg 4 - Sellisest sõnastusest jääb mulje, et alati tuleb saata 2 kirja enne kui alustatakse menetlust?	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	Sätte aluseks on direktiivi artikkel 10(2). Juhime tähelepanu, et KIKS § 59 lg 2 kohaselt võib kogu lõikes 1 nimetatud teabe esitada krediidistja nimel ka tema esindajaks määratud krediidinkasso. Kuigi lõike 4 kohaselt esitatakse lõikes 1 nimetatud teave ka enne esimese rahalise kohtuse sissenõudmist krediidinkasso või krediidistja poolt, siis praktikas krediidi ostmisele järgneb ka koheselt sissenõudmine, st et lõike 1 hetk kattub lõike 4 hetkega. Kokkuvõttes kui on soovi, siis saab krediidinkasso esitada ühe teate, mis täidab lõike 1 ja lõike 4 nõuded. Oleme muutnud ka VÕS § 412 lõiget 2, mille kohaselt võib nõude loovutamise teavitada ka üksnes

			inkasso/ostja (kokkuleppe korral algse võlausaldajaga).
67	§ 59 lg 5 - Menetluse käigus vahetatakse kümneid kirju (sms, e-kiri, paberkiri) ning tehniliselt ei ole selle info paigutamise sms sõnumisse võimalik ning ka mitte igasse e-kirja ei ole selle lisamine mõistlik.	Selgitatud	Sätte aluseks on direktiivi artikkel 10 (3). KIKS § 59 lg 5 viidatud kontaktandmed võivad viidata ka näiteks emailile või veebilehele, mille kaudu on krediidisajal võimalik saada krediidiostja või krediidiinkassoga ühendust, seega ei tohiks olla taoline teavitus ülemäära koormav.
68	§ 96 lg 6 - Eestis 5 suurema inkassofirma menetluses olevate nõudejääkide erinevus on on üle 100 korra. Seetõttu selle näitaja alusel ühe määraga õiglast tasu kehtestada ei ole võimalik. Ühtlasem oleks tasu kehtestamine bilansimahu järgi või fikseeritud summas, sest järelevalvetoimingud on üsna võrdsed sõltumata ettevõtte suurusest.	Selgitatud	Eesmärgiks ongi lähtuda erinevatest mahtudest, paratamatult võivad suuremad inkassofirmad maksta suuremat tasu kui väiksemat – aga ka järelevalvekoormus/intensiivsus on erinevate inkassofirmade puhul ka varieeruv. Näiteks ka krediidiandjate puhul võetakse järelevalvetasu välja arvutamisel aluseks väljastatud tarbimiskrediidi jääk (mitte bilansimaht). Bilansis võivad lisaks sisaldada ka muud nõuded, mis ei ole seotud viivituses olevate krediidilepingute haldamisega.
69	§ 96 lg 7 - Majandusaasta aruandes ei kajastata nõuete jääki. Teenuse nõuded ei ole üldse inkassoettevõtte bilansis ning juhul, kui inkasso on need ostnud, siis on need bilansis ostuhinnas, mida amortiseeritakse.	Arvestatud/ selgitatud	Sätte sõnastust on muudetud nii, et järelevalvetasude arvestamisel ei võeta aluseks majandusaasta aruandeid, vaid FI-le esitatavaid järelevalvelisi aruandeid.
70	§ 101 lg 2 - Miks püsiv andmekandja?	Selgitatud	Püsiva andmekandja definitsiooni on täpsemalt selgitatud vastusena märkusele 60.
OMEGAINVEST OÜ			
71	Samas uus eelnõu versioon on jätkuvalt meie hinnangul valdkonna üle reguleerimine Direktiivi 2021/2167 ülevõtmise raames sh. selle aluseks olev krediidituru uuring on teostatud pealiskaudselt kaasamata turuosalisi. Täna tegutseb Eesti ostuturul aktiivselt suurematel enampakkumistel 5-6 äriühingut kellest üks on Omega. Seaduse jõustumisel kasvavad olulisel määral valdkonnas tegutsevate äriühingute tegevuskulud seoses personalivajadusega ja direktiivist oluliselt rangemate regulatiivsete nõuete täitmisega. See kõik võib kaasa tuua turuosaliste vähenemise mis aga ei ole kooskõlas direktiiviga parandada krediidi müümise tingimusi. Suurenenud tegevuskulud	Teadmiseks võetud	

	<p>võivad tulevikus kaasa tuua olukorra kus võlgnevuste personaalne menetlemine asendub kiire kohtumenetlusega ehk suureneb kohtute koormus. Konkurentsi vähenemise tõttu võiks prognoosida ostuhindade langust mis omakorda võib tekitada olukorra kus pangad ja krediitiasutused ei ole valmis nõudeid loovutama ja hakkavad halbade laenude sissenõudmisega iseseisvalt tegelema milline võib kaasa tuua krediitoodete hinnatõusu, sest krediitiasutustel ja krediidiandjatel ei ole võimalik kõrgema hinnaga võlgnevuses nõudeid müüa ja oma kahjumi katmiseks või kasumimarginaali säilitamiseks tõstetakse toodete hindu.</p>		
72	<p>§ 4 lg. 8 – muudatusettepanek. Välistada olukord kus võlamenetlust ei saa Eestist otse läbi viia põhjusel, et võlgnik on kolinud välisriiki. Peaks olema võimalik teostada välisriigis oleva võlgnikuga kirjavahetust, pöörduda kohtusse Euroopa maksekäsk 1896/2006 alusel vms;</p>	Selgitatud	<p>Antud norm (ega ka eelnõu § 17 jt) ei välista selle võlamenetluse jätkuvat läbiviimist.</p> <p>Nii sihtriigi defineerimise kui piiriülese teenusepakkumise reeglistiku määratlemise eesmärgiks on pigem tagada vastavate teenuste osutamine kõigis EL liikmesriikides ühetaoliselt (mis puudutab just krediitiasutuste poolt väljastatud krediidilepingutest tulenevate nõuete sissenõudmist).</p>
73	<p>§ 13 lg. 5 – muudatusettepanek. Võimaldada olemasolevatel turuosalistel ilma litsentsi hankimata omandatud portfelle (omandatud kuni 06/2024) iseseisvalt lõpuni administreerida sh. lubatud oleks rahaliste vahendite vastuvõtmine mh. kohtumenetluste läbiviimine.</p> <p>Selgitab: riik on seni võimaldanud äriühingutel tegeleda võlaportfellide ostmisega ilma tegevusluba nõudmata. Sellises olukorras ei ole eespool viidatud õiguspärase ootuse põhimõttega kooskõlas olukord, kus äriühingul ei ole peale eelnõu seadusena jõustumist enam võimalik oma sellist varasemalt lubatud äritegevust mõistlikult lõpetada. Mõistlikuks ei saa pidada nõuet loovutada kõik senised nõuded kolmandale luba omavale äriühingule, sest sellise sunnitud sammu tagajärjeks oleks äriühingule äärmiselt suure kahju tekkimine, kuna sellises sundolukorras ei ole võimalik leida võlaportfellile mõistliku hinnaga ostjat.</p>	Osaliselt arvestatud/selgitatud	<p>Eelnõus on jõustumis- ja rakendustähtaegasid nihutatud.</p> <p>KIKS § 94 lg 1 p 1 kohaselt peab tegevusloa hankima 2024. a 30. septembriks juhul kui krediidiinkasso tegeleb krediitiasutuste poolt sõlmitud krediidilepingute haldamisega. KIKS § 94 lg p 2 kohaselt peab tegevusloa hankima 2024. a 31. detsembriks kui krediidiinkasso tegeleb mitte-pangast krediidiandja poolt sõlmitud tarbijakrediidilepingute haldamisega.</p> <p>§-i 94 on lisatud uus lg 4, mille kohaselt võib krediidihaldusega tegeleda enne ilma, et vastavaid nõudeid tuleks järgida kuni 2024. a. lõpuni kui vastavate krediidilepingute suhtes on algatatud enne käesoleva</p>

			seaduse jõustumist täite- või kohtumenetlus.
74	§ 44 lg. 4 – muudatusettepanek. Krediiditoimik ei saaks sisaldada informatsiooni krediidi andmise kohta. Krediiditoimikut hakatakse koostama peale nõude loovutamist;	Selgitatud	KIKS § 44 on muudetud ja täiendatud tagamaks, et krediidiinkassol või asjakohasel juhul krediidiostjal on õigus saada viivituses oleva krediidilepingu või sellest tuleneva nõude maksmapanekuks krediidiasutuselt või krediidiandjalt varasema krediiditoimiku see osa, mis sisaldab andmeid vastutustundliku laenamist ja selle hindamist puudutava kohta seoses konkreetse tarbijaga, kuid mitte krediidiasutuse või krediidiandja ärisaladust puudutavaid andmeid. Vt ka eespool olevaid selgitusi märkuste 57 ja 58 osas.
75	§ 47 lg. 5 – muudatusettepanek. Vajalik lisada täpsustus äriühingu e-keskkonna sobivuse osas maksete kinnituse kohustuse täitmise osas, vastav märkus on olemas eelnõu kooskõlastuslehel aga kahjuks mitte eelnõus;	Selgitatud	Vt märkus 60 vastus. Eelnõus kasutatakse „püsiva andmekandja“ mõistet, mis võib tingimuste täitmisel hõlmata ka e-keskkonda, kuid mitte iga e-keskkond ei ole tingimata „püsiv andmekandja“, seetõttu ei ole võimalik e-keskkonda eelnõus eraldi välja ka tuua ning jäädud on üldisema termini juurde.
76	§ 47 lg. 6 – muudatusettepanek. Krediidiostja saab välja näidata laekunud makse andmeid. Maksed liiguvad läbi kohtutäiturite, inkassoteenuse osutajate, notarideposiitide ehk reaajas peale makse teostamist ei ole võimalik makseid kohe kuvada, peab jääma paindlikus. Makse laekumiseks peaks loetama makse laekumise kuupäeva Krediidiostjale, see välistab mh. arusaamatused võlgnikega kes on teinud makse aga ei näe laekumist e-keskkonnast. Kui Krediidiostja ei ole saanud rahalisi vahendeid siis ei saaks lugeda summat tasutuks;	Selgitatud	Põhimõtteliselt on selline üldpõhimõtte sätestatud juba VÕS §-s 169. Konkreetne norm (KIKS § 47 lg 6) määratleb selle antud eelnõu raames täpsemalt. Antud sätte eesmärk ei ole reguleerida nn kuvamist ega kajastamist. Eesmärk on see, et kui võlgnik on makse sooritanud, kas otse inkassole, kohtutäiturile või muule vastavale osapoolele, siis loetakse ta on oma võlgnevuse tasunud või ta võlgnevus on vähenenud ning ei ole enam alust seda

			sama võlgnevust tema käest nõ sisse nõuda. Lisaks – juhul kui krediidiinkasso on samal ajal ostja, siis antud § 47 lg 6 ei rakendu (vt § 3 lg 6 uut sõnastust).
77	§ 59 lg. 1 – muudatusettepanek. Korrektne ja arusaadav tarbija võtmes oleks loovutusest teavitada (esimene kiri) algse võlausaldaja poolsetl;	Selgitatud	Eelnõu uues versioonis on muudetud ka VÕS § 412 lg 2 sõnastust, mille kohaselt võivad algne võlausaldaja ja uus nõude omandaja kokku leppida, et teavituse teeb üksnes uus nõude omandaja (kuid see ei välista, et vastavat teavitust ei võiks teha mõlemad). Sellest, et uus nõude omandaja (krediidiostja) aga teavitust ei teeks, ei saa kõrvale kalduda (tulenevalt direktiivi artiklist).
78	§ 95 lg. 6 – muudatusettepanek. Tasumäär max määras 0.1% nõuete koondjäägist on põhjendamatult kõrge ja koormav. Teeme omapoolse ettepaneku seda vähendada max määr 0,05%.	Mitte-arvestatud/ selgitatud	Vt vastust FI märkusele nr 1. Lisaks märgime, et üldjuhul ei nähta subjektidele tasude maksmist ette maksimaalse määra ulatuses. Näiteks kui määr saab olema keskmine ehk 0,1%, siis juhul kui inkassofirma krediidilepingute portfell on 5 mln eurot, siis on jooksev järelevalvetasu aastas 5 000 eurot. Juhul kui määr seatakse miinimumini (ehk 0,01%), siis vastav tasu aastas oleks üksnes 500 eurot.

EESTI PANGALIIT

79	Võrreldes eelnõu esimese versiooniga on eelnõu ja seletuskirja täiendatud, samuti on laiendatud KIKSi kohaldamisala krediidihaldustegevuse osas. Sisuliselt kohalduks krediidiasutustele vastavalt KIKSi §-de 58-61 ja krediidiantjatele ja -vahendajatele §-de 58-60 nõuded, millele viitavad ka eelnõu krediidiasutuste seaduse (KAS) § 89.4 ja krediidiantjate ja -vahendajate seaduse (KAVS) muudatused. Samas ütleb KIKS § 2 lõike 2 seletuskiri, et lõige põhineb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2021/2167 krediidiantjate ja krediidiantjate kohta (direktiiv) artikkel 2 punkt 5 alapunktil, mis ütleb, et direktiivi ei kohaldata järgmise tegevuse suhtes: a) krediidilepingus sätestatud krediidiantja õiguste või krediidilepingu haldamine järgmiste isikute poolt: i) liidus asutatud krediidiasutus; Direktiivi põhjenduspunktis 23 selgitatakse, miks ei peaks krediidiasutused, -andjad ja -vahendajad kuuluma direktiivi kohaldamisalasse.	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	Direktiivi põhjenduspunkti 23 (<i>Since they are already regulated and supervised, application of this Directive to their credit servicing or purchasing activities would mean unnecessary duplication of authorisation and compliance costs and therefore they are not covered by this Directive.</i>) kohaselt peetakse silmas pigem seda, et krediidiasutustele ei ole vaja kohaldada tegevusloa ja muid tegevuse osas
----	--	-------------------------------------	---

	<p>Kui vaadata KASile ja KAVSile lisanduvate sätete sisu, siis samad nõudmised tulenevad krediidasutustele kehtivatest õigusaktidest. Ainsad lisanduvad nõudmised on suhtlus krediidisajaaja „viisil, mis ei kujuta endas ahistamist, sündi ega lubamatut mõjutamist“, kinnitus, et kohaldub jätkuvalt asjakohane Euroopa Liidu ja siseriiklik õigus (samad kinnitused sisalduvad klientidega sõlmitavates lepingutes), kaebuste lahendamise eest tasu võtmise keelamine (suure tõenäosusega ei evi sellist praktikat ükski krediidasutus) ja dokumentide säilitamise tähtsajad (mis ei ühti KAVSis sätestatud nõuetega). Eeskätt võib sellise ristviitamisega tekkida probleeme seaduse rakendajatel. Eesti Pangaliit teeb ettepaneku täiendada vastavasisuliste sätetega KASi ja KAVSi ja jätta krediidasutuste ja -andjate krediidihaldustegevus KIKSi kohaldamisalast välja.</p>		<p>ettenähtud nõudeid, mis on juba reguleeritud teiste EL õigusaktidega. Suhtlust tarbijatest võlgnikuga ei ole aga seni ka krediidasutuste puhul ühegi EL õigusaktiga reguleeritud, seetõttu on asjakohane vastavate normide kohaldamine nii pankade kui muude krediidiandjate puhul. Eraldi vastavasisuliste sätete lisamine (sisuliselt samasugusel kujul) nii KASi kui KAVSi ei ole siiski õigusökonomika seisukohalt mõistlik.</p> <p>Siiski oleme osaliselt viiteid täpsustanud, mh oleme KIKS §-le 59 viitamise asemel kirjutanud KAS-s § 89.4 täiendamise näol lahti, et mis infot peab pank võla nn sissenõudmisel esitama.</p>
80	<p>KIKSi § 3 lõike 2 sõnastus annab võimaluse tõlgendada, et krediidihaldustegevuseks on ka mitte viivislaenu haldamine, mis ei ole eelnõu seletuskirja kohaselt sätte mõte. Samaaegselt KIKS § 2 lõige 5 ja selle seletuskiri ütleb, et lõikega täpsustatakse krediidihaldustegevuse mõistet, mis on sätestatud § 3 lõikes 1 (viide peaks olema lõikele 2). Lõikes selgitatakse, et krediidilepingust tulenevate krediidiandja nõuete või krediidilepingu tingimuste üle krediidisajaaja läbirääkimiste pidamist ei käsitata krediidihaldustegevusena käesoleva seaduse § 3 lõike 1 (viide peaks olema lõikele 2) tähenduses, kui seda teostab krediidi- või hüpoteekkrediidivahendaja ise.</p> <p>Kui seadusandja mõte on käsitleda krediidihaldustegevusena krediidasutuste või krediidiandja viivislaenude haldust, siis teeme ettepaneku asendada sätte sissejuhatav osa ja sõnastada see järgnevalt: „Krediidihaldustegevus käesoleva seaduse tähenduses on täpsemalt krediidasutuse või krediidiandja viivises oleva krediidilepinguga seotud üks või mitu järgmist tegevust:“.</p>	Arvestatud	
81	<p>Lisaks fondidele on olemas ka sündikaatlaenu, kus reeglina üks osalevatest krediidasutustest (sündikaadi agent) osutabki algusest peale kokkulepitud krediidilepingu alusel nii mitte viivises kui ka viivises oleva krediidi puhul krediidihaldustegevust, mis reeglina Eestis on üks sündikaadis osalev krediidasutus, aga ei pruugi olla, eriti kui tehing puudutab erinevaid riike sama tehingu raames. St raamistik krediidi haldamiseks on kokku lepitud laenu väljastamisel ja tasu selle eest maksab mitte krediidasutus, vaid klient. KIKS § 2 lõige 4 ütleb, et käesolevat seadust ei kohaldata: 2) krediidilepingu või sellest tuleneva nõude omandamisele lepinguriigis asutatud krediidasutuse poolt. Samas seadust kohaldatakse sündikaatlaenulepingutele, milles on kliendiga koostöös kokkulepitud krediidihaldusraamistik ja mis võib sattuda võlgnevusse selle kehtivuse jooksul. Leiame, et siin on sisuline vastuolu. St võla võõrandamisele on kliendi vaatest justkui leebemad</p>	Selgitatud	<p>Meie hinnangul ei võimalda direktiiv sündikaatlaene nende krediidihaldustegevusega seotud nõuete alt välistada. Vastavad andmed tuleb krediidiostjale esitada EBA koostatud standardi/rakendusmääruse alusel. Vt täpsemalt: https://www.dentons.com/en/insights/articles/2023/july/12/the-eu-credit-servicers-</p>

	<p>reeglid, kui võlgnevuses oleva krediidiga edasitöötamisele koostöös kliendiga juba varem kokku lepitud tingimuste põhjal. Lisaks ütleb KIKSi § 94 lõige 4, millega toodi sisse täpsustus seaduse ajalise kehtivusala osas, et „<i>käesolevas seaduses sätestatud kohaldatakse ka sellistele krediidilepingutele, mis käesoleva seaduse jõustumise ajal ei ole veel viivises, kuid mida või millest tulenevaid nõudeid võidakse edaspidi vastavalt võõrandada või loovutada.</i>“. Kas krediidasutused peavad hakkama tegema kehtivatele krediidikokkulepetele täiendavaid muutmiskokkuleppeid? Mis saab siis, kui agent ja klient ei ole sellega nõus? Keskmise krediidilepingu, sh sündikaatlaenulepingu eluiga on 5-10 aastat.</p>		<p>directive-impact-on-syndicated-lending</p> <p>§ 94 lg 4 – siin märgime, et selle mõte ei ole see, et peaks praegustesse lepingutesse hakkama midagi nõ sisse kirjutama või midagi seal muutma vaid edaspidi kui need lepped satuvad nõ viivitusse, siis neid tuleb hallata KIKS-s ettenähtud nõuete kohaselt.</p>
82	<p>Krediidasutuste seaduse (KAS) § 88 täiendamine lõikega 4.5 - Enne KIKSi eelnõu kooskõlastamisele saatmist võttis KAS § 88 muutmise osas Pangaliiduga ühendust Statistikaamet ning Pangaliidu andmekaitse töögrupp koostas selle ettepaneku osas omapoolse arvamus (lisas, edastatud Statistikaametile 27.10.2023). Samuti on kokku lepitud Pangaliidu ja Statistikaameti kohtumine ettepaneku arutamiseks 30.11.2023. Pangaliit leiab, et eelnõu edasise menetlemise käigus on mõistlik mh võtta arvesse nii Pangaliidu andmekaitse töögrupi arvamust kui ka selle kohtumise tulemust.</p>	Selgitatud	<p>Vastavat normi on muudetud nii, et nõusoleku klient peab saama Statistikaamet ise kui ta soovib pangasaladust saada. Leiame, et sel juhul on kõik andmekaitse riskid piisavalt maandatud. Seletuskirja on lisaks lisatud täiendavaid selgitusi.</p>
83	<p>Viivise regulatsioon – Teeme ettepaneku viivisemäära muutmise sätted KIKSi eelnõust välja jätta ja muuta neid seejärel, kui on toimunud arutelud kõikide asjasse puutuvate osapooltega. Nõustume siinkohal justiitsministeeriumiga, et viivise arvestamist puudutav teema väljub eelnõuga ülevõetava direktiivi raamidest. Vastavad ettepanekud vajavad laiemat arutelu ja osapoolte kaasamist ning seda enne eelnõu Riigikogule esitamist.</p> <p>Muudetud sõnastus ei lahenda kõiki probleeme, pigem loob neid juurde. Seletuskirjas on selgitatud, et viivisemäär ei tohi olla kõrgem, kui kahekordne algne krediidilepingu intressimäär – eelnõus pakutud sõnastus seda ei toeta.</p> <p>Järgnevalt toome mõned näited tekkinud küsimustest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kas "algne" tähendab seda, et lähtuda tuleb lepingu sõlmimisel kokku lepitud intressimäärast? - kui tegemist on fikseerimata intressimääraga ja alusintressimäär ajas muutub, siis krediidiandja ei saa muuta viivisemäära? - kui lepingu muudatusega muutub ka intressimäär, millisest intressimäärast tuleb lähtuda? - kui lepingu muutmisel kehtestatakse leping uues redaktsioonis, kas siis tuleb siiski lähtuda lepingu väljastamisel kehtinud intressimäärast? - kui lepingu sõlmimisel pakuti soodus intressimäär (nt 0%) kindlaksmääratud perioodiks, kas siis ei tohiks viivist kunagi nõuda? Sama küsimus ka teatud tüüpi krediitkaartide lepingute kohta, millel puudub intress – kas viivise nõudmine on välistatud? - kui muudetakse lepingut, mis sõlmiti enne KIKSi jõustumist ja mida on korduvalt muudetud, kas siis tuleks otsida algne intressimäär (nt alusintressimäär + marginaal) või siiski tohib lähtuda muutmise ajal kehtivast intressimäärast? <p>Viivise ülempiir on piiratud KKM ülempiiriga, kuid tuleb arvesse võtta, et KKM ülempiir ajas muutub ehk peaks täpsustama, mis ajahetke KKM-i ülempiiri tuleb arvesse võtta.</p>	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	<p>Käsitlus, kus viivise määr ei või ületa kahekordset algset intressimäära on eelnõus välja jäetud.</p> <p>Viivisemäära ülempiir jääb eelnõus seotuks KKM-i ülempiiriga (KKM-i arvutamisel ei võeta arvesse võimalikke tasusid, mis on seotud lepingu rikkumisega – näit. lep. ülesse ütlemise tasu, leppetrahv, võla menetluskulud jmt. Vt VÕS Komment II, lk 631.).</p> <p>Lisaks on lisatud täiend, kus aluseks võetakse just lepingu sõlmimisel kehtinud KKM-i ülempiir.</p>

	Mida keerukamaks viivise alam- ja ülempiiri arvestus muutub, seda keerukamaks võib osutada IT-süsteemide arendus. Sõltuvalt keerukuse astmest on vajalik ka täiendav aeg arenduste tegemiseks. Minimaalne aeg on 12 kuud, võttes arvesse eelnõu jõustumise aega.		
84	Krediiditoimik – Seletuskirja märkuste tabelis on kirjutatud, on Pangaliidu märkust on arvestatud ehk pangad ei anna välja pangasaladust sisaldavaid dokumente ega krediidivõimelisuse hindamise aluseks olevaid analüüse. Samas on eelnõud täiendatud § 44 lõikes 1 ainult lõikega, et krediidiostja peab krediiditoimikut alates nõude omandamisest või hetkest, mil ta määrati nõuet haldama. Selline täiendus ei loo selgust juurde krediidisaaajale ja krediidasutustele. Kui krediidisaaaja leiab, et tema krediidivõimelisust pole õigesti hinnatud, siis tal on õigus nõuet vaidlustada tervikuna või osaliselt ja selle riski võtab endale inkasso või muu krediidiostja nõuet ostes, kuni ei ole ammandavat loetelu dokumentidest, mida krediidasutus saaks väljastada. Sellise lahenduse puhul tuleks arvesse võtta ka ärisaladuse aspekti, kuna krediidianalüüsid sisaldavad suurel hulgal ka ärisaladusena käsitletavat teavet. Kui krediidisaaaja või krediidiostja pöördub kohtusse oma õiguste kaitseks, siis võib kohus välja nõuda pangasaladusena käsitletavat teavet krediidasutuselt kehtiva KASi regulatsiooni alusel, kui vastava teabe säilitamise tähtaeg pole möödas. Kuid siinkohal on oluline märkida, et vastav teave on kättesaadav kõikidele menetlusosalistele, mis omakorda võimaldab avalikustada ärisaladust menetlusosalistele, sh krediidiostjatele. Samuti võivad analüüsid sisaldada kolmandate isikute isikuandmeid. Lisaks märgime, et ärikrediitidele ei kohaldu tarbijatele antavate laenudega samaväärne krediiditoimiku pidamise ja säilitamise kohustus. Kokkuvõttes teema vajab täiendavat analüüsi ja arutelu.	Osaliselt arvestatud/selgitatud	§-i 44 on olulises osas muudetud, sh on lisatud uus säte, et mida täpselt krediidasutus/krediidiandja peab inkassole esitama – sellega nähakse ette, et esitama ei pea ärisaladusega seotud infot. Nimetatud norm on oluline ja seda ei saa eelnõust välja jätta – sellele on tähelepanu juhtinud Finantsinspeksioon (vt märkus nr 33). Sisuliselt viitab ka Riigikohus oma hiljutises otsuses (2-21-13098), et vastutustundliku laenamise põhimõtte kontrollimiseks on selliste andmete edastamine/esitamine vajalik.
85	Muud rakendusprobleemid – Mille alusel peavad esitama andmeid krediidiostjate kohta krediidasutuste konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtted (nt liising)? KAS §-i 83 lõikes 3.1 on loetelu KAVSi sätetest, mille täitmist krediidasutus tagama peab. Sinna loetelusse §-i 57.1 ei ole lisatud. KAS-i lisatav § 92.3 loob kohustuse vaid krediidasutusele endale.	Arvestatud/selgitatud	Nn pangagrupi kuuluvad liisingfirmad peaksid esitama vastavaid aruandeid KAVS § 57.1 alusel. Vastavad täiendused on eelnõusse lisatud.
86	Võlaõiguseaduse (VÕS) § 404.2 lõike 1 osas teeme ettepaneku kasutada direktiivi sõnastust.	Osaliselt arvestatud/Selgitatud	Sõnastuslikke ja sisulisi erinevusi võrreldes direktiivi tekstiga ei ole. Struktuuri mõttes on ainuke erinevus see, et VÕS § 404.2 lõike 1 punkt 3 on lihtsalt koondatud direktiivi vastava artikli punktide c kuni e sõnastused kokku.
87	VÕS § 406 lõike 5.4 muudatusettepanek väljub Finantsinspeksiooni (FI) 11.04.2023 märgukirja keskmes olnud probleemi fookusest, kus olid pika tähtajaga või tähtajatud krediidilepingud, mis võimaldavad kindlaksmääratud ülempiiri ulatuses krediiti korduvalt kasutusse võtta tarbija esitatava tahteavalduse (taotluse) kaudu. FI täpsustas märgukirjas, et mõeldud on krediidiliini ja krediidikonto lepinguid, mitte teist liiki krediidilepinguid. Eelnõuga pakutud sõnastuse tagajärjeks on see, et ka tavalise osadena väljamakstava krediidi (nt eluasemelaenu või krediitkaardi) puhul tuleb iga krediidi osa kasutusse andmisel hakata kontrollima krediidi kulukuse (KKM) ülempiiri. VÕS § 406.1 lõikes 1	Arvestatud	Antud §-i on täiendatud teise lausega, mis määratleb täpsemad tingimused selliste tarbijakrediidilepingute (s.t. krediidiliini ja krediidikonto taoliste lepingute) jaoks.

	<p>on toodud täiendavad eeldused KKM-i arvutamiseks, et see arvutus oleks võimalikult ühetaoline - kui tarbijakrediidileping võimaldab tarbijal valida, millal ta krediidi kasutusse võtab, loetakse KKM-i arvutamisel, et kogu krediit võetakse kasutusse viivitamata ja täies mahus. Teistsugune lähenemine tooks kaasa krediitkaartidega tehtavate pisitehingute massilist KKM-i ületust, mis omakorda teeks võimatuks nende kaartide kasutuse. Lisame selguse huvides Pangaliidu esitatud arvamuse FI märgukirja projekti kohta.</p> <p>Teeme ettepaneku, et kui sätet soovitakse siiski täpsustada, siis selle sõnastus peaks hõlmama vaid FI 11.04.2023 märgukirjas kirjeldatud krediidiini ja krediidikonto lepingud.</p>		
88	<p>VÕS § 416.1 osas ei toeta Pangaliit ümberkujundamise pakkumise sidumist lepingu ülesütleamise kehtivusega. Säte loob õiguslikku ebaselgust, st krediidiandjad ja klient ei saa olla veendunud lepingu ülesütleamise kehtivuses. Jätkuvalt on ebaselge, millised on need asjakohased juhud, mil krediidiandja peab ümberkujundamist pakkuma ning millist meetet tuleks rakendada. Kui asjakohased juhud on kirjeldamata, siis tekib praktikas ebavajalikke vaidlusi selle üle, kas ja mida pidanuks krediidiandja tarbijale pakkuma. See viib aga kohtute piiratud ressursi ebavajaliku koormamiseni.</p> <p>Teeme ettepaneku täpsustada seletuskirja selles osas, et krediidiandja võib vastava pakkumise teha ka koheselt, kui võlgnevus tekib. Praktikas hakkavad krediidiandjad probleemiga tegelema ja kliendile lahendusi pakkuma enne lepingu ülesütlemist. Kui leping on juba üles öeldud, siis on ümberkujundamise lahenduste pakkumine keerukam. Kui olukord võimaldab võlgnevusi nt ajatada ning vältida lepingu lõpetamist, siis on see tarbija jaoks soodsam.</p>	Selgitatud	<p>Kohustus vähemalt kaaluda ja asjakohasel juhul ka võlgnikule pakkuma nn võla ümberkujundamise meetet ei ole seotud üksnes lepingu ülesütleamisega. VÕS § 416.1 lg 1 viitab üksnes ühe võimalusena, et mh tuleb ka VÕS § 416 lg 2 nimetatud juhul kaaluda, kas antud meetet on sobilik välja pakkuda (s.t. ei looda kohustust seda tingimata välja pakkuda). Ehk kokkuvõttes jääb krediidiandjale üpriski suur paindlikkus ja diskretsioon otsustamaks, kas on üldse sobilik seda meetet välja pakkuda (sh ka lepingu ülesütleamise korral).</p> <p>Seletuskirja on vastavalt täpsustatud.</p>
89	<p>VÕS § 416.1 lõike 4 sõnastuse osas jääme oma esialgse seisukoha juurde, kuid lisame täiendavad argumendid.</p> <p>Kui sätte (sh ka direktiivi) eesmärk on tagada, et tarbijast võlgnik ja kohus saaksid aru, mille alusel erinevad nõuded kujunenud on, siis kohtule sobiv meede ei pruugi olla sobiv tarbijale. Kohtu eesmärk on ilmselt aru saada, millest koosneb sellise restruktureeritud laenu algne laenusumma, millega pakutakse kõnealuse sätte lõikes 3 punktis 4 nimetatud lahendust (võlgade summerimist). Selle abil nad soovivad aru saada, kuidas on kujunenud kõrvalnõuded ja kas on rikutud VÕS § 113 lõikes 6 sisalduvat keeldu. Kohtusse jõuab vaid väga väike osa restruktureeritud laenudest (alla 5%) ehk üle 95% restruktureeritud laenulepingutes ei teeni algse laenusumma ja kõikide kõrvalnõuete liigi kaupa toomine kohtu seatud eesmäärke. Lisaks on võlgade konsolideerimine vaid üks restruktureerimismeetmetest, kuid lõige 4 kohalduks kõikidele muudatustele, v.a tähtaja pikendamine. See ei ole ka praktiliselt teostatav, kui nt restruktureeritud laenule, millega summeriti erinevaid laene, tehakse hiljem muudatusi, siis keegi ei pea enam jooksvat arvestust lõppenud laenude kohta. Lisaks, kui kehtival laenul muudetakse liiki või intressimäära või pakutakse maksepuhkust, mis väärtuse annaks algne laenusumma, jooksev intress jm lõikes 4 nõutud teave?</p>	Selgitatud	<p>Oleme siiski seisukohal, et tasutud intresside graafik/koondsumma loob nn võlgnikust kliendile selge väärtust mõistmaks, millest koosneb kogu tekkinud võlgnevuse summa. Ehk küsimus ei ole üksnes kohtu töö lihtsustamises.</p> <p>Kokkuvõttes küsimus on andmetes, mille alusel võlgnik (sh tema esindaja või ka võlanõustaja, ka nõustaja FIMS-i kohaselt, või pankrotihaldur) ja tõesti ka kohus saaks kontrollida, kas esialgne tarbijakrediidi leping on kehtiv (s.o. KKM on kooskõlas VÕS §-ga 406 või on tühine tulenevalt VÕS</p>

	<p>Algne laenusumma ei anna lisandväärtust tarbijale restruktureeritud laenusumma valguses – ta teab algselt laenatud summat laenude kaupa või saab selle krediidiandjalt nõuda, tal on ka õigus nõuda igal ajal laenulepingu koopiast, millest nähtub algne laenusumma. Tasutud kõrvalnõudeid on võimalik tuvastada filtreeritud kontoväljavõtelt.</p> <p>Kuna restruktureeritakse laenude hetkejääke, siis nt tasutud intresside graafik/koondsumma ei loo kliendile lisandväärtust mõistmaks, millest koosneb restruktureeritud laenu summa. Kohtule esitatakse nõuded vaidluse korral koondina ja kohtunikud kasutavad seda teavet hindamiseks kõrvalnõuete põhjendatust ja proportsionaalsust, kuid tarbijalepingus koondväljavõtte kuvamine on praktikas väga kohmakas ega loo tarbijale selgust. Algsed summad (põhiosa, tasutud intressid jm tasutud kõrvalnõuded) ei ole seotud restruktureerimise käigus pakutava lepingu laenusummaga. Krediidiasutus on huvitatud tarbija teavitamisest võlast, sh võlgnetavatest summadest (ja see teave on võlateavitustes, mis eelnevad lepingute ümberkujundamisele), seega meie hinnangul teenib säte vaid kohtute huve ja seegi on küsitav, kuna restruktureeritud summa võrdlemine esialgu laenatud summadega ja tasutud kõrvalnõuete summaga ei ole võrreldav materjal, kuna tasutud summad muutuvad ajas. Kohtud saavad menetluses vajaliku teavet nõuda võlausaldajatelt tsiviilkohtumenetlust reguleerivate õigusaktide alusel, võlgnikud aga saavad nõuda teavet krediidiandjalt.</p> <p>Pangaliit teeb ettepaneku jätta lõige 4 sellisel kujul eelnõust välja. Alternatiivina võiks teave, millistest nõuetest (liikide kaupa) koosneks uus krediit, millega summeritakse erinevaid viivislaene, olla lepingueelse teabe üks osa ja krediidiandja saaks selle esitada laenusaaajale püsival andmekandjal enne uue tarbijakrediidilepingu sõlmimist.</p>		<p>§-st 406.2). Ning juhul kui vastutustundliku laenamise põhimõtet ei ole järgitud, siis kas tarbijalt nõutavad summad on arvatud kooskõlas VÕS § 403.4 lõikega 7.</p> <p>Eesti Pangaliit on märkinud, et kui nt restruktureeritud laenule, millega summeriti erinevaid laene, tehakse hiljem muudatusi, siis keegi ei pea enam jooksvat arvestust lõppenud laenude kohta – rõhutame siinkohale, et täiesti eraldi arvestust ei peagi antud juhul pidama.</p> <p>Kuid on küsitav, kas selline arvestuse „täielik lõpetamine“ on lubatav praktika, sest VÕS § 403.4 lg 7 kolmas lause sätestab: „Krediidiandja peab tagasimaksed uuesti määrama, arvestades intressimäära ja muude kulude vähendamist, ning need tarbijale teatavaks tegema.“ Seega igal juhul peavad vastavad algandmed olema säilinud.</p> <p>Ka Riigikohus oma 23.11.2023.a. lahendi (2-21-13098) punktis 24 märgib, et vastutustundliku laenamise põhimõtte rikkumise korral peab krediidiandja tagasimaksed uuesti määrama, arvestades intressimäära ja muude kulude vähenemist, ning need tarbijale teatavaks tegema. Eeltoodu kehtib ka juhul, kui tarbijaga on sõlmitud võlatunnistus (uus võlasuhe) – vt. eelnimetatud lahendi punktid 28 ja 29.</p>
PLUSPLUS CAPITAL AS			
99	§ 3 lg 9 - võimalus nõue ümber kujundada vaid juhul kui see ei muuda krediidsaaja olukorda halvemaks. Antud sõnakasutus jätab endiselt palju ruumi tõlgendamisele olukorras, kus selline säte peaks olema võimalikult üheselt mõistetav. Kas nõude ümberkujundamine näiteks	Selgitatud	Mööname, et see taandub tõepoolest nõ subjektiivsetele hinnangutele, kas võlgnikust

	<p>viisil, kus krediisaaaja igakuised kohustused vähenevad, ent kohustuste täitmise periood pikeneb, on käsitletav kui halvem olukord?</p>		<p>krediisaaaja olukord halveneb või siiski mitte. See nõuabki krediidiinkasso poolt põhjalikku kaalumist, et kas vastavat nõude ümberkujundamise ettepanekut saab võlgnikule välja pakkuda (samast ideest on iseenesest kantud ka uus kohustus pankadele/krediidiandjatele VÕS § 416.1 näol). Konkreetne näide – juhul kui krediisaaaja igakuised kohustused vähenevad, ent kohustuste täitmise periood pikeneb, siis see sõltub väga palju detailidest – eelkõige kui palju täpselt kohustused vähenevad ja mis saab kogumina olema uus kohustuste summa võlgniku jaoks. See ei pruugi aga tähendada, et võlgniku seisukord läheb halvemaks. Konsulteerime Finantsinspeksiooniga, kas FI oleks nõus edastama vastava juhendi selliste olukordade täpsemaks adresseerimiseks.</p>
100	<p>§ 29 lg 1 - Osaluse omandamisest teavitamisel esitatakse Finantsinspeksioonile järgmised andmed ja dokumendid, et kontrollida käesoleva seaduse §-s 27 sätestatud nõuete täitmist: p 17 - krediidiinkasso kontrollitavaks äriühinguks muutumise korral käesoleva seaduse §-s 8 sätestatud nõutele vastav äriplaan ning muud kontrolli teatamisega ja saamisega seotud asjaolud. Võrreldes KAVS-is (§ 31 lg 1 p 15) sätestatuga on see nõue rangem, kuivõrd esitada ei tule pelgalt omandaja äriplaani, vaid äriplaani, millele kohalduvad samaväärsed nõuded kui tegevusloaga ettevõttele. Kui põhjendatud on antud lisanõude kehtestamine ning millist lisaväärtust (peale täiendava kontrolli) see loob?</p>	Arvestatud	
101	<p>Finantsinspeksiooni seadus § 41 lg 5-4 ja § 42 5-4. Järelevalvetasu arvestamisel tuleks arvesse võtta krediidiinkasso bilansist vaid seda osa, mis on seotud KIKS'ga reguleeritud tegevusega.</p>	Selgitatud	<p>Järelevalvetasu arvestamisel võetaksegi arvesse konkreetselt käesoleva seaduse kohaldumisaslasse kuuluvad krediidihaldustegevust ehk järelevalvetasu arvutatakse krediidiinkasso poolt hallatavate krediidilepingute ja nendest tulenevate nõuete koondjärgist (mitte muude s.t. mitte-krediidilepingute</p>

			haldamisega seotud nõuete jäägist).
FINANCEESTONIA			
102	<p>§ 2 lg 4 p 4 – Võlgade menetlemine on oma olemuselt sarnane õigusabi tööga – peetakse läbirääkimisi lepingut mittetäitnud osapoollega ning kui see ei õnnestu, siis pööratakse kohtusse. Antud välistuse korral on mõistlik kogu krediidiinkassot teha advokaadi kutsetegevuse raames ning sellisel juhul ei vaja selline tegevus litsentsi ega rakendu ükski käesolevast seadusest tulenev piirang. Teeme ettepaneku lisada täpsustus, et oleks lubatud „...advokaadil üksiknõude sissenõudmise raames“.</p>	Selgitatud	<p>Vt vastust märkusele 52. KIKS-is tehakse notaritele, advokaatidele, kohtutäituritele ja pankrotihalduritele siiski erand. Lisaks nimetatud ametialadele laienevad märkimisväärsed kutsenõuded ja ei ole alust eeldada, et nt advokaadid hakkaksid püsivalt krediidihaldusega tegelema. Seega ei peeta vajalikuks kehtestada nimetatud ametialadele lisanõudeid krediidilepingute haldamiseks (see väljuks ka direktiivi raamidest).</p>
103	<p>§ 3 lg 1 – Palume täpsustada kas § 3 lg 1 „...haldab ise...“ on peetud silmas – haldab ise kui krediidiostjana? Seletuskirja terminoloogia osa ei ava selgelt tegelikku mõistet. Selgitame, et inkassod enamasti nii on ise krediidiostjad (tegelevad nõuete haldamisega) kui ka osutavad sissenõude teenust krediidasutustele, krediidiandjatele kui ka krediidiostjatele.</p>	Arvestatud	
104	<p>§ 3 lg 9 – Ettepanekuna loetletud lahendused on teostatavad siis, kui krediidileping ei ole veel üles öeldud ehk on kehtiv. Kui krediidileping on üles öeldud, ei saa kliendile teha ettepanekut intressi muutmiseks ega tagasimakse perioodi pikendamiseks. Kui krediidiinkasso ei oma lisaks krediidiandja tegevusluba, puuduvad tal ka õigused selliste ettepanekute tegemiseks. Selle tulemusena kaob mõte nõude ümberkujundamiseks või maksegraafikute sõlmimiseks. Kui võlgnik saab nõudekirja peab ta tasuma kogu nõude summa, kuna teisi lahendusi ei ole võimalik krediidiinkassol pakkuda.</p>	Selgitatud	<p>Vt seletuskirja lk 14 – 15: „Selliste kulude väljanõudmine, mis ei ole oma olemuselt otseselt õiguskaitsvahendid ja millega võlgnikule kaasnevad täiendavad tasud, nt tasu maksegraafiku sõlmimise eest, viivad n-ö uue tarbijakrediidilepingu sõlmimiseni ja seega tekib alus KAVS-i kohaldamiseks. Seega, kui tarbija maksab olemasoleva võla ajatamise või refinantseerimise eest täiendavaid tasusid, on tegemist tarbijakrediidilepinguga. Kui inkassoettevõtja sõlmib ise tarbijaga täiendavaid kokkuleppeid ja küsib nimetatud kokkulepete eest tarbijalt tasu, siis võib olla tegemist olukorraga, kus inkassoettevõtja peab taotlema KAVS-i kohaselt tegevusluba.“</p>

			<p>Ehk konkreetse sätte eesmärk on selgemalt ära piiritleda, mis juhtudel saaks krediidiinkasso üldse vastavat lepingut muuta ilma, et seda võiks käsitleda nn uue tarbijakrediidi väljastamisena, mistõttu oleks vajalik juba KAVSi kohane luba.</p>
105	<p>§ 4 lg 8 - Selgitame, et krediidiinkasso ega krediidiostja ei tea menetluse alguse hetkel, kus riigis eraisikust krediidisaaaja viibib. Näeme, et pole otstarbekas nõuda menetluse lõpetamist nende võlgnike suhtes põhjusel, et vastavas sihtriigis puudub menetlusõigus. Täna toimub võlgnikega suhtlus peamiselt elektrooniliselt. Samuti tundub ebamõistlik nõue, et iga üksiku juhtumi tõttu peaks erinevates riikides taotlema vastavat tegevusluba. Olemasolevas sõnastuses regulatsioon põhjustaks suuremaid kahjusid krediidiandjatele, sest võlgniku välisriiki kolides, ei tohiks võlga sisse nõuda. Erasisikute puhul tooksime välja, et arvestades Eesti elanike arvu väiksust on selliseid võlglasti igas riigis hüpotetiiliselt kuni 100, millest tulenevalt ei ole ka ühelgi sihtriigi teenusosutajal huvi nii väikese mahuga tegelemise vastu. Põhimõtte, et seadusega keelatakse oma võlglaste vastu pöördumist (kirjavahetuse või kohtu kaudu), kui ta asub teises riigis on väga ebaproportsionaalne piirang. Toome välja, et nt krediidiastutel pole keelatud laenulepinguga seotud toimingud, kui isik elab paralleelselt teises riigis. Praktilise poole pealt saame välja tuua, et eelmise majanduskriisi ajal kasutasid võlglasted massiliselt enda väljaregistreerimist rahvastikuregistrist ja märkisid elukohaks välisriigis asuvaid aadresse. Teeme ettepaneku, et sätestada kogu regulatsioon selliselt, et krediidiinkassol on õigus menetleda siis, kui krediidisaaaja elukoht oli Eestis krediidilepingu sõlmimise hetkel.</p>	Selgitatud	<p>Vt vastust märkuse nr 54 kohta.</p> <p>Direktiivist tulenev passirežiim, mis on KIKS-is sätestatud §-s 18 kohaldub alates 2024. aastast kõigis EL liikmesriikides ja Eestil ei ole võimalik siseriiklikus õiguses erandit teha.</p> <p>Samas ei muuda KIKS krediidiandjate sõlmitud krediidilepingute piiridele haldamist ja säilib tänane olukord.</p>
106	<p>§ 17 lg 2 - Lisaks eelmises punktis toodud selgitustele toome välja, et Eesti inkassoettevõtete menetluses on hinnanguliselt üle 5000 menetluse, mille puhul võlgnik on asunud elama väljapoole Eestit. Võlgniku suhtlus käib kas elektrooniliste sidevahendite kaudu või kelle suhtes teostatakse rahvusvahelise maksekäsu või rahvusvahelise täitekorralduse abil menetlust. Eelnimetatud nõuete koguväärtus ulatub miljonitesse eurodesse. Käesolevas KIKS-i eelnõu sõnastuses tuleks eelpool kirjeldatud menetlused lõpetada. See kahjustaks kõiki Eesti krediidiandjaid täna ja tulevikus, sest iga riigi osas vastava kooskõlastamise läbimine ei ole majanduslikult mõistlik. Eesti ei peaks siin tegutsevatel krediidiinkassodel keelama võlglastega välismaal suhtlemist. Lisaks näitas eelmine kriis, et võlgnikud kasutavad seda võimalust ning hakkavad kriisiolukorras massiliselt enda aadressiks nimetama välismaa aadresse, elades samal ajal aga Eestis edasi. Teeme ettepaneku sõnastada seaduses piiriülesena teenus siis, kui seda pakutakse välisriigis.</p>	Arvestatud	<p>§-i 17 on lisatud uus vastav lõige.</p> <p>Vt ka vastust märkuse nr 55 kohta.</p>
107	<p>§ 27 - Antud sätte puhul on kesksel kohal füüsiline isik, kuid olulist osalust võib omada ka juriidiline isik. Palume selgitada/täiendada seletuskirja vastates küsimusele, et kui krediidiinkassol omab juriidiline isik 100 %-list osalust, siis kas enne KIKS-i jõustumist toimunud ettevõttel tuleb §-s 29 nimetatud andmed Finantsinspeksioonile samuti esitada.</p>	Selgitatud	<p>Tegevusluba andes peavad omanikud, nii füüsilised kui juriidilised, vastama kõikidele seaduse nõuetele (mh osundatu § 27 olulise osaluse puhul) – ehk ilma selleta luba ei saa. Kui eraldi</p>

			ei ole rakendusaktides muud erikorda kirjas, siis praktikas väljastab FI tegevusloa, kus nimetatakse ka olulise osaluse omajad ära – nii saavad ka nemad vastava loa.
108	§ 36 lg 2 – Väikesel inkassoettevõttel on ka kahe juhatuse liikme nõue ebamõistlik. Ettepanek täiendada lg 2 järgnevas sõnastuses: „Arvestades krediidiinkasso suurust, tegevuse laadi ja ulatust võib juhatus olla ühe liikmeline.“.	Arvestatud	
109	§ 39 - Palume täpsustada, kes on see isik, kes peaks olema valitud/määratud siseaudiitor - kas majasisene, majaväline, keegi kontsernist.	Selgitatud	Siseaudiitor võib olla nii majasisene kui majaväline isik või ka keegi grupist. Oluline on, et ta oleks piisavalt sõltumatu ja tal oleks asjakohane kvalifikatsioon.
110	§ 44 – Nõustume märkuste tabelis Eesti Panga kommentaariga (p. 3), et nõ ajaloolisi andmeid (algset krediiditoimikut) loovutamisel üle ei anta ja krediidiinkasso krediiditoimik nimetatud andmeid ka ei pea sisaldama. Teeme ettepaneku, et eelnõu § 44 lõiget 1 täiendatakse selguse huvides ka järgmiselt: krediidasutus või krediidiandja ei ole kohustatud algseid krediiditoimiku andmeid viivises oleva krediidilepingu loovutamisel krediidiinkassole üle andma. KIKS § 44 lõiked 2 ja 4 viitavad, et krediiditoimiku osaks on krediidi andmise ja hindamise dokumendid. Palume täpsustada seaduse sõnastust või täiendada seletuskirja, et krediidi andmise ja hindamise dokumendid säilitatakse krediiditoimiku osana juhul, kui krediidiinkasso mh tegutseb krediidiandjana ning teeb võlgnikuga seotult nimetatud tegevusi. Või jätta käesolevast paragrahvist nimetatud dokumentide loetelu välja, kuna krediidiandjana tegutsedes on KAVS-is kirjeldatud dokumentide loetelu, mida krediiditoimik peab vähemalt sisaldama, sh krediidi andmise ja krediidivõimelisuse hindamisega seotud dokumendid. Samas on jäänud lahtiseks küsimus ja kusagil ei sisaldu ka vastavat selgitust, et milliseid andmeid ja dokumente peaks krediidiandja loovutamisel krediidiinkassole esitama. Palume sellekohast selgitust seletuskirjas.	Osaliselt muudetud/ selgitatud	Vt eespool olevaid selgitusi märkuste 57 ja 58 ning 84 osas.
111	§ 45 lg 2 - Palume selgitada, et miks on vajalik krediidihalduslepingule kehtestada säilitamise tähtaeg? Äriühingul on õigus pidada oma arhiivi kasvõi aegade lõpuni, kui ta seda ajaloo jäädvustamiseks tähtsaks peab. Oleme nõus, et erisus tekib isikuandmete säilitamise osas. Ettepanek on välja jätta seadusest krediidihalduslepingule maksimaalse säilitamise tähtaja määramine.	Selgitatud	Sätte aluseks on direktiivi artikkel 11(4), mis piirab andmete säilitamise maksimaalset aega. Kuigi taoline ajaline piirang ei ole EL õigusaktides laialt levinud, siis isikuandmete kaitse eesmärgil on EL õiguses, sh siinkohal, peetud vajalikuks maksimaalset andmete säilitamise aega piirata selge tähtajaga.
112	§ 45 lg 3 - Palume täpsustada lõige 3 sõnastust.	Selgitatud	Lõiget 3 on grammatiliselt korrigeeritud. Meie arvates on aga üheselt selge, et mis andmeid FI siin küsida võib

			(viidatakse lõikele 2 andmete küsimuse osas).
113	<p>§ 47 lg 1, 4-6 – Arusaamatuks jääb käsitlus – krediisaaaja rahalised vahendid ning et krediidiinkasso ei või neid kasutada oma majandustegevuses. Selgitame, et tegemist ei saa olla krediisaaaja rahaliste vahenditega vaid see on krediisaaaja poolt kohustuse täitmine. Juhul, kui siiski pidada neid krediisaaaja vahenditeks, näeme vajadust määratleda täpselt, mis ajani toodud kohustus kehtib. Samuti selgitame, et kui krediidiinkasso omandab laenuportfellid, siis eeldab ta oma investeeringute katmist vastava rahavooga (mis tekib krediisaaajate poolt tehtud maksetega) ning see on osa majandustegevusest. Praktikas hoitakse eraldi klientide raha, kellele osutatakse teenust ning kelle raha ei saa kasutada oma majandustegevuses. Kohustuse katteks laekuvad rahalised vahendid on krediidiinkasso vara. Arusaamatuks jääb, kuidas on võimalik seda pankrotivarast välistada ja kui seda peaks tegema, siis palume selgitada/ täpsustada, et milleks neid vahendeid sellisel juhul peetakse/kasutatakse.</p> <p>Eelnõu kooskõlastuslehel on märkus, et püsiva andmekandjaga võrdsustatakse ka e-keskkond, kuid seda muudatust pole antud teksti veel sisse viidud.</p> <p>Käesolevat tõendi/kinnituse esitamise kohustust ei ole Eestis mitte ühelgi teenuseosutajal ega kaubamüüjal ega ka krediidiastutustel, kellele inimesed teevad igakuised makseid.</p> <p>Toome välja, et kirja saatmise kulu inkassotegevuses on 3,5% keskmisest maksest (paljudel juhtudel ka üle 50% makse suurusest), millest tulenevalt on toodud kohustus majanduslikult teostamatu. Selgitame, et 1/3 maksetest toimub kohtutäiturite vahendusel, kes teavitavad võlausaldajaid maksetest 10 päeva pärast laekumist. Täitemenetluse puhul peab võlgnikuga võla arvestust täitur ning inkasso ega krediidiostja ei tea võlajääki (sest lisanduvad täituritasud) ega ka viivisejääki, sest maksekuupäeva teab täitur. Samuti puuduvad krediidiinkassol kontaktandmed, mille kaudu toimub täituri ja võlgnikuvaheline suhtlus, millest tulenevalt ei ole krediidiinkassol võimalik vastavat teavet esitada. Käesolev punkt 6 tagab täielikult krediisaaaja kaitse, millest tulenevalt jääb selgusetuks eelnev eraldiseisva maksekonto pidamise regulatsioon.</p>	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	<p>Nii §-i pealkirja kui lõikeid on läbivalt muudetud nii, et silmas peetakse krediisaaajatest võlgnike kohustuste täitmiseks tasutud rahalisi vahendeid.</p> <p>Vt lisaks ka eespool olevaid selgitusi (eelkõige märkusega nr 61 seoses).</p> <p>KIKS-i eelnõu seletuskirja on § 47 lg 5 osas esimese kooskõlastusringi järgselt täiendatud, sh selgitatud täpsemalt „püsiva andmekandja“ mõistet. „Püsiv andmekandja“ on autonoomne EL õigusmõiste, mida sisustavad VÕS § 11¹, EL õigusaktid ja kohtupraktika, seega ei ole vajalik eraldi KIKS-i lisada täpsustust e-keskkonna kohta. Nagu seletuskirjas ka mainitud, siis e-keskkonda võib lugeda püsivaks andmekandjaks, kui ta vastab püsivale andmekandjale sätestatud nõuetele, kuid mitte igasugune e-keskkond ei vasta „püsiva andmekandja“ nõuetele.</p> <p>Kohtutäiturite osas vaata vastust märkuse nr 60 kohta.</p>
114	<p>§ 59 lg 1 p 6, 8, 9; lg 4 ja lg 5 - Kehtiva võlaõigusseaduse kohaselt võib nõude loovutamise teate edastada ka eelnev nõude omanik. Käesoleval juhul ei pea vajalikuks krediidiandja või – asutuse poolsele teavitamisele lisaks krediidiostja poolt vastavasisulise teate edastamist. Meie hinnangul on see ebamõistlikult koormav ning võib tekitada ka segadust erinevate teadete saajale. Ettepanek on, et teabe edastamise kohustus ei oleks nii võlausaldajal kui ka krediidiostjal, vaid ühel neist.</p> <p>Samuti ei näe võlaõigusseadus ette, et nõude loovutamise teatis peab olema edastatud paberandjal. Paberandjal teabe esitamine on ebamõistlikult koormav, kulukas ning muuhulgas ei toeta paberivaba suhtlemist. Praktikas näeme, et inimesed eelistavad elektroonilisi teavitusi paberkirjadele. Elektrooniline teavitus on kiireim võimalus info edastamiseks kliendile.</p> <p>Ettepanek asendada „kontaktpunkt“ „kontaktandmetega“.</p> <p>Kriminaalõigusele viitamine ei tundu käesoleval juhul asjakohane ning võib võlgnikku ebamõistlikult hirmutada.</p>	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	<p>Rõhutame jätkuvalt, et elektrooniline teavitamine võibki vastata KIKS § 59 lõikes 1 nimetatud püsiva andmekandja nõuetele, seletuskirjas on täpsemalt lahti selgitatud, mis nõuded esitatakse püsivale andmekandjale.</p> <p>Samas märgime, et kui kohustus on krediisaaajale edastada teade püsival andmekandjal, siis Euroopa Kohtu hinnangul ei täida teatele lisatud link või viide kohustust anda teavet püsival</p>

	<p>Kuna selliste asutuste nimekiri koos vastavate andmetega on pikk ja koormav, siis kas on võimalik alternatiivina viidata, kus toodud info on võlgnikule kättesaadav?</p> <p>Palume selgitada, kas nähaksegi ette kahe teate edastamist? Esimene nõude loovutamisel ning teine samasisuline, millele lisandub rahalise kohustuse info? Käesolevas sõnastuses tekib olukord, kus võlgnik peaks saama kolm teadet: 1. võlausaldaja poolt nõude loovutamise kohta 2. krediidiostjalt nõude omandamise kohta 3. krediidiinkasso või krediidiostja poolt esimesel rahalise kohustuse sissenõudmisel. Sellisel hulgal ja info mahus teabe esitamine on ebamõistlik ning lisaks halduskoormusele võib tekitada ka olukorra, kus krediidiisajaast võlgnik ei saa enam aru, et kellele nõue on loovutatud, kas teave on ühe ja sama nõude kohta. Ettepanek on, et seadus näeks ette võlgniku ühekordset teavitamist nõude loovutamise osas. Selgitame, et sissenõudmismenetluse käigus vahetatakse võlgnikuga kümneid kirju (sms, e-kiri, paberikiri) ning tehniliselt ei ole selle info paigutamise sms sõnumisse võimalik ning ka mitte igasse e-kirja ei ole selle lisamine mõistlik. Ettepanek on sellist nõuet mitte kohaldada, kui andmekandja ei võimalda sellises mahus infot edastada.</p>		<p>andmekandjal (vt kohtuasi C-49/11 p 33 jj).</p> <p>„Kontaktpunktile“ on lisatud „kontaktandmete“ võimalus.</p> <p>„Kriminaalõigusele viitamine“ – direktiivi selgituspunkti 46 kohaselt on viide kriminaalõigusele jt seadustele mõeldud eelkõige tarbija teavitamiseks tema õigustest ning meeldetuletuseks krediidiostjale, et tema suhtes võib rikkumise korral kohaldada kriminaalõigust. EN-i sõnastust on vastavalt täpsustatud.</p> <p>Lisaks on muudetud ka VÕS § 412 lõike 2 sõnastust, mis annab võimaluse algsel võlausaldajal nõude omandajaga kokku leppida, et vastava teate esitab viimane.</p>
115	<p>§ 61 – Käesolevaga palume selgitada, kas üksnes krediidiastutiselt on krediidiostjal õigus antud paragrahvis nimetatud teavet saada või nähakse ette ka krediidiandja poolt teabe esitamist lepinguelseste läbirääkimiste käigus krediidiostjale?</p>	Selgitatud	<p>Oleme siin lähtunud direktiivist, mille kohaselt on üksnes krediidiastutus kohustatud selliseid andmeid andma.</p>
116	<p>§ 94 - Seadus jõustub 2024. aasta 1. märtsil. Hetkel krediiditurul inkassona tegutsevad äriühingud, kes soovivad pärast seaduse jõustumist jätkata oma tegevust, peavad Finantsinspektsiooni vastavasisulise tegevusloa saama hiljemalt 2024. aasta 29. juuniks või 2024. aasta 31. detsembriks (sõltuvalt sellest, kas hallatakse pankade poolt väljastatud viivises olevaid laenulepinguid või mittepankade poolt väljastatud viivises olevaid tarbijakrediidilepinguid). Palume selgitada, kuidas peab siinjuures talitama, kui inkasso on omandanud näiteks portfelliidest 20% ulatuses pankade poolt väljastatud viivises olevaid laenulepinguid, kuid ülejäänud on mittepankade poolt väljastatud lepingud? Märgime, et planeeritava seaduse jõustumise ja üleminekusätete valguses on seadusesse sisse kirjutatud krediidi haldustegevuse kui teenuse peatumine tegelikkuses mitmeks kuuks. Enne seaduse jõustumist ei ole võimalik Finantsinspektsioonile tegevusloa taotlusi esitada ning eelnõu § 94 lg 3 kohaselt ei ole isikul lubatud alates 2024. aasta 29. juunist (pankade krediidilepingutega seonduv tegevus) või alates 2024. aasta 31. detsembrist (krediidiandjate krediidilepingutega seonduv tegevus) kuni tegevusloa saamiseni tegeleda krediidi haldustegevusega. See tähendab, et tegevusloa taotlused saavad krediidiinkassod esitada kõige varem 1. märtsil 2024. Finantsinspektsioonil on taotluste menetlemiseks aega kuni 6 kuud taotluse esitamisest ning praktikas näeme, et lühema tähtajaga tegevuslubade väljastamist ei toimu, st. seaduses lubatud maksimaalne tähtaeg kasutatakse alati ära. Siinkohal märgime, et ehkki eelnõu näeb</p>	Osaliselt arvestatud	

	<p>menetlustähtjaks ette 3 kuud arvates kõigi vajalike nõuetekohaste andmete ja dokumentide saamisest ning nõuete täitmisest, tõlgendab Finantsinspeksioon teiste finantsvaldkonna tegevuslubade menetlustes antud tähtaega selliselt, et kuni taotleja vastab Finantsinspeksiooni küsimustele, mida praktikas on mitu ringi, ei hakka eelviidatud 3-kuuline tähtaeg kulgema. Seetõttu kulubki praktikas tegevusloa menetlusele maksimaalne seaduses sätestatud tähtaeg, ehk siis antud juhul 6 kuud. Näeme, et Finantsinspeksiooni töökoormuse suurenedes (hetkel on menetluses mitmeid nõ. uusi tegevuslube, nt ühisrahastus ja seoses käesoleva eelnõuga saame eeldada samaaegselt mitme uue menetluse alustamist) ei saa viidatud tähtajad kuidagi lüheneda. Eeltoodust järeldub, et kõige varasemalt võime prognoosida uute tegevuslubade väljaandmist septembri alguses 2024. Krediidiasutuste poolt väljastatud krediidilepingutega seonduvat krediidihaldustegevust aga ei ole eelnõu kohaselt lubatud teostada vahemikus 29. juunist 2024 kuni tegevusloa saamiseni, seega vähemalt kaheks kuuks peavad praegu selliste laenudega tegelevad ettevõtjad tegevuse peatama. Leiame, et sellise tegevuse peatamise seadusesse planeerimine ei ole mõistlik ega kooskõlas ei ühegi huvigrupi õigustega, ei krediidiinkassode, krediidilepingute müüjate, krediidisaaajate ega ka Finantsinspeksiooni huvidega, kes peab n.ö kiirkorras taotlusi menetlema. Peame seega vajalikuks pikema üleminekuaja sätestamist või selget sätet, mis ütleks, et kuni õigeaegselt esitatud tegevusloa taotlused on menetluses, on taotlejatel õigus senise tegevusega jätkata.</p>		
117	<p>§ 96 p 6 – Eestis 5 suurema inkassofirma menetluses olevate nõudejääkide erinevus on üle 100 korra. Seetõttu selle näitaja alusel ühe määraga õiglast tasu kehtestada ei ole meie hinnangul võimalik. Ühtlasem oleks tasu kehtestamine bilansimahu järgi või fikseeritud summas, sest järelevalvetoimingud on üsna võrdsed sõltumata ettevõtte suurusest.</p>	Mitte-arvestatud/ selgitatud	<p>Kuna inkassofirmad võivad tegeleda ka muude nõuete haldamisega (s.t. mitte-krediidilepingutest) tulenevate nõuete haldamisega, siis tekitaks selline lähenemine ebavõrdse olukorra nende inkassode vahel, kes tegelevad üksnes krediidilepingutest tulenevate nõuete haldamisega ja nende vahel kes tegelevad ükskõik millistest lepingutest tulenevate nõuete haldamisega.</p>
119	<p>§ 96 p 7 – Selgitame, et majandusaasta aruandes ei kajastata nõuete jääki. Teenuse nõuded ei ole inkassoetevõtte bilansis ning juhul, kui inkasso on need ostnud, siis on need bilansis ostuhinnas, mida amortiseeritakse.</p>	Arvestatud	<p>Vastavaid FISi sätteid on muudetud nii, et andmed saadakse kätte FI-le vastavate järelevalveliste aruannete põhjal.</p>
120	<p>§ 97 p 5 – Palume selgitada kas nii pika ajavahemiku (kokku 180 päeva) sätestamine on otstarbekas ning millisest sündmusest alates (koguvõla tekkimisest, ühe osamakse tasumata jätmisel või muul juhul) tuleb arvestada ajavahemikku kuni 90 päeva ja rohkem kui 90 päeva. Palume kaaluda võimalust, et viivituses kohustustega tegelemise poliitika või strateegia ja vastav menetluskord, mis peab sätestama siseeeskirjas võla ümberkujundamise abinõude rakendamiseks, hõlmaks lühemat perioodi nt vähemalt 90 päeva või olenevalt finantseerimistootest ka rohkem kui 90 päeva. Sellisel juhul saaks krediidiandja paindlikumalt strateegia välja töötada tulenevalt vajadusest ja krediiditoote iseloomu arvestades.</p>	Selgitatud	<p>Antud juhul ei tule mitte liita 90+90, vaid sise-eeskirjades peaks olema läbi mõeldud kaks erinevat menetluskorda – a) kui võlgnevus on vähem kui 90 päeva (s.t. tüüpiliselt puudub alus leping ülesse öelda VÕS § 416 lg 1 alusel, ja b) kui võlgnevus on juba üle 90 päeva (saaks lepingu</p>

			üllesse öelda ja tegemist oleks ka CRR art 178 kohaselt nn defaultiga). S.t. kuidas krediidiandja suhtleb vähem kui 3 kuud viivituses olnud kliendiga ja kuidas siis, kui on juba pikema ajaline võlgnevus. Sama lähenemine on nii CRR-is kui ka EBA juhendis.
121	<p>§ 97 p 7 - Jätakuvalt jääb selgusetuks KIKS § 59 kohaldamisala olukorras, kus krediidiandja viib ise läbi krediidihaldustoiminguid enda poolt väljastatud laenu osas, s.t. ei ole nõuet ostnud. KIKS § 59 lg 1 kohaselt tarbijale antav teave on tervikuna selgelt suunatud sellele, et anda tarbijale teavet uue võla sissenõudja kohta ning selle kohta, millist võlga see uus sissenõudja sisse nõuab. Vaatamata eelnõu märkuste tabelis antud selgitustele ja eelnõus tehtud parandusele (uues versioonis ei pea nõude aluseks olevaid dokumente esitamata alati, vaid asjakohasel juhul), on ikkagi jätkuvalt arusaamatu, mis hetkel ja kuidas peab seda sätet kohaldama oma krediiti sisse nõudev krediidiandja.</p> <p>Ettepanek: Eelnõu võiks piirduda regulatsiooniga, mis on kooskõlas eelnõu eesmärgiga, s.o. reguleerida inkassofirmade ja nendega seotud isikute (nn võlgade ülesostmise finantseerijate) tegevust. Ei ole põhjendatud ega vajalik KIKS sätete laiendamine krediidiandjatele ja -vahendajatele, kelle tegevus tarbijale teabe andmisel ja kaebuste lahendamisel on KAVS-i kaudu juba piisavalt reguleeritud. Või palume täpsustada KAVS § 50 1 sõnastust, et oleks arusaadav, millist teavet tuleb krediidiandjal krediidisajaajale konkreetselt esitada KIKS § 59 lõikest 1 tulenevalt.</p>	Arvestatud	Eraldi enam KIKS §-le 59 kohaldatavusele ei viidata, vastavad kohustused on kitsamal kujul § 50.1 lõike näol KAVS-s nüüd lahti kirjutatud.
122	<p>§ 97 p 8 - FinanceEstonia arvamuskirja lisasime kommentaarina ka teema, mis puudutas IT süsteemide ettevalmistamiseks vajalikku aega ka KAVS § 57.1 kehtestatava uue aruandluse osas (igal poolaastal FI-le raporteerimine, kellele ja mis nõuded on loovutatud, lg 4 näeb ette ka vastavate aruandlusvormide ja meetodika kehtestamise). Leidsime, et aruandluskohustuse tekkimise osas võiks olla pikem ettevalmistusperiood. Seaduse planeeritud jõustumise aega on eelnõu uues versioonis küll nihutatud 1. märtsiks 2024 (enne oli 30.12.2023), kuid kas see on ikkagi piisav. Arvestades, et aruandlusperioodiks on poolaasta ning aruanne tuleb esitada ühe kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu, siis tekib ka küsimus sellest, kas esimene aruandlusperiood on poolik poolaasta alates seaduse jõustumisest (01.03.2024 – 30.06.2024) või esimene terve poolaasta (01.07.2024 – 31.12.2024). Eelistada tuleks seda viimast varianti, sest siis tuleb esimene aruanne esitada alles 31.01.2025.</p>	Selgitatud	Silmas on peetud teist varianti ehk aruandeperiood hakkab kõige varem 1.07.2024 ja esimene aruanne esitatakse seega alates 2025. a. algusest.
123	<p>§ 98 – Palume täpsustada kas Statistikaametile andmete avaldamist eeldatakse üksnes krediidiandjate ehk pankade poolt? Krediidiandjate puhul ei ole üheselt mõistetav, kas KASi pangasaladuse sätted kohalduvad KAVSidele samuti või mitte, sest KAVS § 50 lg 6 ütleb järgmist: Krediidiandja või -vahendaja töötaja, juht, aktsionär või osanik, kellel on juurdepääs kliendi isikuandmetele, on kohustatud hoidma saladuses talle teatavaks saanud isikuandmeid tähtajatult, kui isikuandmete kaitse seaduses või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning</p>	Selgitatud	Jah, vastav kohustus edastada Statistikaametile pangasaladust KAS § 88 alusel hakkab kehtima üksnes krediidiandjate poolt.

	direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 04.05.2016, lk 1–88) või muus õigusaktis ei ole sätestatud teisiti.		
124	<p>§ 101 „VÕS § 415 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt“ - Pakutud kompromissvariant on ebaõnnestunud, kuna seob viivise ülempiiri krediidi kulukuse määra ülempiiriga. Krediidi kulukuse määr on kindla valemi alusel lepingu sõlmimisel arvatav krediidi kulukuse näitaja, mis ei ole sisu poolest viivisemääraga seostatav. On loogiline, et viivisemäär kõrvutatakse intressimääraga (ka viivis on oma olemuselt intress, st. viivitusintress), kuid mitte krediidi kulukuse määraga. Viivise ja kulukuse määra ülempiiri vaheline seos tekitab ka praktilise probleemi. Viivise suurus tuleb avaldada juba tarbijakrediidilepingus nii aasta- kui päevamäärana (VÕS § 403.1 lg 1 p 11), kuid krediidi kulukuse määra ülempiir muutub iga poole aasta tagant. Kui klient jääb maksega viivitusse, siis tekib küsimus, millise hetke KKM ülempiirile peab viivisemäär vastama – kas lepingu sõlmimise hetke KKM ülempiirile või rikkumise hetke ülempiirile. Krediidi kulukuse määr arvatatakse välja lepingu sõlmimisel ning ka vastavust KKM ülempiirile hinnatakse lepingu sõlmimise hetke seisuga. Kui viivisemäär ülempiir jääb eelnõus siiski seotuks KKM ülempiiriga, siis tuleks sätestada, et määravaks on just lepingu sõlmimisel kehtinud KKM ülempiir. Vastasel korral võib tekkida olukord, kus viivisemäär muutub iga poole aasta tagant, samas kui lepingujärgne intressimäär jääb samaks. Kokkuvõttes tuleks eelistada täna kehtivat selget regulatsiooni, mis sätestab viivisemäär maksimumina lepingujärgse intressimäär, ning seda mitte muuta. Lepingujärgne intressimäär (ning selle kaudu ka viivisemäär) on krediidi kulukuse määra regulatsiooni kaudu juba seaduse tasandil piiratud. Viivis on instrument, mis astub lepingu rikkumise korral intressi asemele (s.t. lõpeb intressi arvestus ja algab viivise arvestus), ning mis seetõttu peab tagama, et võlgnik ei satuks lepingu rikkumise kaudu soodsamasse olukorda, võrreldes lepingu täitmisega.</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Käsitlus, kus viivise määr ei või ületa kahekordset algset intressimäär, on eelnõus välja jäetud.</p> <p>Viivisemäär ülempiir jääb eelnõus seotuks KKM-i ülempiiriga (KKM-i arvutamisel ei võeta arvesse võimalikke tasusid, mis on seotud lepingu rikkumisega – näit. lep. ülesse ütlemise tasu, leppetrahv, võla menetluskulud jmt. Vt VÕS Komment II, lk 631.).</p> <p>Lisaks on lisatud täiend, kus aluseks võetakse just lepingu sõlmimisel kehtinud KKM-i ülempiir.</p>
125	<p>§ 101 „§ 416.1. Tarbijakrediidilepingu kohtuväline ümberkujundamine“ lg 1 - Kuigi eelnõu II versioonis on loobutud VÕS § 416 lg 2 muutmisest, on see probleemne regulatsioon paigutatud VÕS § 416 1 lg 1 sisse. Probleemseks muudab nimetatud sätte asjaolu, et tegemist on krediidiandja kohustusega „peab“, kuid selle kohaldamise tingimused väga ebamäärased. Ei ole üheselt arusaadav, milliseid hindamistoiminguid tuleb läbi viia ning millal on asjakohane pakkuda võlgnikule võimalust nõuet ümber kujundada. Segaseks jääb ka fraas „üheselt mõistetavate väljenditega“. Kas siin on mõeldud seda, et tuleb pakkuda juba välja konkreetseid meetmeid konkreetsete nimetustega, nt kasutades VÕS § 416 1 lg 3 sätestatud meetmete kirjeldusi? Samuti jääb ebaselgeks, kas krediidiandja peab sellise hindamise läbi viima ja võimalusi välja pakkuma omal algatusel ja initsiatiivil ka siis, kui võlgnik ei ole meeldetuletustele reageerinud ega ole näidanud huvi kokkulepete vastu. Finantsinspektsiooni märgukirja alusel on seni olnud põhjust pakkuda restruktureerimismeetmeid ikkagi vaid nendel juhtudel, kui „krediidivõtja on reaalselt näidanud häid finantssuhteid finantsjärelevalve subjektiga (s.t. head maksekäitumist, sh võlgnevuse märkimisväärsed tagasimaksud enne asjaomase sündmuse toimumist) ja selget koostöövalmidust“. See on ka mõistetav, kuna info, mille pinnalt anda hinnanguid meetmete sobivuse kohta, on ilma krediidisaja panuse ja koostööta puudulik. Seetõttu tuleks seada krediidiandja kohustus pakkuda välja konkreetseid meetmeid ikkagi alles siis, kui krediidisaja</p>	Selgitatud	<p>Kohustus pakkuda vastavaid ümberkujundamise meetmeid ei pane krediidiandjale imperatiivset kohustust pakkuda võla ümberkujundamise võimalust, vaid norm paneb kohustuse kaaluda, kas on võimalik leida muid lahendusi, s.h. vältida sundtäitmist jmt. Krediidiandjal on kohustus eelkõige hinnata, kas vastavate meetmete väljapakumine nõ teeks võlgniku olukorda paremaks või leevendaks teatud kujul tema olukorda. S.t. selle kohustuse eesmärk on tagada, et krediidiandja vähemalt kaaluks sobilike meetmete väljapakumist ilma, et peaks kohe vastava</p>

	<p>on ise vastavat huvi üles näidanud (nt kui saab krediidiandjalt VÕS § 416 lg 2 kohaselt info läbirääkimiste võimaluse osas) ning teeb selleks krediidiandjaga koostööd (s.h. esitab nõutava teabe ja dokumendid, mida krediidiandja vajab VÕS § 416 lg 2 kohase hinnangu kujundamiseks).</p>		<p>kohtu- või täitemenetluse algatama. Ja see eeldab ka võlgniku poolset koostöötahet. Kui võlgnik ei ole ühelegi nn koostööpakkumisele seni reageerinud ja suure tõenäosusega ka edaspidi ei reageeri, siis vastavaid meetmeid välja pakkuma ei pea.</p> <p>Lisaks kooskõlas KAVS § 44 täiendusega peab krediidiandjal olema siseprotseduur, kuidas ta tegeleb kuni 90 päeva viivises olevate nõuetega ja kuidas ta tegeleb rohkem kui 90 päeva viivises olevate nõuetega, s.h. vastav hinnangute andmise meetodika.</p>
126	<p>§ 101 „(3) Krediidiandja võib võla ümberkujundamiseks muu hulgas teha ettepaneku.“ – Palume selgitada, milles seisneb lg 3 p 1 ja p 2 erinevus? Kas tähtaja pikendamine on ainult see kui muutub lepingu lõpptähtaeg?</p>	Selgitatud	<p>Lg 3 p 1 kohaselt võib pikendada lepingu tähtaega (seda eriti juhul, kui leping näeb ette kogu laenusumma korraga tagastamist – näit. nn bullet laenude puhul). Lg 3 p 2 kohaselt lükatakse edasi täielikult või osaliselt osamakse(d), kuid see ei pea tähendama kogu lepingu tähtaja pikendamist. Põhimõtteliselt võib kasutada ka mitut lg 3 nimetatud võimalust korraga.</p>
127	<p>§ 101 „(4) Kui seoses võla ümberkujundamisega muudetakse ühe või mitme krediidilepingu kehtivaid tingimusi“ – Palume selgitada, et mida on mõeldud tasude arvestuse all? * võlgnevuses olevaid summasid ja nende kujunemist (intressi summa x eurot ja detailne intressi võlgnevuse kujunemise arvestus?) või piisab kui tuua välja intressi võlgnevuse summa? * jääb ka ebaselgeks kas siin on mõeldud üldse võlgnevusi või uue kokkuleppe alusel küsitavaid tasusid?</p>	Selgitatud	<p>Selle all on silmas peetud nt lepingu sõlmimise tasu või muid lepingutasusid, eraldi nn kontode avamise tasusid ja muid tasusid, mille kohta oli kokkulepe sõlmitud.</p>
EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA			
128	<p>Krediidihaldustegevus Eelnõu § 3 lg 2 kohaselt on krediidihaldustegevuseks üks või mitu järgmist tegevust: 1) krediidilepingu või sellest tuleneva nõudega seotud rahaliste kohustuste sissenõudmine või tasumisele kuuluvate maksete kogumine krediidisaajalt, 2) krediidilepingust tulenevate krediidiasutuse või krediidiandja nõuete või krediidilepingu tingimuste üle krediidisaajaga läbirääkimiste pidamine, sealhulgas vastavalt krediidiosaja antud juhistele, 3) krediidilepingus sätestatud krediidiasutuse või krediidiandja nõuetega või krediidilepinguga seotud kaebuste haldamine, 4) krediidisaaja teavitamine krediidilepingus</p>	Arvestatud	

	<p>sätestatud krediidasutuse või krediidiandja nõuete või krediidilepinguga seotud intressimäärade, tasude või maksete muutumisest.</p> <p>Kaubanduskoja hinnangul on vaja Eelnõu § 3 lg 2 täpsustada, sest hetkel on võimalik Eelnõust järeldada, et krediidihaldustegevuseks loetakse ka mitteviivises oleva laenuga tegelemine, kuigi Eelnõu peaks puudutama üksnes viivises oleva laenu tegelemist. Teeme ettepanku asendada sätte sissejuhata osa ja sõnastada see järgnevalt: „Krediidihaldustegevus käesoleva seaduse tähenduses on krediidasutuse või krediidiandja viivises oleva krediidilepinguga seotud üks või mitu järgmist tegevust:“.</p>		
129	<p>Juhatuse liikmete arv</p> <p>Eelnõu § 36 lg 2 kohaselt peab krediidiinkasso juhatuses olema vähemalt kaks liiget, kui põhikiri ei näe ette suuremat liikmete arvu.</p> <p>Kaubanduskoda ei mõista Eelnõus kehtestatud miinimumi, mille kohaselt peab olema juhatuses vähemalt kaks liiget. Kaubanduskoja liikmed on toonud välja, et Eestis tegutseb mitmeid väikeseid krediidiinkassosid, mille juhtimises ei osale nii palju inimesi ning seetõttu peavad need ettevõtted suurendama juhatuse liikmete arvu või oma tegevuse krediidiinkassona lõpetama. Meie hinnangul piisab ka sellest, kui krediidiinkassol on üksnes üks juhatuse liige. Seega meie hinnangul tuleks Eelnõu § 36 lg 2 Eelnõust välja jätta.</p>	Arvestatud	
130	<p>Krediiditoimik</p> <p>Eelnõu § 44 lg 1 kohaselt krediidiinkasso peab krediidilepingu haldamise eesmärgil kogutud vajalike andmete ja dokumentide kohta krediiditoimikut alates hetkest kui ta määrati viivises olevat krediidilepingut või sellest tulenevat nõuet haldama. Kui krediidiostja ei määra enda esindajaks krediidiinkassot, peab krediiditoimikut krediidiostja. Krediiditoimikut tuleb pidada iga isiku kohta eraldi.</p> <p>Kaubanduskoja hinnangul tuleks arvestada ärisaladuse aspekti, kuna krediidianalüüsid sisaldavad suurel hulgal ärisaladusena käsitlevat teavet. Kui krediidisaja või -ostja pöördub kohtusse, siis kohus võib vastava teabe välja nõuda krediidasutustelt hetkel kehtiva KAS regulatsiooni alusel. Seega vastav teave on kättesaadav kõikidele menetlusosalistele, ka ärisaladus, sh krediidiostjatele. Samuti võivad analüüsid sisaldada kolmandate isikute isikuandmeid. Tasub arvestada ka sellega, et ärikrediitidele ei kohaldu tarbijatele antavate laenudega samaväärne krediiditoimiku pidamise ja säilitamise kohustus.</p> <p>Kaubanduskoja hinnangul tuleks teema osas teha täiendavat analüüsi ja pidada arutelu krediidasutustega, kes sellega igapäevaselt kokku puutuvad. Samuti võiks arvestada krediidiinkassode puhul nende väljakujunenud praktikat.</p>	Osaliselt arvestatud	Vt eespool olevaid selgitusi.
131	<p>Krediidasutuste seaduse (KAS) § 88 täiendamine lõikega 4⁵</p> <p>Eelnõu § 98 p-ga 2 täiendatakse krediidasutuste seaduse (KAS) §-i 88 lõikega 4⁵, mille kohaselt krediidasutus on kohustatud avaldama pangasaladuse Statistikaametile riikliku statistika seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks, juhul kui klient on krediidasutusele selleks nõusoleku andnud.</p> <p>Kaubanduskoja hinnangul tõstatab Eelnõu § 98 p 2 küsimuse kliendi nõusoleku osas, kas pangad on kohustatud peale muudatuse jõustumist igal ajahetkel kliendilt nõusolekut küsima või nõusoleku küsimuse osas on jäetud pankadele otsustusruum, millal küsida ja millal mitte. Kaubanduskojale tekitab küsimusi, kuidas tagatakse, et sellest tulenevalt ei teki krediidasutustel mingit täiendavat regulaarset või ka ühekordset</p>	Selgitatud	Eelnõu sõnastust on muudetud nii, et nõusoleku peab küsima Statistikaamet ise.

	<p>raporteerimiskoormust, mis on kulu ja tuleb hiljem klientide poolt taas kinni maksta. Ühtlasi luuakse Statistikaameti lisamisega nimekirja pretsedent, kus hiljem on üha raskem põhjendada, miks see ega teine riigiasutus ei saa lisanduda nimekirja. Samale murekohale on ka viidanud Finantsinspeksioon oma eelmises arvamuses. Kaubanduskoda teeb ettepaneku jätta § 98 p 2 Eelnõust välja.</p>		
132	<p>Teave tarbijakrediidilepingu muude tingimuste muutmise kohta Eelnõu § 101 p 2, mis käsitleb VÕS §-de 404² lõigetes 1 ja 2 plaanitavaid muudatusi, mille kohaselt enne tarbijakrediidilepingu tingimuste muutmist esitab krediidiandja tarbijale kirjalikult või püsival andmekandjal järgmise teabe: 1) kavandatud muudatuste selge kirjeldus ja kui see on kohaldatav, siis tarbija nõusoleku saamise vajadus; 2) muudatuste tegemise aeg; 3) muudatustega seoses tarbija jaoks ette nähtud kaebuse esitamise võimalused ja kaebuse esitamise tähtaeg, muu hulgas selle pädeva asutuse nimi ja aadress, kellele tarbija saab kaebuse esitada. Lõige 2 täiendab, et krediidiandja võib esitada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teabe üldistatult kujul. Kaubanduskoda leiab, et Eelnõu § 101 p-ga 2 kehtestavad sätted on vastuolulised ning tekitavad küsimusi. Lõige 1 kohaselt peavad krediidiandjad tarbijale kirjalikult või püsival andmekandjal esitama muudatuste selge kirjelduse, aga lg 2 täiendab, et eeltoodud teave võib esitada ka üldistatult kujul. Millist varianti Eelnõu koostajad on mõelnud, jääb Kaubanduskojale arusaamatuks. Seega Kaubanduskoda palub Eelnõu koostajatel seletuskirja selles osas täiendada.</p>	Selgitatud	<p>Nimetatud säte (ja vastav loetelu) põhineb tarbijakrediidi direktiivi (2008/48) uuel artiklil 11a.</p> <p>Lg 2 on lisatud antud §-i tegelikult Eesti Pangaliidu eelmise kommenteerimisringi käigus esitatud märkuse tulemusena (teeme ettepaneku, et krediidiandja kohustus on esitada tarbijale üldistatud kokkuvõtte muudatustest) – ehk see täiendus annab pankadele ja teistele krediidiandjatele rohkem paindlikkust vastava info esitamise osas.</p>
133	<p>Viivise regulatsioon Eelnõu § 101 p 4 kohaselt krediidiandja võib tarbijalt võlgnetaivate maksete tasumisega viivitamise korral nõuda viivist, mis võib olla kuni kahekordne tarbijakrediidilepingus ettenähtud intressimäär, kuid mis ei või ühelgi juhul olla kõrgem kui käesoleva seaduse § 406² lõikes 1 sätestatud krediidi kulukuse määra ülempiir. See ei välista ega piira krediidiandja õigust nõuda tarbijalt viivist ületava kahju hüvitamist. Kokkulepe, millega nähakse ette eespool sätestatust kõrgem määr või kokkulepe, millega võimaldatakse tarbijalt nõuda maksetega viivitamisel eelkõige käsiraha või leppetrahvi, on tühine. Kaubanduskoda ei toeta Eelnõu § 101 p-ga 4 kavandatavat muudatust ning leiab, et kehtivat olukorda ei ole vaja muuta. Justiitsministeerium on eelmises arvamuses öelnud, et viivise arvestamist puudutav teema väljub Eelnõuga ülevõetava direktiivi raamidest. Vastavad ettepanekud vajavad laiemat arutelu ja osapoolte kaasamist ning seda enne eelnõu Riigikogule esitamist. Seega teeme ettepaneku jätta Eelnõu § 101 p 4 Eelnõust välja. Juhul, kui viiviseregulatsiooni muutmine vastu võetakse, siis tuleks Eelnõusse lisada ka rakendusnormid ja ajapikendus selle jõustumiseks. Teadupärast on krediidilepingud oma olemuselt kestvuslepingud ning sellest tõstatub küsimus, mis saab juba sõlmitud krediidilepingute viivise määrast. Juhul, kui Eelnõu koostajad näevad sellega ette lahenduse, mille kohaselt on vaja pidada üleval kahte arvutusüsteemi, mis puudutab olemasolevaid lepinguid ja uusi, siis sellega kaasneks krediidiastutustele suurem halduskoormus ning keeruliste IT-tehniliste arenduste loomine.</p>	Selgitatud	Vt selgitusi märkuste nr 83, 124 ja 144 kohta.
134	<p>Tarbijakrediidilepingu kohtuväline ümberkujundamine Eelnõu § 101 p 5, plaanitava muudatuse kohaselt VÕS § 416¹ lg 1 mõttes peab krediidiandja tarbijale enne viivises oleva krediidilepingu suhtes</p>	Selgitatud	Vt selles osas Eesti Pangaliidule esitatud selgitusi (märkus nr 89).

	<p>kohtu- või täitemenetluse toimingute alustamist, muuhulgas käesoleva seaduse § 416 lõikes 2 nimetatud läbirääkimiste käigus, hindama ning asjakohasel juhul pakkuma üheselt mõistetavate väljenditega võimalust kohtuväliselt nõue ümber kujundada või muul kujul osaliselt või täielikult refinantseerida. Sama paragrahvi (VÕS § 416¹) lg 4, mis sätestab, et kui seoses võla ümberkujundamisega muudetakse ühe või mitme krediidilepingu kehtivaid tingimusi muu kui tähtaja pikendamise tingimuse osas, näidatakse kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis sõlmitud kokkuleppes iga esialgne krediidisumma ning intresside, viiviste ja muude krediidi kasutamise tasude arvestus. Kui kokkulepe krediidilepingu tingimuste muutmise kohta ei vasta käesoleva lõike esimeses lauses sätestatule, siis on selline kokkulepe tühine.</p> <p>Kaubanduskoda ei toeta Eelnõu § 101 p-s 5 sätestatud, millega lisatakse VÕS-i uus säte VÕS § 416¹ lg 4, sest antud säte loob õiguslikku ebaselgust, kuna krediidiandjad ja klient ei saa olla veendunud lepingu ülesütlemise kehtivuses. On ebaselge, millistel juhtudel peab krediidiandja ümberkujundamist pakkuma ning millist meedet rakendada. Seega võivad tekkida õigusvaidlused, kas ja mida pidanuks krediidiandja tarbijale pakkuma. Samuti Kaubanduskoja hinnangul tõstatub sama sätte osas küsimus, kui kohtuväliselt on krediidiandja enne lepingu ülesütlemist tarbijale ümberkujundamist pakkunud, kas siis pärast lepingu ülesütlemist ja enne täitemenetluse algatamist ei ole enam vaja võlgnikule võlgade ümberkujundamist pakkuda? Antud küsimusele ei leia vastust Eelnõust ega ka seletuskirjast. Teeme ettepaneku täpsustada seletuskirja selles osas, et krediidiandja võib vastava pakkumise teha ka koheselt, kui võlgnevus tekib. Krediidiasutuste praktika kohaselt tegeletakse probleemidega ja pakutakse kliendile lahendusi enne lepingu ülesütlemist. Kui leping on üles öeldud, siis on ümberkujundamise lahenduste pakkumine keerulisem.</p> <p>Kaubanduskojale jääb arusaamatuks Eelnõu § 101 p 5 osas, mis puudutab VÕS § 416¹ lg 4 täiendamist eelkõige osas, miks on vaja uues krediidiandja ja tarbija vahelises kokkuleppes uuesti ära näidata esialgne krediidisumma. Tarbijale pakuks praktilist väärtust see, kui ta näeb uuest sõlmitud kokkuleppes ära, millised ja mis summadest koosnevad nõuded uue kokkuleppega ümber kujundatakse. Samuti ei mõista me krediidiandja kohustust uues kokkuleppes kajastada uuesti intresside, viiviste ja muude tasude arvestus olukorras, kus need ei muutu, sest alati ei pruugi need võlgade ümberkujundamisega muutuda. Kaubanduskoda teeb ettepaneku jätta VÕS § 416¹ lg 4 sellisel kujul Eelnõust välja.</p>		
135	<p>Seaduse jõustumine Eelnõu § 103 kohaselt jõustub seadus 2024. aasta 1. märtsil. Kaubanduskoda teeb ettepaneku pikendada seaduse jõustumist kuni 2025. aasta 1. märtsini, sest tasub arvestada sellega, et krediidiandjad ja -inkassod peavad oma IT-tehnilisi lahendusi täiustama ning paari kuuga seda teha ei ole võimalik, sest IT-tehnilised lahendused on keerulised.</p>	Osaliselt arvestatud	
136	<p>Mõjude järelhindamine Kaubanduskojale tekitab jätkuvalt küsimusi, miks on mõjude järelhindamise punkt Eelnõust välja jäetud. Tõime ka oma eelmises arvamuses välja, miks on mõjude järelhindamine vajalik. Jätkuvalt oleme seisukohal, et ära hoida Eelnõuga kaasnedu võivaid negatiivseid mõjusid, tuleks viia läbi ka järelhindamine Eelnõu mõjude osas. Praegu on küll Eelnõu seletuskirjas mainitud, et järelhindamine on kavas, kuid</p>	Selgitatud	Märgime, et meie hinnangul on mõistlik teha laiem mõjuhinnang – kuidas krediiditurgrahvus tervikuna on muutunud erinevate nõuete rakendamise tulemina (sh võttes arvesse ka tulevase tarbijakrediididirektiivi

	selleks, et järeldandamise läbiviimine oleks kindel, tuleks järeldandamise läbiviimine sätestada ka Eelnõus.		muudatusi ja nende rakendamist). Seetõttu ei ole vajalik konkreetset ühte seadusesse sellise mõjude järeldandamise kohustuse nõ sissekirjutamine. Plaanime sellist laiemat mõjude järeldandamist koostöös JuM-i ja MKM-ga ca 2-3 aasta pärast.
TARBIJAKAITSE JA TEHNILISE JÄRELEVALVE AMET			
137	<p>Eelnõus ei ole antud TTJA-le ligipääsuõigust krediidiinkasso peetavale krediititoimikule.</p> <p>KIKS § 44 „Krediititoimiku pidamine“ kehtestab krediidiinkassole kohustuse pidada krediitilepingu haldamise eesmärgil kogutud vajalike andmete ja dokumentide kohta krediititoimikut. Sama paragrahvi lõike 4 kohaselt peab krediititoimik andma piisavalt informatsiooni krediidi andmise eest vastutavale isikule, samuti siseaudiitorile ja audiitorile ning Finantsinspeksioonile (FI) krediidi andmise, krediitilepingute muutmise, jälgimise ja hindamise kohta. Lõike 4 pädevate isikute loetelu ei sisalda TTJA-d.</p> <p>TTJA märgib, et ligipääsuõigus krediititoimikule lihtsustaks ja tõhustaks oluliselt riikliku järelevalve teostamist, kuna toimikus sisalduv teave võimaldaks TTJA-l omal algatusel kontrollida, kas kaupleja on kasutanud enne krediidi andmist, krediidi andmise ajal või pärast krediidi andmist, sh võlgnevuse sissenõudmisel, tarbija suhtes ebaausaid kauplemisvõtteid. Lisaks lihtsustaks toimikus sisalduv ka teiste tarbijakaitseaduse (TKS) alusel TTJA pädevuses olevate tarbijakaitsealiste nõuete kontrollimist, muu hulgas krediidi kulukuse määra vastavust ülempiirile (VÕS § 406²), sissenõudmiskulude (VÕS § 113²) ja muude tasude (VÕS § 28¹) seaduspärasust ja lepinguliste teavitamiskohustuste täitmist, mis on loetletud TKS § 65 lõikes 1.</p> <p>Ligipääsuõigus krediititoimikule lihtsustaks oluliselt ka TKS-s sätestatud süütegude avastamist ja menetlemist. Seletuskirja lk 39 sätestab, et <i>see võib sisaldada ka krediitvõimelisuse hindamise aluseks kogutud vajalike andmeid ja dokumente</i>. On tõenäoline, et riikliku järelevalve menetluses krediidiinkassolt välja küsitud krediititoimik ja sellest nähtuv teave võib viia TKS-s sätestatud väärtegude, nagu ebaausa kauplemisvõtte kasutamise keelu rikkumise (TKS § 70), vastutustundliku laenamise põhimõtte rakendamata jätmise (TKS § 71), krediidi kulukuse määra ülempiiri ja tarbijalt nõutavate sissenõudmiskulude hüvitamise piirangute järgimata jätmise (TKS § 72) jt avastamiseni.</p> <p>Vastavalt direktiivi 2021/2167/EÜ artikli 11 lõikele 5 peavad liikmesriigid tagama, et krediitihaldajad teevad vajalikud andmed pädevatele järelevalveasutustele nõudmise korral teatavaks.</p> <p>Kuna TTJA teeb TKS-i alusel järelevalvet ka inkassode üle, siis peame põhjendatuks, et KIKS § 44 lõike 4 loetelu täiendatakse selliselt, et krediititoimik annaks piisavalt informatsiooni järelevalve teostamiseks ka TTJA-le.</p>	Arvestatud	
138	Täpsustamist vajab riikliku järelevalve pädevus võlaõigusseaduse §-s 404² sätestatud teavitamiskohustuste täitmise üle.	Arvestatud	

<p>Seletuskirja lk 78 kohaselt plaanitakse eelnõuga täiendada VÕS uue §-ga 404², millega nähakse ette, mismoodi tuleb tarbijat teavitada muude tarbijakrediidilepingu tingimuste muutmise korral ja millist teavet tuleb täpselt sel juhul esitada. Eelnõus ei ole konkreetselt määratletud, kas ja milline järelevalveasutus teeb kõnealuse õigusnormi täitmise üle riiklikku järelevalvet. Kuigi eelnõu kohaselt on KIKS-i pädevaks järelevalve asutuseks FI (KIKS § 67 lõige 1), siis eelnõust siiski ei nähtu, et ka kõnealuse VÕS-i sätte üle teeb järelevalvet FI. Kuigi FI-l on edaspidi võimalik kontrollida krediiditoimiku pidamise nõudeid (KAVS § 48), eelkõige kas krediiditoimik sisaldab infot ja andmeid krediidilepingu muudatuste kohta, siis on VÕS §-s 404² sisalduva kohustuse täitmise üle järelevalve pädevus TTJA hinnangul jäetud eelnõus hetkel lahendamata.</p> <p>30.06.2023 tehtud Riigikontrolli aruandest Riigikogule (Vastutustundlik ja teadlik laenamine ning tarbijakaitse pangaväliste krediidiandjate tarbimislaenude puhul) nähtub, et TTJA-l oleks vaja hinnata senisest rohkem tarbijate puuduliku teavitamisega seotud riske ja viia läbi asjakohaseid kontrole. Lisaks tuleneb aruandest, et järelevalveasutused, sealhulgas TTJA, peaks rakendama kõiki neile antud menetluslikke võimalusi, et tagada vastutustundliku laenamise põhimõtte järgimine ning tarbijate kaitse.</p> <p>TTJA ülesandeks on muu hulgas teostada järelevalvet VÕS-s sisalduvate teavitamiskohustuste täitmise üle, mille loetelu sisaldub TKS § 65 lõikes 1. Näiteks, TKS § 65 lõike 1 kohaselt võib TTJA teha ettekirjutuse ja nõuda kauplejalt, kes on rikkunud muu hulgas võlaõigusseaduse §-des „403¹-404¹, 406-408“ sätestatud teavitamiskohustust, rikkumise lõpetamist ja edasisest rikkumisest hoidumist. Loetelu ei sisalda võlaõigusseaduse §-i 404¹ ning eelnõust lähtuvalt ei plaanita ka seda nimekirja muuta. Kehtiva regulatsiooni järgi jääks TTJA-le VÕS § 420 ja TKS § 65 lõike 3 koostoimes ainukese võimalusena pöörduda VÕS §-is 404² sätestatu rikkumise lõpetamiseks hagiga maakohtusse, mis paraku on pikk ja palju ressursi nõudev protsess. Lisaks võib lõpliku kohtulahendi jõustumiseks kuluda aastaid. Seevastu ettekirjutusega saab rikkumistele kiiresti ja kuluefektiivsemalt reageerida, tagamaks tarbijate õiguste kaitse ning vältimaks nende edasist kahjustamist.</p> <p>TTJA järelevalve finantsteenuste valdkonnas on põhinenud suuresti tarbija kaebustel tulenevalt ressursivõimalusele. Arvestades Riigikontrolli auditis väljatoodut (vt ülal p 2.2), on oluline senisest suurem ressurss rikkumiste välja selgitamiseks. Tarbijakrediidilepingus teavitamiskohustuste täitmise üle tõhus järelevalve eeldab ligipääsu krediidiandja dokumentidele (sh krediiditoimikutele) ja pangasaladusele, aga ka oskust saadud andmeid tõlgendada, analüüsida. Tarbijakrediidilepingutes teavitamiskohustuste, sealhulgas VÕS uue § 404², rikkumiste välja selgitamine eeldaks krediidi andmisega seotud isikutelt dokumentide nõudmist (KorS § 30) või kontrolltehingute tegemist (TKS § 63). VÕS § 404² lisandumine TKS § 65 lõike 2 loetellu tähendaks, et TTJA peab edaspidi kontrollima, kas paragrahvis nimetatud teave on tarbijale esitatud ning kas järgitud on vorminõudeid. Täna on finantsteenuste valdkonnas, v.a reklaam, järelevalve teostamiseks TTJA-s ette nähtud 1 ametikoht.</p> <p>Arvestades Riigikontrolli auditi tulemusi ja soovitusi, on äärmiselt oluline teavitamiskohustuste täitmist, eelkõige</p>		
---	--	--

¹ (3)

	<p>tarbijakrediidilepingutes, edaspidi fookuses hoida. Eeltoodut arvestades ei ole mõeldav täiendavate kohustuste lisandumine niigi vähese ressursiga valdkonnas ilma täiendavat ressursi plaanimata.</p> <p>Juhul kui eelnõuga plaanitakse ette näha TTJA-le täiendav järelevalve pädevus VÕS §-s 404² sätestatud teavitamiskohustuse täitmise üle – mis oleks mõistlik arvestades juba olemasolevat pädevust lepingueelse teavitamiskohustuse üle järelevalvet teha –, toob see TTJA-le tõhusaks järelevalveks ning teavitustegevuseks vajaduse minimaalselt ühe täiendava juristi ametikoha lisamiseks, kellel on teadmised ja kogemus finantsteenuste valdkonnas. Pakume välja sõnastuse seletuskirja punkti 8 täiendamiseks:</p> <p><i>2.7.1. Võrreldes kehtiva õigusega kaasneb TTJA-le töökoormuse tõus seoses täiendava teavitamiskohustuste täitmise üle järelevalve teostamisega. Tulenevalt eeltoodust on TTJA-l vajadus 1 täiendava finantsteenuste valdkonna kogemusega juristi ametikoha loomiseks alates eelnõu jõustumisest kuluga 45 000 eurot aastas. TTJA-l ja MKM-i valitsemisalal puuduvad võimalused leida selleks vahendeid omavahenditest, mistõttu on vajalik leida täiendavad vahendid riigieelarvest.</i></p> <p>Niisamuti on vajalik TKS-s õigusliku aluse loomine, võimaldamaks TTJA-l teostada VÕS §-s 404² sisalduva teavitamiskohustuse üle järelevalvet, sh koostada ettekirjutusi (TKS § 65 lõike 1 täiendamine).</p>		
JUSTIITSMINISTEERIUM			
139	<p>Justiitsministeerium tegi eelnõu 1. kooskõlastusringil märkuse, et eelnõus kasutatakse mitmes kohas väljendit „juriidilise isiku tunnus“, kuid ei eelnõust ega seletuskirjast selgu nimetatud väljendi tähendus. Seletuskirja lisaks olevas märkuste tabelis (märkuste tabel) on selgitatud, et „juriidilise isiku tunnuse“ all peetakse silmas LEI koodi, mitte äriregistri koodi, mis tuleneb Euroopa Liidu määruse nr 600/2014 (MIFIR) artiklist 26 ning lisaks on see ka ametlikus eestikeelses määruuses kasutatav termin. Palume see täpsustus lisada ka seletuskirja.</p>	Arvestatud	
140	<p>Eelnõu § 29 lõike 1 punkti 6 kohaselt esitatakse osaluse omandamisest teavitamisel Finantsinspeksioonile andmed juriidilisest isikust omandaja juhtorganite liikmete kohta, mis sisaldavad neist igaühe ees- ja perekonnanime, isikukoodi või selle puudumise korral sünniaega ja -kohta. Kordame varem tehtud märkust ning palume selgitada seletuskirjas, mis eesmärgil on isikul vaja esitada enda sünnikoha andmed. Märkuste tabelis on seda küll põgusalt selgitatud, kuid seletuskirja vastavat täiendust lisatud ei ole. Palume vastavalt täpsustada ka seletuskirja.</p>	Arvestatud	
141	<p>Eelnõu § 37 lg 2 punktis 2 ja § 97 punktis 1 (krediidiandjate ja -vahendajate seaduse (KAVS) § 39 lg 2 punkti 6 muutmise) kasutatakse terminit „liigkasuvõtmine“. Oleme palunud „liigkasuvõtmine“ defineerida, kuid märkusega ei ole arvestatud. Märkuste tabelis on selgitatud muu hulgas: „...Ehk kokkuvõttes liigkasuvõtmise defineerimine võiks jääda praktika kujundada ja kaasuse põhiseks.“ Kordame tehtud märkust ning palume sisustada termin „liigkasuvõtmine“. Viited märkuste tabelis esitatud Soome ja Saksamaa õiguse näitele ei ole praegusel juhul asjakohased, kuna reguleeritakse Eesti õigusruumi kuuluvat olukorda. Kuni materiaalsoõiguses puudub konkreetselt liigkasuvõtmise kui etteheidetava</p>	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	<p>Rõhutame esiteks, et liigkasuvõtmist ei ole võimalik täpselt ega ammendavalt defineerida. Tänapäevane liigkasuvõtmise käsitlus on teatud kujul juba ära toodud KAVS § 39 lõikes 4 – seal otsesõnu seda aga liigkasuvõtmisena ei defineerita. Nüüd oleme aga KAVS § 39 lõiget 4 muutnud</p>

	<p>tegevuse regulatsioon, ei saa sellega väidetav varasem tegelemine olla ka krediidiinkasso juhina tegutsemise välistus. Põhiseaduse § 13 lõikest 2 tuleneva õigusselguse põhimõtte kohaselt peab igal mõistlikul inimesel olema, vajadusel asjakohase konsulteerimise abil, võimalik asjakohase selgusega mõista, millist käitumist temalt oodatakse.² Seega ei ole võimalik nõustuda märkuste tabelis tooduga, et liigkasuvõtmise defineerimine võiks jääda praktika kujundada. Kuna isikule peab olema täpselt teada, mis on juhina tegutsemise välistus, palume eelnõus määratleda termin „liigkasuvõtmine“ krediidiinkassode ja -ostjate ning krediidiandjate ja -vahendajate seaduse tähenduses.</p>	<p>nii, et seal esitatud vastavaid olukordi saab käsitleda liigkasuvõtmisena. Oleme seega ka KIKS §-i 37 lisanud uue lõike 4 (mis omakorda viitab muudetud KAVS § 39 lõikele 4) ja millest FI lähtub krediidiinkassode juhtide sobivusmenetlustes KIKS § 37 lg 2 punkt 2 toodud liigkasuvõtmise mõiste sisustamisel.</p> <p>Oluline on aga aru saada, et tegemist on avalik-õigusliku normiga, mitte sellise määratlusega, millest eraõiguslikud pooled ise omavaheliste vaidluste puhul peaksid lähtuma.</p> <p>Kokkuvõttes märgime, et liigkasuvõtmine defineerimine üksnes läbi ühe konkreetse määra (ehk liigkasuvõtmine oleks KKM ülemmäärast nõ kõrgem intress) oleks praktilise rakendatavuse mõttes üsna kitsas lähenemine – liigkasuvõtmise (nn usury) kontseptsioon on laiem kui üksnes lähtumine ühest konkreetsest määrast. See ei ole ka direktiivi mõte. Ehk laiemalt peetakse liigkasuvõtmise all ka ebamõistlikult suuri või ka kunstlikke tasude sissenõudmist, kus krediidiandja võlgniku arvelt sisuliselt põhjendamatult rikastub krediidisaaaja arvel. Samas on oluline siin tähelepanu juhtida ka sõnale „süsteemne“ (mis sisaldub KAVS § 39 lg 4 uues versioonis) – see viitab sellele, et vastavad rikkumised peavad olema olulised ja korduvad, et FI saaks tunnistada vastava</p>
--	--	---

² Eesti vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. Paragrahv 13, punkt 37.

			<p>isiku juhi ametis mitesobivaks. Seletuskirja on samuti vastavalt täiendatud.</p>
142	<p>Eelnõu § 37 ja § 97 punkt 1 (KAWS § 39 lg 2 punktide 5 ja 6 muutmise) reguleerivad nõudeid juhtide valimisele ja määramisele. Eelnõu § 37 kohta tegime märkuse, milles palusime määratleda termin „tarbijakaitse väärtegu“ ja täiendada seletuskirja selgitusega selle kohta, millest lähtudes on välja valitud just sellised süüteod, mis on loetletud eelnõu § 37 lõike 3 punktis 1. Juhul kui loetelu kujundamisel on eeskujuks võetud teiste seaduste loetelu, siis palusime selle seletuskirja lisada koos konkreetsete viidetega vastavate seaduste paragrahvidele, kuna selliselt saab vastavaid loetelusid leida ning omavahel võrrelda. Samuti palusime lisada seletuskirja ka nende eriseaduste loetelu, kus veel võivad olla sätestatud kavandatud eelnõu kontekstis olulised väärted. Märkuste tabelis on selgitatud, et eelnõu § 37 sõnastus on olulisel määral muudetud, muu hulgas on täpsustatud, et tarbijakaitse väärtegade all peetakse silmas väärtegusid, mis on seotud tarbijakrediidi väljastamisega (eelkõige tarbijakaitse seaduse §-des 71 ja 72 ning KAWS §-s 99 sätestatud koosseisud).</p> <p>Muudetud sõnastuses ei ole § 37 lõike 2 punkti 1 kohaselt isiku maine laitmatu muu hulgas, kui ta on pannud toime esimese astme kuriteo või teda on karistatud varavastase, majandusalase, ametialase, avaliku usalduse, isikuvastase süüteo või terrorikuriteo või selle toimepanemisele suunatud tegevuse rahastamise või toetamise eest või tarbijakrediidi väljastamisega seotud väärtete eest. Seletuskirjas (lk 33) viidatakse, et loetelu aluseks on ülevõetava direktiivi artikli 5 lõike 1 punkt b, mis sätestab üldise raamistiku. Viidatud säte sedastab: „...neid ei ole kohtulikult ega muul samaväärsel viisil liikmesriigis karistatud asjas tähtsust omavate kuritegude eest, eelkõige varavastased kuriteod ning finantsteenuste ja -tegevusega seotud kuriteod, rahapesu, liigkasuvõtmine, kelmus, pettus, maksukuriteod, ametialaduse hoidmise või füüsilise puutumatus rikkumisega seotud kuriteod, ning ka muude äriühinguid, pankrotti, maksejõuetust või tarbijakaitset käsitlevate õigusaktide kohaste õigusrikkumiste eest“. Kuna kooskõlastamiseks esitatud eelnõus on kasutusel termin „süüteod“, on direktiivist tulenevat nõuet laiendatud, sest „süütegu“ tähendab Eesti õigussüsteemis nii kuri- kui ka väärtegusid. Palume seda asjaolu seletuskirjas põhjendada. Samuti puudub seletuskirjast põhjendus, miks on loetelus sätestatud kõik esimese astme kuriteod, sõltumata sellest, mis valdkonnas need on toime pandud. Palume vastava selgitusega seletuskirja täiendada.</p> <p>Lisaks on märkuste tabelis samasisulise märkuse osas eelnõu § 97 punkti 1 (KAWS § 39 lg 2 punkti 6 muutmise) kohta märgitud, et paragrahvi on muudetud samamoodi nagu eelnõu §-is 37, kuid kui võrrelda nimetatud sätteid, siis §-s 97 kavandatavas KAWS § 39 lõike 2 punkti 6 loetelus esimese astme kuritegusid ei ole.</p> <p>Samuti juhime tähelepanu, et sättes on loetletud laitmatu maine välistusena muu hulgas karistamine „tarbijakrediidi väljastamisega seotud väärtete“ eest. Väärtegu on samuti süütegu ja kui loetelus on kasutatud juba eespool terminit „süütegu“, siis tuleks seda kasutada ka tarbijakrediidi väljastamisega seotud väärtete puhul, mitte ette näha väärtegu üksikute tegude osas eraldi. Märkuste tabelis selgitatakse, et tarbijakrediidi väljastamisega seotud väärtete puhul on tegemist eelkõige tarbijakaitse seaduse §-des 71 ja 72 ning KAWS §-s 99 sätestatud koosseisudega. Palume neile sätetele ka seletuskirjas selgelt viidata.</p>	<p>Osaliselt arvestatud/ selgitatud</p>	<p>Üldiselt - selline raamistik (mille kohaselt isiku mainet määratakse) on finantssektori üleselt kehtinud pikalt ja sellel on selge eesmärk – eesmärk on hoida finantssektor sedalaadi tegusid toime pannud isikutest nõu puhas. Antud juhul ei ole vahet, mis valdkonnas need teod on toime pandud - vaid lähtutakse teo toimepanijale hinnangu andmisest. Tegu on niivõrd raskete koosseisudega eriala vaatest, mistõttu sõltumata vormist (väärtegu/kuritegu), toovad nad kaasa selge sobimatuse finantssektorisse. Eraldi võib märkida, et väärted täna saavad tuua kaasa oluliselt raskemaid tagajärgi, kui kuriteod – trahvid miljonites eurodes.</p> <p>KAWS § 39 lg 2 punkt 2 sisaldab mh viidet esimese astme kuriteole ehk vastav alus on kehtivas seaduses juba olemas.</p> <p>Seletuskirja on vastavalt täiendatud ja sätete sõnastusi teatud ulatuses muudetud.</p>

	<p>Lisaks, kuna märkuste tabelis kasutatakse selgituses sõnastust „eelkõige“, siis palume täpsustada, millistes seadustes sätestatud vastutus võib veel arvestamisele tulla. Arvestades asjaoluga, et nendele nõuetele mittevastamine toob isikule kaasa kahjulikud tagajärjed, siis kuidas peaks isiku kindlaks tegema, milliste rikkumiste eest on võimalik tema tegevusvabadust piirata?</p>		
143	<p>Eelnõu § 37 lõike 2 sissejuhatava lause kohaselt arvestab Finantsinspeksioon isiku maine hindamisel muu hulgas, kas isik on olnud süüteoasjas süüdistatav või kahtlustatav või muul moel seotud süüteoasjaga või isik on toime pannud õigusvastase, pettusliku või usaldust kuritarvitava teo või olnud seotud sellise teoga või selle uurimis- või järelevalvemenetlusega.</p> <p>Esmalt palume seletuskirjas välja tuua, millisest direktiivi sättest need nõuded tulenevad. Juhime tähelepanu, et äärmiselt küsitav on alus, mille kohaselt arvestatakse isiku maine hindamisel asjaolu, et isik on kunagi olnud süüteoasjas süüdistatav või kahtlustatav. Leiame, et see on otseses vastuolus süütuse presumptsiooni põhimõttega, mille kohaselt on isik süüdi alles siis, kui tema kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus. Praeguse sõnastuse kohaselt tuleks arvestada ka süüdistuse või kahtlustusega, mis kohtu poolt tehtava süüdimõistva otsuseni ei ole jõudnud.</p> <p>Lisaks palume selgitada, mida tähendab „muul moel seotud süüteoasi“. Kuna tegemist on süüteoga, siis tähendab see, et hõlmatud on nii kuriteod kui ka väärteod. Millised väärteoasjad on nii tõsised, et mõjutavad otsuse tegemist isikute juhiks valimisel või määramisel? Samuti märgime, et seotus süüteoga hõlmab ka näiteks tunnistajat ja kannatanut. Siin omakorda tekib küsimus sellise piirangu põhiseaduspärasusest. Palume põhiseadusele vastavust hinnata või lisada seletuskirja kohta konkreetsed viited seletuskirja osa(de)le, kus süüteomenetlusega seotud isikute piirangute vastavust põhiseadusele analüüsitud on.</p> <p>Palume seletuskirjas põhjalikult selgitada ka, mida tähendab, et „isik on toime pannud õigusvastase, pettusliku või usaldust kuritarvitava teo või olnud seotud sellise teoga või selle uurimis- või järelevalvemenetlusega.“ Mis on õigusvastane tegu? Mis on pettuslik või usaldust kuritarvitav tegu? Mille poolest need teod erinevad kuritegudest ja väärtegudest? Mida tähendab seotus sellise teoga, mida see täpsemalt hõlmab? Mida kujutab endast sellise teo uurimis- või järelevalvemenetlus? Kas uurimismenetlus ei ole seotud kriminaal- või väärteomenetlusega?</p>	Selgitatud	<p>Lühidalt: Kui isik on toime pannud õigusvastase, pettusliku või usaldust kuritarvitava teo või olnud seotud sellise teoga või selle uurimis- või järelevalvemenetlusega – need on reeglina teod, mis on seaduse vastased, kuid ei ole saanud karistusõiguslikku kvalifikatsiooni, kuid haldusõiguses juhi ja tema rolli vastu ettevõttes hindab FI eraldi igast sellist kaasust. Lisaks on täna nii, et karistusõigus lahendab väga väikese osa rikkumistest ühiskonnas ja finantssektoris on oluline kaaluda tegusid laiemalt, mis on toime pandud. Nt võib vaadata ATEKA Resource kaasust (3-15-22/6) – kriminaalasjas mõisteti isikud õigeks, finantssektoris mittedsobivus loeti kohtute poolt põhjendatuks sellele vaatamata.</p> <p>Seletuskirja on vastavalt täiendatud.</p>
144	<p>Eelnõu § 101 punktiga 4 muudetakse võlaõigusseaduse (VÕS) § 415 lõiget 1, mis reguleerib tarbijalt võlgnetavate maksete tasumisega viivitamise korral viivise nõudmist ning mille kohta oleme samuti teinud juba varem märkuse. Märgime, et nii nagu ka turuosalisel tagasisides eelnõule mainisid, siis madalam viivisemäär ei motiveeriks piisavalt krediidsaajaid makseid tasuma ning see võib kaasa tuua maksetega viivitamise kasvu. Seetõttu võib nõustuda, et eesmärki täidab paremini lahendus, mis võimaldab nõuda viivist tarbijakrediidilepingus ettenähtud intressimäärast suuremas määras. Samas on vajalik teatud ulatuses piirata tarbijakrediidilepingutes viivisemäära suurust. Kahekordne lepingujärgne intressimäär tundub olevat mõistlik kompromiss, mis arvestab nii tarbijate kui ka krediidiandjate huve. Ühtlasi on positiivne, et alles on võimalus nõuda viivist ületava kahju hüvitamist. Siiski jääb mõnevõrra arusaamatuks maksimummäär</p>	Selgitatud	<p>Lähtuvalt erinevate osapoolte tagasisidest, mis kohati on ka suhteliselt vastuolulised (FinaneEstonia, Eesti Pangaliidu seisukohad vs kohtute, võlanõustajate seisukohad), siis oleme otsustanud piirduda antud juhul sellega, et viivituses olev määr (nn viivise määr) ei saa olla kõrgem kui KKM-i ülempiir vastavalt VÕS §-s 406.2. sätestatule.</p>

	<p>sidumine krediidi kulukuse määra (KKM) ülempiiriga. KKM on 2014–2020 olnud alati üle 20%, viimaste aastatega on see langenud 15% lähedale. Praegu on KKM ülempiir 50,16% (16,72 x 3). Seega on KKM ülempiir äärmiselt kõrge ning maksimummääras viivise nõudmine eeldaks vähemalt praegusel ajahetkel ka väga kõrget intressimäära, ca 25%. Tarbijakrediidilepingud sisaldavad sellist intressimäära ilmselt pigem harva, mistõttu ei tuleks KKM ülempiir eriti tihti kohaldamisele. Teiseks on pikalt kehtinud viivise ülempiirina ka Riigikohtu praktikast tulenev seisukoht, mille kohaselt ei tohi viivis ületada kolmekordset seadusjärgset viivisemäära³. Praegune seadusjärgne viivisemäär on 12%, seega viivis ei tohi ületada 36%. Sellest tulenevalt tekib küsimus, et kuidas suhestub sätestatud maksimummäär (KKM ülempiir) Riigikohtu praktikaga (kolmekordne seadusjärgne viivisemäär)? Kuigi KKM edasist kujunemist ei tea ette, siis vähemalt lähiajal on Riigikohtu praktikast tulenev maksimummäär madalam kui uues sättes ette nähtud maksimummäär. Seega palume vähemalt seletuskirjas selgitada, miks on viivise absoluutne maksimummäär seotud krediidi kulukuse määraga, samuti palume selgitada sätte ja Riigikohtu praktika omavahelist mõju (nt et sõltumata sätte sõnastusest jääb kehtima Riigikohtu praktikast tulenev maksimummäär) või kaaluda sätte sõnastamist sarnaselt Riigikohtu praktikale, st et ühelgi juhul ei või viivis olla kõrgem kui kolmekordne seadusjärgne viivisemäär – sellisel juhul oleks tarbijakrediidilepingus viivise piiriks kas kahekordne lepingus ettenähtud intressimäär või kolmekordne seadusjärgne viivisemäär, sõltuvalt kumb on madalam.</p>		<p>Vastavalt FI avaldatud statistikale varieerub mittepankadest krediidiandjate keskmine krediidi kulukuse määr sõltuvalt laenukoostest üksjagu (s.t. kas tegemist on liisingu, järelmaksu või muu laenukoostega), kuid nn tavaliste väikelaenu puhul on see viimastel aastatel olnud ca 40% - 44% ringis (https://statistika.fi/et/fistar/#/et/p/4270/r/4411/4140). Ehk mis seega ka jääb maksimaalselt KKM-i laest madalamaks. Eraldi tegelikult tekibki küsimus, et kui seadusandja on näinud ette KKM-i ülempiiri (viimati siis 50,16%), siis kas on üldse nõueteline tingimata „sihtida“ kõige kõrgemat võimalikku määra tarbijakrediidi väljastamisel (nt nähes ette KKM-ks 50,1%).</p>
--	--	--	---

KOHTUTÄITURITE JA PANKROTIHALDURITE KODA

145	<p>Esitasite Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Kojale (edaspidi Koda) arvamuse avaldamiseks krediidiinkassode ja -ostjate seaduse eelnõu uuendatud versiooni. Täname, et olete Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda eelnevalt esitatud märkuste ja ettepanekutega arvestanud. Täiendavaid märkusi Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Kojal ei ole.</p>	Teadmiseks võetud	
EESTI PANK			
146	Eesti Pangal ei ole muudatusettepanekuid ja täiendusi.	Teadmiseks võetud	

III. KOOSKÕLASTUSRINGI TAGASISIDE (mõnede osapoolte märkused on esitatud konsolideeritud kujul)

Nr	Märkused	Arvestatud/ mitte-arvestatud/ selgitatud	RaMi seisukohad
FINANTSINSPEKTSIOON			
1	<p>Eelnõu § 7 lõike 1 punkt 14 Eelnõu § 7 lõike 1 punkti 8 kohaselt esitab taotleja tegevusloa taotlemisel Eelnõu §-des 41 ja 42 sätestatud nõuetele vastavad siseeeskirjad ning sama lõike punkti 14 kohaselt raamatupidamise siseeeskirja. Juhime tähelepanu, et Eelnõu § 41 lõike 4 punktis 11 on</p>	Arvestatud	

³ Nt [Riigikohtu 10. mai 2016. a määrus tsiviilasjas nr 3-2-1-25-16](#), p 13

	sise-eeskirjade loetelus nimetatud ka raamatupidamise sise-eeskirja. Tulenevalt eeltoodust palume Eelnõu § 7 lõikest 1 kustutada punkt 14.		
2	Eelnõu § 9 lõige 8 Täna puudub sisuline praktiline vajadus selliseks normiks. Sedalaadi teave allub tavapärasele regulatsioonile ja on kaetud FIS §-ga 54 – ehk otsustame teabe hävitada (kümne aasta möödudes), kui see ei ole enam vajalik meie eesmärkide täitmiseks. Ettepanek on säte kustutada.	Arvestatud	
3	Eelnõu § 13 lõiked 5 ja 6 Nimetatud lõigetes peaks olema viide samale taotlusele ehk lõikele 3, sest lõige 4 täpsustab lõiget 3, et millised andmed ja dokumendid tuleb esitada. Hetkel on ebaloogiline, et keeldumise alused kehtivad lõikes 3 nimetatud taotlusele ja menetlustähtaja nõue lõikes 4 nimetatud taotlusele.	Arvestatud	
4	Eelnõu § 15 lõige 1 Juhime tähelepanu, et vastav säte eeldab rahandusministri määruse „Finantsinspektsiooni veebilehel andmete avalikustamise ulatus ja kord“ muutmist.	Teadmiseks võetud/ selgitatud	Jah, see on kavas. Vastav märged on tehtud ka seletuskirja lk 104.
5	Eelnõu § 16 lõige 1 punkt 4 Teeme ettepaneku sõnastada vastav punkt analoogselt Eelnõu § 7 lõike 1 punktile 5 (tegevusloa taotlemine), st juhtide kohta käivad andmed tuleb esitada FI juhatuse poolt kehtestatud vastaval vormil: „ <i>juhtide vahetumise korral andmed vastavalt käesoleva seaduse §-s 39 lõikes 1 ja 5 sätestatule;</i> “	Arvestatud	
6	Eelnõu § 19 (§ 4 lõige 1) Kolmas riik ei ole Eelnõus defineeritud. Sellest tulenevalt tuleks näiteks täiendada Eelnõu § 4 lõiget 13, et milliseid riike Eelnõu tähenduses käsitatakse kolmanda riigina.	Arvestatud	
7	Eelnõu 19 lõige 2 punkt 2 Teeme ettepaneku nimetatud punkt sõnastada järgmiselt: 2) <i>filiaali asutamise korral filiaali asukoha aadress kolmandas riigis, organisatsiooni struktuuri kirjeldus ning juhtimise eest vastutavate isikute kohta andmed vastavalt käesoleva seaduse §-s 39 lõikes 1 ja 5 sätestatule, sealhulgas andmed selle kohta kuidas juhtimise eest vastutavad isikud vastavad käesoleva seaduse §-s 37 sätestatud nõuetele;</i> . Kuivõrd FI saab loa andmisest keelduda, kui filiaali juhid ei vasta seaduses krediidiinkasso juhtide suhtes kehtestatud nõuetele, siis ka filiaali juhtide poolt esitatavate andmete maht peaks olema samaväärne, mis krediidiinkasso juhtide puhul.	Arvestatud	
8	Eelnõu § 36 lõige 2 Palume kustutada Eelnõu § 36 lõikest 2 lause teine pool „ <i>kuid arvestades krediidiinkasso suurust, tegevuse laadi ja ulatust võib juhatuses olla üks liige</i> “. Nimetatud muudatuse kohaselt võib nõ väiksemate inkassofirmade puhul piirduda ka ühe juhatuse liikmega. Samas ei ole määratletud, et milliseid krediidiinkassosid saab pidada väikesteks oma tegevuse laadilt ja ulatuselt. Selline sõnastus pigem tekitab mitmeti tõlgendamist ning Eesti kontekstis võivad enamik inkassofirmasid pidada end nõ	Arvestatud	

	<p>väikesteks äriühinguteks. Märgime, et võrreldes eelmise Eelnõu versiooniga on Eelnõus tehtud oluline leevendus niigi juba krediidiinkasso nõukogu puudutavas. Nõukogu olemasolu ei ole tingimata vajalik nende krediidiinkassode puhul, kes on asutatud osaühingutena. Arvestades eeltoodud leevendusega siis on väga oluline, et krediidiinkassol, kellel niigi puudub järelevalvefunktsiooni teostav organ, oleks vähemalt juhatuse tasandil kaks juhatuse liiget, et oleks paremini tagatud erinevate riskide ja võimalike potentsiaalsete huvide konfliktide juhtimine krediidiinkassos. Samuti aitab juhatuse liikmete suurem koosseis paremini tagada, et krediiditurul tegutseva äriühingu juhtimine, sh viivituses olevat võlgnikest tarbijate ausameelne kohtlemine, ei ole koondatud vaid ühe isiku kätte, vaid vastutus ja ülesanded on jagatud ning tagatud mitme juhi poolt, sest lõppastmes vastutab juhatuse tervikuna krediidiinkasso õiguspärase tegevuse eest.</p>		
9	<p>Eelnõu § 37 lõike 1 seletuskiri Seletuskirjast võiks välja jätta lõigu: <i>Võrreldes eelmise algse eelnõu versiooniga on välja jäetud nõuded, mis puudutavad juhtide haridust ja kutsealast kvalifikatsiooni kuna seda on sisuliselt keeruline määratleda, et mis nõuded nende tingimuste täitmiseks peavad täidetud olema. Konkreetselt selles valdkonnas ei ole Eestis kutsenõukogu loodud.</i></p>	Arvestatud	
10	<p>Eelnõu § 41 lõige 4 punkt 5 Teeme ettepaneku termini „huvikonfliktide“ asendada sõnadega „huvide konflikti“.</p>	Arvestatud	
11	<p>Eelnõu § 44 lõige 3 Teeme ettepaneku vastavast lõikest kustutada alljärgnev osa: <i>//...kuid mitte krediidiastutuse või krediidiandja ärisaladust puudutavaid andmeid. //</i> Esiteks ei ole täna üheselt mõistetav ja on laialt sisustatav, mis asi on ärisaladus. Seetõttu võib vastav osis sisuliselt muuta sisutühjaks kogu vastava normi – ehk kõik mis puudutab vastutustundliku laenamise põhimõtte järgimist saab teoreetiliselt olla käsitletav ärisaladusena. Teiseks ei vaja vastav kohustus sedalaadi kaitset – vastutustundliku laenamise põhimõtte rakendamine on sedavõrd oluline kaitseprintsip (eelkõige kaitseb laenu võtjat), mille teostamist ei ole põhjendatud kuidagi kitsendavalt käsitleda. Kolmandaks tagab menetlusseadustik erinevat laadi informatsiooni piiratud avaldamist kohtumenetluses, ja kui tõesti peaks olema sedalaadi ärisaladust, mis vajab erandkorras kaitset, siis peab osapool seda kohtult taotlema menetlusseaduse korras.</p>	Osaliselt arvestatud	
12	<p>Eelnõu § 50 lõige 1 Nimetatud lõike kohaselt kontrollib Finantsinspeksioon Eelnõu § 49 lõigetes 2-3 nimetatud järelevalvelise aruande vastavust nõuetele. Sama paragrahvi lõike 3 kohaselt on aruande esitaja kohustatud aruande kontrollimisel tuvastatud puudused kõrvaldama ja esitama korrigeeritud aruande ilma põhjendamatu viivitusega. Eelnõu § 50 lõike 4 kohaselt võib Finantsinspeksioon nõuda ka muid aruanded, mis on vajalikud järelevalve teostamiseks. Ka nende aruannete esitamisel teostatakse nõuetele vastuse kontroll ning aruannete esitaja peaks olema kohustatud parandama aruandeid ja esitama korrigeeritud aruanded. Tulenevalt</p>	Arvestatud	

	eeltoodust palume asendada Eelnõu § 50 lõikes 1 viide seaduse § 49 lõigetele 2-3 viitega sama paragrahvi lõigetele 2-4.		
13	<p>Eelnõu 13. peatükk „vastutus“</p> <p>Eelnõu seob mitmete juriidiliste isikute rikkumiste eest mõistetava karistuse nende netokäibega. Samas reeglistikku, mille alusel Eelnõus netokäivet arvuta Eelnõus ega seletuskirjas pole toodud (vt võrdluseks nt VPTS § 261¹ või KAS § 134²³):</p> <p>Juriidilise isiku sanktsiooninorm näeb Eelnõus ette alternatiivse karistumäära (nt „karistatakse rahatrahviga kuni 3 000 000 eurot või kuni 10 protsenti aastasest netokäibest“). Samas jääb Eelnõu põhjal selgusetuks, et kummast alternatiivist ja mis kriteeriumite alusel kohtuväline menetleja karistuse mõistmisel peaks juhinduma ning mida kaalumisel ennekõike arvesse võtma. Lisaks rõhutame taaskord, et vääртеomenetlus pole tõhus menetlusvorm finantsõiguse rikkumiste menetlemiseks.</p>	Selgitatud	Netokäibe määratlemisel saab lähtuda KIKS 80 lõikes 3 sätestatud netokäibe käsitlusest, mis on aluseks sunniraha määramisel. Ehk netokäibena saab aluseks võtta brutotulu vastavalt viimasele kättesaadavale raamatupidamisaruandele, mis koosneb teenustasudest ning intressi- ja muudest sellesarnastest tuludest. Vastav selgitus on lisatud ka seletuskirja.
14	<p>Eelnõu § 94 lõige 1</p> <p>Vastav norm jätab arvestatavalt lühikese tähtaja tegevusloa menetluste läbiviimiseks. Teeme ettepaneku pikendada nii krediitdilepinguid kui tarbijakrediitdilepinguid puudutavas omada tegevusluba alates 1. jaanuarist 2025.</p> <p>Eelnõu § 94 lõige 2</p> <p>Teeme ettepaneku sõnastuse muutmiseks, peaks olema „Finantsinspektsiooni tegevusluba“ asemel „Finantsinspektsioonilt tegevusluba“.</p>	Arvestatud	
15	<p>Eelnõu § 94 lõige 5</p> <p>Eelnõu vastavat paragrahvi on täiendatud lõikega 5 mille kohaselt tuleb seaduse ja selle alusel antud õigusaktidega määratud aruanded koostada aruandeperioodide kohta, mis algavad 2024. a 1. juulil või hiljem.</p> <p>Sarnased lõiked on lisatud ka Eelnõu §-i 97, millega muudetakse krediidiandjate ja –vahendajate seadust (edaspidi <i>KAVS</i>) ning Eelnõu §-i 98, millega muudetakse krediitdiasutuste seadust (edaspidi <i>KAS</i>). <i>KAVS</i> ja <i>KAS</i> muudatuste täpsustamine aruannete esmakordse koostamise ja esitamise osas tunduvad loogilised, kuna krediidiandjad ja krediitdiasutused peaksid esitama asjakohased andmed tegevuse kohta, mis on vajalik järelevalve teostamiseks ning nimetatud järelevalve subjektid on seaduse vastuvõtmisel teadlikud kohustusest ja saavad teha vajalike ettevalmistusi aruannete koostamiseks ning esitamiseks. Eelnõu puhul aga leiame, et selline täpsustus ei ole vajalik, kuna tekitab segaduse. Esiteks peavad Eelnõu alusel tegevusloa saanud subjektid hakkama esitama ka teisi aruandeid (nt Eelnõu § 49), mille esmakordsele esitamisele ei pruugi kõnealune üleminekusäte sobida. Näiteks, tõenäoliselt tekib järelevalveliste aruannete koostamise ja esitamise kohustuste hulka kasumiaruande esitamise kohtustus. Teadaolevalt võib kasumiaruande koostada ka määratud perioodi kohta, kuid järelevalve teostamiseks huvitab FI eelkõige kasumiaruande, mis sisaldab kumulatiivseid andmeid majandusaasta algusest. Seega kasumiaruande koostamise kohustusele ei ole Eelnõu § 94 lõikes 5 sätestatud aruandeperioodi algus sobiv. Sarnane olukord võib olla ka teiste aruannetega. Samuti ei ole meie hinnangul sätte rakendamine selge, kas esmakordne aruande esitamine perioodi kohta 01.07.2024 kuni</p>	Arvestatud	Lg 5 on välja jäetud.

	<p>31.12.2024 kohaldub ainult nendele subjektidele, kes saavad tegevusloa enne 01.07.2024 või kõikidele, kes saavad tegevusloa enne 2024.a lõppu? Kas viimased peavad esitama andmeid tegevuse kohta, mis eelnes tegevusloa saamise kuupäevale?</p> <p>FI on ka varasemalt pärast tegevuslubade väljastamist edastanud uuele subjektile kirja, milles täpsustatakse aruannete esitamisega seotud sisulisi ja tehnilisi aspekte ning selgitatakse millal tuleb esmakordselt aruandeid esitada. Üldjuhul on arvestatud, et esimene aruandeperiood hõlmab ajavahemikku tegevusloa saamise kuupäevast kuni lähima aruandeperioodi lõpuni. Selline praktika võimaldab vältida olukorda, kus isik saab rakendada tegevusloaga määratud õigusi, kuid ei pea oma tegevusest järelevalvet teavitama.</p> <p>Tulenevalt eeltoodust palume kustutada Eelnõu § 94 lõige 5 või piiritleda sätte kohaldamist Eelnõu §-st 64 tulenevate aruandluskohtustega täpsustades, et esimene aruandeperiood on tegevusloa saamise kuupäevast kuni lähima poolaasta lõpuni.</p>		
16	<p>Eelnõu § 97 punkt 1 ja § 98 punkt 2</p> <p>Kehtiva KAVS § 2 lõike 8 järgi: „Krediidiandja ja -vahendaja suhtes, välja arvatud käesoleva seaduse § 5 lõike 3 või § 6 lõike 2 tähenduses elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediiti andva või vahendava isiku või käesoleva seaduse § 7 tähenduses nõustamisteenust osutava isiku suhtes, kohaldatakse üksnes käesoleva seaduse §-des 20, 38, 40 ja 43, § 44 lõigetes 2 ja 3 ning §-des 46–53, 57 ja 58 sätestatud, kui täidetud on kõik järgmised tingimused: /.../“</p> <p>Eelnõu § 97 punkti 1 kohaselt muudetakse KAVS-i järgmiselt: „paragrahvi 2 lõikes 8 asendatakse lauseosa „57 ja 58“ lauseosaga „57, 57¹ ja 58“.</p> <p>Eelnõu § 98 punkti 2 kohaselt muudetakse KAS-i ning selles pannakse krediitiasutusele kohustus tagada, et tema konsolideerimisgruppi kuuluv tarbijatele laenu andev või vahendav tütarettevõtja, kes tegutseb KAVS § 2 lõike 8 kehtestatud erandi alusel, järgiks KAVS-i § 44 lõigetes 2, 3 ja 4 ning §-des 46–53¹, 57, 57¹ ja 58 toodut.</p> <p>See tähendab, et KAS-i muudatusega kohustatakse KAVS § 2 lõike 8 kehtestatud erandi alusel tegutseval krediidiandjal järgida rohkemaid KAVS-i sätteid, kui seda tehakse KAVS § 2 lõikes 8 endas. KAS-i muudatuste kohaselt tuleb krediitiasutusel tagada, et KAVS § 2 lõike 8 erandi alusel tegutsev krediidiandja järgib mh KAVS § 44 lõikes 4 ja §-s 53¹ toodut, nimetatud sätteid ei ole Eelnõus toodud KAVS-i § 2 lõike 8 muudatuses.</p> <p>Eelnevat arvestades palume muuta Eelnõu § 97 punkti 1 seoses KAVS § 2 lõikega 8 järgmiselt: „paragrahvi 2 lõikes 8 asendatakse lauseosa „§ 44 lõigetes 2 ja 3 ning §-des 46–53, 57 ja 58“ lauseosaga „§ 44 lõigetes 2, 3 ja 4 ning §-des 46–53¹, 57, 57¹ ja 58“. Selliselt on tagatud, et KAVS § 2 lõike 8 erandi alusel tegutsevad krediidiandjad on kohustatud järgima nii KAVS-i kui ka KAS-i alusel samu nõudeid, lisaks saab FI sätete täitmist kontrollida ja vajadusel nende täitmist nõuda. Ilma vastava muudatuseta puudub FI-l seaduslik alus vastavate sätete kontrolliks ja täitmise nõudmiseks erandi alusel tegutsevatelt krediidiandjatelt.</p>	Arvestatud	
	Eelnõu § 98 punkt 2 seletuskiri		

	<p>Eelnõu § 98 punktis 2 on toodud järgmine: „<i>paragrahvi 83 lõike 3¹ teises lauses asendatakse lauseosa „§ 44 lõigetes 2 ja 3 ning §-des 46–53¹, 57 ja 58“ lauseosaga „§ 44 lõigetes 2, 3 ja 4 ning §-des 46–53¹, 57, 57¹ ja 58“</i>“.</p> <p>Eelnõu seletuskirja punktis 3.5. on toodud: „<i>§ 83 lõige 3¹ muutmise - krediitiasutuste seaduses hetkel kehtiva § 83 lõige 3¹ kohaselt peab krediitiasutus tarbijale laenu andmisel või tarbijale krediidiandjate ja -vahendajate seaduse §-des 7 ja 51 nimetatud nõustamisteenuse osutamisel järgima krediidiandjate ja -vahendajate seaduse §-des 47–53¹ sätestatud. Ehk see kohustab juba täna pankadel osaliselt KAVS-i järgima. Nüüd käesoleva eelnõuga tehakse muudatused KAVS §-des 44, 46-53¹, 57, 57¹ ja 58 mis siis saavad samamoodi edaspidi kohalduma ka krediitiasutustele.</i>“</p> <p>Selgitame, et eelnevast seletuskirja tekstist jääb mulje justkui muudetakse KAS-i selliselt, et edaspidi peavad krediitiasutused hakkama järgima mh KAVS-i §-des 44, 46-53¹, 57, 57¹ ja 58 toodut. Sealjuures KAS § 83 lõike 3¹ alusel tuleb krediitiasutusel tarbijale krediidi andmisel ja nõustamisteenuse osutamisel järgida üksnes KAVS §-s 47–53¹ sätestatud ning seda Eelnõuga ei muudeta. Eelnõus toodud KAS § 83 lõike 3¹ teise lause muudatus kohustab krediitiasutust tagama, et tema konsolideerimisgruppi kuuluv tarbijatele laenu andev või vahendav tütarettevõtja, kes tegutseb KAVS § 2 lõike 8 kehtestatud erandi alusel, järgiks vastavaid KAVS-i sätteid. Eelnõus tehtavad muudatused ei kohusta krediitiasutusi endid nimetatud KAVS-i sätteid oma tegevuses järgima, osaliselt sisult samad sätted kehtestatakse krediitiasutustele KAS-is eraldi.</p>		
17	<p>Eelnõu § 98</p> <p>Teeme ettepaneku lisaks Eelnõus sisalduvatele erinevatele KAS-i muudatustele täiendavalt muuta KAS § 134¹⁹ lõike 1 lauseosa „<i>Krediidiandjate ja -vahendajate seaduse §-s 48 või 49 sätestatud tarbija krediitivõimelisuse hindamisega seotud krediitiasutuse kohustuse rikkumise eest</i>“ ja asendada see lauseosaga „<i>Krediidiandjate ja -vahendajate seaduse §-des 48, 49 või 50 sätestatud tarbija krediitivõimelisuse hindamisega seotud krediitiasutuse kohustuse rikkumise eest</i>“.</p> <p>Eelnõu § 97 punktis 18 muudetakse KAVS §-i 99 põhjusel, et alates 01.11.2023 kehtima hakanud KAVS § 99 näeb ette, et FI võib väärteomenetluse korras määrata trahvi juhul kui rikutakse KAVS §-des 48 ja 49 sätestatud nõudeid, mis näevad ette kohustused krediititoimiku pidamisele ja tarbija krediitivõimelisuse hindamisele. Ekslikult on jäänud aga välja viide §-le 50 (nõuded tarbijale esitatavale teabele ja selle kontrollimisele), mis eelmises redaktsioonis oli olemas. Ehk Eelnõu muudatusega lisatakse viide §-le 50 tagasi.</p> <p>Juhime tähelepanu, et ka KAS §-s 134¹⁹ on eelkirjeldatud muudatus kehtiv alates 01.11.2023 ja seega on ka piiratud FI õigus määrata rikkumise korral rahatrahv. Selgitame veelkord, et KAVS § 50 võimaldab kontrollida, kas krediitiasutus on vastutustundliku laenamise põhimõtteid rakendanud ja kontrollinud tarbija poolt esitatud teavet tema krediitivõimelisuse hindamisel (nt küsinud pangakonto väljavõtet, varalise seisundi kohta käivaid andmeid, teavet kohustuste kohta, teinud registrist päringuid jne). Üks peamisi probleeme täna järelevalves on</p>	Arvestatud	

	<p>seotud sellega, et tarbija andmeid ei ole piisavalt kontrollitud. Kui rikkumised on olulised ja tarbija poolt esitatud teave on kontrollimata, siis peaks krediidasutus selle eest ka väärteto korras vastutama. KAVS § 50 sisu on palju laiem ja seotud krediidivõimelisuse hindamisega ning seda ei saa vaadelda kitsalt kui ainult tarbija andmete töötlemist. Sellest sättest tuleb mh krediidasutusele selge kohustus kontrollida tarbija esitatud teavet seoses tema krediidivõimelisuse hindamisega.</p>		
18	<p>Eelnõu § 97 punkt 2 Eelnõu § 97 punktiga 2 tehakse järgmine muudatus: <i>paragrahvis 28 ja 29 asendatakse läbivalt sõna „krediidiandja“ sõnadega „krediidiandja või -vahendaja“ vastavas käändes.</i> Üksnes KAVS §-s 28 on krediidivahendaja ekslikult välja jäänud, mistõttu palume muudatusettepanekust välja jätta viide paragrahvile 29. Nimelt KAVS § 29 lõige 1 sätestab nõuded krediidiandjas ja lõige 2 krediidivahendajas olulist osalust omavale isikule. KAVS § 29 oma sisult kehtestab eraldi nõuded krediidiandjale ja krediidivahendale ning võrreldes krediidiandjaga on krediidivahendajas olulist osalust omavale isikule kehtivad nõuded leebemad.</p> <p>Küll võiks kaaluda ja teeme ettepaneku KAVS § 29 lõike 2 punkti 1 lisada nõue ka laitmatu ärialase maine kohta nagu see on lõikes 1 krediidiandjate puhul. Samuti on laitmatu ärialane nõue kehtestatud teistes järelevalvesubjektides olulist osalust omavatele isikutele. Krediidivahendajas olulist osalust omandav isik, kes soovib siseneda kõrgendatud nõuetega finantsturule, peaks omama laimtatut ärialast mainet. Laitmatu maine on finantssektoris nii juhtide kui omanike hindamisel põhikriteeriume, mis peab olema täidetud.</p>	Arvestatud	
19	<p>Teeme ettepaneku järgmiste Eelnõu sätete sõnastused keeleliselt üle vaadata: § 24 lõige 1 punkt 1, § 34 lõige 2, § 49 lõige 1.</p>	Arvestatud	
FINANCEESTONIA			
20	<p>§ 44 lg 3 1. § 44 lõike 3 sõnastusest ei ole selgelt aru saada kas krediidiinkassol/krediidiostjal on õigus saada krediiditoimikust ainult krediidivõimelisuse hindamisega seotud andmeid või siis ka muid andmeid, mis on seotud tarbijakrediidi andmise, jälgimise ja hindamisega. Palume selgitada ja vajadusel muuta antud § sõnastus selgemaks.</p> <p>2. Täna välja kujunenud praktika kohaselt küsivad inkassod krediidiandjalt krediidivõimelisuse hindamisega/vastutustundliku laenamisega seotud andmed kohtu nõudel kui krediidilepingust tulenev nõue on edasi antud kohtumenetlusse. Kohtud nõuavad vastavaid andmeid omal algatusel ning seda iga nõude puhul mis on seotud krediidilepinguga. KIKS eelnõu § 44 lõikest 3 tulenevalt võib krediidiinkasso kasutada saadud andmeid üksnes krediidihaldustegevuseks. Krediidihaldustegevus aga ei eelda seda, et andmeid võib edastada kolmandatele isikutele sh ka kohtutele (arvestades muuhulgas KAVS'ist tulenevat andmete kaitse kohustust ja KAS'ist tulenevat pangasaladuse regulatsiooni). Seega kohtutel oleks õigus krediidivõimelisuse hindamisega seotud andmeid vajadusel nõuda otse krediidiandjalt, mitte</p>	Osaliselt arvestatud	KIKS § 44 lg 3 sõnastust on piiritletud.

krediidiinkassolt. Toodut toetab ka täna kehtiv regulatsioon, et kohus saab vastavate tõendite esitamist nõuda otse krediidiandjalt või -asutuselt.

Samuti jääb käesoleva sõnastuse puhul arusaamatuks, millised on muud juhtumid (lisaks kohtumenetlusele), millal krediidiinkassol on õigus krediidihaldustegevuse eesmärgil vastutustundliku laenamise

osas andmeid küsida. **Leiame, et seda tuleks seaduses täpsemalt kirjeldada.** Krediidiandja peaks saama andmeid väljastada krediidiinkassole üksnes vastava põhjendatud taotluse alusel ja üldistatud kujul (mitte kogutud dokumente). Õigusele andmeid saada peab vastama IKS sätete kohalt teise poole kohustus andmeid edastada eesmärgipäraseks kasutamiseks.

Palume selgitada ja võimalusel täpsustada antud § sõnastust.

3. Krediidiinkassol on õigus saada andmeid konkreetse tarbija suhtes vastutustundliku laenamise põhimõtte järgimise kohta kuid mitte krediidiastutuse või krediidiandja ärisaladust puudutavaid andmeid. Halb praktika oleks, kui iga krediidiandja ise hakkab sisustama ärisaladuse mõistet.

Palume selgitada mis „ärisaladuse“ all on mõeldud antud sätte kontekstis. Üldiselt võib ärisaladuseks pidada kogu krediidiivõimelisuse hindamise protsessi koos kogutud isikuandmete ja dokumentidega kui krediidiandja on sellisel ärisaladuse mõiste sisustanud ning sel juhul ei ole krediidiostjal õigust andmeid saada. Näeme võimalusena, et kuna võlgade sissenõudmiseks ja muuks krediidihaldustegevuseks üldjuhul krediidiinkasso ei vaja krediidiivõimelisuse hindamise andmeid, siis **jääks nende andmete edastamine vajadusel krediidiandja poolt otse krediidisajale või kohtule vastava päringu korral sh ka peale nõude müümist krediidiinkassole.**

Lisame täiendavalt, et andmed, mis on kogutud vastutustundliku laenamise põhimõtte täitmiseks, on igal juhul konfidentsiaalsed isikuandmed (v.a. need, mis on saadud avalikest andmekogudest) ja krediidiandja saab pidada muu hulgas ärisaladuseks oma sisemisi metodoloogiad, mida ta kasutab krediidiivõimelisuse hindamisel. Tulenevalt KAVS § 50 lg 5 ja 6 tuleb krediidiandjal töödelda isikuandmeid seaduses sätestatud eesmärkidel, IKS sätestatud tingimustel ja vastavalt krediidiandja sise- eeskirjale. Krediidiandja on kohustatud hoidma saladuses talle teatavaks saanud isikuandmeid.

Õigusnorm, mis on isikuandmete töötlemise vaatest „häguselt“ sõnastatud võib kaasa tuua tõsise riive isiku põhiõigustele.

4. KIKS § 44 lg 3 kohaselt on krediidiinkassol või asjakohasel juhul krediidiostjal on õigus saada krediidiandjate ja -vahendajate seaduse §-s 48 sätestatud krediiditoimiku see osa, mis sisaldab andmeid konkreetse tarbija suhtes vastutustundliku laenamise põhimõtte järgimise.....

Arusaamatuks jääb kuidas krediidiostjal on õigus saada krediiditoimiku „see osa“. IT- tehniliselt ei saa krediidiandja anda krediidiinkassole krediiditoimiku osa üle, vaid saab anda krediiditoimikus sisalduvate andmeid üldistatud kujul, teha väljatrükke, anda selgitusi.

Palume selgitada ja võimalusel muuta konkreetsemaks antud § sõnastus.

	<p>Eeltoodud kommentaare koosmõjus arvestades palume kaaluda võimalust, et krediivõimelisuse hindamise, vastutustundliku laenamist tõendavate andmete üleandmine ei toimu krediidiinkassole/ krediidiostjale. Juhul, kui krediidiandja/krediidiasutuse poolt loovutatud nõude osas on vajadus pöörduda kohtusse ning tõendada kohtu nõudel vastutustundliku laenamise põhimõtete täitmist krediidiandja/krediidiasutuse poolt, siis vastavaid selgitusi, põhjendusi ja tõendeid küsib krediidiandjalt/krediidiasutuselt kohus.</p>		
21	<p>§ 47 lg 1 Palume täpsustada, et kas see säte ei kohaldu kui krediidiinkasso on ka samal ajal krediidiostja ?</p>	<p>Selgitatud/ Osaliselt arvestatud</p>	<p>Antud juhul sõltub see konkreetsemalt sellest, et kas krediidisaja poolt tasutud vahendite laekumise tulemina on vastav kohustus täidetud (võlgnevus vähenenud) lõpliku võlausaldaja ees. Ehk kui selles lõplikuks võlausaldajaks on krediidiinkasso, siis sel juhul jah lg 1 tema suhtes ei kohaldu. KIKS § 3 lõiget 6 on vastavalt muudetud.</p>
22	<p>SK lk 92 Tsiiviilasjades 2-21-100182 ja 2-21-141911 on neil puhkudel tegemist maksekäsu määruse ja tagaselja otsusega, milles aga seisneb valeandmete esitamise temaatika, jääb arusaamatuks.</p> <p>Palume toodud viited üle vaadata.</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Kuigi antud lause põhineb V. P. Liini Juridica's avaldatud artiklile (3/2023), siis on viited nendele tsiiviilasjadele SK-st välja jäetud.</p>
23	<p>KAVS § 39 lg 4 muutmine Hetkel kehtiv KAVS § 39 lg 4 regulatsioon on parem ja selgem, kuna rikkumine peab olema ka ametlikult tuvastatud ettekirjutuse või muu karistuse määramise menetluses. Muudatusega kaotatakse selline seos ära ning loetletakse lahtise loeteluna rikkumisele viitavad olukorrad. Selliselt jäävad juhiks määramist välistavad alused ebaselgeks ja ettenägematuks.</p> <p>Ettepanek lisada sõnastusse praegu kehtiva regulatsiooni eeskujul korduva ettekirjutuse või muu karistuse kriteerium.</p> <p>Sõna „süsteemne“ käib lauseehituslikult kokku vastutustundliku laenamise põhimõtte rikkumisega. Praegu võib jääda mulje, et muude loetletud olukordade puhul piisaks ka ühekordsest juhtumist.</p> <p>Kui süsteemsus peaks iseloomustama kõiki loetletud olukordi, siis tuleks sõna „süsteemne“ paiknemine lauses üle vaadata, et ei oleks mitmeti mõistetavust.</p>	<p>Osaliselt arvestatud/ selgitatud</p>	<p>Leiame, et kõikehõlmavam lahend on siiski § 39 lg 4 muutmine, et vastavad alused oleksid sätestatud samamoodi nii krediidiandjate kui krediidiinkassode juhtide suhtes. Lõiget on muudetud samas selgemaks, kus „süsteemaatuline“ alus kehtib kõigi vastavate olukordade puhul. Ehk nt ühekordne/üksik eksimus antud juhul ei too kaasa seda, et juht ei sobiks ametisse.</p>
24	<p>KAVS § 50.1 lg 3 p 1 Palume selgitada kas nõutud teave tuleb krediidisajale esitada krediidilepingute lõikes või on piisav, kui vastavad summad on teabes toodud kõikide võlgnevuses krediidilepingute peale kokku.</p>	<p>Osaliselt arvestatud/ selgitatud</p>	<p>Selle §-i lõigete sõnastusi on muudetud (vt vastavat Eesti Pangaliidu märkust). Vastav sõnastus on nüüd sama nii KAVS-s kui KAS-s.</p>

25	<p>KIKS kohaldamine krediidiandjatele</p> <p>Meie hinnangul selline muudatus ei lahenda arusaamatusi, kuna eelnõu muudetud versiooni kohaselt hakkaks KAVS § 50.1 lg 2 ikkagi viitama KIKS § 58 – 60. Seega ikkagi viidatakse nende sätete kohaldatavusele. Kuigi eelnõu seletuskirja kohaselt lõigetega 3 ja 4 nähakse ette kitsam regulatsioon võrreldes KIKS §-ga 59, siis KAVS § 50.1 lg 3 ja 4 sõnastusest tegelikult ei nähtu, et tegemist oleks erandi või kitsendusega KIKS § 59 suhtes. Seetõttu jääb pigem mulje, et tegemist on lisakohustustega.</p> <p>Ettepanek on lg 3 ja 4 sõnastustesse lisada vastavad täiendused, et need oleksid ikkagi kitsendused KIKS § 59 suhtes.</p>	Selgitatud	<p>Esiteks, enam ei viidata KAVS § 50.1 lõikes 2 KIKS §-le 59.</p> <p>Teiseks, KIKS § 58 on nii universaalsete põhimõtetega, et antud juhul jääb ebaselgeks, et kuidas krediidiandja ei saa aru, et mida ta seal järgima peaks (nt võlgade sissenõudmisel ei tohi võlgnikku ahistada).</p> <p>KIKS § 60 näeb ka ette väga selge protseduuri kaebuste lahendamiseks ja ka krediidiandjal peaks olema üheselt selge seda järgida.</p> <p>Ning KAVS § 50-1 lg 3 ja 4 – see ongi kitsendatud lähenemine võrreldes KIKS §-ga 59 ehk kõike infot, mis KIKS §-s 59 sätestatud on, ei pea võlgnikust krediidisajale esitama.</p>
26	<p>KAVS § 50.1 lg 4</p> <p>Palume selgitada, miks selline täiendus on eelnõusse lisatud ning mida see tähendab?</p> <p>Kas mõeldud on seda, et enne esimese lepingujärgse maksepäeva saabumist tuleks kliendile saata KAVS § 50¹ lg 3 sätestatud teave (ehk püsival andmekandjal teave tasumisele kuuluva summa kohta koos täpsustusega, mis kuulub tasumisele põhiosa, intresside, teenustasude ja muude ettenähtud tasudena, ning asjakohasel juhul nõude aluseks olevate dokumentide koopiad, kui krediidisaja neid nõuab, ning teave pädevate asutuste kohta, sealhulgas nende kontaktandmed ja aadress, kuhu on krediidisajal võimalik esitada kaebus). Sellise teavituse vajalikkus jääb ebaselgeks krediidilepingute puhul, kus krediidilepingus on kokku lepitud konkreetne tagasimaksegraafik, s.t. krediidisajale on juba teada, millal ja milliseid makseid ta krediidiandjale tegema peab. Reeglina edastatakse krediidisajale ka arve enne maksepäeva saabumist.</p>	Selgitatud	<p>Rõhutame, et tegemist on juba viivises oleva krediidilepingu või sellest tuleneva nõude sissenõudmisega – antud juhul võivad võrreldes mitte-viivises oleva krediidilepinguga muutuda mitmed tingimused – maksegraafik, summad jms. Antud juhul on oluline, et krediidisajast võlgnik sellest täpselt aru saab ja seega on mõeldud seda, et enne esimest makset viivituses oleva krediidilepinguga tuleb selline info anda. Selle info võib edastada ka koos nõu esimese arvega võlgnikust krediidisajale.</p>
27	<p>VÕS § 415 lg 1</p> <p>Palume selgitada kas on silmas peetud, et viivis ei ületaks selle sõlmimise ajal kehtinud Eesti Panga viimati avaldatud viimase kuue kuu keskmist krediidiasutuste poolt eraisikutele antud tarbimislaenude kulukuse määra enam kui kolm korda, või enam kui üks kord?</p>	Selgitatud	<p>Tarbikakrediidilepingute viivisemäärale nn absoluutlae seadmine on hetkel eelnõust välja jäetud.</p>
28	<p>KAS § 83.1</p> <p>Puudub täiendav regulatsioon, mis võimaldaks toodud paragrahvis sätestatud kohustust krediidasutusel täita.</p>	Selgitatud	<p>Meie hinnangul ei ole KAS § 88 täiendamine otseselt vajalik – KAS § 83.1 lõikes 1 sätestatud kohustus saab</p>

	KAS § 88 ei ole täiendatud, et seaduses toodud teiste kohustuste täitmiseks on krediidasutusel õigus pangasaladust väljastada.		selles osas olema vastav erinorm.
EESTI PANGALIIT			
29	<p>1.1 KIKS-i eelnõust sätete väljajätmine Palume jätta KIKS-i eelnõust välja krediidasutuste seaduse (KAS) § 88 lõikega 4⁵ täiendamine ja võlaõigusseaduse (VÕS) § 415 1. lõike muutmine, kuna mõlema sätte muutmine eeldab põhjalikumat analüüsi ja nõuab rakendussätteid.</p> <p>KAS § 88 lg 4⁵ Eesti Pangaliidu andmekaitse töögrupi arvamus (Lisa 1).</p> <p>VÕS § 415 lg 1 Kehtiv regulatsioon juba sätestab viivisemäära ülempiiri. Eelnõu seletuskirjast ei leia põhjendust, miks tarbimisläenude viivisemäära osas on vaja teha muudatusi, mis raskendavad viivise arvestust seni väljastatud läenude osas (sel juhul on rakendussätted vajalikud), nõuavad väga keerulist tehnilist lahendust, mis ei saa valmis eelnõu eeldatavaks jõustumise ajaks, ja raskendavad tarbijate arusaamist viivise arvutamise põhimõtetest. Põhjus ei selgu ka TÜ krediidituru uuringust (2023) - seal ei avata sisulisi viivisemääruga seotud probleeme, pigem seda, et probleemid esinevad teiste sätete rakendamisega (vt uuringu lk. 222-223). Uuringu punktis 9.4 pigem tõdetakse, et tarbija makseviivituse puhul on tarbijakaitse seadusega tagatud. Osutatakse vaid kahele probleemile - Riigikohtu tõlgendusele VÕS § 113 lg 6 osas ning et "<i>Probleemiks on tarbijate vähenenud teadlikkus sanktsioonide lubatavuse piirastest ja oht, et krediidiandjad võivad seda ära kasutada.</i>". Eelnõu seletuskirja lk. 103104 selgub, et probleemid esinevad hoopis krediidi kulukuse määra (KKM) ülempiirist kinnipidamisega. Väljapakutud sõnastus ei lahenda juba varem tõstatatud küsimusi, pigem tekitab neid juurde.</p> <p>Lisaks märgime, et VÕS § 406² jõustus 01.07.2015. Kuid hetkel on krediidiandjatel kehtivaid lepinguid, mis on sõlmitud enne seda kuupäeva. Millisest ülempiirist tuleb selliste lepingute viivise arvestamise korral lähtuda? Samuti on küsitav ülempiiri sidumine krediidi väljastamise hetke KKM-ga, kuna krediidilepinguid muudetakse ajas, samuti antakse sama lepingu alusel lisakrediiti ja muudatuste korral arvatatakse KKM-i uuesti, võttes arvesse muudatuse hetkel kehtivat KKM-i ülempiiri. Sama probleem tekiks ka restruktureeritud läenudega, kus igal läenul on oma väljastamise hetk ja sel hetkel kehtinud KKM-i ülempiir.</p> <p>Kokkuvõttes – kui seadusandja soovib siduda viivise ülempiiri krediidi kulukuse määra ülempiiriga, siis see eeldab põhjalikku analüüsi turuosalistega ja regulaatoritega. Ka Justiitsministeerium rõhutas oma arvamuses, et viivise arvestamist puudutav teema väljub eelnõuga ülevõetava direktiivi raamidest ning et vastavad ettepanekud vajavad laiemat arutelu ja osapoolte kaasamist.</p>	Arvestatud	<p>1. AKI on selle muudatuse kohta esitanud järgmise seisukoha: „AKI ei näe probleemi nimetatud muudatuse tegemise osas. Juhime siiski tähelepanu, et krediidasutusel ja uuringus osaleval isikul puudub õiguslik alus edastada Statistikaametile pangakonto väljavõtetel olevate kolmandate isikute isikuandmeid (s.o füüsiliste isikute andmeid). Krediidasutustele tuleneb selline piirang KAS § 88 lg 3 p-st 2 ning uuringus osalevale füüsilisele isikule IKÜM art 6 lg-st 1. Seetõttu tuleb krediidasutusel pangakonto väljavõtetelt kolmandate isikute isikuandmed eemaldada või alternatiivselt, kui andmeid edastab Statistikaametile uuringus osalev füüsiline isik ise, tuleb uuringus mitteosalevate füüsiliste isikute andmed nt kontoväljavõtetelt eemaldada temal endal. Kuna uuringu raames isikuandmete töötlemine toimuks AKI-le arusaadavalt nõusoleku alusel (KÜM art 6 lg 1 p a), siis on oluline uuringu käigus tagada andmesubjekti õigused tulenevalt IKÜM art 7 lg-st 3 ning art 17 lg 1 p-st b (s.t õigus võtta enda nõusolek ükskõik mis ajahetkel tagasi ning õigus nõuda sellele järgnevalt enda isikuandmete kustutamist).“</p> <p>Siiski, et vastava kohuste rakendamine ei oleks pankadele nõuoleku käiv ja oleks efektiivselt rakendatav, siis on oluline, et Eesti</p>

			<p>Pangaliit kui pankade esindaja ja Statistikaamet leiaksid koos ühise sobiva lahendi. Seepärast oleme otsustanud selle muudatuse eelnõust hetkel välja jätta. See aga ei tähenda, et selle muudatuse juurde ei tuldaks tagasi edaspidi (sh selle sama eelnõu menetlemise käigus Riigikogus).</p> <p>2. Tarbijakrediidilepingute viivisemäärade nn absoluutlae seadmine on hetkel eelnõust välja jäetud. Vt selles osas ka TTJA kommentaari. RaM hinnangul on aga asjakohane VÕS § 415 muutmist edaspidi kaaluda (s.t. tarbijakrediidilepingute viivisemäärade absoluutlae seadmist) – nt tarbijakrediidi direktiivi nr 2023/2225 sätete üle võtmisel.</p>
30	<p>1.2 VÕS § 416¹ lg 1 ja lg 4</p> <p>Pakume viidatud sätete uut sõnastust:</p> <p><i>(1) Krediidiandja peab tarbija makseraskuste tekkimisel vähemalt hindama ja asjakohasel juhul tarbijale pakkuma üheselt mõistetavate väljenditega võimalust kohtuvaliselt nõue ümber kujundada või muul kujul osaliselt või täielikult refinantseerida (edaspidi võla ümberkujundamine). /.../</i></p> <p><i>(4) Kui makseraskuste tekkimise korral muudetakse ühe või mitme krediidilepingu kehtivaid tingimusi muu kui tähtaja pikendamise tingimuse osas, näidatakse kirjalikus või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis sõlmitud kokkuleppes refinantseeritava krediidi põhisumma ning intresside, viiviste ja muude krediidi kasutamise tasude suurused.</i></p> <p>VÕS § 416¹ lg 1</p> <p>Krediidiasutused pakuvad läbirääkimisi mitmes sissenõudmise faasis, sh: 1) võla tekkimisel 2) makseraskuste tekkimisel 2) võla ümberkujundamisel 3) enne kohtu- või täitemenetlust 4) kohtu- või täitemenetluse käigus. Kui võlgnik ei suhtle, siis kuidas saab krediidiasutus neid kohustusi täita ja tõendada? Kui nimetatud nõudeid on eiratud või ei suudeta nende kohaldamist tõendada, on krediidilepingu muutmise kokkuleppe tagajärjeks tühisus. Sisuliselt muutub selliselt krediidilepingute ülesütlemine ettenägematuks. Palume täiendada seletuskirja, et tagajärjeks ei ole krediidilepingu ülesütlemise tühisus. Vastupidine tekitab ebavajalikke kohtuvaidlusi selle üle, kas esines asjakohane juhus pakkumise tegemiseks ning muudaks lepingu ülesütlemise (praegu sõnastuse kohaselt ka tagantjärele ehk pärast lepingu ülesütlemise tahteavalduse tegemist) tagajärje saabumise</p>	Osaliselt arvestatud	Muudetud on VÕS § 416.1 lõigete 1 ja 4 sõnastust.

küsitavaks ja ebaselgeks. Direktiivi mõte seisneb selles, et turuosalistel pakuksid tarbijate makseraskuste korral abi, mida sisulises mõttes täna ka tehakse. Ebamõistlik oleks tekitada reegel, mille kohaselt tuleks pakkuda lahendusi uuesti lepingu ülesütlemise hetkel (klient juba 3 kuud võlas), seejärel leping üles öelda ning enne kohtusse minekut veel ühe korra sarnane pakkumine teha. See ei lahenda praktilist probleemi, milleks on makseraskuste korral kohene reageerimine ning kliendile lahenduste pakkumine, et vältida lepingu ülesütlemist. Lepingute ülesütlemine ei ole turuosalistele eesmärk omaette, vaid eelkõige on turuosalistel huvitatud, et klient täidaks oma lepingulisi kohustusi.

VÕS § 416¹ lg 4

Eesti Pangaliit on eelnõud kommenteerides märkinud, et algse laenusumma ehk summa, mida laenusajale krediiti andes laenati, väljatoomine lepingu muutmise kokkuleppes ei anna lisandväärtust tarbijale restruktureeritud laenusumma valguses – ta saab seda teavet krediidiandjalt igal ajal nõuda, tal on ka õigus nõuda igal ajal laenulepingu koopiat, millest nähtub algne laenusumma. Samuti oleme pakkunud välja, et teave, millistest nõuetest (liikide kaupa) koosneks uus krediit, millega summeritakse erinevaid viivislaene, võiks olla lepingueelse teabe üks osa ja krediidiandja saaks selle esitada laenusajale püsival andmekandjal enne uue tarbijakrediidilepingu sõlmimist. Näiteks, kui refinantseeritavate laenude summa ehk uue krediidilepingu summa on kokku 90 000 eurot, mis koosneb omakorda kolmest 25 000-eurose jäägiga laenusummast (kokku põhivõlg 75 000 eurot) ja kõrvalnõuetest kokku summas 15 000 eurot, siis ei ole sellest arusaamisel abi algsetest laenusummadest, graafikutest jm. Probleem, mida praktikas lahendada püütakse, on ilmselt see, et tarbija ei saa aru, millest koosneb uus krediidisumma nõuete kaupa. Seega, selle lahendamiseks oleks vajalik esitada uue krediidisumma nn koostisosad. Kui tekib vaidlus nende summade arvestuse üle, siis tuleb pöörduda eeskätt krediidiandja poole, kes saab selgitada, millistel alustel (lepingust, seadusest jm tulenevalt) on arvestused tehtud. Selliseid koondarvutusi, kus on näha kehtinud intressimäär, viivisemäär, intressi, viivise ja põhiosa summad jt detailid, tehakse käsitööna, kui tarbija või kohus seda nõuavad. Summad, mille osas ei ole tekkinud võlgnevusi, ei oma restruktureerimisel tähtsust ja kogu laenu arvestuse lisamine ei anna krediidisajale lisandväärtust. Sätestada, et võlgnevuses krediidilepingu muutmisel lisakokkulepped mingite lisanõuete mittejärgimisel tühised on, tähendaks tarbijale seda, et ta asetatakse halvemasse olukorda tagasi (ennistub endine võlgnevuses oleku olukord). Selliste nõuete kehtestamine võib viia selleni, et restruktureerimismeetmete pakkumist pigem välditakse.

Eesti Pangaliit ei näe vastuolu VÕS § 403⁴ lg 7 selles, kui restruktureeritud laenude osas ei peeta pärast restruktureerimist enam jooksvat arvestust krediidisumma, intresside ja viivise kohta. Viidatud säte on seotud sama paragrahvi lõikega 6, mille kohaselt krediidiandja võib tarbijaga tarbijakrediidilepingu sõlmida üksnes juhul, kui ta on krediidivõimelisuse hindamise aluseks olevate andmete kogumis analüüsimise tulemusena veendunud, et tarbija on krediidivõimeline. Ehk et enne, kui krediidiandja sõlmib tarbijaga uue krediidilepingu nõuete restruktureerimiseks või tarbija annab võlatunnistuse, peab olema krediidiandja jõudnud veendumusele tarbija

	<p>krediidivõimelisuses. Kui aga krediidivõimelisus puudus, kuid vaatamata sellele sõlmiti tarbijaga leping, kohalduvad lõikes 7 kirjeldatud tagajärjed. Need tagajärjed aga ei nõua seda, et krediidiandja peaks jätkama mingisuguseid arvestusi uueks krediidisuhteks restruktureeritud krediidi osas, kuna tegemist on lõppenud krediidilepinguga. Vajadusel taastatakse arvutused manuaalselt. Seetõttu jääb vastav selgitus ja osutus VÕS § 403⁴ lg 7 märkuste tabelis meile arusaamatuks ning väljapakutud alternatiivi tagasilükkamine mõistetamatuks.</p>		
31	<p><u>Seaduse kohaldamisalaga seotud ettepanekud</u></p> <p>Eesti Pangaliidu 9.11.2023.a saadetud arvamuses viitasime Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2021/2167 krediidihaldajate ja krediidiostjate kohta (direktiiv) põhjenduspunktile 23, miks ei peaks direktiiv kohaldama krediidiasutustele.</p> <p>Märkuste tabelis on selgitatud, et direktiivi põhjenduspunkti 23 kohaselt peetakse silmas pigem seda, et krediidiasutustele ei ole vaja kohaldada tegevusloa ja muid tegevuse osas ettenähtuid nõudeid. Kui siiski lugeda kogu direktiivi põhjenduspunkti 23 ning artikli 2 punkti 5 alapunkti a), mis peaks selgelt sätestama, kes jäävad direktiivi kohaldamisalast välja, siis miks on tõlgendatud krediidiasutuste osas direktiivi mittekohaldamist ainult tegevusloa osas, aga aktsepteeritud on, et direktiiv ei kohaldu investeerimisfondide seaduses sätestatud fondivalitsejatele (vastavalt KIKS § 2 lg 3) kogu mahus? Viidatud direktiivi punkt sätestab, et näiteks krediidihalduse sisse ostmise korral kohalduvad krediidile endiselt sama regulatsioon, mitte direktiiv.</p> <p>Palume selgitada täiendavalt, miks peetakse vajalikuks kohaldada direktiivis toodud krediidiasutustele, sh nii tarbijakrediidile kui ärialaenule? Direktiivist lähtudes oleks Eesti Pangaliidu hinnangul vajalik ainult artikli 15 (1) (eelnou § 61) osas KAS ka KAVS täiendamine ning mõistetav oleks ka KIKS § 58 kohaldamine.</p> <p>1.3.1 Eelnõu täiendamine KAVS-i §-ga 50¹ ja KAS-i §-ga 83¹ Lisaks kohaldamisala ettepanekus toodule, kui direktiivi soovitakse siiski krediidiasutustele kohaldada, soovime märkida järgmist:</p> <p>KAVS-i § 50¹ lg 1 kohaselt kohalduks krediidiasutusele tarbijakrediidi puhul KIKS § 44 lg 3 ning KAS § 83¹ lg 1 kohaselt ärikrediidile kogu § 44.</p> <p>Seletuskirja kohaselt põhineb KAS § 83¹ direktiivi artiklil 15(1) ning põhjenduspunktil 36. Direktiivi artikkel 15(1) ning põhjenduspunkt 36 näevad ette, et krediidiostjatele antav teave peaks rangelt piirduma sellega, mis on vajalik selleks, et võimalikud krediidiostjad saaksid hinnata viivises olevas krediidilepingus sätestatud krediidiandja õiguste või viivises oleva krediidilepingu väärtust ja sellise lepingu väärtuse sissenõudmise tõenäosust. Krediidiasutused peaksid esitama vajaliku teabe ainult eelkirjeldatud eesmärgil ja enne üleandmislepingu sõlmimist.</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Muudetud on KAVS § 50.1 ja KAS § 83.1 sõnastusi.</p> <p>Küsimus KAVS-i § 50¹ lg 4 ning KAS § 83¹ lg 4 kohta - mis ajahetkel tuleks selline teavitus krediidisaaajale esitada – kas iga kord enne seda, kui krediidisaaaja jääb makse tasumisega võlgnevusse või vaid siis, kui võlgnevuse suhtes alustatakse sissenõudetoiminguid või tuleb vastav kohustus täita mõlemal juhul.</p> <p>Vastus: seda tuleks teha siis kui alustatakse vastavaid sissenõudmistoiminguid.</p>

Meie hinnangul vastab direktiivi art 15(1) toodud nõue KIKS-i §-le 61, kuid antud juhul on soovitud § 44 kohaldamist krediidasutustele samuti siduda artikliga 15(1).

Sealjuures tuleb märkida, et selgusetu on, mis ajahetkel peaks krediidasutus alustama viivises oleva ärikrediidi puhul toimiku pidamist KIKS-i nõuete täitmiseks, kuna krediidasutus juba peab krediiditoimikut ja krediidasutuse vaatest on tegemist sama nõudega. Kui krediidasutus peab pidama toimikut „...alates hetkest, kui ta määrati viivituses olevat krediidilepingut või sellest tulenevat nõuet haldama“, siis kas sellisel juhul peab olema tegemist eraldisesisvate krediiditoimikutega? § 44 lõikes 1 toodu osas tuleb ärikrediidi puhul täiendavalt selgitada, et reeglina krediidasutustel on üks krediiditoimik mitme seotud äriühingu kohta, kuhu on lisatud kontserni kuuluvad ühinguid ja õiguslikult kontserni mittekuuluvaid ühinguid (ehk moodustatakse tehislik grupp), samuti on levinud kontsernide krediidilepingud. Ehk toimik ja seal sisalduvad dokumendid ei pruugi olla laenusaja kohased, vaid ettevõtete grupi kohased. Nimetatud juhul puudutab ärisaladusena olev info suuremat isikute ringi, mitte ainult krediidasutuse või krediidiandja ärisaladust.

Arvestamata on jäetud ka tarbijakrediidi ja ärikrediidi vastutustundliku laenamise olemuslik vahe ehk see, et tarbija puhul peab krediidiandja tõendama vastutustundliku laenamise põhimõtete järgimist ja kohus kontrollib seda omal algatusel, kuid äriühingute puhul tekib see olukord vaid vastava vastuväite esitamise korral. Kui ärikrediiti puudutavas kohtuvaidluses tõusetub vastutustundliku laenamise nõude täitmata jätmise, siis oleks võimalik andmeid saada kohtu kaudu tõendite kogumise raames, vastasel korral esitatakse krediidiostjale ebavajalikku pangasaladust, sh kliendi ärisaladus, isikuandmed jne.

Ka tarbijakrediidi kohta peetava krediiditoimiku osas ei ole lõpliku selgust krediiditoimikust esitatavate dokumentide mahu osas, kuid lähtuma peaks andmekaitstes üldtunnustatud minimaalsuse põhimõttest. Samuti juhime tähelepanu, et dokumente peaks esitama vaid vaidluse korral vastutustundliku laenamise nõude täitmise osas. Seejuures tuleks täpsustada, et krediidivõimelisuse hindamisel hinnatud konto väljavõtet on krediidiostjal õigus saada vaid kohtu kaudu.

Eeltoodust lähtuvalt palume kaaluda, kas direktiivi art 15 (1) toodud nõude täitmiseks võiks piirduda KAS-i § 63 lg 2 p 3 muutmisega ning KIKS-i § 61 kohaldamisega, võttes arvesse, et kehtivad KAS § 58, 71 lg 3, 83 lg 3, mis peaks samuti kindlustama dokumentide ja andmete säilitamise krediiditoimikus.

1.3.1.1 KAVS-i § 50¹ lg 2 ning KAS § 83¹ lg 2 kohaselt KIKS § 58 ja 60 kohaldamine.

KIKS § 58 kohaldamine on mõistetav, kuid § 60 toodu on direktiivi mõistes nähtud krediidiandjatele. Ärikrediidi puhul ei ole krediidasutus krediidiandjale (KIKS § 3 lg 7), mistõttu ei ole asjakohane tuua KAS-i KIKS-i § 60 kohaldamine.

Eeltoodust lähtuvalt palume eemaldada KAS-st KIKS § 60 kohaldamine ärikrediitide osas.

1.3.1.2 KAVS-i § 50¹ lg 3 ja 4 ning KAS § 83¹ lg 3 ja 4

Krediidiostja poolt KIKS § 59 toodud teabe krediisaaajale esitamise kohustus on arusaadav. Arusaamatuks jääb aga see, miks on soov tekitada krediidiandjatele ja krediidasutustele vahepeal täiendava teabe esitamise kohustus, kui direktiivi artikli 10(2) eesmärk on panna vastav kohustus krediidiostjale, kes omandab krediidasutuselt nõude? Kui krediidasutus haldab ise viivislaenu, on krediisaaajal õigus igal ajahetkel saada teavet oma võlgnetava summa suuruse ja selle koosseisu kohta, sh on see teave üldjuhul laenusaaajatele nähtav ka krediidasutuse internetipangas. Samuti on krediidasutusel huvi viivislaenu sissenõudmiseks ning ühtlasi kohustus kliendi viivituse tekkimisel teha teatud toiminguid (nt *early warning indicator*) - selleks on loodud süsteemid, et monitoorida võlgnevusi, sh saata kliendile õigeaegselt teavitusi võla suuruse ja koosseisu jmt kohta. Ei ole mõistlik panna krediidasutustele täiendavaid kohustusi olukorras, kui tegelikult ei ole krediidihaldaja vahetunud (endiselt haldab võlas olevat krediidilepingut krediidasutus). Sealjuures jääb KAVS-i § 50¹ lg 4 ning KAS § 83¹ lg 4 selgusetuks, mis ajahetkel tuleks selline teavitus krediisaaajale esitada – kas iga kord enne seda, kui krediisaaaja jääb makse tasumisega võlgnevusse või vaid siis, kui võlgnevuse suhtes alustatakse sissenõudetoiminguid või tuleb vastav kohustus täita mõlemal juhul.

Viitame, et KAS § 83¹ lg 3 ja 4 ületab direktiivi nõudeid ja seab krediidasutustele kohustused ja piirangud, sh võlgnevuse sissenõudmisega seotud protsesside ja menetluste ümbertöötamise vajaduse, eriti ärikrediidi puhul. Nii nagu tarbijakrediidis on ka ärikrediidilepingutes reguleeritud võlgnevuse sissenõudmise etapid, etteteatamise tähtajad ja vaidlusi lahendavad organid. Lõikes 3 punktis 2 toodud viide, et krediidasutus peab esitama äriklendile (äriühingule) kontaktid, kuhu klient saab esitada kaebuse, jääb sisuliselt arusaamatuks. Siinkohal viitame ohule reguleerida seaduse tasemel olukorda, mis ei ole direktiivi fookuses ja mida praktikas ei ole vaja reguleerida. Eesti Pangaliidu teadmisel ei ole turul tekkinud süstemaatilist probleemi, mis vajaks seaduse tasemel viidatud kujul reguleerimist. Näiteks ei ole meie teada ühelgi krediidasutusel automatiseeritud süsteemi, mis enne ületähtaegse võlgnevuse debiteerimist kliendi kontolt esitaks automaatselt kogu krediidialoo võlaarvestuse. Mis ei tähenda, et kliendil ei ole õigus sellekohast infot pangalt saada. Seda toetab nii leping kui turupraktika. Ärikrediitide puhul võib tekkida küsimusi tagatiste (sh finantstagatise) realiseerimisel, näiteks - (i) realiseerimise ajast, millised tähtajad on reeglina lepingus endas kirjas, (ii) vastuolu garantiide sissenõudmise ja põhivõlgnevuse sissenõudmise vahel (mõlemad on krediidiga seotud võlanõuded, millest ühte seadusandja soovib reguleerida, aga teist mitte).

Eeltoodust lähtuvalt palume ka lühendatud versioon KIKS §-st 59 jätta krediidasutustele kohaldamata.

Kui seadusandja soov on siiski krediidasutuse poolt tarbijale edastatava võlgnevusteatele raamistik kehtestada, siis teeme ettepaneku sõnastada KAVS § 50¹ lg 3 ja 4 järgmiselt:

	<p>„(3) Kui krediidasutus nõuab ise sisse tarbijakrediidilepingust tulenevat viivituses olevat rahalist kohustust, esitab ta krediidisaajale paberil või muul püsival andmekandjal vähemalt järgmise teabe:</p> <p>1) nõude summa kokku ja see, kas nõue sisaldab vaid põhivõla nõuet või ka intressi, viivise, võlgnetava teenus- või muu tasu nõuet, ning nende olemasolul iga üksiku võlgnetava summa suurus, ning asjakohasel juhul nõude aluseks olevate dokumentide koopiad, kui krediidisaaja neid nõuab;</p> <p>2) teave pädevate asutuste kohta, sealhulgas nende kontaktandmed ja aadress, kuhu on krediidisaajal võimalik esitada kaebus.</p> <p>(4) Krediidisaajal on õigus krediidasutuselt igal ajal nõuda käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 nimetatud nõude alusdokumentide esitamist.“;</p>		
32	<p><u>Rakendussätted</u></p> <p>Viivise regulatsiooni muutmisel palume rakendusaega minimaalselt 12 kuud (soovituslik 24 kuud), kuna tegemist on äärmiselt keeruka lahendusega, eriti kui erinevatele portfelli laenudele hakkab kohalduma erinev regulatsioon.</p> <p>Võlateatiste sisulise regulatsioon muutmisel palume rakendusaega minimaalselt 12 kuud, kuna võlateatiste sisu tuleb oluliselt täiendada ja siduda erinevate laenusüsteemi osadega. Sellist teavituste manuaalne saatmine ei ole mõeldav võlgnevuste mahu tõttu, samuti muutuvad manuaalsed teavitused ajas ebatäpseks ning võlgnikud saavad eksliku info.</p>	Arvestatud	Vt eeltoodud vastuseid – eeltoodud muudatused on hetkel käesolevast eelnõust välja jäetud.
TARBIJAKAITSE- JA TEHNILISE JÄRELEVALVE AMET			
33	<p>1. Eelnõu § 102 punktiga 4 muudetakse VÕS § 415 lõiget 1, mille kohaselt võib tarbijalt võlgnetavate maksete tasumisega viivitamise korral nõuda viivist, mis ei või ühelgi juhul olla kõrgem kui käesoleva seaduse § 406² lõikes 1 sätestatud krediidi kulukuse määra ülempiir, mis oli kehtiv tarbijakrediidilepingu sõlmimise hetkel.</p> <p>1.1. TTJA nõustub, et viivismäära suurus tarbijakrediidilepingutes tuleb mõistlikult piirata, pidades muu hulgas silmas tarbijate huve. Seejuures ei tohiks viivitusintressi maksimaalse määra reguleerimine ebamõistlikult koormata makseraskustes olevaid tarbijaid ega seada neile uusi üle jõu käivaid koormisi. Viivisemäära ülempiiri sidumine KKM-i ülempiiriga (05.01.2024.a seisuga 52,08%) võib tähendada tarbijatele senisest kõrgemaid kõrvalkulusid ning ülemääraseid võlgnevusi. Arvestades, et keskmised tarbimislaenude intressimäärad on Eestis juba väga kõrged, siis tundub ebamõistlik koormata tarbijaid senisest kõrgema kõrvalkulude piiri seadmisega.</p> <p>1.2. TTJA on seisukohal, et viivisemäära nõ absoluutmäära seadmine vajab täiendavat analüüsi ja arutelu. Muuhulgas vajab täpsustamist või selgitamist viivisemäära muudatuste mõju Riigikohtu lahendile nr 3-2-1-25-16, milles tsiviilkolleegium hindas VÕS § 42 lg 3 p 5 ja § 42 lg 1 järgi tühiseks sellise tarbijaga sõlmitud viivisekokkulepe, kus kokkulepitud viivisemäär ületas kolmekordset seadusjärgset viivisemäära. Kaaluda võiks „seadusjärgse viivise“ ja „lepingujärgse viivise“ selgemat eristamist, vajadusel nende mõistete sisustamist, kuid</p>	Arvestatud	Tarbijakrediidilepingute viivisemäärade nn absoluutlae seadmine on hetkel eelnõust välja jäetud.

	<p>seda pigem eraldi eelnõus, kuivõrd antud muudatused ei haaku TTJA hinnangul käesoleva eelnõu eesmärkidega.</p> <p>1.3. Eeltoodust tulenevalt teeb TTJA ettepaneku jätta VÕS § 415 lõike 1 muudatused eelnõust välja ning võtta teema uuesti päevakorda näiteks tarbijakrediidi direktiivi nr 2023/2225 sätete üle võtmisel 2025. aastal.</p>		
34	<p>2. Eelnõu § 59 lõike 1 punkti 8 kohaselt esitab krediidiostja krediidisaaajale pärast viivituses oleva krediidilepingu või sellest tuleneva nõude omandamist paberikandjal või muul püsival andmekandjal teate, mis sisaldab teavet kinnitus selle kohta, et <u>kohaldub jätkuvalt Eesti ja asjakohane Euroopa Liidu õigus</u>, eelkõige mis puudutab tarbijakrediidilepingute täitmist, tarbijakaitset ja krediidisaaaja õigusi ning samuti krediidihaldustegevust läbi viivate isikute enda rikkumise korral rakenduvat vastutust, sealhulgas kriminaalõigust.</p> <p>2.1. TTJA palub selgitada, mida mõeldakse antud sätte kontekstis sõna „jätkuvalt“ all ning milliseid konkreetseid õigusakte mõeldakse „asjakohane Euroopa Liidu õigus“ all.</p> <p>2.2. Sättest võib järeldada, et krediidiostjal või -inkassol lasub kohustus avaldada teavet üksnes nn võla sissenõudmisele kohalduva õiguse kohta, milleks on Eesti õigus. Palume selgitada, miks on antav kinnitus seotud üksnes Eesti õiguse kohaldumisega. Krediidiostja või krediidiinkasso, kes tegutseb piiriülel, peab samuti juhinduma teise liikmesriigi tarbijakrediidilepingu ja tarbijakaitse sätetest, mistõttu ei pruugi kohalduv õigus alati olla piiratud üksnes Eesti õigusega.</p> <p>2.3. TTJA on seisukohal, et õigusselguse ja tarbija parema informeerituse tagamiseks, samuti selleks, et tarbija saaks kaitsta oma lepingulisi õigusi, on asjakohane kehtestada kohustus anda teavet ka nõudele kohalduva õiguse kohta.</p>	Osaliselt arvestatud/ selgitatud	<p>2.1. Sõna „jätkuvalt“ kasutamine ei ole antud juhul otseselt vajalik ja segaduste vältimiseks on see välja jäetud.</p> <p>Asjakohast Euroopa Liidu õigust on keerukas täpselt piiritleda ja loetleda, kuna asjakohasus sõltub eelkõige isikutest (nt kas tegu on krediidisaaajaga või krediidiinkassoga) ja õiguslikust olukorrast, milles EL õigust soovitakse kasutada. Siinkohal tuleks meeles pidada, et Euroopa kohus on sedastanud, et ELi õigusest tuleneb mitte ainult kohustus ELi liikmesriikidele, vaid ka õigusi üksikisikutele. Seega võivad üksikisikud neid õigusi kasutada ning tugineda ELi õigusele siseriiklike ja Euroopa kohtute ees. Seega võib asjakohane EL õigus olla nii EL esmane õigus (aluslepingud) kui ka teisene õigus (määrused, direktiivid, otsused), kuid KIKS kontekstis võiks välja tuua näiteks määruse nr 593/2008. Pikemalt: https://eur-lex.europa.eu/ET/legal-content/summary/the-direct-effect-of-european-union-law.html</p> <p>2.2. Nõustume märkusega osaliselt, kuid kuna tarbijalepingute puhul kohaldatakse selle riigi õigust, kus on tarbija harilik viibimiskoht, ja ärilaenude puhul selle riigi õigus, kus asub teenuseosutaja harilik viibimiskoht, siis üldjuhul</p>

			<p>peaks kohalduv õigus olema Eesti õigus, seega KIKS § 50 lg 1 p 8 kohane viide Eesti õigusele asjakohane.</p> <p>2.3. Teadmiseks võetud. Kuna direktiivi artikliga 10(2) luuakse ühtne teabe esitamise kohustus, mis peaks kogu EL-is olema ühesugune, siis käesolevaga ei saa esitatava teabe sisu siseriiklikult muuta.</p>
OMEGAINVEST			
35	<p>Täite ja algatatud kohtumenetluses olevate nõuete osas on summad fikseeritud ja nende osas ei tohiks tekkida vastuolu lubamaks seadusandja poolt nende lõpuni haldamist.</p> <p>Käesolev sõnastus: (4) Juhul kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud krediitdilepingute suhtes on algatatud enne käesoleva seaduse jõustumist täite- või kohtumenetlus, võib isik tegeleda selle raames käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 nimetatud tegevusega kuni 2024. aasta 31. detsembrini ilma, et ta peaks selle tegevuse suhtes järgima käesolevas seaduses krediitdihaldustegevuse suhtes ettenähtud nõudeid.</p> <p>§ 94 lg. 4 muudatus ettepanek: (4) Juhul kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud krediitdilepingute suhtes on algatatud enne käesoleva seaduse jõustumist täite- või kohtumenetlus, võib isik tegeleda selle raames käesoleva seaduse § 3 lõikes 2 nimetatud tegevusega kuni menetluste lõppemiseni ilma, et ta peaks selle tegevuse suhtes järgima käesolevas seaduses krediitdihaldustegevuse suhtes ettenähtud nõudeid.</p>	Osaliselt arvestatud	
JULIANIUS			
36	<p>Mis puudutab kooskõlastuste tabelis välja toodud ettepanekute arvestamist ja eelnõusse sisseviidud muudatusi, siis tahaksin eraldi vaid välja tuua, et meile jääb arusaamatuks Finantsinspektsiooni ettepanekul § 3 lg 9 p1 lisatud 12 kuuline tähtaeg võlgnevuses oleva krediitdilepingu ümberkujundamine. Eesti keskmine võla suurus on üle 3000 euro https://julianus.ee/statistika-inflatsioon-ja-hinnatous-on-pohjustanud-estlaste-keskmise-volasumma-kasvu/</p> <p>Meie statistika kohaselt on keskmise inimese maksevõime perioodil, kus ta on just võlgadesse jäänud, alla 100 euro kuus. Seega on keskmiselt inimesed võimelised ära maksma oma võlad 3-4 aasta jooksul. Juhul, kui seadusega sätestatakse piirang 12 kuud, siis saavad kõik inimesed aru, et neil puudub selleks võimekuks ning kõik nad antakse kohtusse. Kohtu- ja täitemenetluse kaudu võlgade sissenõudmine on inimese jaoks palju kallim kokkuvõtteks, sest lisanduvad suured kohtu- ja täitemenetluse kulud ning riive inimese majanduslikule vabadusele on suurem, kuna lisaks tabab teda vara ja pangakontode arestimine. Lisaks sellele on ka inimese ajakulu palju suurem, mis ta peab kulutama oma võlgnevusega tegelemisele, sest osapoolte ja protsesside hulk on suurem.</p>	Osaliselt arvestatud	

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA			
37	<p>Kaubanduskoja hinnangul on jätkuvalt problemaatiline seaduse jõustumise aspekt, sest tähtaeg on selleks liiga lühike. Eelnõu § 104 kohaselt jõustub seadus 2024. aasta 1. aprillil (varasemalt oli 1. märts 2024). Seega oleme jätkuvalt seisukohal, et seaduse jõustumist tuleks pikendada kuni 2025. aasta 1. märtsini, sest tasub arvestada sellega, et krediidiandjad ja -inkassod peavad oma IT-tehnilisi lahendusi täiustama ning paari kuuga seda teha ei ole võimalik, sest IT-tehnilised lahendused on keerulised. Praegusel hetkel ei ole veel teada millisel kujul eelnõu vastu võetakse ja nelja kuuga ei ole võimalik krediidiandjatel ja -inkassodel oma IT-tehnilisi lahendusi täiustada.</p>	<p>Osaliselt arvestatud</p>	<p>Muudetud on KIKS §-i 94, et ka pankade sõlmitud ja viivituses olevate krediidilepingute puhul on antud lisaega tegevusloa saamiseks (varasemalt oli see 30.09, nüüd on see 31.12).</p>